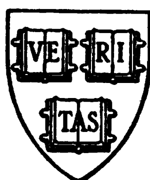

VE
RI
TAS

PERIODIEK

WOORDENBOEK.

Gedrukt bij GEBR. BELINFANTE, voorh.: A. D. SCHINKEL.

PERIODIEK

WOORDENBOEK

VAN

ADMINISTRATIEVE EN GERECHTELIJKE BESLISSINGEN

IN ZAKE VAN

REGISTRATIE, ZEGEL, HYPOTHEKEN, SUCCESSIE-RECHT, KADASTER, NOTARIAAT, ENZ., ENZ.

EERSTE GEDEELTE
1888.

ART. 7620—7687.

Afgeleverd in de maand Januari 1889.

'S-GRAVENHAGE,
1889.

PERIODIEK WOORDENBOEK

VAN

ADMINISTRATIEVE EN GERECHTELIJKE BESLISSINGEN

IN ZAKE VAN

REGISTRATIE, ZEGEL, HYPOTHEKEN, SUCCESSIERECHT, KADASTER, NOTARIAAT, ENZ., ENZ.

A.

No. 7620. AKTEN (AARD DER). *Akte waarbij een gemeentebestuur verpacht gronden, toebehoorende zoowel aan de gemeente als aan het burgerlijk armbestuur.* In een akte, waarbij door een gemeentebestuur verschillende aan de gemeente toebehoorende perceelen werden verhuurd, was tevens namens het burgerlijk armbestuur dier gemeente verpacht een perceel aan dit bestuur toebehoorende voor vier jaar voor f 90.75 's jaars. Deze akte, welke gesteld was op zegels tot een bedrag van f 1.25 in hoofdsom, was slechts met registratierecht belast ten aanzien van de perceelen aan de gemeente toebehoorende. De ontvanger verdedigde deze wetstoepassing door de bewering, dat de akte bevatte verhuring: *a.* door het gemeentebestuur, *b.* namens het burgerlijk armbestuur, (1) en dat men, door dit aan te nemen, de handeling niet zou splitsen.

(1) Vgl. P. W. no. 5293.

7620. De betrokken inspecteur meende daarentegen, dat hier van splitsing der handeling geen sprake behoefde te wezen, want dat de akte maar één aard kon hebben, òf administratief òf ondershandsch. Hij meende dat de akte als een administratieve moest beschouwd worden, die alleen aan formaatzegel onderworpen was, doch ten aanzien van *alle* verhuurde perceelen met registratierecht moest getroffen worden.

Het Bestuur heeft zich met de meening van den inspecteur vereenigd. (*Res. van* 21 *Februari* 1888, n°. 60.)

7621. AKTEN (GERECHTELIJKE). *Expeditiën van vonnissen, waarbij de gedaagde is veroordeeld tot verschillende sommen wegens meerdere door hem afgegeven orderbiljetten. Meerheid van recht.*

Het vonnis eener Rechtbank hield het navolgende in:

»*Overwegende*, dat de eischer bij dagvaarding »heeft gesteld: aangezien de eischer is houder »van de behoorlijk van nonbetaling geprotesteerde »orderbilletten, luidende:

»1°. Goed voor f 107.45. Op den 1 Februari 1886 »neem ik aan te betalen enz.

»2°. Goed voor f 100. Op den 15 Februari 1886 »neem ik aan te betalen enz.

»3°. Goed voor f 105.62. Op den 28 Februari »1886 neem ik aan te betalen enz.

»Rechtdoende in naam des Konings,

»Wijst de ingestelde vordering toe,

»Veroordeelt mitsdien den gedaagde om aan den »eischer tegen behoorlijk bewijs van kwijting en

7621. »teruggave der voormelde orderbilletten te beta»len: *a* de som van f 107.45 met de renten van »dien ad. 6 % 's jaars sedert 2 Februari 1886 (dag »van protest); *b*. de som van f 100 met de renten »van dien ad 6 % 's jaars sedert 16 Februari 1886 »(dag van protest); *c*. de som van f 105.62 met »de renten van dien ad 6 % 's jaars sedert 2 Maart »1886 (dag van protest)."

Op de expeditie van dit vonnis was door den ontvanger geheven één recht van f 3.60, op grond dat hier was uitgesproken eene veroordeeling in ééne geldschuld, voortspruitende uit verschillende overeenkomsten. De inspecteur was van meening dat op deze expeditie verschuldigd waren drie rechten van f 3.60, omdat de rechter de verschillende schulden niet had samengevoegd en daarmede eene veroordeeling tot betaling van één geldschuld had uitgesproken, maar hij integendeel recht had gedaan op drie geheel van elkander onafhankelijke vorderingen.

Het Bestuur heeft evenwel de heffing des ontvangers gehandhaafd, omdat de meerheid van recht slechts kan toegepast worden, als de rechter op de op zich zelf staande vorderingen afzonderlijk recht doet of den eisch in meerdere deelen splitst en elk dezer deelen als een afzonderlijke vordering behandelt. (1) Daarvan bleek nu in casu niets. Wel werden in het dispositief van het vonnis de sommen afzonderlijk genoemd, doch dit was klaarblijkelijk alleen geschied voor de berekening van den interest. (*Res. van* 12 *April* 1888, n°. 11.)

---

(1) Verg. KIST, vervolg op BARTSTRA no. 1306.

7622. *Recht van titel. Vonnis houdende veroordeeling op een eisch tot uitvoering eener overeenkomst van vestiging van lijfrente.* Door de Arrondissements-Rechtbank te *'s-Gravenhage* werd op den 11 December 1885 het volgende vonnis gewezen:

»H. A. J. H. F. v. R., zonder beroep, te 's-G., en »5 anderen, eischers,

tegen

»Mr. A. H. v. R., directeur van de Bataafsche »Brandassurantie-Maatschappij te 's-G., gedaagde.

»De Rechtbank enz.

»Gehoord partijen;

»Gezien de stukken enz.;

»*Overwegende*, dat de eischers, stellende: dat »tusschen hun auteur en den ged. in 1859 eene »overeenkomst is aangegaan, krachtens welke »de ged., indien hij directeur werd van de Bataaf»sche Brandwaarborg-Maatschappij, eene jaarlijksche »uitkeering had te doen aan mr. F. v. R. en na »diens overlijden aan diens in leven zijnde kinde»ren en kleinkinderen, dat de ged., eerst opge»treden als mede-directeur en later als directeur, »die uitkeering getrouw heeft gedaan tot den »1 April ll., als wanneer hij daarmede in gebreke »is gebleven en wel op grond dat hij toen had »opgehouden directeur te zijn; dat echter uit de »overeenkomst voortvloeit dat ged. bij wisseling »van directie, zooal immer, dan toch slechts onder »die mits zich tegenover de eischers ontslagen zoude »kunnen achten, indien hij had gezorgd dat de »eischers in den nieuwen directeur eenen voor »hunne uitkeering rechtens aansprakelijken debi»teur vonden, op welke gronden zij hem hebben

7622. »gesommeerd om binnen 14 dagen mededeeling te »doen van de bepalingen, die hij met zijn opvolger »mocht hebben getroffen om de uitkeering ook »voor dezen jegens de eischers verplichtend te doen »zijn en ter hunner beschikking te stellen de daar»van opgemaakte bescheiden of andere bewijs»middelen, waarmede zij dien opvolger voor die »uitkeering in rechten zullen kunnen aanspreken;

»*O.*, dat, nadat deze sommatie onbeantwoord »was gebleven, de eischers den ged. op voor»schreven gronden hebben gedagvaard tot betaling »van den op 1 April ll. verschenen termijn ad »f 1000 met de renten;

»*O.*, dat de ged. hiertegen heeft aangevoerd dat »bedoelde uitkeering van hem is bedongen als »directeur uit de zuivere inkomsten der directie »en dus slechts zoolang hij directeur was; dat hij »verder bij het eventueel benoemen van een mede»directeur of opvolger volgens die overeenkomst, »de noodige bepalingen had te maken om de »uitvoering en naleving van de gemaakte bedingen »ook voor dezen verplichtend te doen zijn en bij »elken volgenden overgang der directie in stand »te doen blijven; dat hij echter hieraan voldaan »heeft bij de benoeming van een opvolger aan »wien hij deze verplichting heeft opgelegd, welke »opvolger de directie evenwel niet heeft aanvaard; »dat hij bovendien voor het geval een nieuwe direc»teur mocht optreden, in wiens benoeming hij de »hand niet had, er voor gezorgd heeft dat de »bedoelde uitkeering aan de eischers verzekerd »bleef, door in 1868 in de wetten der Maatschappij »de bepaling te doen opnemen, dat voor de geval-

7622. »len, waarin de opvolging niet voorzien mocht »zijn, commissarissen een nieuwen directeur be- »noemen, die dezelfde verplichtingen gestand zal »moeten doen als zijn voorganger; dat ged. dus »alles heeft gedaan, waartoe de overeenkomst hem »verplichtte; dat, daar hij echter tot den 14 Maart »1885 directeur is geweest, hij bereid is f 833.33 »aan eischers uit te keeren, zoodra hij van den »thesaurier der Maatschappij de afrekening van de »administratiekosten zal hebben ontvangen en »wanneer uit die afrekening zal zijn gebleken dat »uit de zuivere inkomsten voornoemde som kan »worden betaald, brengende ged. voorts in het »geding:

»1°. een exemplaar der wetten der Maatschappij »van 1861 (als onget. geregistreerd enz.) en van 1868 »(geregisteerd enz.);

»2°. afschrift van bovengenoemde overeenkomst »van Dec. 1859 (als onget. geregistreerd);

»*O.*, dat de gedagvaarde bij nadere conclusie nog »eenige feiten heeft gesteld en ten bewijze aange- »boden, welke feiten de eischers hebben verklaard »niet te kunnen erkennen of ontkennen, als hun »ten eenenmale vreemd, refereerende zij zich »overigens omtrent het aangeboden getuigenbewijs »aan 's rechters oordeel;

»*O.*, dat partijen de zaak vervolgens mondeling »hebben toegelicht en de stukken ter beslissing »aan de Rechtbank hebben overgegeven;

»In rechten:

»*O.*, dat bij de overeenkomst van Dec. 1859 mr. »J. C. F. v. R, de auteur van eischers, verklaart »tot zijn opvolger en mede-directeur der Bataaf-

7622. »sche Brandwaarborg-Maatschappij te benoemen »den ged., die van zijne zijde de verplichting op »zich neemt om jaarlijks aan mr. F. v. R., en bij »overlijden aan diens kinderen en kindskinderen, »uit te betalen de som van f 4000;

»O., dat hieruit voortvloeit dat de ged., die »werkelijk bedoelde betrekking heeft aanvaard, »zich van zijne zijde verbonden heeft om bedoelde »uitkeering te doen, zoolang de kinderen en kinds-»kinderen van mr. F. v. R. in leven zijn;

»O., dat de ged. beweert dat deze verplichting »een last is, verknocht aan het directeurschap, »hetgeen blijkt uit de bepaling sub. litt. *a* van »bedoelde overeenkomst, waar van de zuivere »inkomsten der directie gesproken wordt, zoodat »met het eindigen van het directeurschap ook de »daaraan voor ged. verbonden last ophoudt te »bestaan;

»O. dienaangaande, dat met geen enkel woord »in het contract melding wordt gemaakt, dat met »het eindigen van het directeurschap van ged. »diens verplichting tot uitkeering een einde neemt;

»O., dat dit ook niet volgt uit de bepaling sub »litt. *a*, waar gezegd wordt: »zoodra de heer »H. v. R. als geadsumeerd directeur mocht optre-»den, zal aan den eerstondergeteekende uit de »zuivere inkomsten der directie worden betaald »de som van f 4000 's jaars, welke door den »thesaurier der Maatschappij aan hem zullen »worden betaald in vier driemaandelijksche ter-»mijnen van f 1000 ieder, en zulks onafhankelijk »van het bedrag dier inkomsten en zonder dat hij »eenige aanspraak op iets meer zal kunnen maken."

7622. »*O.*, dat deze bepaling blijkbaar alleen geschre»ven is om aan te duiden de wijze, waarop en »den persoon, door wien de uitbetaling zal behoo»ren te geschieden, terwijl de woorden »zuivere »inkomsten der directie" de bron aanduiden, waar»uit de uitkeering zal plaats hebben en der»halve te kennen geven, dat de uitbetaling niet »mag geschieden uit de zuivere inkomsten der »Brandwaarborg-Maatschappij, maar alleen uit de »zuivere inkomsten der directie en wel onafhan»kelijk van het bedrag dier inkomsten;

»*O.*, voorts, dat deze geheele bepaling alleen »geldt tegenover den auteur van eischers, terwijl »na diens overlijden volgens de bepaling sub litt. *c.* »bedoelde uitkeering van f 4000 zonder eenige »verdere aanduiding of beperking door den ged. »aan de kinderen of kindskinderen moet geschieden;

»*O.*, dat verder in litt. *d* van meergenoemde over»eenkomst is bepaald: »de heer H. v. R. zal bij »het eventueel benoemen van eenen mede-directeur »of opvolger de noodige bepalingen maken, om de »uitvoering en naleving van de hierboven sub »litt. *b* en *c* gemaakte bedingen, ook voor dien »mede-directeur of opvolger verplichtend te doen »zijn en bij elken volgenden overgang der directie »van de Maatschappij in stand te doen blijven, »zoolang een der kinderen of kindskinderen van »den eerstondergeteekende in leven zal zijn";

»*O.*, dat deze bepaling in verband staat met de »wetten der Maatschappij (door ged. overgelegd), »volgens welke de opvolging in de directie altijd »geschiedde door de benoeming van een opvolger »door den in functie zijnden directeur, welke benoe-

7622. »ming hem als eene verplichting was opgelegd, »terwijl vóór 1868 zelfs het geval niet was voor»zien hoe te handelen, indien het directeurschap »openviel, zonder dat een opvolger benoemd was;

»*O.*, dat dus de ged. krachtens die bepaling »volkomen in de gelegenheid was, om, evenals »zijn voorganger gedaan had, bij contract de op »hem rustende verplichtingen op zijn opvolger »te doen overgaan, en de noodige maatregelen te »nemen, dat ook die opvolger hetzelfde deed bij zijn »opvolger;

»*O*, dat derhalve aan den ged. bij de overeen»komst de gelegenheid is gegeven om den nieuwen »directeur in zijne plaats te stellen, die dan tegen»over hem gehouden is om datgene jegens eischers »te praesteeren, waartoe hij hem verplicht heeft;

»*O.*, dat de ged. er op wijst dat de nieuwe »directeur buiten hem om door commissarissen »is benoemd, zoodat hij niet meer verbonden »kan zijn:

»*O.*, dat eene dergelijke benoeming door com»missarissen onbekend was in de statuten, gel»dende ten tijde van het aangaan der onderhavige »overeenkomst, maar dat ook volgens de nieuwe »statuten de ged. volkomen bevoegd bleef om een »opvolger aan te wijzen, zoodat hij op dezen bij »contract de noodige verplichtingen kon doen »rusten;

»*O*, dat de ged. voorts stelt en ten bewijze aan»biedt dat hij een opvolger benoemd en dezen »dezelfde verplichtingen opgelegd heeft, welke »opvolger de betrekking niet heeft aanvaard, als»mede dat in 1868 in de wetten der Maatschappij

7622. »met goedvinden en medewerking van commissarissen de bepaling is opgenomen dat een door »hen te benoemen directeur dezelfde verplichtingen »gestand zal moeten doen als zijn voorganger, »waaronder o. a. begrepen was de hier bedoelde »uitkeering;

O., dat, indien een en ander plaats heeft gehad, »die opvolger tegenover ged. verbonden is en dezen »behoort te vrijwaren, doch dat deze feiten in dit »geding niet door getuigen kunnen worden bewezen, »omdat getuigenbewijs volgens art. 1933 B. W. »niet toelaatbaar is en bovendien de door ged. of »door commissarissen benoemde opvolger niet in »het geding is, tegenover wien zoodanig bewijs »zou moeten worden geleverd;

»*O.*, voorts, dat de ged. door de eischers gesommeerd is mededeeling te doen van de met zijn »opvolger getroffen overeenkomsten, zoodat hij »volkomen in de gelegenheid is gesteld geworden »aan de eischers op te geven den debiteur, op wien »hij zijne verplichtingen jegens eischers heeft »overgedragen;

»*O.*, dat de vordering van eischers mitsdien is »gegrond, behoudens dat de gevraagde uitvoerbaarverklaring bij voorraad niet voor toewijzing vatbaar is, als niet op de wet berustende;

»Recht doende enz.:

»Veroordeelt den ged. om aan de eischers tegen »behoorlijke kwijting uit te betalen de som van »f 1000 met de renten daarvan ad 5 pct. sedert »den 20 Mei ll., en in de proceskosten, voor zoover die vóór de uitspraak en niet door hem zelven zijn gemaakt, begroot op f 168.07[5]."

7622. Bij de registratie van de minuut van dit vonnis werd daarop door den ontvanger geheven voor recht wegens vestiging van lijfrente over f 4000 $\times$ 10 = f 40.000. 3 pct. ad f 1200.

Dit recht werd door de belanghebbenden in rechten teruggevorderd, doch hunne vordering werd afgewezen bij het volgende vonnis van de Arrondissements-Rechtbank te *'s-Gravenhage* van den 10 April 1888.

»De Rechtbank,

»Gehoord het verslag van den rapporteur Mr. »Van Heusde;

»Gehoord partijen;

»Gehoord den officier van justitie in zijne con»clusie, strekkende tot ontzegging van den eisch;

»Gezien de stukken;

»*O.*, dat de eischers terugvorderen de som van »f 1200, althans van f 1170, met de renten en »kosten, en zulks op grond dat op het vonnis den »11 December 1885 door deze Rechtbank tusschen »de nu eischers sub 1, 2 en 3 en den overledene »G. A. N. F. v. R. als eischers en Mr. A. H. »v. R. als gedaagde gewezen en waarbij krachtens »een in 1859 getroffene overeenkomst aan de »eischers een som van f 1000 is toegewezen, op »de minuut een recht van f 1200 is geheven, welk »recht door de eischers is betaald, doch dat, zoo »dat vonnis al aanleiding mocht geven tot hef»fing van een evenredig registratierecht op de »minuut, dit niet hooger mocht zijn dan 3 % »over f 1000, dus f 30, en dat teruggave langs »minnelijken weg vruchteloos is beproefd;

»*O.*, dat de gedaagde hiertegen aanvoert: dat

7622. »het registratierecht verschuldigd is krachtens art. »69 § 2 n°. 9 der wet van 22 Frimaire an VII, »volgens hetwelk de regelen voor de heffing van »rechten op de akten verschuldigd, toepasselijk »zijn op de minuten van vonnissen, zoodra de »veroordeeling gewezen is op een eisch, niet »gestaafd door een geregistreerden titel en vat»baar om dit te zijn;

»dat bij voormeld vonnis de erkenning en uit»voering van het lijfrente-contract het onderwerp »van den eisch uitmaakte; dat van den gedaagde »geëischt werd de nakoming van de praestatie tot »uitkeering van f 4000 's jaars en veroordeeling »tot betaling van een verschenen termijn ad f 1000; »dat die veroordeeling door den rechter is uit»gesproken en daardoor het recht van eischers op »het jaargeld, ingevolge het lijfrente-contract, is »erkend; dat, daar geen geregistreerde titel voor »dat contract aanwezig was, op de minuut van »het vonnis een evenredig recht van 3 % ver»schuldigd was (art. 69 § 5 n°. 2, wet 22 Frimaire »an VII en art. 19, wet 11 Juli 1882, *Stbl.* n°. 92, »j°. art. 14, n°. 9 der eerste wet);

»*O.*, dat de eischers daarop hebben opgemerkt, »dat de gedaagde het onderwerp van den eisch »verwart met de middelen en het dictum van het »vonnis met de overwegingen; dat het vonnis »volstrekt niet geeft erkenning van de geheele »overeenkomst krachtens welke een termijn wordt »geëischt, maar alleen eene veroordeeling voor »den gevraagden termijn van f 1000; dat dus »alleen voor die som de eischers een titel hebben »gekregen en dat die som het onderwerp van den

7622. »eisch en het onderwerp der veroordeeling was; »zoodat over meer dan over die f 1000 geen even- »redig recht had mogen worden geheven;

»*O.* dat de gedaagde nog nader uitvoerig de »beweringen van eischers heeft bestreden en betoogd »dat het onderwerp van den eisch niet beperkt is »tot het dictum, maar het recht omvat, dat de »eischer beweert te hebben en op grond waarvan »hij de veroordeeling vraagt; dat bij het vonnis »het recht van eischers erkend is op eene lijfrente »van f 4000 's jaars, zoodat dit het onderwerp van »den eisch was en niet de uitgesproken veroor- »deeling tot betaling van f 1000;

»In rechte:

»*O.*, dat bij het vonnis van deze Rechtbank van »den 11 December 1885 de toen gedaagde (mr. A. »H. v. R.), is veroordeeld om aan de eischers te »betalen de som van f 1000 met de renten en »proceskosten, terwijl blijkens de overwegingen »van dit vonnis de strijd tusschen partijen liep »over de vraag of de overeenkomst van December »1859, waarbij de auteur tot zijn opvolger en »mede-directeur der Bataafsche Brandwaarborg- »Maatschappij verklaarde te benoemen den »gedaagde, die van zijne zijde de verplichting op »zich nam om jaarlijks aan mr. J. C. F. v. R. en »bij overlijden aan diens kinderen en klein- »kinderen uit te betalen de som van f 4000, voor »den gedaagde nog bindend was, nu deze had »opgehouden directeur van genoemde Maatschappij »te zijn en dat de Rechtbank, oordeelende dat de »gedaagde, die zich tot die uitkeering verbonden »had, daartoe nog steeds gehouden was, de vor-

7622. »dering, strekkende tot betaling van den termijn »ad f 1000, verschenen den 1 April 1885, heeft »toegewezen;

»*O.*, dat op de minuut van dit vonnis een regis- »tratierecht is geheven van f 1200, hetgeen door »de eischers is betaald, doch door hen wordt »teruggevorderd, althans f 1170, op grond dat in »geen geval over meer dan over de som van f 1000 »een evenredig recht mocht worden geheven;

»*O.* daaromtrent, dat artikel 69 § 2, n°. 9 der »wet van 22 Frimaire an VII bepaalt: »lorsqu' »»une condamnation sera rendue sur une demande »»non établie par un titre enregistré et suscep- »»tible de l'être, le droit auquel l'objet de la »»demande aurait donné lieu s'il avait été con- »»venu par acte public, sera perçu indépendam- »»ment du droit dû pour l'acte ou le jugement »»qui aura prononcé la condamnation";

»*O.*, dat onder »objet de la demande", onder- »werp van den eisch, niet alleen verstaan moet »worden het eigenlijke dictum van het vonnis, »namelijk de uitgesproken veroordeeling, maar »tevens de rechtsgrond, de oorzaak waarop de »vordering steunt;

»*O.*, dat dan ook art. 1954 B. W. handelende »over de kracht aan een rechterlijk gewijsde toe »te kennen, niet het oog heeft op het feit der »veroordeeling, maar op de beslissing, waaruit »de veroordeeling voortvloeit, terwijl art. 5, n°. 3, »R. V., het onderwerp van den eisch (objet de la »demande), onderscheidt van de conclusie, d. i. de »gevorderde veroordeeling;

»*O.*, dat het doel der wetsbepaling blijkbaar deze

7622. »is, dat hetzelfde recht op het vonnis verschuldigd »is, als wanneer de overeenkomst tot uitvoering »of naleving, waarvan de veroordeeling is uit»gesproken, bij notarieele akte ware aangegaan en »op die akte zou zijn verschuldigd en zulks ten »einde te voorkomen dat men door een schijn»proces te voeren zich een titel zou kunnen ver»schaffen en het evenredig registratierecht ont»duiken, hetgeen bevestigd wordt door de bepaling, »voorkomende in art. 46 der vroegere wet van 9 »vendémiaire an VI, waarbij op dergelijke von»nissen moesten worden geheven: »les mêmes droits »»que ceux auxquels seraient soumises les obli»»gations des parties ou les conventions de toute »»nature que les condamnations supposent, si »»elles étaient contenues dans des actes notariés;"

»*O.*, dat op grond van een en ander aangenomen »moet worden, dat het onderwerp van den eisch, »beslist bij het vonnis van 11 December 1885, was »het al of niet bestaan tusschen partijen van een »contract van lijfrente, terwijl door de uitgesproken »veroordeeling tot betaling van f 1000, het bestaan »van dat contract tevens implicite werd erkend;

»*O.*, dat, daar zoodaning contract aan evenredig »registratierecht onderworpen is, terecht op de »minuut van het vonnis, bij gebreke van een »geregistreerden titel, het recht van f 1200 is »geheven;

»Rechtdoende:

»Ontzegt den eischers hun ingestelden eisch;

»Veroordeelt hen in de proces kosten enz."

7623. *Vonnis van onteigening ten algemeenen nutte, waarbij behalve aan den eigenaar ook aan den huurder een*

7623. *schadeloosstelling wordt toegekend.* Bij het vonnis eener rechtbank, waarbij de onteigening ten algemeenen nutte van een zeker perceel werd uitgesproken, was bepaald, dat de verkrijger daarvoor moest voldoen een schadeloosstelling aan den eigenaar van f 3771.80[5] en aan den huurder van f 246.54. De ontvanger had op dit vonnis geheven het recht van 4 % over eerstgemelde som alleen, op grond dat de verkrijger de f 246.54 moet voldoen niet voor de verkrijging der zaak, maar om vroeger de beschikking over het goed te hebben.

De inspecteur was van meening, dat ook over laatstgemeld bedrag het recht wegens eigendomsovergang verschuldigd was, omdat de schadeloosstelling aan den huurder volgens art. 42 der onteigeningswet, evengoed als sommen voor waardevermindering, onderhoud en dergelijke, betaald moet worden voor de verkrijging der zaak:

Het Bestuur heeft echter de heffing des ontvangers gehandhaafd op deze overwegingen.

Wat de kooper aan *anderen* dan den verkooper, anders dan ter ontlasting van dezen betaalt, kan bezwaarlijk als aequivalent voor de verkrijging van den eigendom der gekochte zaak worden beschouwd. De som, die de kooper aan den huurder betaalt voor het vroeger doen eindigen der huur, is niet als koopprijs te beschouwen. Derhalve kan ook, op een vonnis van onteigening van vast goed, het recht van 4 % niet over de som geheven worden, die als schadeloosstelling door de onteigenende partij aan den huurder van het onteigende goed moet worden betaald. (*Res. van* 31 *December* 1878, *n*o. 9 en 3 *Januari* 1888, *n*o. 37.)

7624. AKTEN TENGEVOLGE VAN ANDERE OPGEMAAKT. *Besluit omtrent de toelating van een gekozen lid van een gemeenteraad, die ongeregistreerde stukken heeft overgelegd.* Door den Raad van zekere gemeente werd het onderzoek der geloofsbrieven van een tot lid van dien Raad gekozen persoon verdaagd, op grond dat de verklaring van den gekozene, vermeldende alle openbare betrekkingen, die hij bekleedde, overgelegd naar art. 17 der gemeentewet, ongeregistreerd was. Burgemeester en Wethouders gaven van die verdaging bericht aan Gedeputeerde Staten, die daarop te kennen gaven, dat de verdaging naar hunne meening berustte op eene min juiste opvatting van het K. B. van 5 November 1851, no. 68 (1) in verband met art. 70, § III, no. 2 der wet van 22 Frimaire VII. Gedeputeerde Staten achtten de verklaring niet alleen vrij van het recht, maar ook van de formaliteit van registratie.

Burgemeester en Wethouders konden zich met die interpretatie niet vereenigen. Zij wendden zich om inlichtingen tot den betrokken ontvanger der registratie, en deze was met hen van oordeel, dat de gemeente-secretaris de bij art. 42 der wet van 22 Frimaire VII bedreigde boete zou verbeuren, indien de Raad dergelijke verklaringen ongeregistreerd aannam. Hij droeg daarom de zaak aan den Directeur voor, met voorstel om Gedeputeerde Staten te doen inlichten dat art. 70, § III, no. 2 der meergemelde wet van Frimaire in casu alle toepassing miste.

Het Bestuur heeft den ontvanger echter te kennen

(1) Circ. no. 828.

7624. gegeven, dat hij verkeerdelijk van meening was, dat art. 42 der wet van 22 Frimaire VII op het gegeven geval van toepassing zoude zijn. Niet dat artikel, doch art. 47 dier wet wordt overtreden, wanneer de gemeenteraad besluiten neemt op grond van ongeregistreerde akten. Volgens dat artikel wordt daardoor echter geen boete verbeurd, maar kan het Gemeentebestuur worden aangesproken voor het op de akten verschuldigde recht.

Daar de onderwerpelijke verklaringen van recht zijn vrijgesteld, heeft het Bestuur den ontvanger wijders doen opmerken, dat de administratie er geen belang bij heeft, op de registratie van die stukken aan te dringen. (*Miss. van* 12 *Mei* 1888, *n*o. 17).

7625. *Onderhandsche akten gesteld op de minuut van notarieële. Inbewaarneming dier onderhandsche akten door den notaris. Toepassing der zegelwet.* Bij akte, verleden voor den notaris B., werd in het openbaar ten verzoeke van H. L. H. R., als voogd over de minderjarige kinderen P. vast goed verkocht krachtens de onherroepelijke volmacht, overeenkomstig art. 1223 B. W., verleend door P. P. In de akte werd vermeld dat een der te verkoopen perceelen thans stond ten name van J. S.; voorts werd bepaald dat de kooppenningen zouden moeten betaald worden ten kantore van den notaris, redacteur der akte.

Nadat de akte geheel voltooid was, kwam daarop de volgende verklaring voor:

»De ondergeteekede J. S. verklaart vorenstaande »openbare verkooping goed te keuren en te be»krachtigen en den heer H. L. H. R. als voogd »over de minderjarige kinderen P., alsmede den »heer B. notaris te R., volkomen te dechargeeren

7625. »met machtiging om hetgeen van den kooprijs »van voorschreven verkocht huis, na aftrek van »het aan de kinderen P. verschuldigde kapitaal »benevens interessen en kosten, mocht overblijven, »aan den tweeden hypothecairen schuldeischer over »te maken. (get.) J. S."

Ofschoon deze verklaring op grond van art. 7, no. 2 der zegelwet op de minuut der notariëele akte gesteld mocht worden, omdat het daarvoor onverschillig was, dat zij behalve bekrachtiging nog andere beschikkingen bevatte. Vgl. circ. no. 710, § 8, en P. W., nos. 4085, 5670 en 6988, was de notaris toch boetschuldig. Hij had immers art. 42 der wet van 22 Frimaire VII overtreden, door het ongeregistreerd in bewaring nemen eener onderhandsche akte, en art. 43 dier wet door het niet opmaken van een akte van depot (1). Wegens de eerste overtreding was hij bovendien aansprakelijk voor het registratierecht, dat op de onderhandsche akte verschuldigd was.

Een gelijke beslissing is genomen in het volgende geval:

Op een proces-verbaal van publieke verkooping van roerend goed ten overstaan van denzelfden notaris gehouden, ten verzoeke van J. H. A. te W., welke f 268.55 had opgebracht en waarin de namen der koopers, (die de kooppenningen volgens de akte moesten betalen ten kantore van den notaris op 17 September 1885), niet waren vermeld, was gesteld eene verklaring, luidende:

»J. H. A. te W. verklaart ontvangen te hebben

(1) Vgl. Bartstra, no. 444 en P. W. no. 7372.

7625. »van notaris B. te R. de som van f 268.55, ter »uitbetaling bij voorschot van de opbrengst van »bovenstaande openbare veiling, R. 30 Mei 1885, »(get.) J. A."

Ook in dit geval had de notaris artt. 42 en 43 der wet van 22 Frimaire VII overtreden. Bovendien was, behalve dat zegelrecht, tot een bedrag van f 0.05 verschuldigd was, door den onderteekenaar verbeurd de bij art. 2 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl.* no. 93) vastgestelde boete ad f 25. Immers alleen dan mogen zoodanige verklaringen, die niet zijn opgemaakt op de bij het advies van den Franschen Staatsraad van den 21 October 1809 (Bulletin des Lois n°. 248) bedoelde wijze op het proces-verbaal van verkooping gesteld worden, wanneer de kooppenningen moeten betaald worden *in handen van den notaris* en de afgifte der kooppenningen heeft plaats gehad, nadat de notaris ze ontvangen heeft (1).

Gaan deze twee omstandigheden samen, dan kan de zegelwet niet geacht worden overtreden te zijn, doch anders bevat de verklaring van ontvangst der gelden eene kwitantie voor de kooppenningen, die door den notaris voor de koopers zijn voldaan.

In zoodanig geval mag de verklaring slechts op het proces-verbaal van verkoop voorkomen, wanneer dit titel oplevert tegen de koopers, d. i. wanneer het door de koopers onderteekend of met inachtneming der wet op het notarisambt opgemaakt is; de omstandigheid dat een ander dan de koopers

(1) Verg. P. W. n°. 4416.

7625. betaalde, zou in dat geval tegen de toepassing van art. 7 n°. 3 der wet van 3 October 1843 (*Stbl.* n°. 47) geen bezwaar opleveren. (*Res. van* 9 *Februari* 1888, *n°.* 28 *en* 29).

7626. AKTEN VAN OPENBARE EN ANDERE BESTUREN. *Akten van het Entrepôtdok te Amsterdam.* Bij de beslissing, opgenomen in het Per. Woord. onder n°. 6532, werd te kennen gegeven, dat het Entrepôtdok te Amsterdam, als zijn bestaan van overheidswege ontleenende en van regeeringswege bestuurd wordende, moest gerangschikt worden onder de openbare instellingen.

Sedert is de op die inrichting gerust hebbende leening afgelost, waardoor zij ten volle 's Rijks eigendom is geworden.

Met het oog hierop heeft het Bestuur aan de directie van bedoeld Entrepôtdok doen te kennen geven, dat hare akten voortaan moeten worden beschouwd als administratieve akten, zoodat daaromtrent dezelfde bepalingen, wat de toepassing der zegel- en registratiewetten betreft, gelden als voor de akten van de Departementen van Algemeen bestuur uitgaande. Tevens is echter beslist, dat de registratie der akten van de Directie van het Etrepôtdok kan plaats hebben te Amsterdam. (*Miss. van* 19 *Juni* 1888, *n°.* 20).

B.

7627. BEKLEMMING. *Regeling van het beklemrecht tusschen twee gezamenlijke eigenaren en den meier.* Bij notarieele akte werd door 1°. A, eigenaar voor de helft, en B, eigenaar voor de wederhelft, en 2°. C en

7627. diens huisvrouw D, te boek staande meierlieden en eigenaren van de beklemming van 21.9930 Hectaren behuisde landen te S., kadastraal bekend in sectie F. nos. 37, 38, 304 en 305, verklaard dat er tusschen hen verschil was ontstaan over de meerdere of mindere vastheid en vererfbaarheid van het recht van beklemming van bedoelde landerijen, alsmede over de te betalen geschenken in de voorkomende gevallen, zijnde een en ander tot dusverre geregeld naar de bepalingen der stadsresolutiën. Ter wegneming van dat verschil werd alsnu overeengekomen, dat de perceelen sectie F. nos. 37 en 38 in het vervolg als afzonderlijke beklemming door C en D, alsmede door hunne opvolgers, zouden worden gebruikt, en jaarlijks aan B en zijne opvolgers, als eigenaren van die perceelen op Midwinter, tot vaste huur f 20 zoude doen, en dat de perceelen sectie F. nos 304 en 305, in het vervolg insgelijks als afzonderlijke beklemming door C en D, alsmede door hunne opvolgers, zouden worden gebruikt en aan A en diens opvolgers als eigenaren dezer landen jaarlijks op Midwinter eveneens f 20 tot vaste huur zouden doen. Het recht van de meierlieden werd verder geregeld en deze verbonden zich om de voor ieder der gemelde beklemmingen bepaalde huur van f 20, in plaats van de tot dusverre voor het geheel betaalde huur van f 30, op het aangegeven tijdstip te voldoen.

Deze akte werd geregistreerd tegen betaling van het recht van scheiding over de ambtshalve geschatte waarde van den beklemden eigendom, doch bij de behandeling van een naar

7627.. aanleiding van de akte ingediend rekest, rees de vraag of daarop wel recht van scheiding verschuldigd was. Door een der ambtenaren werd er n.l. opgewezen, dat eene overeenkomst als de onderwerpelijke zonder medewerking van den meier niet tot stand kan komen. Hij meende daarom dat hier ook niet aan scheiding kon gedacht worden, daar scheiding in werkelijkheid een wederkeerige afstand tusschen mede-eigenaren is van hun onverdeelde rechten op de gemeenschappelijke goederen, (BARTSTRA, vervolgd door KIST. De Wetg. op de Reg., n°. 1386), en die afstand in casu slechts een gevolg is der door de gezamelijke eigenaren met de meiers aangegane overeenkomst. Het recht van beklemming, zoo werd van die zijde aangevoerd, is ondeelbaar, niet slechts het recht van den meier, maar ook dat van den eigenaar. »Wat ééne beklemming uitmaakt, zegt prof. DIEPHUIS, Het »Ned. Burg. Recht, deel VII, bl. 89, moet als zoo»danig bijeenblijven, totdat met goedvinden van »beide partijen eene afscheiding plaats vindt, maar »dan ook de beklemming zelve veranderd wordt." Dit laatste nu is hier het geval. In de plaats van ééne beklemming met een huur van f 30, komen twee beklemmingen, ieder met een huur van f 20. Die overeenkomst is ingekleed in den vorm eener dading en naar P. W. n°s. 1621 en 2581 is op die dading slechts f 1.20 schuldig. Wel houdt ten gevolge van die dading de onverdeeldheid tusschen A en B op, maar evenmin als in de gevallen, bedoeld in P. W. $^{1}/_{1841}$, bl. 176, n°. 5 en P. W. n°. 718 kan deswege recht van scheiding geheven worden. De hoofdovereenkomst in het onderwerpelijke geval is

7627. niet eene scheiding tusschen de eigenaren, maar de nieuwe regeling omtrent het beklemrecht tusschen dezen en de meiers.

Van eene andere zijde werd hiertegen echter aangevoerd, dat, al moge het waar zijn wat Prof. DIEPHUIS leert, dat de beklemming ondeelbaar is en dat zonder medewerking van de meiers evenmin het beklemrecht als de eigendom gesplitst kan worden, toch uit een splitsing van het beklemrecht in twee beklemmingen niet voortvloeit, dat die twee beklemmingen ook tusschen de grondeigenaars verdeeld zijn. Eene splitsing der beklemming in twee beklemmingen moet, mag men zeggen, alleen het gevolg hebben dat er twee beklemmingen komen in plaats van eene en om nu aan ieder van de twee eigenaren de gronden te geven, waarop een der beklemmingen rust, moet er meer plaats hebben dan een regeling met den meier, n.l. eene verdeeling tusschen de beide grondeigenaren van hunne respectieve rechten.

Het Bestuur heeft gemeend het recht van scheiding, onder inhouding van een vast recht van f 1.20, te moeten doen teruggeven. Naar de opvatting van het Bestuur bevatte de akte geene verdeeling, maar eene regeling van de tusschen de grondeigenaren en de meiers bestaande ondeelbare rechtsbetrekking, met dat gevolg, dat in plaats van de ééne bestaande beklemming er twee worden gevestigd. (Vgl. prof. DIEPHUIS Ned. Burg. Recht, dl. VII, bl. 60. (*Res van* 21 *Januari* 1888, n°. 71.)

7628. BELASTINGEN. *Proces-verbaal wegens overtredingen der wet van* 26 *Augustus* 1822 (*Stbl. n°.* 38), *tegen ver-*

7628. *schillende personen opgemaakt. Meerheid van recht.* Aan een der kantoren werd een proces-verbaal ter registratie aangeboden, opgemaakt tegen 15 verschillende schippers, wegens doorvaart zonder visitatie. De ontvanger achtte daarop 15 rechten van f 1.20 verschuldigd en stelde mitsdien volgens het K. B. van 20 Januari 1831 (Circ. nº. 530) een bedrag van f 18 in debet.

Door de administratie der invoerrechten en accijnzen werd er de aandacht op gevestigd dat aan andere kantoren wegens dergelijke processen-verbaal, tegen verschillende personen opgemaakt, slechts één recht van f 1.20 in debet gesteld werd; tevens werd gevraagd, welke heffing geacht moest worden de juiste te zijn.

Een der omtrent deze zaak gehoorde ambtenaren gaf zijne meening volgenderwijs te kennen:

»Het Bestuur en de schrijvers het daarover eens »zijnde, dat ook art. 68 der wet van 22 Frimaire »VII en dus ook nº. 50 van § I van dat artikel »beheerscht wordt door het beginsel, uitgesproken »in art. 11 dier wet, en eene onderscheiding tus- »schen gelijksoortige en ongelijksoortige, genoemde »of ongenoemde beschikkingen in die wet geen »steun vindt, zoo is de eenige vraag, die hier te »beantwoorden valt deze, of gemeld proces-verbaal »15 van elkaar onafhankelijke beschikkingen, d. i. »rechtshandelingen, inhoudt.

»Nu vermeen ik dat deze vraag niet dan voor »eene toestemmende beantwoording vatbaar is. Het »proces-verbaal toch bewijst 15 overtredingen door »15 afzonderlijke personen begaan, terwijl de aard »der overtreding alle denkbeeld van eene gezamen-

7628. »lijke overtreding uitsluit. In het proces-verbaal »was dan ook vermeld, dat voor elk der bekeur»den een afschrift zou worden gedeponeerd ter »plaatse waar zulks behoort. De decisie, P W. »no. 3490, mist hier hare toepassing. Hier toch »blijkt ondubbelzinnig dat even zoovele over»tredingen werden geconstateerd als er personen »waren. In P. W. no. 4423 wordt dan ook uitdruk»kelijk gezegd, dat P. W. no. 3490 uitsluitend »voorziet in het geval dat bij één proces-verbaal »verschillende aanhalingen tegen onbekenden zijn »geconstateerd, waarvan in casu geen sprake is."

»Wanneer op een vonnis in belastingzaken meer»dere rechten verschuldigd zijn naar gelang van »het aantal zaken, waarin uitspraak werd gedaan, »(zie P. W. no. 4423), komt het mij ook consequent »voor op het proces-verbaal zoovele rechten te »heffen als er overtredingen geconstateerd worden."

Zich met het vorenstaande vereenigende, heeft het Bestuur te kennen gegeven dat op een procesverbaal wegens overtredingen in zake invoerrechten en accijnzen zooveel vaste rechten van f 1.20 verschuldigd geacht worden, als daarbij verschillende op zich zelf staande overtredingen geconstateerd worden, doch dat ten aanzien van processen-verbaal, tegen onbekenden opgemaakt, de beslissing P. W. no. 3490 steeds moet worden gevolgd. (*Miss. van* 20 *Maart* 1888, *no*. 22.)

7629. BOETEN EN GERECHTSKOSTEN. *Invordering*. De noodzakelijkheid is gebleken van een voorschrift, waarbij aan de ontvangers der Registratie en Domeinen opgedragen wordt om van elke aan hun kantoor,

7629. ingevolge art. 254 Wetboek van Strafvordering, gedane betaling en afgifte van voorwerpen onmiddellijk kennis te geven aan den daarbij betrokken ambtenaar van het Openbaar Ministerie.

In verband daarmede moeten de artikelen 1 en 2 van de bij de resolutie van 11 Augustus 1886, nº. 56 (1) vastgestelde voorschriften voor de ambtenaren der Registratie en Domeinen voortaan aldus worden gelezen:

Art. 1 De ter voorkoming van strafvervolging, overeenkomstig art. 254 van het Wetboek van Strafvordering, afgegeven machtigingen worden niet op het memoriaal nº. 18 geboekt.

De naar die machtigingen te betalen bedragen worden, door den daarbij aangewezen ontvanger, onmiddellijk na de ontvangst in de daarvoor bestemde registers in ontvang gebracht. Met de overeenkomstig die machtigingen afgegeven voorwerpen wordt gehandeld op de wijze, als in het eerste lid van art. 4 van het Koninklijk besluit van den 30sten September 1862 (*Stbl.* nº. 176), voor de aldaar bedoelde voorwerpen is bepaald (zie art. 340 I. M. D.). Op de machtigingen wordt, met opgave van deel en nommer, het register aangewezen, waarin de bedragen in ontvang gesteld zijn, en het memoriaal, waarin het afgeven der voorwerpen aangeteekend is.

De machtigingen worden, nadat de hiervoor bedoelde aanwijzing door den ontvanger onderteekend is, denzelfden dag, waarop de betaling en de afgifte plaats hadden, opgezonden aan den

---

(1) P. W. no. 7305.

7629. ambtenaar van het Openbaar Ministerie, die ze heeft afgegeven.

Art. 2. Ten einde de vereischte contrôle uit te oefenen op de verantwoording van hetgeen in voldoening aan de in het vorig artikel bedoelde machtigingen betaald en afgegeven is, ontvangt de directeur vóór den vijfden dag van de maanden Januari, April, Juli en October van den ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het kantongerecht de door dien ambtenaar gedurende het afgeloopen kwartaal van de ontvangers terug ontvangen machtigingen of casu quo een negatief bericht.

De directeur zendt die machtigingen en negatieve berichten aan den inspecteur ter vergelijking, overeenkomstig het bepaalde in art. 503, n°. 3 I. M. De inspecteur waarmerkt die stukken ten blijke van die vergelijking en vermeld daarop casu quo de ontdekte verschillen, afwijkingen of onregelmatigheden. Onmiddellijk nadat de directeur deze stukken, overeenkomstig het bepaalde in art. 505 I. M., van den inspecteur heeft terug ontvangen, zendt hij ze aan den Officier van Justitie bij de Arrondissements-Rechtbank, waaronder ressorteert de ambtenaar van het Openbaar Ministerie, die ze inzond. (Verg. P. W. n°. 6221). (*Res. van* 12 *October* 1887 *n°*. 57, *Circ. n°*. 1087).

7630. *Lijfsdwang. Wegens de kosten, waarin veroordeeld wordt bij een arrest van cassatie is geen lijfsdwang toegelaten.*

N. L. werd den 2 Maart 1888 bij vonnis der Arrondissement-Rechtbank, rechtdoende, ingevolge

7630. verwijzing door den Hoogen Raad, schuldig verklaard aan het hem ten laste gelegde strafbare feit en veroordeeld o. a. in de kosten van den eersten aanleg, hooger beroep en cassatie, uitvoerbaar ook bij lijfsdwang gedurende ten langste drie weken.

De veroordeelde kwam hiertegen in cassatie. De Hooge Raad oordeelde de aangevoerde middelen van cassatie ongegrond, doch vernietigde ambtshalve het vonnis der rechtbank voor zoover daarbij de veroordeeling in *alle* kosten was uitvoerbaar verklaard *ook bij lijfsdwang*. De daarop betrekking hebbende zinsneden uit het arrest van den 18 Juni 1888 (W. v. h. R. n°. 5575) luiden als volgt:

»*Overwegende* ambtshalve, dat bij het bestreden »vonnis, voor zoover daarbij recht is gedaan krach»tens de verwijzing bij 's Hoogen Raads arrest van »den 9 Januari 1888, alle kosten, ook die op het »beroep in cassatie, waaromtrent de uitspraak bij »dat arrest tot de eindbeslissing was voorbehouden, »zijn verklaard uitvoerbaar bij lijfsdwang;"

»dat echter artikel 370 Wetboek van Strafvor»dering eene afzonderlijke regeling bevat omtrent »de kosten van het beroep in cassatie, en dat noch »bij deze regeling, noch elders het middel van uit»voerbaarheid bij lijfsdwang aan de veroordeeling in »deze kosten is toegevoegd, zoodat te dezen aanzien »het bestreden vonnis behoort te worden vernietigd;"

»Vernietigt het bestreden vonnis, alleen voor »zoover de Rechtbank daarbij rechtdoende krachtens »verwijziging door den Hoogen Raad, alle kosten »heeft verklaard uitvoerbaar ook bij lijfsdwang;"

7630. »In zoover opnieuw rechtdoende krachtens »artikel 105 R. O.;"

»Gezien de artt. 215, 239, 253, 256 en 270 Wetboek van Strafvordering;"

»Verklaart de veroordeeling in al de kosten, met »uitzondering van die waarover de uitspraak bij »'s Raads arrest van den 9 Januari 1888 is voor»behouden, uitvoerbaar ook bij lijfsdwang, waarvan »de langste duur wordt bepaald op 3 dagen;

»Veroordeelt den requirant in de kosten op dit »beroep in cassatie gevallen."

D.

7631. DADING. *De overeenkomst tusschen een vader en zijne kinderen, die bij de scheiding der grootouderlijke natalenschappen ten onrechte niet zijn vertegenwoordigd geweest, waarbij deze scheiding wordt bekrachtigd, zoodat het aan den vader toebedeelde aan hem zal verblijven, waarvoor door hem het aandeel der kinderen aan hen in geld wordt uitgekeerd, kan als een dading worden beschouwd.* De echtelieden G. M. v. d. S. en H. H. F., gehuwd onder werking van den C. N., waren overleden respectievelijk 2 Aug. 1839 en 7 Aug. 1875 en lieten tot erfgenamen na hunne drie kinderen: T. v. d. S., J. v. d. S. en M v. d. S., ieder voor 1/4 gedeelte, zoomede de kinderen van hare vooroverledene dochter G. v. d. S, zijnde O. T. B. en G. T. B., samen voor 1/4 gedeelte. Bij akte van 17 Maart 1876 tusschen de genoemde kinderen, benevens O. T. B. en G. T. B., waren de nalatenschappen van genoemde erflaters verdeeld, en daarbij aan O. T. B. en G. T. B. te

7631. zamen vast goed toegedeeld; later was door G. T. B. diens aandeel in dat vast goed bij akte van 16 November 1876 aan O. T. B. verkocht. Laatstgenoemde was gehuwd geweest met Z. B., overleden 9 Aug. 1871, dus nà G. M. v. d. S.; in het aan O. T. B. toegevallen $^1/_8$ gedeelte van diens nalatenschap waren dus zijne kinderen voor de helft gerechtigd, doch bij de scheiding waren zij niet vertegenwoordig geweest.

Bij een akte dd. 26 Januari 1886, tusschen O. T. B. en zijne kinderen werd het bovenstaande vermeld, benevens dat in de akte van scheiding sommige goederen abusievelijk tot de gemeenschap tusschen G. M. v. d. S. en H. H. F. bestaan hebbende, waren gebracht in plaats van tot de particuliere nalatenschap van eerstgenoemden. Partijen verklaarden voorts met het oog op de vele verwikkelingen en plaats gehad hebbende handelingen, als uit aanmerking van de onjuiste samenstelling der nalatenschap van G. M. v. d. S. en wegens de gegronde rechtsvordering tot vernietiging der scheiding van 1876, die scheiding te bekrachtigen, met bepaling dat het vast goed het eigendom zou blijven van O. T. B., die aan elk zijner kinderen f 800 zou uitkeeren.

Op deze akte was geheven een vast recht wegens dading ad f 1.20.

De inspecteur kon zich met deze heffing niet vereenigen. De vaststelling van den aard en den omvang der rechten van de achter-kleinkinderen op de nalatenschap van hun over-grootvader moge tot eenige moeielijkheid aanleiding geven, — door de plaats gehad hebbende rechtshandelingen met

7631. betrekking tot de toebedeelde goederen (die thans gedeeltelijk weder vervreemd waren en dus aan derden toebehoorden), moge het moeielijk wezen om vernietiging der scheiding te vragen — doch vast staat, zoo meende hij:

a. wat tot de nalatenschap van G. M. v. d. S. heeft behoord;

b. dat de kinderen van O. T. B. daarop ook recht hebben.

Een deel der waarde hiervan is aan O. T. B. in vast goed voldaan, dat alzoo voor een deel aan zijne kinderen toekomt: de afstand van hunne aanspraken daarop kan moeielijk een cessie van twijfelachtige rechten genoemd worden, doch schijnt veeleer een met 4 % belaste overgang te zijn. Hij stelde daarom voor om op de akte bij te vorderen wat daarop minder was geheven dan 4 % met 38 opcenten over f 3200, benevens het recht wegens overschrijving over dat bedrag.

De ontvanger verdedigde zijne heffing met te wijzen op de fout in de samenstelling der nalatenschappen. Aan een vrijwilligen afstand viel naar zijn oordeel niet te denken, eerder nog aan een scheiding tusschen den vader en zijne kinderen, van hetgeen aan den eersten alleen was toebedeeld, maar hun gezamentlijk toekwam.

Naar het oordeel van den hypotheekbewaarder was het doel der akte niet om bij wijze van *verkoop* aandeelen in vast goed over te dragen, maar wel om de wezenlijke zwarigheden, die uit de vroegere scheidings-akte, in verband met een latere gedeeltelijke vervreemding der goederen waren ontstaan, uit den weg te ruimen, art. 1163

7631. al. 2 B. W. De onderwerpelijke akte trad, naar bij meende, in de plaats van een herscheiding, die de kinderen B. zouden kunnen vorderen. Ware bij zoodanige herscheiding de handeling geconstateerd, die thans het onderwerp der akte van 26 Januari 1886 uitmaakte, dan zou geen recht van overgang, maar dat van scheiding verschuldigd zijn: dit laatste recht achtte hij ook nu verschuldigd.

Het Bestuur heeft de heffing gehandhaafd op deze overwegingen. Er schijnt met grond aangenomen te kunnen worden, dat partijen werkelijk een herscheiding, als bedoeld bij P. W. n°s 7105 en 7316, op het oog hebben gehad. Aangezien deze zich evenwel oplost in een uitkeering van geld aan de deelgenooten, welke bij de eerste scheiding niet vertegenwoordigd waren en de goederen blijven toebehooren aan dengene, aan wien ze oorspronkelijk waren toebedeeld, is de akte terecht als dading beschouwd.

Een gelijke beslissing is genomen in het volgende geval.

Bij akte dd. 27 Juli 1886 verklaarden 1°. L. A. R. voor zich en als vader en voogd over zijn 2 kinderen uit zijn huwelijk met wijlen G. J D.; 2°. de verdere gerechtigden tot de nalatenschappen van wijlen de echtelieden H. R. en W. W.: dat de sub 1°. genoemde L. A. R in de nalatenschap van zijne moeder W. W. was gerechtigd voor $^1/_8$, welk deel was gevallen in de gemeenschap tusschen hem en wijlen zijne echtgenoote G. J. D. bestaan hebbende; dat door het overlijden van laatstgenoemde den 29 Mei 1883 hare beide kinde-

7631. ren te zamen in haar plaats in die nalatenschap voor $^{1}/_{16}$ gerechtigd werden, en alzoo, aangezien die nalatenschap een zuiver saldo opleverde van f 92.710,16, voor een bedrag van f 5794,76; dat de nalatenschappen van W. W. en wijlen haar echtgenoot H. R. (deze nà G. J. D. overleden) zijn gescheiden bij akte van 23 Februari 1886, waarbij het $^{1}/_{8}$ geheel is toegedeeld aan genoemden L. A. R., zonder de voormelde rechten der minderjarigen daarbij in aanmerking te nemen; dat partijen dit abuis bij deze akte wenschen te *herstellen* op deze wijze, dat L. A. R. aan zijn minderjarige kinderen in contanten hun aandeel ad f 5794.76 uitkeert, welk bedrag aan den toezienden voogd, als de belangen der minderjarigen behartigende, is ter hand gesteld, waarmede, zoo luidde de akte, dan *deze misstelling geheel is geredresseerd.*

Op deze akte was door den ontvanger geheven een recht ad $^{3}/_{20}$ $^{0}/_{0}$ wegens verklaring van scheiding over 2 × f 5794.76; hij verdedigde deze heffing als volgt. Al zijn aan de benadeelden geene goederen toebedeeld, zoo is toch te hunnen aanzien de akte van 27 Juli 1886 eene *scheiding*. Bij de scheiding van 23 Februari 1886 waren de minderjarigen niet vertegenwoordigd; ook de toeziende voogd heeft tot die akte niet medegewerkt: de akte was dus nietig op grond van art. 1117 en 1118, 1e lid B. W. Art. 1160 B. W. blijft buiten toepassing. Als de minderjarigen *geen* erfdeel ontvangen, dan kan niet worden opgelegd, wat aan het erfdeel *ontbreekt.*

De inspecteur meende dat er slechts sprake was van eene eenvoudige *rectificatie* van de oorspronke-

7631. lijke akte van scheiding, bij welker registratie het recht van $^3/_{20}$ % reeds over de waarde van al de verdeelde baten werd geheven, dus ook over het aan L. A. R. toegedeelde. Het onderwerpelijk geval verschilde naar zijn oordeel in zooverre van dat behandeld in P. W. nº. 7316, dat dáár de handeling van partijen uitdrukkelijk *herscheiding* werd genoemd en aan de benadeelden ook goederen werden toebedeeld, terwijl in deze geen verdere verdeeling van goederen plaats heeft; partijen constateeren alleen dat het aandeel van L. A. R. bij de scheiding te hoog gesteld is, $^1/_8$ in plaats van $^1/_{16}$; de toedeeling blijft geheel dezelfde, doch het bedrag der nu blijkende overbedeeling keert hij uit aan zijn minderjarige kinderen. Door de akte als *rectificatie* te beschouwen, wordt bovendien niet afgeweken van de qualificatie van partijen.

De Directeur meende dat aan een *rectificatie* niet kon worden gedacht, omdat de minderjarigen bij de eerste akte geen partij waren. (P. W. nºs. 6587, 7092, 7316). Hij wilde bij toepassing van de beslissingen P. W. nºs. 1975 en 2021 de akte als een *ratificatie* beschouwen.

Ook in dit geval heeft het Bestuur beslist, dat de meest aannemelijke opvatting deze was, dat er tusschen L. A. R. en zijne kinderen eene dading was gesloten. (*Res. van* 14 *Mei* 1887 *nº*. 21 en 18 *Januari* 1888 *nº*. 65.)

G.

7632. GEDINGEN VAN ONVERMOGENDEN. *Bevel tot oproeping der wederpartij op een verzoek tot kosteloos procedeeren.*

7632. *Registratie op de minuut of op de expeditie. Procedure. tot echtscheiding. Registratie in debet of gratis.* Aan het Bestuur werden de volgende vragen voorgesteld:

1o. Moet het bevel eener Rechtbank tot oproeping der wederpartij om gehoord te worden op een verzoek om kosteloos te mogen procedeeren op de minuut of op de expeditie geregistreerd worden?

en 2o. Moet, nadat verlof tot kosteloos procedeeren verleend is, het bevel van den president der rechtbank, bedoeld bij art. 817 W. v. B. R en het proces-verbaal, opgemaakt door den president en den griffier, bedoeld in art. 819 W. v. B. R. in debet geregistreerd worden, dan wel moet de formaliteit op grond van art. 872 W. v. B. R. gratis verleend worden?

Omtrent de eerste vraag heeft het Bestuur te kennen gegeven, dat, al wordt het bij art. 859 W. v. B. R bedoelde bevel in den vorm van een vonnis ingegekleed, dit stuk toch bij dat artikel tot tweemaal toe *appointement* wordt genoemd en dat het daarom regelmatiger voorkomt, dit stuk als ordonnantie op request op de minuut dan op de expeditie te registreeren. (Vgl. P. W. no. 6537).

De ambtenaar, die meende dat de stukken, bedoeld in de tweede hierboven gestelde vraag, gratis moesten worden geregistreerd, gaf daarvoor de volgende gronden aan. Het bevel en het procesverbaal, bedoeld in de artt. 817 en 819 W. v. B. R., zijn geene stukken van het geding (art 1 W. v. B. R.), maar betreffen een benoodigd verlof om te komen tot een geding. Eerst na het verlof mag door dagvaarding het proces worden ingesteld

7632. (art. 821 W. v. B. R.) De stukken tot het bekomen van het verlof vallen onder art. 872 W. v. B. R.; zij betreffen wel een *eventueel* geding, maar vallen nog *buiten* het proces. Dat partij vooraf gratis-admissie vraagt, doet hiertoe niets af, al is het met het oog op art. 821, 2e lid, W. v. B. R. zeer verklaarbaar. Hoe toch zou de registratie moeten geschieden, indien, wat wel eens gebeurt, de gratis-admissie eerst gevraagd en verleend wordt nà het verlof, bedoeld in art. 821 W. v. B. R.

Van eene andere zijde werd het gevoelen voorgestaan, dat de onderwerpelijke stukken in het gegeven geval in debet geregistreerd moesten worden. Art. 872 W. v. B. R. achtte men niet toepasselijk, omdat dit artikel alleen de extra-judicieele stukken behandelt en hier sprake is van een proces. Naar aanleiding van het beroep op art. 1 W. v. B. R. werd van die zijde er op gewezen, dat dit juist zoude zijn, indien er geene uitzonderingen waren op den regel, dat elke rechtsingang aanvangt met een dagvaarding. Zoowel door mr. A. Oudeman, Het Nederlandsch Wetboek van Burg. Rechtsv., deel I, § 2, als door prof. van Boneval Faure, het Ned. Burg. Procesrecht, deel I, § 55, bladz. 340 en 341, wordt echter aangenomen, dat zoodanige uitzonderingen wel bestaan, en beide schrijvers noemen o. a. als uitzondering de procedure tot echtscheiding.

Zich met dit laatste gevoelen vereenigende, heeft het Bestuur te kennen gegeven, dat het bevel, bedoeld in art. 817 en het proces-verbaal, waarvan sprake is in art. 819 W. v. B. R., na verleende vergunning om kosteloos tot echtscheiding te proce-

7632. deeren in debet geregistreerd moeten worden. Mocht het geval zich voordoen, dat de vergunning om kosteloos te procedeeren eerst gevraagd en verkregen werd nadat verlof om tot echtscheiding te dagvaarden verleend is, dan zouden de bedoelde stukken tegen dadelijke betaling van het recht geregistreerd moeten worden. (*Miss. van* 23 *Februari* 1888, *n*o. 51).

H.

7633. HUUR. *Hypotheekstelling door een huurder tot zekerheid voor den huurprijs van bij onderhandsche akte verhuurd vast goed.* Bij de beslissing, opgenomen in het P. W. onder no. 4881, is te kennen gegeven, dat de notarieele akte, waarbij een huurder van vast goed, wiens onderhandsch huurcontract, ingevolge art. 2 der wet van 16 Juni 1832 (*Stbl.* no. 29), gratis geregistreerd is, aan zijn verhuurder hypotheek op eenige hem toebehoorende vaste goederen geeft tot zekerheid van den door hem te betalen huurprijs, gratis geregistreerd moet worden. Die beslissing is hierop gegrond, dat de hypotheekstelling door een debiteur het accessoir is van diens hoofdverbintenis, en dus naar den regel, dat de vrijstelling van recht voor de hoofdverbintenis die voor het accessoir daarvan insluit, geen recht wegens de hypotheekstelling geheven kan worden.

Tegen deze beslissing werd de opmerking gemaakt, dat het accessoir wel de hoofdverbintenis volgt, doch dat daaruit niet voortvloeit, dat de accessoire verbintenis, als zij bij afzonderlijke akte

7633. geconstateerd wordt, in de vrijstelling der hoofdverbintenis deelt.

Die opmerking is aan het Bestuur gegrond voorgekomen en heeft geleid tot intrekking der voormelde beslissing. Wordt dus bij notarieele akte hypotheek gegeven tot zekerheid van de voldoening van de verplichtingen van een huurder, voortvloeiende uit eene onderhandsche, op grond van art. 2 der wet van 16 Juni 1832 (*Stbl.* n°. 29), gratis geregistreerde akte, dan is op de akte van hypotheekstelling een vast recht van f 1.20 schuldig. (*Res. van* 15 *Mei* 1888, *n°*. 16).

M.

7634. MAATSCHAP. *Bijvordering van recht op akten van maatschap enz. bij overlijden of uittreding van een der mede-eigenaren* Naar aanleiding van een daaromtrent gedane vraag heeft het Bestuur te kennen gegeven, dat verklaringen als bedoeld in het laatste lid van art. 13 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl*. n°. 92) in het archief van het betrokken kantoor van registratie bewaard moeten blijven en dat zij, vóór dat tot invordering van de verschuldigde rechten wordt overgegaan en de nederlegging in het archief plaats vindt, tegen een vast recht van f 1.20 geregistreerd moeten worden. (*Miss. van* 3 *April* 1888, *n°*. 57.)

7635. *Inbreng van vast goed in eene naamlooze vennootschap, onder bepaling dat deze den nog daarvoor verschuldigden koopprijs zal betalen. Is er overgang onder bezwarenden titel?* Deze vraag is bevestigend beantwoord bij het volgende vonnis van de Rechtbank te *Beauvais* van den 25 April 1885.

7635. »Attendu que, par un acte sous seing privé en »date du 16 juillet 1883, les demandeurs ont formé »une société civile à l'effet d'acquérir l'usine dite »»la Sucrerie de Méru" et de l'exploiter, avec faculté »de transformer ladite société en société anonyme »commerciale dans les termes de la loi du 24 juillet »1867;

»Attendu qu'en exécution de cette convention, »lesdits demandeurs se sont rendus adjudicataires »de cette usine, le 28 juillet suivant, à la barre du »tribunal civil de la Seine, et que, conformément »aux stipulations de l'acte du 16 juillet, la »société civile ainsi constituée en est devenue »immédiatement propriétaire de plein droit;

»Attendu qu'en conséquence du même acte et »conformément à l'article 12 des statuts de la »société civile, cette société s'est transformée en »une société anonyme qui, bien que composée »des mêmes personnes que la société civile, con»stitue un être moral distinct et séparé;

»Attendu que bien que cette société n'ait eu »pour objet apparent que l'exploitation de la sucre»rie de Méru, elle doit être considérée comme »étant devenue à son tour propriétaire de ladite »sucrerie;

»Attendu qu'en effet elle est entrée immédiate»ment en possession de l'immeuble, sans qu'aucune »rémunération ait été stipulée en faveur de la »société civile, et qu'elle en jouit non en locataire, »mais absolument comme peut le faire un »propriétaire;

»Attendu que, par l'article 21 de ses statuts, »reproduisant identiquement l'article 10 des statuts

7635. »de la société civile, elle prend à sa charge le »payement du prix de l'adjudication faite au profit »des demandeurs le 28 juillet 1883;

»Attendu que les demandeurs ont eux-mêmes »reconnu le bien fondé de la perception des droits, »en payant en 1883 et 1884 la taxe des biens de »mainmorte sans aucune réclamation, et que c'est »en vain qu'ils prétendent que ce payement aurait »été le résultat d'une erreur de leur caissier, »erreur qui, en égard à l'importance du chiffre, »n'eût certainement pas échappé à la vigilance du »conseil d'administration;

»Attendu qu'ils ne sont pas même fondés à »soutenir que l'apport, fût il établi, ne consti»tuerait qu'une simple mise sociale, puisque, »d'après l'article 21 des statuts précités, la société »anonyme se substitue à la société civile pour le »payement du prix d'adjudication;

»Attendu qu'il est ainsi démontré que la pro»priété de la sucrerie de Meru a tour à tour reposé »sur deux têtes distinctes et qu'il y a eu trans»mission de cette propriété par la société civile à »la société anonyme;

»Par ces motifs."

Bij dit vonnis werd derhalve afgewezen de eisch om teruggave van het wegens den overgang onder bezwarenden titel geheven recht van registratie. Op het daartegen ingestelde beroep in cassatie, werd het vonnis bevestigd door het *Fransche hof van cassatie* bij arrest van 15 Februari 1888, luidende:

»La Cour,

»Sur le premier moyen etc.

7635. »Sur la seconde branche du même moyen :

»Attendu que si les apports en société ne sont »soumis qu'à un droit gradué, c'est à la condition »qu'ils soient purs et simples, et que la société »ne s'engage pas à en fournir l'équivalent;

»Attendu qu'il résulte des énonciations du juge- »ment que la société anonyme, en se substituant »à la société civile, a pris à sa charge les dettes »de celle-ci, et notamment la dette du prix de »l'immeuble acquis, le 28 juillet 1883; qu'en le déci- »dant ainsi, le jugement attaqué n'a violé aucune loi;

»Par ces motifs,

«Rejette, etc. (1)

7636. *Op de akte van toetreding van nieuwe leden tot eene bestaande vennootschap onder firma is het recht van* f 15, *bepaald voor de akten van oprichting van maatschap, verschuldigd.* Vonnis der Arrondissements-Rechtbank te *Heerenveen* van den 29 Juni 1888, luidende:

»De Rechtbank,

»Gezien enz.;

»Gelet op de conclusie van den Officier van »Justitie, daartoe strekkende, dat de eisch zal »worden ontzegd, met veroordeeling van eische- »resse in de kosten;

»*Overwegende* in facto:

»dat de eischeresse bij geregistreerd exploit van »den deurwaarder H. V., dd. 27 Dec. 1887, het »Bestuur der registratie en domeinen heeft doen »dagvaarden met conclusie, dat het der Rechtbank »moge behagen het gedaagde bestuur te veroor-

(1) Vgl. P. W. nos. 6468 en 6799.

7636. »deelen om aan eischeresse het te veel betaalde »recht ad f 13.80 tegen behoorlijke kwijting terug »te geven en zulks met 5 % rente 's jaars van af »den dag der dagvaarding tot op dien van terug- »betaling, tevens met veroordeeling in de kosten »op grond dat op 30 Dec. 1854 tusschen de heeren »J. M., J. R. M., H. M., M. R. M. en T. A. M., »fabrikanten en kooplieden te S. voor onbepaalden »tijd is aangegaan eene vennootschap onder de »firma J. en M. M., tot het uitoefenen eener leer- »looierij, lijnziederij, runmolen, olie- en verfhout- »molen en den handel in de grondstoffen voor- »en het fabrikaat van die fabrieken, welke ven- »nootschap is aangevangen op 1 Jan. 1855 en »gevestigd is te S., blijkens daarvan opgemaakte »akte ten overstaan van den notaris A. J. S., »residerende te Z. (geregistreerd te Z. den 4 Jan. »1855, deel 15, f°. 115, verso vak 6, vier bladen »geen renvooi. Ontvangen f 2.40 recht voor de »oprichting van vennootschap, f 0.80 recht van »toestemming tot overschrijving op het extract, »met 38 opcenten f 4.42. De ontvanger (get. v. M.);

»dat art. 8 der statuten dezer vennootschap »onder de firma J. en M. M, voor zoover dit art. »van belang is voor dit geding, luidt:

»»Ingeval van overlijden van een der vennooten, »»zullen de overige vennooten de vennootschap op »»denzelfden voet en voorwaarden voortzetten";

»dat art. 11 dierzelfde statuten luidt: »Wanneer »»het getal der vennooten tot drie mocht vermin- »»derd zijn, zal met goedkeuring der meerderheid, »»een vierde in de vennootschap kunnen opge- »»nomen worden";

7636. »dat bij onderhandsche akte van 30 Nov. 1885 »de heeren J. R. M. en T. A. M., zijnde, tengevolge »van het overlijden hunner drie mede-oprichters der vennootschap de leden, die op dat oogenblik »de vennootschap krachtens art. 8 der statuten »voortzetten, gebruik makende van de bevoegd»heid, bij art. 11 der statuten gegeven, de heeren »J. M. en M. R. M., als medeleden der vennoot»schap hebben opgenomen;

»dat het gedaagde bestuur op genoemde akte, »geregistreerd te S. 30 Dec. 1885, dl. 46, folio 194, »verso vak 1, een blad, geen renvooi, geheven heeft »een recht van f 15, daarbij ten onrechte toepas»sende art. 16 der wet van 11 Juli 1882 (S. 92), en »eischeresse dat recht heeft betaald;

»dat eischeresse zich door die heffing bezwaard »gevoelt;

»dat het gedaagde bestuur van oordeel is, dat »door de opname van de beide heeren J. M. en »M. R. M., in de bestaande vennootschap onder »de firma J. en M. M., eene nieuwe vennootschap »onder een firma zou zijn opgericht, zoodat vol»gens art. 16 der wet van 11 Juli 1882, een recht »van f 15 op de onderhandsche akte zou kunnen »geheven worden, terwijl daartegenover eischeresse »staande houdt, dat beide genoemde heeren slechts »zijn toegetreden tot eene bestaande vennootschap »en mitsdien het recht op de akte slechts f 1.20 »kan bedragen;

»dat immers, indien er eene vennootschap onder »firma zou zijn opgericht, dit slechts zou kunnen »zijn de vennootschap onder de firma J. en M. M., »gevestigd te S., welke firma sinds 1 Januari 1855

7636. »bestaat en krachtens de uitdrukkelijke bepaling »harer statuten (art. 8) wordt voortgezet, geheel »overeenkomstig art. 1688 B. W., terwijl de begrip- »pen van voortzetten eener vennootschap onder »firma en oprichten dierzelfde vennootschap elkan »der noodwendig uitsluiten;

»dat hierin niets verandert het feit, dat geheel vol- »gens de statuten (art. 11) nieuwe vennooten in »de vennootschap zijn opgenomen, daar niet alleen »het gewone spraakgebruik scherp onderscheidt »tusschen toetreden tot eene bestaande vennoot- »schap en oprichten eener nieuwe vennootschap, »maar ook de wet dit onderscheid erkent, ten »bewijze waarvan eischeresse o. a. wijst op art. 1688 »B. W., alwaar na opname van den erfgenaam van »den overleden vennoot, de maatschap gezegd wordt »voort te duren en op art. 1678 B W., waarin »sprake is van toelaten van een derden persoon »als medelid der maatschap, dat is van de »bestaande en voortdurende maatschap;

»dat bovendien, indien de opvatting van het »gedaagde bestuur, dat bij toetreding van een »nieuwen vennoot eene nieuwe maatschap wordt »opgericht, de juiste ware, laatstgenoemd art. 1678 »elken zin zou missen, daar de wetgever toch »waarlijk niet had behoeven te bepalen, dat de »vennooten niet tegen hun zin gedwongen kunnen »worden een nieuwe maatschap aan te gaan;

»dat, wat hieromtrent geldt van de maatschap, »à fortiori waar is voor de vennootschap onder »firma;

»dat, waar dus verschil bestaat tusschen oprich- »ten eener nieuwe vennootschap door opname van

7636. »nieuwe leden en toetreden tot eene bestaande »vennootschap, het in elk bijzonder geval van de »statuten zal afhangen, of het een dan wel het »ander het geval is;

»dat, wanneer de statuten b.v. bepalen, dat er »twee vennooten zullen zijn, en er dan een derde »wordt opgenomen, wellicht een nieuwe vennoot»schap wordt opgericht, maar het in casu niet »twijfelachtig is, dat slechts aan voortzetting der »bestaande vennootschap, onder de firma J. en »M. M, en toetreding tot die bestaande vennootschap »kan gedacht worden, daar art. 8 der statuten »uitdrukkelijk bepaalt, dat de vennootschap, die »voor onbepaalden tijd is aangegaan, ingeval van »overlijden van één der vennooten, door de over»blijvenden zal worden voortgezet (art. 1688 B. W.) »en art. 11 der statuten de bevoegdheid geeft, »door opname van nieuwe leden in de bestaande »vennootschap, het aandeel der vennooten tot *vier* »aan te vullen, zoodra hun aantal beneden dat »cijfer is gedaald, zoodat wel verre van dat er »een nieuwe vennootschap zou zijn opgericht, »integendeel de voortzetting en opname slechts is »het naleven der oorspronkelijke statuten;

»dat met deze opvatting, dat de al- of niet voort»zetting der vennootschap alleen moet beslist wor»den volgens de statuten van oprichting, dan »ook in overeenstemming is een vonnis van de »arr. rechtbank te Zwolle dd. 4 Mei 1887 en steun »vindt bij Championnière et Rigaud no. 2784;

»dat de oorspronkelijke vennootschap, onder de »firma J. en M. M., in 1854 voor onbepaalden tijd »opgericht, nooit is ontbonden en er slechts ééne

7636, »vennootschap onder die firma bestaat, die volgens »art. 8 der statuten voortgezet wordt;

»dat, ware de opvatting van het gedaagde be»stuur juist, dan ook de nieuwe vennootschap »zou moeten naleven artt. 23, 24 en 26 W. v. »Koophandel en geenszins zou kunnen volstaan »met alleen te publiceeren het toetreden van den »nieuwen vennoot;

»dat alzoo niet had mogen geheven worden een »recht van f 15, alleen bij oprichting der vennoot»schap verschuldigd, maar slechts een recht »van f 1.20;

»*O.*, dat het gedaagde bestuur, bij eene behoor»lijk beteekende memorie hierop heeft geant»woord en geconcludeerd;

»dat het der Rechtbank moge behagen, de »ingestelde vordering te ontzeggen, met veroor»deeling van eischeresse in de kosten en zulks op »grond, dat tegen de heffing door eischeresse »wordt aangevoerd, dat het aangehaalde art. der »wet van 1882 niet toepasselijk is, omdat hier »geene vennootschap wordt opgericht, maar eene »bestaande vennootschap wordt voortgezet;

»dat, ten einde te kunnen beoordeelen, in »hoeverre deze bewering juist is, allereerst behoort »te worden onderzocht, wat men heeft te verstaan »onder de oprichting en wat onder de voortzetting »eener vennootschap;

»dat als oprichting, naar het oordeel van het »bestuur, moet worden beschouwd de overeen»komst, waardoor de band, die de vennooten ver»eenigt, wordt aangeknoopt, als voortzetting de »overeenkomst, waardoor de reeds van vroeger

7636. »tusschen hen bestaande band bevestigd wordt;
»dat alzoo, wanneer er vroeger geen vennootschappelijke band tusschen de contractanten »bestond, er uitsluitend aan eene oprichting kan »worden gedacht en in het tegenovergestelde geval, »— wanneer zoodanige band wèl bestaat — er »soms eene voortzetting, soms eene oprichting zal »zijn; het eerste, wanneer de band, zij het ook »met eenige wijzigingen, wordt bevestigd; het »laatste, wanneer hij door een anderen wordt »vervangen;

»dat men, het bovenstaande op de onderwerpelijke overeenkomst toepassende, zal ontwaren, dat »er hoogstens ten aanzien der oude vennooten onder»ling van een voortzetting gesproken kan worden, »doch dat ten aanzien der nieuwe vennooten zeer »zeker alleen aan eene oprichting kon worden »gedacht;

»dat noch tusschen de oude en nieuwe ven»nooten, noch tusschen laatstgenoemden onderling »vroeger de betrekking van vennooten bestond en »dat zoo er thans wel zoodanige betrekking tusschen »hen bestaat, dit enkel en alleen het gevolg is van »de bij de onderhandsche akte geconstateerde »overeenkomst;

»dat door die overeenkomst de thans bestaande »vennootschap dus opgericht is;

»dat daarop steunen, althans wat de nieuwe »vennooten betreft, alle rechten en verplichtingen, »uit de vennootschap voortvloeiende;

»dat de oorspronkelijke overeenkomst de grond»slag hunner rechten en verplichtingen niet kan »zijn, want daarbij zijn zij geen partij geweest;

7636. »dat alleen de van die overeenkomst opgemaakte »akte voor hen nog van belang is, omdat naar de »daarin voorkomende bepalingen tot regeling van »de rechten en verplichtingen der vennooten, in »de meergemelde onderhandsche akte verwezen »wordt;

»dat de door de eischeresse aangevoerde gron»den niet op de wet steunen en ook niet overeen»stemmen met de leer der schrijvers en het »aangehaald vonnis:

»*O.*, dat verder de eischeresse bij eene memorie »van repliek en het gedaagde bestuur bij eene »memorie van dupliek, beide behoorlijk beteekend, »hunne sustenuën nader hebben uiteengezet, onder »persistit hunner wederzijds bereids genomen »conclusiën, waarna de stukken zijn gesteld in »handen der Rechtbank;

O., in jure:

»dat tusschen partijen in confesso zijn de feiten, »die den grond vormen der ingestelde vordering en »dat de eenige vraag, die partijen verdeeld houdt, »deze is, of de akte, dd. 30 Nov. 1885 bovenver»meld, is eene akte van oprichting eener vennoot»schap of slechts der voortzetting van de bestaande »vennootschap onder de firma J. en M. M. te S.

»*O.* hieromtrent:

»dat de bepalingen van maatschap of vennoot»schap, in het burgerlijk recht voorkomende, van »toepassing zijn op de vennootschap onder een »firma, tenzij bij het Wetboek van Koophandel »daarvan uitdrukkelijk wordt afgeweken;

»dat elke vennootschap ontstaat en alzoo wordt »opgericht door den overeenstemmenden wil van

7636. »twee of meer personen, met het oogmerk in art. »1655 B. W. omschreven;

»O. dat dus, zoo dikwijls een derde persoon, die »nog niet tot de vennootschap is toegetreden, zich »door overeenkomst verbindt met eene bestaande »vennootschap tot hetzelfde oogmerk, er eene »nieuwe maatschap ontstaat tusschen deze en den »opgenomen persoon, zij het ook tot hetzelfde »doel;

»dat die nieuwe overeenkomst toch niet alleen »de rechten en verplichtingen van de vorige ven- »nooten onderling wijzigt, door die uit te breiden »tot den nieuw toegetredene, maar ook die rechten »en verplichtingen uitstrekt tegenover derden;

»O., dat de wet dan ook alleen *dan* voorzetting »der vennootschap toelaat, ingeval van overlijden »van één der vennooten, met deszelfs erfgenamen »of wel alleen tusschen de overblijvende vennooten;

»dat deze uitzondering op den regel, dat de »vennootschap door den dood eindigt, niet kan »uitgebreid worden tot andere gevallen, niet in de »wet genoemd, en alzoo alleen de wil der ven- »nooten om de maatschap te doen voortleven met »hunne erfgenamen of wel tusschen de overblij- »vende vennooten, alleen grond der voortduring »kan zijn en dat daartoe niet kan dienen eene »bepaling, in de statuten opgenomen, dat de »vennootschap ook met anderen zal voortduren, »dewijl de wil der vennooten, daarin uitgedrukt, »wel hen persoonlijk bindt, maar geene verplich- »tingen oplegt of rechten geven kan aan derden, »die nog niet door overeenkomst tot die maatschap »zijn toegetreden;

7636. »dat dientengevolge dan ook de bestaande ven»nooten der vennootschap onder de firma J. en »M. M., door bij de akte van 30 Nov. 1885 nieuwe »leden in de vennootschap op te nemen, geacht »moeten worden de overeenkomst, die het funda»ment der oude vennootschap uitmaakte, met »onderling goedvinden te hebben ontbonden;

»dat zij toch zoowel tusschen zich zelven, nu zij »ieder met de nieuwe vennooten in betrekking »komen, als tusschen de nieuwe leden, die vroeger »noch tot elkander, noch tot hen in eenige ver»houding stonden, en ook tegenover derden een »band hebben doen ontstaan van geheel anderen »aard dan de vroeger bestaande en die op eene »geheel andere overeenkomst steunt;

»dat de overgebleven leden der vennootschap »onder de firma J. en M. M. bij het opmaken der »akte van 30 Nov. 1885, blijkbaar hebben gewild, »dat de sedert 1 Januari 1855 bestaan hebbende »vennootschap zou eindigen en dat zij vervolgens »bij deze akte met hunne beide zonen, die ver»klaren tot de vennootschap toe te treden, een »nieuwe overeenkomst hebben aangegaan, waar»bij werd opgericht eene nieuwe vennootschap »onder denzelfden naam, tot denzelfden handel en »met hetzelfde kapitaal als de vroeger bestaan »hebbende vennootschap;

»dat toch niets de leden eener bestaande ven»nootschap belet, bij beëindiging dier vennootschap, »de bestaan hebbende bepalingen op te nemen in »de nieuw op te richten maatschap en ook de »firma in casu kan worden aangehouden, nu zulks »geschiedde met de uitdrukkelijke toestemming

7636. »der eenige vennooten van de bestaan hebbende »vennootschap onder die firma;

»*O.*, dat eischeres nu wel tot staving van haar »beweren, zich beroept op de bepalingen der »statuten van de oude vennootschap onder de »firma J. en M. M. en wel in het bizonder op »art. 11, juncto 8 dier statuten;

»dat echter deze beide artikelen tot elkander in »geenerlei verband staan en art. 11 aldus moet »worden opgevat: dat eerst *dan*, wanneer het getal »der vennooten tot op drie mocht zijn verminderd, »de overblijvenden het recht hebben, een nieuwe »vennoot in hun firma op te nemen, welke bepa»lingen, steunende op de overeenkomst der ver»schillende vennooten, dus ook door hen moet »worden nageleefd;

»dat toch, wanneer deze bepaling, aldus gelezen, »niet in het contract was opgenomen, reeds eerder, »ja zelfs kort na de oprichting, de vennooten door »ontbinding met onderling goedvinden en oprich»ting eener nieuwe maatschap, nieuwe leden in »hun maatschap zouden kunnen opnemen;

»dat zulks, reeds in het algemeen waar, nog »bovendien steun vindt in de bepaling van art. »1678 B. W.;

»dat echter art. 11 der statuten evenmin als »art. 1678 B. W. iets beslist omtrent de vraag »of door toetreding van nieuwe leden de vennoot»schap wordt voortgezet of wel eene nieuwe wordt »opgericht;

»dat deze vraag behoort te worden getoetst aan »de wet, zooals reeds boven is overwogen, en »alleen *dan* de statuten behooren te worden nage-

7636. »slagen, wanneer door overlijden van één der »vennooten de vennootschap zou eindigen en dan »nog wel alleen om na te gaan of het bepaalde »bij art. 1688 B. W. uitdrukkelijk in de overeen»komst is bedongen;

»*O.*, dat eischeres nog heeft beweerd, dat de »akte van 30 Nov. 1885 ook daarom niet voldoet »aan eene akte van oprichting, omdat de voor»schriften van artt. 23, 24 en 26 van het W. v. »Koophandel niet zijn in acht genomen, terwijl »toch de statuten eener nieuwe vennootschap »behooren te worden gepubliceerd en men niet »kan volstaan met alleen het toetreden van de »nieuwe leden te publiceeren;

»*O.*, dat echter dit beweren niets afdoet aan het »reeds boven overwogene, daar toch de oprichting »eener vennootschap onder firma niet afhankelijk »is van het meer of min volledige der ingeschre»ven akte van oprichting of het uittreksel;

»dat zelfs de wet, door uitdrukkelijk de gevolgen »te regelen van niet-inschrijving of bekendmaking »der akte of van het uittreksel, implicite erkent, »dat de vennootschap onder firma bestaanbaar is, »zelfs zonder dat aan de formaliteiten van artt. 23, »24 en 26 W. v. Kooph. voldaan is;

»dat bovendien het beweren feitelijk is onjuist;

»dat toch door de uitdrukkelijke verwijzing in »de akte van 30 Nov. 1885 naar alle de rechten »en verplichtingen, aan elken vennoot verleend en »opgelegd, bij de akte van oprichting der oorspron»kelijke vennootschap onder de firma J. en M. M., den »30 Dec. 1854 verleden voor den te Z. resideerenden »notaris S., die akte geacht kan worden in gemelde

7636. »onderhandsche akte van 30 November 1885 te »zijn opgenomen;

»dat het doel der openbaarmaking van de akte »of derzelver uittreksel alleen is om derden de »verhouding der vennooten onderling, den aard »en den werkkring der vennootschap te leeren »kennen;

»dat dit doel volkomen bereikt is door ver»wijzing naar statuten, die reeds zijn bekend »gemaakt en voor een ieder zijn na te slaan;

»dat dan ook de akte van 30 Nov. 1885 in zijn »geheel ter Griffie ingeschreven, onderteekend »door alle de vennooten, aan de bepalingen van »de artt. 23, 24 en 26 W. v. Kooph. voldoet;

»*O.*, dat uit het boven overwogene volgt, dat de »akte van 30 Nov. 1885 is eene akte van oprich»ting eener vennootschap en derhalve terecht door »het gedaagde bestuur van die akte is geheven »een vast recht van f 15;

»dat mitsdien de vordering der eischeresse »behoort te worden ontzegd;

»Gezien de artt. 1655, 1678, 1683, 1688, 1395 »van het B. W.; artt. 1, 15, 16, 23, 24, 26, 29 en »30 van Wetb. van Kooph.; art. 16 der wet van »11 Juli 1882 (S. 92); art. 56 van het Wetb. van »Burgerl. Rechtsvordering;

»Rechtdoende; In naam des Konings!

»Ontzegt de eischeresse hare vordering en ver»oordeelt haar in de kosten van het rechtsgeding »enz." (1)

---

(1) Vgl. VROOM, Wetg., 3e ed., no. 611.

N.

7637. NOTARISSEN. *Afgifte van quitantiën als eigendomsbewijzen.* Een ontvanger der registratie ontdekte dat door een notaris aan personen, die ten zijnen overstaan geveilde onroerende goederen gekocht hadden, met *vijf cent* gezegelde, door den notaris onderteekende quitantiën voor de ten zijnen kantore betaalbaar gestelde kooppenningen *als eigendomsbewijzen* werden uitgereikt. Die quitantiën bevatten, behalve de vermelding dat de koopsom betaald was, een uittreksel uit het proces-verbaal van veiling, waarin alles was opgenomen, dat voor den in het stuk vermelden kooper van belang was (verkoopers, gekochte perceelen, voorwaarden, enz.) Zoodanige quitantiën werden voorzien van een omslagvel waarop voorkwam: *Kantoor van den notaris . . . . te . . . . Eigendomsbewijs voor . . . . .*

De vraag, of geen hooger zegelrecht dan dat van vijf cent verschuldigd was, werd door een der bij de zaak betrokken ambtenaren ontkennend beantwoord. Hij was van oordeel dat, hoewel het stuk een uittreksel uit een notarieel proces-verbaal van openbaren verkoop bevatte, het niet door een notaris *als zoodanig* opgemaakt was en geen ander bewijs opleverde dan van de gedane betaling.

Daar het echter voorkwam, dat de onderteekenaar der quitantie *als notaris* die stukken niet aan de koopers moest uitreiken voor *eigendomsbewijzen*, omdat zij daarvoor niet dienen kunnen, en dat hij *als bijzonder persoon* geen gebruik moest maken van zijn protocol, zooals hij deed door den hoofdinhoud van door hem opgemaakte akten over

7637. te nemen in quitantiën, meende genoemde ambtenaar dat er termen waren tot toepassing van art. 50 der wet op het notarisambt.

Door een ander ambtenaar werd opgemerkt, dat uit de vermelding op den omslag van het stuk van de onjuiste (volgens den notaris bij vergissing gestelde benaming) »*Eigendomsbewijs voor* . . . " zou kunnen worden opgemaakt dat het niet in de bedoeling van den notaris had gelegen om hier als particulier persoon op te treden, weshalve deze ambtenaar, door een stuk af te geven als eigendomsbewijs, dat de vereischten daarvoor niet bezit, eene handeling zou hebben verricht, zoo niet strijdig met, dan toch niet overeenkomstig de wet.

Intusschen beweerde de notaris, bij zijne verantwoording, in deze als *particulier persoon* te hebben gehandeld, terwijl hij verder aanvoerde, dat het in sommige streken de gewoonte is om van openbare verkoopingen van vast goed een algemeen afschrift aan de overschrijving te onderwerpen, om later aan den voornaamsten kooper te worden uitgereikt, terwijl de overige koopers quitantiën ontvangen, bij welker opmaking geen gebruik wordt gemaakt van het protocol, wel van het afschrift dat voor de overschrijving heeft gediend.

Deze verantwoording was niet afdoende en de daarbij ingebrachte beweringen waren niet alle aannemelijk. Aan ieder kooper zal gewoonlijk wel een extract uit de veiling afgegeven worden, dat tot eigendomsbewijs *kan* verstrekken.

In casu houdt het stuk alles in wat een eigen-

7637. domsbewijs moet inhouden en is het dus veel meer dan eene eenvoudige quitantie, doch het mist authenticiteit, vermits het niet door een *notaris als zoodanig* is afgegeven.

Het kwam voor, dat dusdanige onvoldoende stukken den koopers werden afgegeven, ten einde zegelrecht te besparen.

De bewering verder, dat bij het afgeven der quitantiën geen gebruik gemaakt werd van het protocol, maar wel van het afschrift dat voor de overschrijving heeft gediend, is bezwaarlijk vol te houden; zoolang toch dat afschrift op het kantoor berust en dus niet aan den grootsten kooper is uitgereikt, behoort het wel degelijk, evenals de minuut, tot 's notaris protocol en mag hij als particulier daarvan geen gebruik maken.

In overleg met het Departement van Justitie en in overeenstemming met het gevoelen van den geraadpleegden Procureur-Generaal, heeft het bestuur zich aangesloten bij de meening dat geen hooger zegelrecht dan dat van 5 cent verschuldigd was, doch dat de handeling van den bedoelden notaris ongeoorloofd en zelfs van dien aard was, dat zij tot toepassing van art. 50 der wet op het notaris-ambt aanleiding gaf. (*Brieven van het Dep. v. Justitie dd.* 28 *December* 1887, n°. 122, 1*e afd. en van het Dep. v. Fin. dd.* 24 *Februari* 1888, n°. 16.)

7638. *Opgaaf in eene notarieele akte van eene som als koopprijs lager dan de werkelijke koopprijs. Strafrechtelijke aansprakelijkheid van den notaris te dier zake.* Vonnis der Arrondissements-Rechtbank te *Groningen* van den 13 October 1887, luidende:

»De Arrondissements-Rechtbank te *Groningen*;

7638. »Kamer van Strafzaken;
»Gezien enz.:
»*Overwegende*, dat aan beklaagde bij dagvaarding »is te last gelegd, dat hij, in zijne hoedanigheid »van Notaris te L. den 24sten Mei 1887 heeft »opgemaakt eene akte van verkoop eener behui»zing, gelegen te St.-A., waarbij H. S., water»molenaar te T. aan H. H., daglooner te St.-A., »genoemde behuizing verkoopt, en — wetende, »dat de werkelijke koopprijs van dit verkocht wor»dende onroerend goed was f 810 en niet f 600, »en dat op verzoek van partijen of van eene der »partijen de koopprijs van f 800 was veranderd in »f 600, met het oogmerk om de akte te gebruiken »of te doen gebruiken als ware de daarin opge»geven koopprijs in overeenstemming met de waar»heid en met de bedoeling dat de kooper minder »registratie en overschrijvingsrecht zoude hebben »te betalen, wetende alzoo, dat in de akte een »koopprijs vermeld werd, die niet in overeen»stemming was met de waarheid, — vóór of op »den 5den Juni 1887 opzettelijk die akte ten kan»tore van registratie te A. ter registratie heeft aan»geboden of doen aanbieden, en alzoo opzettelijk »van die akte heeft gebruik gemaakt, als ware de »inhoud daarvan in overeenstemming met de waar»heid, met het gevolg, dat die akte aldaar voor een »lager recht is geregistreerd, dan het geval zoude »zijn geweest, indien de werkelijke koopprijs »daarin vermeld ware geweest en alzoo 's lands »schatkist daardoor is benadeeld — zijnde hij te »dezer zake verwezen naar de openbare terecht»zitting bij bovenvermeld bevelschrift dezer Recht-

7638. »bank van 29 Juli 1887, hetwelk is bevestigd bij »arrest van het Hof van Leeuwarden van 25 »Augustus 1887, waarbij het door beklaagde tegen »voormeld bevelschrift gedaan verzet ongegrond is »verklaard;

»*O.*, dat beklaagde ter terechtzitting heeft erkend, »dat door hem in hoedanigheid van notaris te L. »den 24 Mei 1887 aldaar is verleden de hem in »judicio vertoonde akte van verkoop eener behuizing »te St.-A., waarbij H. S, watermolenaar te T. aan »H. H., daglooner te St.-A., die behuizing verkocht; »dat hij den dag te voren daarin als koopsom f 800 »had doen opnemen, omdat de geldgever van H. »dat bedrag op het perceel zou schieten; dat hij, »bij het verlijden der akte door zijn klerk v. D. »acht in »zes" heeft doen veranderen, omdat par»tijen als koopprijs f 600 in de akte wilden ver»meld hebben; dat hij na het verlijden der akte »ze den 4den Juni daaraanvolgende door den bode »H. ter registratie heeft laten bezorgen ten kantore »van registratie te A. alwaar ze dientengevolge »geregistreerd is geworden;

»*O.*, dat de volgende getuigen ter terechtzitting »hebben verklaard op grond van eigen waar»neming:

»1o. J. H.: dat hij vroeger f 800 had geschoten »op het perceel ter dagvaarding vermeld, thans »aan H. toebehoorende; dat hij, omdat de eige»naar geen rente betaalde, dat perceel in Januari »jl. door beklaagde in openbare veiling heeft doen »verkoopen en S. toen voor f 820 kooper is gewor»den; dat hij den 24 Mei jl. dien koopprijs van »beklaagde te diens kantore heeft ontvangen, bij

7638. »gelegenheid dat hij als getuige fungeerde bij het »verlijden der hem vertoonde notarieele akte, »waarbij S. hetzelfde perceel weder aan H. ver»kocht; dat, toen bij het voorlezen der akte de »notaris »acht honderd gulden" uitsprak, H. zeide: »»f 600 is duur genoeg, wat zeg jij H."; dat hij »getuige daarop geantwoord heeft: »ja duur »genoeg"; dat beklaagde daarop zeide: »ik zou het »maar zoo laten staan, want f 600 of f 800 maakt »niet zooveel verschil, 't is nog binnen 't jaar, »'t kost maar een cent of wat"; dat hij daarna, »nadat er nog wat gesproken was, door beklaagde »»zes honderd gulden" heeft hooren voorlezen en »vervolgens de akte door allen is geteekend;

»2o. J. v. D. en 3o. R. F., klerken van beklaagde, »ieder voor zich en, behoudens na te melden ver»schil, eensluidend: dat de eerste den 23 Mei jl. op »last van beklaagde de ter dagvaarding vermelde »en hun ter terechtzitting vertoonde akte in schrift »heeft gebracht; dat toen de eerste aan beklaagde »vroeg, welke koopprijs er in vermeld moest »worden, deze het bedrag van »acht honderd »gulden" noemde, daarbij te kennen gevende, dat »de geldgever van H. f 800 op het perceel zou »schieten; dat diensvolgens »acht honderd gulden" »in de akte werd opgenomen; dat toen op den »24 Mei jl. bij het verlijden der akte partijen »»acht honderd gulden" hoorden voorlezen, H. ver»langde dat »acht honderd" in »zes honderd" zou »worden veranderd en de beklaagde daarop aan »dezen te kennen gaf, volgens getuige v. D., dat »wanneer er acht honderd bleef staan, hij maar »een paar guldens meer aan registratierecht zou

7638. »hebben te betalen, omdat het perceel binnen het »jaar werd overgedragen; volgens getuige F. dat »het verschil in registratierecht zeer klein was en »de verandering gek zou zijn, omdat er een hypo- »theek van f 800 op het perceel zou worden geves- »tigd; dat toen H. er op aanhield, beklaagde aan »v. D. last heeft gegeven »acht honderd" in »zes »honderd" te veranderen, deze die verandering door »uitkrabbing en overschrijving heeft aangebracht »en de akte daarna geperfecteerd en door allen is »geteekend geworden; voegende de getuige F. »daar nog bij, dat bij dezelfde gelegenheid de »getuige H. zijn geld ontvangen heeft;

»4o. H. S.; dat hij in Januari j.l. op eene »publieke veiling, gehouden ten overstaan van »beklaagde, voor f 820 kooper is geworden van »het ter dagvaarding en in de hem vertoonde »notarieele akte omschreven perceel; dat hij kort »daarna dat perceel voor f 810 onderhands aan H. »heeft verkocht en hiervan met opgave van het »bedrag der koopsom, aan beklaagde mededeeling »heeft gedaan; dat toen de desbetrekkelijke akte »op 24 Mei jl. ten kantore van beklaagde werd »verleden en de notaris als koopprijs f 800 voor- »las, H. om het registratierecht een lagere koop- »som in de akte wilde hebben; dat hij niet weet, »wat daarover verder verhandeld is, wel dat hij »ten slotte de akte geteekend heeft; dat hij bij »die gelegenheid aan den beklaagde van de door »hem verschuldigde koopsom f 10 heeft betaald, »zijnde het verschil tusschen den prijs waarvoor »hij gekocht en dien waarvoor hij verkocht had;

»5o. H. H: dat korten tijd nadat S. in 't begin

7638. »van dit jaar het ter dagvaarding vermeld en in »de hem vertoonde notarieele akte omschreven »perceel op eene publieke veiling had gekocht, hij »hetzelfde perceel ondershands voor f 810 van S. »heeft gekocht en van dien koop met opgave van »het bedrag van de koopsom, aan beklaagde mede»deeling heeft gedaan; dat toen den 24 Mei jl. »de desbetrekkelijke akte ten kantore van beklaagde »werd verleden en beklaagde die voorlas, deze »hem gevraagd heeft welken koopprijs hij in de »akte wilde hebben; dat hij daarop heeft geant»woord of hij getuige het niet voor wat minder »dan f 800 kon aangeven en zoo ja de bepaling »van het bedrag aan hem notaris overliet; dat »hij niet weet, welke prijs toen in de akte is opge»nomen, wel dat ze vervolgens door allen is getee»kend geworden; dat bij die gelegenheid ter vol»doening van de koopsom door hem zelf f 10 en »door zijn geldschieter W. f 800 in tegenwoordig»heid van beklaagde is betaald geworden;

»6°. R. S., ontvanger der Registratie te A: dat »hij den 4den Juni jl. door tusschenkomst van den »bode H. van beklaagde ter registratie heeft ont»vangen de hem ter terechtzitting vertoonde nota»rieele akte, welke diensvolgens door hem is »geregistreerd geworden en wel tegen een lager »recht, dan wanneer in plaats van f 600, daarin »f 810 als koopprijs ware vermeld geweest;

»*O.*, dat den rechter door persoonlijke bezich»tiging van de in judicio voorhanden akte is »gebleken, dat ze beantwoordt aan de eischen door »de wet bij art. 1905 van het Burgerlijk Wetboek »gesteld en derhalve is eene authentieke akte;

7638. »*O.*, dat vermits de prijs een der essentialia is »van de overeenkomst van koop en verkoop, de »opneming van dien in eene koopakte een feit »betreft, van welks waarheid de akte moet doen »blijken;

»*O.*, dat beklaagde evenals zijn raadsman ter »terechtzitting in substantie heeft beweerd:

»1o. dat hij bij het verlijden der akte niet wist »hoe groot de koopprijs was, veelmin dat die f 810 »bedroeg en diensvolgens in de akte heeft doen »opnemen de som, hem bij die gelegenheid door »partijen opgegeven;

»2o. dat het ter registratie aanbieden eener akte »niet oplevert het daarvan gebruik maken in den »zin der wet en dit te eer in casu, waar die aan»bieding voor hem als notaris eene verplichting was;

»3o. dat door die aanbieding geen nadeel kon »ontstaan;

»*O.* ad 1um, dat de getuigen S. en H. pertinent »hebben verklaard, dat zij, na het daarover eens »geworden te zijn, aan beklaagde van den geslo»ten koop en verkoop met opgave van den prijs »hebben kennis gegeven; terwijl uit 't geen de »getuige H. opgegeven heeft en door S. en H »bovendien is verklaard, wanneer men hunne ver»klaringen in onderling verband beschouwt, duide»lijk volgt, dat beklaagde bij het verlijden der akte »geweten heeft dat de koopprijs f 810 bedroeg;

»*O.* toch, dat blijkens hunne bovenvermelde ver»klaringen H. bij het verlijden der akte van »beklaagde zijn koopprijs van f 820 ontving; S. »aan beklaagde f 10.— voldeed, zijnde het verschil »tusschen de prijzen, waarvoor hij gekocht en ver-

7638. »kocht had en H. en diens geldschieter mede in »tegenwoordigheid van beklaagde te zamen f 810 »betaalden, zoodat de f 820 door de drie laatst- »genoemden verstrekt, kennelijk gediend hebben »om H. te voldoen, terwijl indien de prijs waar- »voor S. aan H. verkocht f 600 in plaats van f 810 »ware geweest, H. niet f 10.— had moeten betalen, »maar integendeel f 200 ontvangen, het bedrag »namelijk dat hem meer geleend werd, dan hij »betalen moest;

»*O.* ad 2um, dat de wet in artikel 227 van het »Wetboek van Strafrecht strafbaar stelt het »gebruik maken in het algemeen zonder onder- »scheid, weshalve daaronder valt ieder willens en »wetens gemaakt en naar buiten werkend gebruik »van eene onware opgave inhoudende authentieke »akte, 't welk door dien onwaren inhoud nadeel »kan veroorzaken, onverschillig of dat gebruik »moet strekken ten eigen behoeve dan wel ten »behoeve van een ander;

»*O.* ten andere, dat volgens artikel 6 der wet »óp het Notarisambt, de notaris zijn dienst wegens »gegronde redenen mag weigeren; dat de wet hem »derhalve niet verplicht, akten te verlijden, waarin »partijen opgaven verlangen opgenomen te zien, »welker onwaarheid hem bekend is, veelmin hem »dus kan verplichten zoodanige onware opgaven »behelzende akten ter registratie aan te bieden;

»*O.* ad 3um, dat volgens de vigeerende registratie- »wetten de waarde van het goed, voor de ver- »effening en de betaling van het proportioneel »recht, bij verkoop bepaald is door den in de akte »uitgedrukten prijs; dat diensvolgens de ontvanger

7638. »voormeld, nu de akte f 600 als koopprijs aangaf, »een lager recht geheven heeft, dan hij zou »geheven hebben indien de ware koopprijs van »f 810 daarin ware uitgedrukt geweest; dat alzoo »de aanbieding ter registratie nadeel aan 's Rijks »schatkist zoo niet heeft toegebracht, in elk geval »konde toebrengen;

»*O.*, dat blijkens het bovenoverwogene de door »beklaagde en de verdediging gevoerde beweringen »niet kunnen opgaan;

»*O.*, dat derhalve door bovenstaande bekentenis »van beklaagde, voor wat betreft het verlijden en »het ter registratie aanbieden der akte, en boven- »vermelde getuigenverklaringen en de daaruit »evenals uit des rechters persoonlijke bezichtiging »voortvloeiende aanwijzingen, alles in onderling »verband en samenhang beschouwd, wettig en over- »tuigend is bewezen 't geen den beklaagde bij »dagvaarding is ten laste gelegd, zoomede zijne »schuld daaraan;

»*O.*, dat de bewezen verklaarde feiten opleveren »het misdrijf van het opzettelijk gebruik maken »van eene authentieke akte, waarin eene valsche »opgave is opgenomen aangaande een feit, van »welks waarheid de akte moet doen blijken, als »ware die inhoud in overeenstemming met de »waarheid, terwijl uit dat gebruik nadeel kon »ontstaan, voorzien en strafbaar gesteld bij »artikelen 227 en 235 van het Wetboek van »Strafrecht;

»Rechtdoende enz.,

»Verklaart den beklaagde schuldig aan het mis- »drijf boven omschreven;

7638. »Gezien voornoemde wetsartikelen en art. 10 »van het Wetboek van Strafrecht, 214, 215, 219, »285 en 286 van het Wetboek van Strafvordering;

»Veroordeelt den schuldigverklaarde ter zake »voorschreven tot gevangenisstraf voor den tijd »van vijftien dagen en voorts in de kosten van het »geding, verhaalbaar bij lijfsdwang van ten hoogste »acht dagen;

»Gelast enz.

Dit vonnis werd bevestigd bij arrest van het Gerechtshof te *Leeuwarden* van den 15 December 1887, doch dit arrest werd vernietigd bij het volgende arrest van den *Hoogen Raad* van den 19 Maart 1888.

»De Hooge Raad.

»Op het beroep enz.

»Gehoord den adv.-generaal Jhr. Mr. De Savornin »Lohman, namens den proc.-generaal, in zijne con»clusie strekkende enz.:

»*Overwegende*, dat bij het bestreden arrest, naar »aanleiding van de dagvaarding en het onderzoek »ter terechtzitting bewezen is verklaard, dat de »beklaagde een op den 24 Mei 1887 door hem als »notaris te Loppersum opgemaakte akte van »koop en verkoop van onroerend goed (nader bij »dagvaarding omschreven), in welke akte, op ver»zoek van den kooper, met toestemming des ver»koopers, de hoegrootheid van de daarin als koop»prijs uitgedrukte som van 800 gulden op zijn »last door zijn klerk was veranderd en verlaagd »tot 600 gulden, wetende dat inderdaad 800 of ruim »800 gulden voor dat verkocht wordend goed werd »betaald en dat de verlaging was verlangd, opdat

7638. »de kooper een lager bedrag aan registratie- en »overschrijvingsrecht zou hebben te betalen, dan »het geval zou zijn geweest indien de koopprijs »ware vermeld gebleven als 800 gulden, — den »4 Juni 1887 op de door hem als notaris gebruike»lijke wijze ter registratie heeft doen aanbieden ten »kantore der registratie te Appingedam, met het »gewilde en door hem voorziene gevolg, dat werke»lijk slechts over 600 gulden registratierecht is »geheven";

»*O.*, dat op het aldus bewezen verklaarde feit, »door het bij het bestreden arrest bevestigde von»nis, van toepassing is verklaard artikel 227 van »het Wetb. van Strafrecht;

»*O.*, dat voor de toepassing van genoemd artikel »onder anderen vereischt wordt, dat de in de »authentieke akte opgenomen valsche verklaring »betreft een feit, van welks waarheid de akte moet »doen blijken;

»Dat hierdoor moet worden verstaan, ook volgens »de toelichting op het genoemd artikel, dat de akte »bestemd zij niet alleen om van de opgave, maar »ook om van de waarheid van het opgegeven feit »bewijs te leveren, gelijk ook artikel 147 van den »Code Pénal, waarnaar daarbij wordt verwezen, »spreekt van *faits que ces actes avaient pour objet* »*de recevoir et de constater*;

»*O.*, dat derhalve moet worden onderzocht of in »deze de authentieke koopakte bestemd was om niet »alleen van de opgave van den koopprijs, maar »ook van de waarheid dier opgave het bewijs te »leveren;

»*O.* hieromtrent, dat in het algemeen de authen-

7638. »tieke akte tusschen partijen en hun erfgenamen »of rechtverkrijgenden volledig bewijs oplevert van »de opgaven en verklaringen door de partijen, ter »zake, voor den met het opmaken der akte belas- »ten openbaren ambtenaar gedaan en afgelegd;

»Dat hieruit volgt, dat een notarieele akte, over- »eenkomstig artikel 1 der wet op het notarisambt, »bestemd is om de opgaven en verklaringen der »partijen met volkomen juistheid te vermelden, »teneinde aan hun verlangen te voldoen, dat hier- »van bij authentiek geschrift zou blijken, en dat »de notaris, zich met het opmaken der akte belas- »tende, alzoo verplicht is de vermelding der ver- »klaringen en opgaven, zooals hem die door de »partijen gedaan worden, getrouw op te nemen; »doch dat hieruit niet volgt, dat hij voor de »onwaarheid dier opgaven en verklaringen, zelfs »ingeval de partijen zich daardoor aan het mis- »drijf van art. 227 van het Wetboek van Straf- »recht mochten schuldig maken, strafrechtelijk »aansprakelijk kan gesteld worden, tenzij als »medeplichtige aan dit misdrijf der partijen, waar- »van hier geen sprake is;

»*O.*, dat voorts een akte van koop en verkoop »als noodzakelijk bestanddeel moet inhouden, dat »de eene partij aan de andere het bij de akte te »vermelden goed heeft verkocht, doch dat daarbij »de opgave van den prijs geen noodzakelijk ver- »eischte is en bij geen wettelijke bepaling wordt »gevorderd;

»Dat voorzoover de partijen daarbij voor den »met het opmaken der akte belasten notaris »opgave van den koopprijs doen, de akte aldus

7638. »wel bestemd is om ook van die opgave te doen »blijken, maar niet om tevens van de waarheid »dier opgave het bewijs te leveren, terwijl bepaal- »delijk het bestuur der registratie daaraan ook »niet is gebonden, daar dit bestuur, volgens het »algemeen beginsel, neergelegd in art. 4 der wet »op de registratie van den 22 Frimaire an VII, »het evenredig recht heffende van de waarden, »ingevolge art. 17 der genoemde wet, ingeval de »uitgedrukte koopprijs lager schijnt dan de werke- »lijke koopwaarde, gerechtigd is daarvan af te »wijken en een waardeering door deskundigen te »vorderen, gelijk het ook, ingevolge art. 10 der »wet van den 16 Juni 1832 (*Stbl.* no. 29), ingeval »in de akte geen koopprijs is uitgedrukt, noch aan »den voet der akte opgave daarvan is gedaan, »gerechtigd is zelf de waarde, behoudens tegen- »bewijs, te begrooten;

»*O.*, dat alzoo in deze de akte niet geacht kan »worden bestemd te zijn, om ook de waarheid van »de opgave omtrent den koopprijs te bewijzen, en »dat, vermits op dezen grond, bij het middel van »cassatie onder letter *b* aangevoerd, het bewezen »verklaarde feit valt buiten het bereik van art. 227 »van het Wetboek van Strafrecht, de overige »gronden van het middel buiten onderzoek kunnen »blijven;

»*O.*, dat ook bij geen andere wet of wettelijke »verordening straf op het bewezen verklaarde feit »is gesteld, zoodat de requirant te dezer zake van »rechtsvervolging moet worden ontslagen;

»Vernietigt enz."

Dit arrest werd voorafgegaan door de volgende

7638. conclusie van den Advocaat-Generaal Jhr. Mr. De Savornin Lohman.

Edel Hoog Achtbare Heeren!

»In deze is als eenig middel voorgesteld: vijf»voudige schending van art. 227 Strafr.

»In de eerste plaats zou het artikel zijn geschon»den daardoor, dat, ofschoon de valsche akte ont»breekt, de requirant niettemin is veroordeeld ter »zake van het gebruik maken van een valsche akte.

»Dit eerste onderdeel van het middel acht ik »ongegrond.

»Het steunt op deze feitelijke voorstelling, dat de »requirant, na buiten vervolging te zijn gesteld ter »zake van het vervalschen eener authentieke akte »en het opzettelijk gebruik maken van dat valsche »geschrift, als ware het echt en onvervalscht, niet»temin vervolgens werd schuldig verklaard aan het »opzettelijk gebruik maken van die akte.

»Deze feitelijke voorstelling is echter min juist. »Gevorderd was des requirants verwijzing ter zake »dat hij, na in een door hem verleden akte van »koop en verkoop, op verzoek van den kooper een »woord en een cijfer door middel van uitkrabbing en »overschrijving te hebben veranderd of doen veran»deren en zoodoende die akte te hebben vervalscht »of doen vervalschen, haar ter registratie had laten »aanbieden, of althans ter zake dat hij die akte »had laten aanbieden ter registratie, met de »wetenschap, dat de werkelijke, aanvankelijk in de »akte opgegeven koopprijs in strijd met de waar»heid, op verzoek der partijen, of althans van één »harer, op een lager bedrag was gesteld geworden.

7638. »»Uit de instructie was nu naar het oordeel der »Rechtbank niet gebleken, dat de beklaagde iets »anders in de akte had opgenomen, dan door »partijen was verlangd, noch ook dat hij na het »verlijden der akte veranderingen er in had laten »aanbrengen. Daar alzoo geen vervalsching, voor»zien bij art. 225 Strafr., had plaats gehad en »mitsdien ook van gebruikmaking van eene in den »zin van dat artikel vervalschte akte geen sprake »kon zijn, werd de beklaagde wegens een en ander »buiten vervolging gesteld.

»Daarentegen werd hij verwezen wegens het sub»sidiair te lastgelegde en te dezer zake vervolgens »veroordeeld.

»Die subsidiaire telastlegging betrof het misdrijf, »waartegen is voorzien bij art. 227 Strafr., en de »tegenstrijdigheid die requirant ziet in de veroor»deeling ter dier zake en de voorafgegane buitenver»volgingstelling, bestaat slechts in zijn verbeelding.

»De beslissing toch dat een akte niet is ver»valscht, als staande er niets anders in dan wat »partijen hebben gewild, sluit niet in, dat de akte »niet inhoudt valsche opgaven aangaande een feit, »van welks waarheid de akte moet doen blijken, en »de requirant kan dus, na buiten vervolging te zijn »gesteld wegens vervalsching eener akte, zeer wel »worden veroordeeld ter zake van het gebruik »maken van een akte, inhoudende valsche opgaven.

»De requirant meent echter, dat hij voor die »valsche opgaven niet verantwoordelijk kan wor»den gesteld. Volgens hem kan de onderwerpelijke »akte enkel en alleen strekken om de waarheid »van de door partijen gedane opgaven te staven,

7638. »geenszins echter, om ook de waarheid van die »opgaven zelve te constateeren. In verband hier»mede wordt als tweede schending van art. 227 »aangevoerd, dat de opgave, van welke feitelijk is »beslist dat zij valsch was — niet betreft een feit »van welks waarheid de akte moest doen blijken.

»Ook op dit punt kan ik met den requirant »niet medegaan.

»De valsche opgave betreft den in de akte ver»melden koopprijs, waarvan feitelijk vaststaat, dat »die was geweest f 810, terwijl werd opgegeven f 600.

»Nu moge het waar zijn, dat een akte van »koop en verkoop bestaanbaar is, ook zonder dat »zij den koopprijs inhoudt, — daaruit vloeit vol»strekt niet voort, dat de valsche opgave *in casu*, »den koopprijs betreffende, niet is aan te merken »als een valsche opgave aangaande een feit, van »welks waarheid de akte moet doen blijken.

»Het recht is gevestigd op de waarde.

»Hoe blijkt nu echter van de waarde?

»Vermeldt de akte den koopprijs niet, dan geeft art. »10 der wet van 16 Juni 1832 (*Stbl.* no. 29) den ont»vanger de bevoegdheid, die waarde te begrooten.

»Vermeldt daarentegen de akte den koopprijs »wèl, dan zegt art. 15 begin en sub 6o der wet »van 22 Frimaire an 7 »la valeur est déterminée »par le prix exprimé," en art. 13 1o. al. 2 der »aangehaalde wet, dat het recht zal worden gehe»ven op den vollen koopprijs.

»Wordt derhalve in de akte uitgedrukt voor »welken prijs de koop geschiedt, dan vermeldt de akte »een feit, hetwelk de ontvanger voor waar moet »houden, omdat die prijs voor hem uitmaakt en

7638. »moet uitmaken den grondslag, waarnaar hij het »te betalen recht heeft te berekenen; dan is dus »ook het opgeven van een lageren koopprijs dan »de ware, een valsche opgave aangaande een »feit, van welks waarheid de akte moest doen »blijken en dan valt zulk een valsche opgave onder »bereik van art. 227.

»Nu zegt de requirant wel: als dat waar is, »dan kan ook van de bij art. 17 der wet van »Frimaire gegeven bevoegdheid, om, als de opge- »geven koopprijs te laag voorkomt, een expertise »te vragen, door den ontvanger geen gebruik »worden gemaakt, tenzij vooraf de valschheid der »akte naar eisch van rechten blijke. Doch deze »tegenwerping houdt geen steek.

»De opgegeven koopprijs kan, al is hij beneden »de waarde, toch werkelijk koopprijs zijn; — in »allen gevalle zou het bewijs van het tegendeel »bijna nimmer zijn te leveren.

»Daarom doet art. 15 den ontvanger het middel »aan de hand, om, zonder de akte aan te tasten »in rechten en zonder tegen te spreken dat de »koopprijs, die in de akte wordt opgegeven, de »werkelijke koopprijs is, te doen constateeren, dat *in* »*concreto* de bepaling van de waarde, naar den »maatstaf van den koopprijs zou leiden tot »benadeeling van de schatkist, en om die bena- »deeling te voorkomen.

»De wet neemt aan dat in den regel de koop- »prijs de waarde vertegenwoordigt.

»Maar de wet wil, dat dit niet slechts schijnt, »maar ook werkelijkheid zij en art. 17 voorziet »daarom in het geval, dat een te lage koopprijs

7638 »geen juiste uitdrukking is van de waarde.

»Uit art. 17 kan dus in het minst niet worden »afgeleid, dat het partijen zou vrijstaan, een koop»prijs beneden den werkelijken op te geven.

»Evenmin wordt dit bewezen door een beroep »op het arrest van den Raad van October 1886, »waarbij eenvoudig is beslist dat een authentieke »akte de waarheid van de in de akte voorkomende »verklaringen niet bewijst tegenover derden.

»Ook het beroep op de beschouwingen, voor»komende in een vonnis van de rechtbank te »Zutphen van 14 April 1887, kan den requirant »niet baten Die rechtbank heeft denzelfden dag »nog een geheel gelijksoortig vonnis gewezen en »dat vonnis is vernietigd bij 's Raads arrest van »20 December ll., waarbij is uitgemaakt, dat par»tijen, wanneer zij niet willen begrooting op den »voet van art. 10 der wet van 1832, moeten opge»ven den koopprijs en niet kunnen volstaan met »op te geven de waarde waarop het perceel door »hen werd geschat.

»In de derde plaats zou de rechter art. 227 »hebben geschonden, door het ter registratie aan»bieden te qualificeeren als gebruikmaking en »door voorbij te zien dat dit zoogenaamd gebruik »maken, in allen gevalle niet was eene vrijwillige »daad van den requirant.

»Voor dit beweren wordt een grond gezocht in »art. 23 der wet van Frimaire, bij welk artikel »wordt verboden van de daar genoemde akten »gebruik te maken vóór zij zijn geregistreerd. »Daaruit volgt — hierin heeft de requirant gelijk »— dat hij, die een akte ter registratie aanbiedt,

7638. »daarvan niet maakt een gebruik van dien aard, »als wordt verboden bij art. 23.

»Maar daaruit volgt volstrekt niet dat het ter »registratie aanbieden eener akte nu ook niet is »een gebruikmaken in den zin van art 227 Strafr. — »Wat in dit artikel de beteekenis is van het woord »»gebruiken" moet uit dat artikel zelf worden »verklaard. En gelijk nu, zooals de Raad bij het »door den requirant aangehaald arrest van 15 »December 1846 ook heeft beslist, — het faire »usage van art. 151 C. P., in de meest algemeenen »en onbeperkten zin moest worden opgevat, moet »dit ook het geval zijn met het woord »gebruiken" »in art. 227. Zoolang men het stuk onder zich »houdt, en het dus is als bestond het niet, kan »van toepassing van het tweede lid van art. 227 »de rede niet zijn.

»Zoodra echter het stuk aan het licht wordt »gebracht en daaraan eenige uitwerking — welke »dan ook — wordt gegeven, wordt het gebruikt.

»Zulk een gebruik is aanwezig, als het wordt »aangeboden ter registratie. De ontvanger wordt »er door bekend gemaakt met den plaats gehad »hebbenden koop en verkoop, en in staat gesteld »om de den lande toekomende rechten te heffen; »indien de akte, aangaande den grondslag dier »heffing valsche opgaven bevat, heeft de aanbieding »benadeeling van de schatkist ten gevolge. Er »heeft dus zoodoende een gebruiken plaats van »dien aard, als waartegen art. 227 naar de woor»den en den zin is gericht en ik zie niet in, »waarom men hier een onderscheiding zou mogen »maken, die de wet niet maakt en aannemen, dat

7638. »het verboden gebruiken eener valsche opgave »inhoudende akte niet zou zijn gelegen in het »aanbieden er van ter registratie.

»Ook is zoodanige aanbieding m. i. ongetwijfeld »te houden voor eene vrijwillige daad. Dat zij den »notaris door de wet wordt voorgeschreven is waar.

»Maar vóór hij de akte verlijdt, weet de notaris, »dat de registratie volgen moet, en niets verhindert »hem zijn ministerie te weigeren, als partijen ver»langen dat hij een akte zal opmaken, die hem in »aanraking kan brengen met de strafwet. Maakt »hij in weerwil daarvan de akte op, dan brengt hij »zich vrijwillig in den toestand van haar te moeten »laten registreeren, en de bewering, dat hij tot het »doen registreeren wettelijk verplicht is, is dus »niet anders dan een uitvlucht, — nog daargelaten »dat van iemand, die doet wat de wet voorschijft »dat hij doen zal, eerst dan kan worden gezegd »dat hij dat niet vrijwillig doet, als hij er toe »wordt genoodzaakt door dwangmiddelen, waarvan »*in casu* geen sprake is.

»De vierde schending van artikel 227 bestaat »volgens den requirant daarin, dat er geen moge»lijkheid was van benadeeling.

»Ten processe zou namelijk vast staan, dat de »waarde lager was dan de opgegeven koopprijs, »waaruit zou volgen, dat, daar de rechten geheven »worden van de waarde, in elk geval niet meer »dan van eene waarde van f 600 zou zijn verschul»digd geweest en gevorderd zou kunnen zijn.

»Of de waarde van het perceel f 600 al dan »niet te boven ging, is niet beslist en doet ook »niets ter zake. Zooals bij de behandeling van het

7638. »tweede punt is aangetoond, wordt, wanneer de »akte den koopprijs vermeldt, het recht van den »vollen koopprijs geheven en komt de werkelijke »waarde verder niet ter sprake, wanneer de ont- »vanger die hooger acht dan den uitgedrukten »koopprijs en daarom expertise vraagt.

»Was dus de werkelijke koopprijs opgegeven, »dan was het recht betaald over f 810.

»Tengevolge der onware opgave is het recht »geheven over slechts f 600.

»Derhalve heeft de schatkist nadeel niet slechts »kunnen lijden, maar inderdaad geleden en is ook »dit onderdeel van het middel ongegrond.

»De vijfde grief, mede steunende op art. 211 en »221 Strafv. is, dat het opzet zou ontbreken en »dat in allen gevalle dit niet behoorlijk zou zijn »gemotiveerd, daar de rechter zich van dat opzet »alleen rekenschap zou hebben gegeven, door het »om te zetten in »willens en wetens" en uit het »oog te verliezen dat de aanbieding niet is geschied, »dan om te voldoen aan een wettelijke verplichting.

»Eerstens is dit beweren niet in overeenstemming »met den inhoud van het vonnis.

»Den requirant was te laste gelegd, dat hij de »bewuste akte, wetende dat daarin een lagere dan »de werkelijke koopprijs was vermeld, met het »oogmerk om de akte te gebruiken of te doen ge- »bruiken als ware de daarin opgegeven koopprijs in »overeenstemming met de waarheid en met de »bedoeling dat de kooper minder recht zou hebben »te betalen, wetende alzoo dat in de akte een »koopprijs vermeld werd, die niet in overeenstem- »ming was met de waarheid, die akte opzettelijk

7638. »ter registratie heeft doen aanbieden, en alzoo »opzettelijk van die akte heeft gebruik gemaakt, »als ware de inhoud daarvan in overeenstemming »met de waarheid.

»Dit feit in zijn geheel, en dus ook het te »laste gelegde opzettelijke daarvan, heeft de rechter »bewezen verklaard door de gedeeltelijke beken- »tenis van den beklaagde, getuigen, wier verklarin- »gen in het vonnis zijn opgenomen, en des rechters »bezichtiging van de akte, alles in onderling ver- »band en samenhang beschouwd

»Het in hooger beroep bevestigd vonnis voldoet »dus aan de vereischten bij art. 221 j°. 211 Strafv. »gesteld. Wel komt nu in het vonnis de over- »weging voor, dat art. 227 strafbaar stelt ieder »»willens en wetens" gemaakt en naar buiten wer- »kend gebruik van een onware opgave, inhoudende »akte, doch heeft die overweging geen betrekking »op het definieeren van opzet, maar op des »beklaagden bewering dat de akte niet zou zijn »gebruikt in den zin der wet. Bovendien is de in »die overweging gebezigde uitdrukking »willens en »»wetens" in plaats van »opzettelijk" geenszins »onjuist. Het opzet *in casu* vereischt, toch is niets »anders dan de wil om de akte, waarvan de »beklaagde wist, dat zij een valsche opgave inhield, »in weerwil daarvan te laten registreeren, en deze »wil wordt door de uitdrukking »willens en wetens" »even goed aangeduid als door het woord »opzet- »telijk".

»Dat het opzet aanwezig heeft kunnen zijn, al »is het dat de aanbieding ter registratie geschiedde »ter voldoening van wettelijke voorschriften, volgt

7638. »uit hetgeen bereids is opgemerkt bij de behande»ling van de derde grieve.

»Ik acht alzoo het middel in al zijn deelen »ongegrond en heb de eer te concludeeren tot ver»werping van het beroep, met veroordeeling van »den requirant in de kosten." "

7639. **OVERDRACHT VAN ONROEREND GOED BINNEN HET JAAR.** *Overdracht van bovenveen om te vergraven. Toepassing van art.* 14 *der wet van* 11 *Juli* 1882 (*Stbl. n°.* 92).
De vraag werd gedaan of op eene akte, houdende verkoop van bovenveen om te vergraven, $^{1}/_{4}$ % in hoofdsom verschuldigd is, wanneer de akte ter registratie wordt aangeboden binnen een jaar na de registratie der akte, waarop wegens den aankoop van hetzelfde veen door den nieuwen verkooper 4 % is betaald. Men was van oordeel, dat art. 14 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl.* n°. 92) moet worden toegepast, zoowel omdat dit artikel ten doel heeft onder zekere omstandigheden het recht van 4 % te verminderen, als omdat art. 562, n°. 3 B. W. »veen" onder de onroerende zaken rangschikt.

Het Bestuur heeft evenwel als zijne meening te kennen gegeven, dat het aangehaalde art. 14 in casu niet kan worden toegepast. Het artikel spreekt uitdrukkelijk van »onroerende zaken" en volgens de bestaande rechtspraak, nog bevestigd door het arrest van den Hoogen Raad van den 16 December 1887 (Per. Woord. n°. 7604), moet een verkoop van veen om te vergraven geacht worden roerend goed ten onderwerp te hebben.

7639. Zulk een verkoop behoeft dan ook niet in de hypotheekregisters te worden overgeschreven. (*Res van* 10 *Januari* 1881, *n°*. 92) (1).

7640. *Verkoop van een hofstede met den inboedel, niet stuksgewijze omschreven, binnen het jaar nadat deze hofstede eveneens met inboedel was aangekocht.* Bij notarieele akte van 8 Augustus 1885, geregistreerd 10 d. a. v., werd verkocht een hofstede met den inboedel, vee, bouw- en melkgereedschappen voor f 1400; op die akte werd geheven 4 % over f 1400. Dezelfde hofstede werd, weder met den inboedel enz., verkocht bij notarieele akte d.d. 1 Aug. 1886, geregistreerd 4 d. a. v. voor eene koopsom van f 1300, wat betreft de onroerende goederen, en f 100 voor de roerende. Art. 9 der wet van 22 Frimaire VII was ook op deze tweede akte toepasselijk, doch de ontvanger was van oordeel dat het bij art. 14 der wet van 1882 verminderde recht alleen kon geheven worden over den koopprijs van het vaste goed, omdat 1°. laatstgemeld wetsartikel als *uitzonderende* bepaling strikt tot haar onderwerp dient beperkt te worden en 2°. aan het *fiscale* voorschrift van art. 9 der wet van 22 Frim. VII moeielijk een beteekenis kan gehecht worden, die in sommige gevallen — in stede van tot een *verhoogd* — tot de toepassing van een zeer *verminderd tarief* zoude leiden. Partijen zouden toch bij zoodanige opvatting er *belang* bij hebben, niet om de toepassing van art. 9 te ontloopen, maar te zorgen onder zijn bereik te blijven.

(1) Vgl. HEUFKE en DE GRAAG, Wetb. no. 103, en VROOM, Wetg., 3e ed., no. 772.

7640. Hij hief derhalve f 1300 à $^1/_4$ % . . . . f 3.25
f 100 à 4 % is . . . - 4.00

te zamen in hoofdsom . . . f 7.25

De Inspecteur kon zich met de heffing van 4 % over den koopprijs van het roerend goed niet vereenigen en voerde daartegen de volgende bedenkingen aan.

De omschrijving van het verkochte, zoo onroerend als roerend goed, is in de tweede akte geheel dezelfde als in de vorige. Het komt alzoo voor, dat art. 14 der wet van 1882 thans, in verband met het bij art. 9 der wet van 22 Frimaire VII bepaalde, ten volle moet worden toegepast; — dezelfde zaken zijn overgedragen en het recht moet worden geheven au taux réglé pour les immeubles.

Geheven . . . . f 7.25
Verschuldigd wordt geacht f 1400 à $^1/_4$ % is - 3.50

te veel in hoofdsom . . f 3.75

Kan niet met voldoenden grond worden beweerd, zoo ging de Inspecteur voort, dat, wat het roerend goed betreft, *dezelfde* zaken zijn overgedragen, omdat de bestanddeelen van een inboedel uit den aard der zaak in een jaar tijds verandering zullen hebben ondergaan, dan schijnt toch de beslissing P. W. n°. 7341 toepassing te missen, indien althans de koopprijs van het onroerend goed bij de akte van 1885 bedongen — zooals blijkbaar door den ontvanger is geschied — moet worden geschat op denzelfden prijs als bij de akte van 1886 bepaald en er dus, wat het onroerend goed betreft, geen recht ad 4 % verschuldigd is.

7640. Intusschen blijkt uit evengemelde beslissing, dat de leer van VROOM, 3e druk, n°. 75, niet moet worden gevolgd, zoodat, naar het schijnt, alsdan over den ambtshalve te schatten prijs van de roerende goederen, die niet in de eerste overdracht waren begrepen, 3 % zou moeten worden geheven en overigens ¼ %.

De betrokken Directeur gaf zijne meening volgender wijze te kennen.

Art. 14 der wet van 1882 spreekt uitdrukkelijk van *on*roerende zaken en op grond van *dit* artikel kan dus nimmer op overdrachten van *roerend* goed het verminderd tarief worden toegepast (vergel. HEUFKE en DE GRAAG, no. 103.)

Een andere vraag is of dit kan geschieden op grond van art. 9 der wet van Frimaire. In het bij dat artikel voorziene geval wordt het recht over de roerende goederen berekend »au taux réglé pour les immeubles", maar deze bepaling is voor verschillende uitlegging vatbaar.

Men kan nl. onder »immeubles" verstaan : 1°. de bepaalde onroerende goederen, die bij de akte worden overgedragen en 2°. onroerende goederen in het algemeen.

In het eerste geval wordt het wegens de overdracht der *roerende* goederen verschuldigde recht afhankelijk gesteld van dat, hetwelk van de *gelijktijdig overgedragen* onroerende goederen verschuldigd is. Bedraagt dit ¼ %, dan kan ook niet meer geheven worden over de roerende goederen, *onverschillig of zij al dan niet binnen het jaar tegen betaling van ¼ % zijn overgedragen.*

In het tweede geval is 4 % verschuldigd, omdat

7640. dit het gewone tarief is voor onroerende goederen en de uitzonderende bepaling van art. 14 der wet van 1882 niet toepasselijk is.

Van de heffing van 3 % schijnt in geen geval sprake te kunnen zijn. De akte valt ontegenzeggelijk onder het bereik van art. 9 der wet van Frimaire en de roerende goederen moeten alzoo belast worden »au taux réglé pour les immeubles", dus nimmer met 3 %, maar òf met 1/4 % òf met 4 %, al naar gelang men het woord »immeubles" opvat.

De opvatting hiervoor sub 1° genoemd, wordt door het Bestuur niet gedeeld, zooals valt af te leiden uit de beslissing P. W. n°. 7341, zoodat op de roerende goederen het gewone tarief der onroerende goederen moet toegepast worden, gelijk ook door den Ontvanger is geschied.

Het Bestuur, zich met des Directeurs beschouwingen vereenigende, heeft de heffing des Ontvangers gehandhaafd. (*Res. van* 3 *Juli* 1888, *n*°. 5).

7641. *Verkoop van een perceel, verkregen bij ruiling tegen een ander perceel, voor den afstand waarvan een toegift is ontvangen, waarover 4 % is betaald.* Bij akte, geregistreerd 4 Juni 1886, werd verkocht een perceel vast goed voor f 200; dit perceel was verkregen bij een akte van ruiling, geregistreerd 1 Juni 1886, waarbij de verkooper had afgestaan een perceel, waard f 600, waarvoor door hem tevens was ontvangen een toegift van f 400, ter zake waarvan op de akte was geheven een recht van 4 %. Op de tweede akte werd nu door den ontvanger geheven een recht van 1/4 % over f 100

7641. en van 4 % eveneens over f 100, op grond van de volgende redeneering.

Het recht van 4 % bij ruiling is een recht, wel geheven wordende over een zekere som als *meerdere* waarde of toegift, maar toch intrinsiek drukkende op de waarde van *elk onverdeeld* aandeel in *beide* loten. Daar dus bij de ruiling niet is aan te wijzen op welk deel van 't geruilde bepaaldelijk het recht van 4 % is geheven, schijnt te moeten worden aangenomen, dat ook van een gedeelte van het thans overgedragene reeds het recht van 4 % binnen het jaar is betaald. Om dit gedeelte te berekenen, moet men het geval stellen, dat ook het andere bij de eerste akte geruilde perceel, ter verkoopwaarde van f 600, binnen het jaar overgedragen wordt; er zou dan in 't geheel minstens eenmaal over ieder der beide perceelen het recht van 4 % moeten zijn geheven, dus over f 200 + f 600 of f 800. Nu is bij de ruiling reeds 4 % genomen over f 400; blijft dus nog f 400 met dat recht te belasten. Deze f 400 is naar evenredigheid in de koopsommen ad f 200 en f 600 bij tweede overdracht begrepen respectievelijk voor f 100 en f 300, dus is thans verschuldigd 4 % over f 100 en over het restant van den koopprijs ad f 100 het recht van $^1/_4$ %.

De betrokken Inspecteur kon zich met deze heffing niet vereenigen. Art. 15 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl.* n°. 92) bepaalt, zoo meende hij, dat bij ruiling over de *meerdere* waarde van het *hoogste* lot of de *daarvoor* bedongene toegift het recht van verkoop wordt geheven. Het recht ad 4 % op de akte van ruiling geheven, heeft dus uitsluitend

7641. het thans niet overgedragen perceel betroffen, zoodat niet in den zin van art. 14 der evengemelde wet kan worden aangenomen, dat wegens de overdracht derzelfde zaak als thans wordt overgedragen, binnen het jaar recht ad 4 % is geheven. Hij stelde derhalve voor om op de akte bij te vorderen, wat daarop minder was geheven dan 4 % over f 200

Het Bestuur, zich met des Inspecteurs beschouwingen vereenigende, heeft dit voorstel goedgekeurd (*Res van* 3 *Juli* 1888 n°. 5.)

7642. **OVERGANG VAN EIGENDOM.** *Oprichting van eene vereeniging in de plaats van eene bestaande met overgang van de bezittingen der oude op de nieuwe vereeniging.* In zekere gemeente bestond sedert eeuwen eene instelling tot behartiging van de belangen der zeevisscherij, welke bestuurd werd door »het collegie der Gecommitteerden voor de visscherij". Men achtte het wenschelijk die instelling meer overeenkomstig de tegenwoordige wetsbepalingen in te richten, waarom enkele personen, met medewerking van de beide eenige overgebleven leden van bovenbedoeld collegie, bij behoorlijke notarieele akte verklaarden op te richten eene vereeniging onder den naam »Vereeniging voor de belangen »der zeevisscherij" en wel voor den tijd van 29 jaar en 6 maanden. Het doel der vereeniging werd in de akte volgenderwijze omschreven: »de behar»tiging van de belangen der groote zeevisscherij, »uitgeoefend te M. en zulks in voortzetting van »hetgeen tot hiertoe gedaan werd door het collegie »der Gecommitteerden voor de Groote Visscherij

7642. »aldaar". De statuten werden verder vastgesteld en er werd bepaald dat daarop de Koninklijke goedkeuring gevraagd zou worden, overeenkomstig de wet van 22 April 1855 (*Stbl.* *n*o. 32).

Aan het slot der akte werden door de bovenbedoelde eenige overgebleven leden der Commissie van Gecommitteerden aan de nieuwe vereeniging al de bezittingen der oude instelling overgedragen onder voorwaarde, dat de Koninklijke goedkeuring op de statuten verkregen zou worden.

Deze akte werd tegen een vast recht van f 1.20 geregistreerd, doch nadat de Koninklijke goedkeuring verkregen was, vorderde de ontvanger evenredig recht wegens de overdracht der bedoelde bezittingen. Belanghebbenden vroegen buitengevolgstelling dier vordering, omdat er geen sprake was van eigendomsovergang, maar slechts van eene oplossing van de oude in de nieuwe vereeniging.

Een der omtrent dit verzoek gehoorde ambtenaren, na de opmerking gemaakt te hebben, dat, indien aan een zedelijk lichaam of instelling van de doode hand goederen *om niet* worden afgestaan, er dan recht van successie of recht van registratie verschuldigd is, naar gelang de afstand heeft plaats gehad door een physiek of door een rechtspersoon, gaf als zijne meening te kennen, dat, als het onderwerpelijke punt van verschil aan dien regel werd getoetst, de al of niet inwilliging van het verzoek afhankelijk moest zijn van de beantwoording der vraag: Is hier een nieuw zedelijk lichaam in het leven geroepen en zijn aan dat lichaam goederen *om niet* afgestaan, of wel zijn slechts de statuten der oude instelling geregeld? Ofschoon

7642. de akte op dit punt, naar zijn inzien, niet duidelijk was en tot verschillende beschouwingen aanleiding kon geven, meende hij tot eene beantwoording in laatstgemelden zin te moeten besluiten. Partijen, zoo deed hij opmerken, verklaren de oude instelling meer overeenkomstig de tegenwoordige wetsbepalingen te willen inrichten; zij schijnen niet bedoeld te hebben iets nieuws te scheppen, doch alleen het bestaande te hebben willen regelen. Ook het doel der instelling: »behartiging der belangen van de zeevisscherij" is niet veranderd. Deze ambtenaar was dus van meening dat de bijvordering achterwege moest worden gelaten.

Ook de bij de zaak betrokken directeur was van dat gevoelen. Hij voerde daarvoor o. a. het volgende aan. Bij eene vereeniging als de onderwerpelijke is, zoolang zij bestaat, de corporatie, als ideeële eenheid, ook tegenover derden eigenares van de haar toebehoorende zaken. De gezamenlijke leden kunnen echter het lichaam in zijne statuten wijzigen; zelfs kan de vereeniging, ontstaan door contract, weder door overeenkomst ten allen tijde worden ontbonden. Ontbreekt het der corporatie aan constitutieve regeling en voorziet de wet niet, zoo zijn het de gezamenlijke leden als de natuurlijke vertegenwoordigers, die daarin te beslissen hebben. In gelijke omstandigheden schijnen de contractanten thans te regelen, te vernietigen en te herscheppen. Dat vernietigen en herscheppen is één. Men kan niet zeggen dat er eene overeenkomst is gesloten tusschen de contractanten-leden aan de eene zijde en het zedelijk lichaam aan de andere, of dat er

7642. eene overdracht heeft plaats gehad van het fonds van het eene lichaam op het andere, want daartoe zouden beide lichamen te gelijkertijd afzonderlijk moeten hebben bestaan. Naar het voorkomt geeft de vereeniging slechts een ander kleed aan hare corporatie, met behoud van haar wezen, en hebben de oude leden om de kracht der corporatie te versterken, nieuwe aangenomen. Aan die alzoo hervormde vereeniging is thans rechtspersoonlijkheid verleend.

Naar die opvatting bevat de onderhavige akte slechts eene constitutieve regeling der vereeniging en is ook voor het zedelijk lichaam de titel van verkrijging van het fonds de primitieve oprichting, in verband met de later daarin gebrachte wijziging. Van een belastbaren overgang der goederen is dan geen sprake.

In overeenstemming met deze adviezen heeft het bestuur machtiging verleend om de bijvordering achterwege te laten en daarbij verzocht den ontvanger te doen opmerken, dat, waar de oude instelling niet is blijven bestaan naast de nieuwe vereeniging, maar zich tot eene vereeniging als zedelijk lichaam vervormd heeft, er geen sprake kan zijn van eigendomsovergang (1) (*Res. van 7 Februari* 1888, n°. 34).

R.

7643. REGISTRATIE. *Aspirant-Surnumerairs. Practische oefening.* Onder dagteekening van 7 Juni 1888, no. 8,

---

(1) Verg. P. W. no. 7574.

7643. is de volgende circulaire aan de directeurs der registratie en domeinen toegezonden:

»Uit het verslag der commissie, belast geweest »met het afnemen van het examen voor de betrek»king van Surnumerair der registratie en domeinen, »blijkt, dat de practische oefening van vele der »adspiranten hoogst gebrekkig geweest was.

»Ook reeds vroeger is het gemis aan practische »bedrevenheid opgemerkt, zelfs bij jongelieden, die »tot Surnumerair benoemd waren.

»De oorzaak dier practische onbedrevenheid ligt »ongetwijfeld hierin, dat vele jongelieden, die zich »voorbereiden tot het examen van Surnumerair »der registratie en domeinen, te weinig werken »op de kantoren der ontvangers en dat zij daar »niet aan *alle* werkzaamheden deelnemen.

»Het certificaat, dat de ontvangers ingevolge »art 24 I. M. afgeven aan hen, die aan het examen »deelnemen, moet niet uitgereikt worden, wanneer »de ontvangers niet overtuigd zijn, dat de adspi»rant practisch genoeg geoefend is, om met de waar»neming van een kantoor belast te kunnen worden.

»Naar aanleiding van het vorenstaande verzoek »ik U de ontvangers en de inspecteurs in Uwe »directie uit te noodigen om geene getuigschriften »als bedoeld bij art. 24 I. M. af te geven of te »viseeren, tenzij de daarbij betrokken adspirant »van nu af aan geregeld *minstens* drie dagen per »week gedurende *al* de kantooruren op des ont»vangers kantoor heeft gewerkt en om zorg te »dragen dat de adspirant-surnumerairs successive»lijk belast worden met *al* de werkzaamheden die »aan het kantoor voorkomen."

7644. *Borgtocht.* Voor den borgtocht voor het rekenplichtig beheer van een minderjarige wenschte diens vader een kapitaal te verbinden, waarvan het vruchtgebruik aan hem en de bloote eigendom aan zijn zoon toekwam.

De betrokken directeur meende dat, aangezien in deze èn de bloote eigendom èn het vruchtgebruik verbonden werd, art. 10 I. B. buiten toepassing moest blijven, doch hij deed de vraag of de machtiging van den kantonrechter vereischt werd om den, aan den minderjarige behoorenden, blooten eigendom te verbinden.

Hierop werd te kennen gegeven, dat terecht werd opgemerkt dat art. 10 I. B. in het onderwerpelijke geval buiten toepassing moest blijven, en, wat de gestelde vraag betreft, dat deze in overeenstemming met het gevoelen van Prof. DIEPHUIS, het Ned. Burg. Recht, deel V, bl. 417, toestemmend beantwoord moest worden, op grond dat de voogd niet geacht kan worden uit zich zelf bevoegd te zijn om het goed van zijn pupil te verbinden.

Een authentiek afschrift van de machtiging des kantonrechters moest bij de inzending van de grosse en het afschrift der akte worden overgelegd. (*Brief van* 10 *Juli* 1888, *n*°. 12.)

7645. *Borgtocht. Suppletie.* Bij suppletie van borgtocht moet de akte verleden worden naar het model *C*, achter de Algemeene Instructie nopens de borgtochten der rekenplichtige ambtenaren (I. B.), onverschillig *door wie* aanvankelijk de zekerheid gesteld of nader aangevuld is, omdat sedert het stelsel van *doorloopende* verbanden is ingevoerd, in overleg met de Algemeene Rekenkamer en met

7645. den directeur van de Grootboeken der Nationale Schuld, tot regel is aangenomen in de laatste akte van borgtocht van alle vroegere akten melding te maken, om daardoor te doen uitkomen dat de verschillende achtereenvolgende, elkander aanvullende akten *één geheel* uitmaken tot en met het laatste beheer toe en ten beloope van het daarvoor vastgestelde bedrag. (*Brief van* 28 *Juli* 1888, *n*o. 60).

7646. *Consignatiën*. Bij Kon. besluit van 15 *September* 1888, no. 17, is bepaald: 1o. dat het zuiver overschot in geld of gangbare geldswaarden, door in Rijkswerkinrichtingen overleden verpleegden nagelaten en dat door de daarop rechthebbenden niet is opgevorderd binnen *twee* jaren na het overlijden van de verpleegden, door de besturen dier gestichten zal worden gestort in de kas der gerechtelijke en vrijwillige consignatiën en 2o. dat dit besluit toepasselijk is op nalatenschappen van verpleegden vóór de dagteekening dezes opengevallen en waarover op geene andere wijze reeds is beschikt.

De betrokken ontvangers zijn tot de ontvangst dier gelden gemachtigd met inachtneming van het bepaalde bij P W. no. 7402. (*Aanschrijving van* 29 *September* 1888, no. 56)

7647. *Grondige naziening. Wanneer een deel van het archief buiten het gebouw, waar de ontvanger kantoor houdt, bewaard wordt, moet daarvan in elk verslag van grondige naziening melding worden gemaakt.* In het verslag van grondige naziening van een der registratie-kantoren had de Inspecteur achter vraag no. 17, luidende: »Wordt voor de bewaring van het archief behoorlijk zorg gedragen," ver-

7647. meld, dat het grootste gedeelte van het archief in het voorjaar van 1882 naar elders was overgebracht.

Naar aanleiding dezer opgave is te kennen gegeven, dat als een deel van het archief van een der kantoren elders, dan in het gebouw waarin het kantoor gehouden wordt, geborgen is, de Inspecteur daarvan telkens melding behoort te maken in het antwoord op vraag 17 van het verslag der grondige naziening, met aanhaling der resolutie, waarbij daartoe de machtiging verleend werd, terwijl hij zich voorts van tijd tot tijd moet vergewissen of het elders geborgen gedeelte van het archief ook goed bewaard wordt. (*Res. van* 31 *Maart* 1888 nº. 70)

7648. *Invordering van schoolgelden.* Aan het registratiekantoor in eene gemeente, waar ook eene Rijkskweekschool voor onderwijzers gevestigd is, waren de opvolgende ontvangers gewoon geene vervolgingen in te stellen wegens de wanbetaling van achterstallige schoolgelden, verschuldigd voor leerlingen van de aan de Rijkskweekschool verbondene leerschool.

Bij een door den directeur ingesteld onderzoek bleek, dat de invordering achterwege was gebleven op grond van een artikel der verordening op de heffing, invordering en verantwoording der schoolgelden, waarbij bepaald was, dat de leerling, voor wien het schoolgeld niet tijdig voldaan werd, niet meer tot het onderricht zou worden toegelaten. De ontvangers verkeerden in de meening, dat door de toepassing dezer straf de wanbetaling vereffend was.

7648. De Directeur kon zich geenzins met dat gevoelen vereenigen, en was van oordeel, dat eene uitdrukkelijke bepaling noodig was om de invordering achterwege te laten.

Daar deze niet bestond, achtte hij het dus noodzakelijk, dat de achterstallige schoolgelden zooveel mogelijk ingevorderd werden en dat daartoe artikelen op Memoraal 15 geboekt werden, die niet eer op Memoriaal 22 mochten worden overgebracht, voordat van de onverhaalbaarheid van het verschuldigde was gebleken.

Het Bestuur keurde het voorstel des Directeurs in dien geest goed, doch schreef tevens voor, dat de boeking van een artikel op Memoriaal 15 eerst dan moet plaats hebben, wanneer de verschuldigde schoolgelden nog niet betaald zijn op het einde van het kwartaal, waarin de lijst der schoolgelden ontvangen is. (*Res. van* 20 *April* 1888, *n*o. 50.)

7649. *Ontvangloon.* Over de teruggaven, bedoeld bij art. 117, no. 8 I. C., kan ontvangloon berekend worden. (*Brief van* 19 *Maart* 1888, *n*o. 15).

7650. *Ontvangloon.* Ter verduidelijking van het voorschrift gegeven bij de aanschrijving van 31 Maart 1887, no. 15 (P. W. no. 7502), is bij *aanschrijving van* 2 *Februari* 1888, *n*o. 45, bepaald dat voor *al* de in art. 52 I. C. bedoelde ontvangsten het tarief van collecteloon in registratiezaken geldt, met uitzondering alleen van de opbrengst der *door de ontvangers* verkochte voorwerpen, waarover naar art. 1, letter *b* van het Kon. besl. van 16 September 1864, no. 41 (Circ. no. 907) 2 % ontvangloon verschuldigd is.

7651. *Register, waarin de akten moeten worden te boek gesteld. Toepassing van art. 82 I. M.* Men vroeg in welk register moeten worden te boek gesteld: 1o. de declaratien van notarissen; 2o. de door hen afgegeven volmachten tot het doen van voorloopige aangiften, en 3o. de door kommies-deurwaarders van 's Rijks directe belastingen enz. opgemaakte processen-verbaal van overtreding.

Ten aanzien van de sub 1 en 2 vermelde stukken heeft het Bestuur, uit overweging dat zij alleen strekken in het belang van den notaris en niet geacht kunnen worden door hem in zijne qualiteit te worden opgemaakt, te kennen gegeven, dat zij in het register no. IV geregistreerd moeten worden (1).

In hetzelfde register moet de te boekstelling plaats vinden van processen-verbaal van overtreding, door commies-deurwaarders opgemaakt, omdat zij bij die opmaking niet in hun qualiteit van deurwaarder, maar in die van commies handelen. (Vgl. P. W. no. 3543) (2). (*Res. van 21 Februari 1888, no. 61*).

7652. *Verantwoording der rechten, betaald ten gevolge van de uitvaardiging van een dwangschrift naar artikel 21 der successiewet.* Wegens verzuim van aangifte voor de nalatenschap eens erflaters, werd overeenkomstig artikel 21 der wet op het recht van successie en van overgang tegen de erfgenamen een dwangschrift uitgevaardigd tot betaling van een bedrag van f 1000 voor rechten en boete, behoudens ver-

(1) Vgl. P. W. no. 6244.
(2) Vgl. ook P. W. no. 7179.

7652. meerdering of vermindering volgens latere regeling.

Na de beteekening van het dwangschrift werd de gevorderde som van f 1000 door de erfgenamen voldaan. De betrokken ontvanger boekte dezen ontvang in het register van gedeponeerde fondsen.

Toen de erfgenamen later eene memorie van aangifte indienden, waaruit bleek dat met inbegrip der boete slechts f 262 30 verschuldigd was, werd door hem machtiging gevraagd tot teruggave van het te veel betaalde. (1)

De Inspecteur was van oordeel, dat de boeking der f 1000 op het register no. 11 terecht was geschied; en stelde voor uit dat register f 262.30 in ontvang te brengen in het register van ontvang der rechten van successie en overgang, n°. 2 (succ.); en het overige aan de erfgenamen tegen quitantie uit te keeren.

Met de verantwoording der f 1000 in het register n°. 11 kon de Directeur zich niet vereenigen, aangezien die rechten niet gedeponeerd waren, doch werkelijk overeenkomstig de wet verschuldigd en geheven. Het kwam hem voor, dat het bedrag van f 1000 onder de gewone successie-ontvangsten had moeten zijn verantwoord, nadat daarvoor aanwijzing van verantwoording was gevraagd, voor de splitsing in recht van successie en recht van overgang.

Het Bestuur heeft zich bij geene dezer meeningen geheel kunnen aansluiten. Wel moesten — zooals de Directeur oordeelde — de f 1000 dadelijk in register n°. 2 (succ.) verantwoord zijn

---

(1) Verg. P. W. no. 7276.

7652. geworden, doch aangezien eene splitsing van het betaalde in successie- en overgangsrecht niet wel mogelijk was, had het ten volle als recht van successie verantwoord moeten worden, en wel overeenkomstig het beginsel, aangenomen bij de decisien, medegedeeld onder de n°s. 6813 en 7176 van het P. W. door $^{100}/_{138}$ van f 1000 in hoofdsom in ontvang te stellen. De teruggave had dan later op 's Ministers machtiging kunnen plaats hebben.

Nu de verantwoording in register n°. 11 eenmaal geschied was, werd voorgeschreven uit dat register f 262.30 in register n°. 2 (succ.) over te brengen en het overige bij wijze van teruggaaf op de gedeponeerde fondsen aan de daarop rechthebbenden te doen uitkeeren. (*Res. van* 6 *Maart* 1888 n°. 15.)

7653. RUILING. *Ruiling of verkoop?* Bij een akte d.d. 17 Juli 1886 werd tusschen het bestuur van het waterschap H. ter eener en S. H. W. en E. T. ter andere zijde overeengekomen, als volgt:

1°. S. H. W. staat af en draagt in eigendom over aan het waterschap H. vast goed, in de akte geschat op een verkoopwaarde van f 1325;

2°. Het waterschap H. staat af en draagt in eigendom over:

a. aan S. H W. vast goed, in de akte geschat op een verkoopwaarde van f 100;

b. aan E. T. vast goed, in de akte geschat op een verkoopwaarde van f 425.

Deze overeenkomst, zoo luidde de akte, is aangegaan tegen betaling door het waterschap H. aan S. H. W. van een som van acht honderd gulden, waarmede alles, *ook wat de overdracht aan E. T.*

7653. *betreft, voor zooveel het waterschap aangaat*, tusschen partijen zal zijn geregeld en vereffend.

De ontvanger beschouwde deze overeenkomst ter bepaling van het verschuldigde registratierecht als overdracht van vast goed door S. H. W. aan het waterschap H. onder bezwarenden titel (nl. tegen betaling van f 800 door dit waterschap, benevens afstand van vast goed aan genoemden S. H. W. en aan den contractant E. T.) Hij hief derhalve 4 % over voormeld bedrag van f 800, vermeerderd met de waarde van het door het waterschap afgestane vast goed ad f 100 en f 425, te zamen f 1325.

Dus 4 % over f 1325	. . . .	f 53.20
	38 opcenten . .	- 20.22
	te zamen . .	f 73.42

De inspecteur kon zich met deze heffing niet vereenigen. Naar zijne meening bevatte de akte:

A. Ruiling tusschen het waterschap H. en S. H. W. van vast goed (geen landerijen). S. H. W. staat af

voor een waarde van	f 1325
Het waterschap H. voor een waarde van	- 100
Verschil . .	f 1225

B. Afstand tegen een prijs van vast goed ter waarde van f 425 door het waterschap H. aan E. T. Dat deze afstand werkelijk tegen een prijs plaats had, dat deze prijs kennelijk f 425 bedroeg en dat dit bedrag door E. T. voldaan zal zijn aan S H. W. in plaats van aan het waterschap, blijkt, zoo meende de inspecteur, voldoende uit de betaling door het waterschap aan S. H. W., van slechts f 800, niettegenstaande de meerdere waarde van het door

7653. dezen laatsten afgestane vast goed f 1225 beloopt, in verband met de zinsnede »waarmede alles — »ook wat de overdracht aan E. T. betreft, voor »zooveel het waterschap aangaat — tusschen par- »tijen zal zijn geregeld en vereffend."

Hij stelde mitsdien de volgende herrekening voor:

	zonder opc.	met 38 opc.
Ruiling sub A f 100 à 2 %	f 2.—	
1225 à 4 %	. . .	f 49.20
Afstand sub B f 425 à 4 %	. . .	- 17.20
	f 2.—	f 66.40
38 opcenten	. . .	- 25.23½
Totaal schuldig	. . f 93.63½	
geheven	. . - 73.42	
Bij te vorderen	. . f 20.21½	

Het Bestuur heeft zich met de zienswijze van den inspecteur vereenigd en het voorstel tot bijvordering goedgekeurd. (*Res. van* 19 *Juni* 1888, *n*o. 21.)

7654. *Ruiling van den eigendom van in beklemming uitgegeven land, tegen den eigendom van in beklemming uitgegeven behuisd land.* Bij akte dd. 23 Mei 1887 werd tusschen A en B overeengekomen als volgt:

1o. A is eigenaar van en staat af aan B den eigendom van 3.7260 hektare land onder L., onder beklemming in gebruik bij B genoemd.

2°. B is eigenaar van en staat af aan A: *a* den eigendom van 2.5220 hektare land onder S., onder beklemming in gebruik bij derden; *b* den eigendom van 37 aren *behuisd* land te S, onder beklemming in gebruik bij derden.

Aan geen van beide zijden is eenige toegift van

7654 penningen geschied, terwijl de verkoopwaarde wordt geschat van het afgestane sub 1° op f 375, van dat sub 2*a* op f 600 en dat sub *b* op f 125

De ontvanger maakte de volgende rechtsberekening:

Er is afgestaan sub 2 f 600 + f 125, samen		f 725
» » » sub 1		- 375
	Verschil . .	f 350

Alzoo schuldig f 375 ad ¹/₄ % is f 0.95, benevens 4 % en 38 opcenten voor f 350.

Tegen die berekening werd de volgende bedenking aangevoerd. Daar het vast goed sub 2*b* *behuisd* land is, heeft bij de onderwerpelijke akte geen ruiling van *landerijen* plaats gehad, ook dan niet wanneer men aanneemt dat de behuizing uitsluitend den meier toebehoort. Voor de beantwoording toch van de vraag of er al dan niet ruiling van landerijen plaats vond, heeft men volgens het vonnis der rechtbank te *Winschoten* (P. W. no. 7314) te letten op de zaak in haar *geheel*, in casu dus ook op het huis, dat zich op het land bevindt. In verband met de beslissing P. W. no. 6923 werd over de verkoopwaarde van het minste lot 2 % schuldig geacht, dus 2 % van

f 375 is	f 7.60
geheven	- 0.95
te min	f 6.65

welk bedrag men voorstelde te doen invorderen.

Van een andere zijde werd tegen dit voorstel het volgende in het midden gebracht. Als een ruiling of overdracht ten onderwerp heeft het

7654. eigendomsrecht van in beklemming uitgegeven landerijen of gronden, dan heeft de handeling nimmer ten onderwerp de door den beklemden meier gestichte of van den voorgaanden meier verkregen behuizing. Men heeft den eigendom van het land; de meier heeft het recht op de beklemming van het land en om die, zooals men het noemt te »behuizen": het huis komt hem alleen toe.

Het bestuur heeft beslist dat het voorstel tot bijvordering in overeenstemming was met het slot van de beslissing, P. W. n°. 7103.

Deze beslissing is blijkens de noot bij P. W. n°. 7314 gewijzigd, doch alleen voor zooveel betreft het onderwerp bij het vonnis der rechtbank te Winschoten dd. 21 Oct. 1885 beslist. Voor het overige is zij nog steeds toepasselijk. (*Res. van 19 Juni 1888, n°. 21*).

S.

7655. SCHEIDING. *Afgifte van het beschikbaar deel aan hem, wien het vruchtgebruik der nalatenschap gemaakt is. Art. 965 B. W.* A. voor de tweede maal en in gemeenschap van winst en verlies gehuwd met B, overleed, na bij testament aan zijne genoemde vrouw het vruchtgebruik van zijne geheele nalatenschap gemaakt te hebben. Tot eenigen erfgenaam liet hij na zijnen zoon C, geboren uit zijn vroeger huwelijk. B deed bij akte ter griffie van de betrokken rechtbank afstand der gemeenschap. Bij de akte van boedelbeschrijving der nalatenschap van A werd door C verklaard, dat hij wenschte gebruik te maken van de hem in art. 965 B. W. gegeven

7655. bevoegdheid en alzoo aan B het beschikbaar deel der nalatenschap, »zijnde in casu een vierde »gedeelte," wilde afstaan. Deze afstand werd bij die akte door den gemachtigde van B aangenomen. Bij notarieele akte van den 7 December 1887 werd nu door C verklaard dat de boedel tot effenheid gebracht was, dat het een vierde in het zuiver provenu f 4666.92 bedroeg, en dat hij aan B hiervan zuivere en eenvoudige afgifte wilde doen, onder aftrek van een bedrag van f 134.50, door B reeds in lichamelijke roerende zaken genoten. Vervolgens werd aan den gemachtigde van B een bedrag van f 4582.42 in contanten ter hand gesteld, waarvoor deze quitantie verleende.

Op deze akte werd geheven een vast recht van f 1.20 wegens afgifte van legaat en een evenredig recht van $^{3}/_{20}$ $^{0}/_{0}$, ter zake dat de akte zou inhouden eene verklaring van scheiding der nalatenschap van A.

Tegen die heffing kwamen belanghebbenden op, daar zij alleen het vast recht van f 1.20 schuldig achtten.

Ter verdediging van de verschuldigdheid van het evenredig recht voerde men aan, dat wanneer, zooals de Hooge Raad besliste bij arrest van den 4 Maart 1881, P. W. no. 6733, er onverdeeldheid bestaat tusschen den legataris van het vruchtgebruik van de nalatenschap en de erfgenamen, die onverdeeldheid te eerder bestaan zal, wanneer dat vruchtgebruik veranderd is in $^{1}/_{4}$ der nalatenschap. Men achtte van die zijde de beslissing P. W. no. 6735 vervallen door bedoeld arrest.

Van eene andere zijde werd echter het gevoelen

7655. voorgestaan, dat het evenredig recht niet schuldig was. Zooals bij de beslissing, opgenomen in het P. W. onder n°. 6735, in overeenstemming met het gevoelen der landsadvocaten werd aangenomen, — zoo betoogde men — is de strekking van art. 965 B. W. niet om den legataris van het vruchtgebruik medegerechtigde in de goederen te maken, doch is daarbij slechts sprake van een recht aan den legitimaris toegestaan, om het legaat in anderen vorm af te geven dan bij het testament is bepaald. De legatarisse van het vruchtgebruik is dus in het gegeven geval geen deelgenoote in de goederen, zoodat er niet van eene scheiding noch van een verklaring van scheiding tusschen haar en den legitimaris sprake kan zijn. Dat deze leer zou vervallen zijn door het arrest van den Hoogen Raad van 4 Maart 1881, P. W. n°. 6733, schijnt onjuist, daar bij de resolutie van 12 Mei 1885, n°. 76, P. W. n°. 7184, nog werd aangenomen, dat op een afgifte als de onderwerpelijke slechts een vast recht van f 1.20 wegens afgifte van legaat schuldig is.

Ook het Bestuur achtte het evenredig recht van $^{3}/_{20}$ % niet verschuldigd en heeft het aan de daarop rechthebbenden doen teruggeven. De meening dat bij het meer aangehaalde arrest van den Hoogen Raad van 4 Maart 1881 beslist zou zijn, dat er onverdeeldheid bestaat tusschen den vruchtgebruiker van eene nalatenschap en den erfgenaam, is niet juist. Bij dat arrest is uitgemaakt dat er tusschen den vruchtgebruiker van een deel van eene nalatenschap en den eenigen erfgenaam van de geheele nalatenschap een toestand van onver-

7655. deeldheid bestaat, *die evenwel alleen het vruchtgebruik raakt* (1). In het onderwerpelijke geval was klaarblijkelijk niet aangenomen, dat de weduwe, tengevolge van de verklaring van den legitimaris, dat hij het beschikbaar deel wilde afgeven, medeeigenares werd in de goederen der nalatenschap. De uitkeering van het beschikbaar deel was dus eene zuivere afgifte van legaat (2) (*Res. van* 23 *Maart* 1888, n°. 90.)

7656. *Boedelverdeeling door eene moeder tusschen hare kinderen, met medewerking van deze tot stand gekomen. De akte moet gerekend worden geen dadelijke eigendomsoverdracht te bevatten en is dus slechts aan een vast recht onderworpen.*

Ingeval het Bestuur tot teruggaaf van recht veroordeeld wordt, is de moratoire intrest verschuldigd sedert den dag der dagvaarding, niet sedert den dag der registratie van de betrekkelijke akte. Vonnis der Arrondissements-Rechtbank te *Maastricht* van den 26 April 1888, luidende:

»De Rechtbank,

»Gehoord het verslag van den Rechter-rappor»teur;

»Gehoord het Openbaar Ministerie bij monde »van den Officier van Justitie, concludeerende dat »het der Rechtbank moge behagen akte te verlee»nen van hetgeen waarvan akte is gevraagd en »het Bestuur der Registratie te veroordeelen om »aan de eischers te betalen het gevorderde bedrag, »onder korting van het verschuldigde registratie-

(1) Zie ook P. W. no. 7258.
(2) Vgl. VROOM, de Wetg. op de Reg. 3e ed. no. 687.

7656. »recht ad f 3.60 met de intressen sedert den dag »der dagvaarding, de kosten te dragen door het »Bestuur.

»*Overwegende* ten aanzien der daadzaken dat de »eischers bij exploit van den deurwaarder G. »te H. van den 20 September 1887 aan het »Bestuur der Registratie hebben doen beteeke-»nen en bij afschrift mededeelen eene akte op den »25 Augustus 1886 ten overstaan van den notaris »C. te H. verleden en dat Bestuur bij hetzelfde »exploit voor deze rechtbank hebben doen dag-»vaarden ten fine enz., en zulks op grond:

»dat bij gemelde aan de gedaagden beteekende »akte, verleden voor den notaris C. te H. den 25 »Augustus 1886, de eischers met hunne moeder »M. S. L. hebben gedeeld de gemeenschap, bestaan »hebbende tusschen laatstgemelde en wijlen haren »echtgenoot J. P. R, vader des eersten eischers »en der echtgenoote des tweeden;

»dat bij diezelfde akte de moeder eene boedel-»verdeeling ten behoeve van hare kinderen heeft »gemaakt overeenkomstig art. 1167 en volgende »van het Burgerlijk Wetboek;

»dat de ontvanger van H. voormeld, heeft kun-»nen goedvinden op die akte van boedelverdeeling »ten laste van elk der eischers te heffen een recht »van 4 % wegens recht van overgang, uitmakende »voor ieder f 59.60, dus totaal met 38 opcenten »een bedrag van f 164.50; dat van deze som is terug-»betaald geworden een bedrag van f 52.75, als »zijnde bij nader inzicht door elk der eischers »slechts verschuldigd een bedrag van f 55.87^5, »zijnde het recht van $3^3/_4$ % bepaald bij art. 10

7656. »der wet van 27 Ventose IX, ter zake van schen-
»king aan bloedverwanten in de rechte linie; dat »evenwel voormelde akte slechts bevat eene akte »van boedelverdeeling door de moeder tusschen »hare afkomelingen gemaakt, waarop ten laste der »kinderen geen rechten kunnen geheven worden, »althans niet het recht in casu betaald; dat de »eischers derhalve gerechtigd zijn ieder voor zich »teruggave te vorderen van eene som van f 55.87[5], »wegens onverschuldigd betaalde rechten van regis- »tratie met interessen sedert den dag der heffing, »zijnde de 3e September 1886;

»dat het gedaagde Bestuur tegen de vordering »heeft aangevoerd bij zijne memorie van ant- »woord:

»Bij akte verleden den 25 Augustus 1886 voor »den notaris G. C. C. te H., verklaarden de eischers »in deze met hunne moeder en schoonmoeder M. »S. L. zonder beroep, weduwe van J. P. R., »wonende te H., te willen overgaan tot scheiding »en deeling der onroerende goederen, deel makende »van de algeheele gemeenschap van goederen, »welke tusschen de deelgenoote M. S. L. en haren »overleden echtgenoot J. P. R. had bestaan, zoo- »mede van de goederen, tot de nalatenschap van »genoemden J. P. R. behoorende, welke nalaten- »schap volgens de wet was geërfd door zijne twee »kinderen, den eersten eischer en de vrouw van »den tweeden eischer in deze.

»Na omschrijving der te verdeelen baten en »nadat aan ieder der deelgenooten bepaalde goede- »ren waren toegescheiden, welke volgens de akte »in gebruik en genot zouden kunnen worden aan-

7656. »vaard den 15 Maart 1887, kwam in de akte het »volgende voor:

»»Vervolgens verklaarde de comparante M. S. »»L. van de haar bij deze toegescheidene goederen »»tusschen hare twee kinderen de volgende dee»»ling te maken:

»»Zij verklaarde toe te scheiden aan haren zoon »»P. R. de bouwlanden, beschreven onder de volg»»nommers 6 tot en met 11, en aan de echt»»genooten C. de bouwlanden, beschreven onder »»de volgnommers 16 tot en met 19. Ieder lot »»geschat op f 1487.50.

»»Bij het overlijden der moeder, weduwe R. »»zullen hare kinderen dadelijk in gebruik en »»genot treden van de goederen, haar bij deze »»toegescheiden en door haar tusschen hen ver»»deeld.

»»Mits welk verklaarden partijen met deze »»deeling volkomen tevreden te zijn, en zich over »»en weder te garandeeren als naar rechten".

»Op de akte was, behalve het recht wegens »scheiding over het bedrag der verdeelde baten, »geheven voor recht à 4 % wegens overgang op »P. R. en de echtgenoote C. f 119.20, met de 38 »opcenten f 164.50.

»Deze heffing, die op het laatste lid van art. 7 »der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl.* n°. 92) naar het »oordeel van het Bestuur ten onrechte gegrond »was, werd gewijzigd bij resolutie van den Minis»ter van Financien van 4 November 1886, n°. 13, »afdeeling Registratie, waarbij, op verzoek van »partijen, machtiging tot teruggaaf van het geheven »recht is verleend, onder inhouding evenwel van

7656. »het bij art. 69, § 6 no. 1, der wet van 22 Frimaire »VII, in verband met art. 10 der wet van 27 Ven»tôse IX en art. 19 der wet van 11 Juli 1882 »(*Stbl.* no. 92), bepaalde recht van $3^3/_4$ $^0/_0$ wegens »schenking van vast goed in de rechte linie.

»Het is dit laatste recht ten bedrage van »f 111.75, dat thans door de eischers wordt terug»gevorderd.

»Als grond daarvoor wordt alleen aangevoerd, »dat de verklaring, hierboven woordelijk over»genomen, zoude zijn een boedelverdeeling door »de moeder ten behoeve van hare kinderen, over»eenkomstig art. 1167 en volgende van het »Burgerlijk Wetboek, waarop ten laste der kinde»ren geen rechten kunnen geheven worden, althans »niet het recht in casu betaald.

»Voor de bewering van eischers, dat er slechts »zoude hebben plaats gehad een boedelverdeeling »als bedoeld in art. 1167 seqq. B. W., wordt geen »enkele grond aangevoerd; het gedaagde bestuur »kan dus volstaan met in korte bewoordingen aan »te geven, waarop zijn meening steunt, dat de »akte bevat een dadelijke overdracht van het »vaste goed van de moeder op de kinderen.

»Ingeval van boedelverdeeling volgens art. 1167 »en volg. B. W. blijft de eigendom van het ver»deelde bij hem, die de deeling maakte, tot aan »zijn dood, en zijne kinderen zijn er dan succes»sierecht van verschuldigd. Van zulk een ver»blijven is in het onderwerpelijke geval geen »sprake; de moeder verklaart zonder eenige »beperking de goederen aan hare kinderen toe te »scheiden, en wel verre dat de akte eenige bepa-

7656. »ling zoude inhouden, waaruit zoude moeten »volgen, dat zij den eigendom der aldus verdeelde »goederen tot haren dood behoudt, bepaalt in- »tegendeel de akte, dat bij haar overlijden hare »kinderen slechts zullen behoeven te treden in »het gebruik en genot der goederen.

»Met andere woorden: de moeder doet dadelijk »en onherroepelijk afstand van hare goederen ten »behoeve van hare kinderen, die den afstand aan- »nemen. Actueele rechten worden afgestaan, maar »de moeder behoudt zich het levenslang gebruik »en genot voor en bij haar overlijden zullen de »kinderen van de hun afgestane goederen geen »successierecht te betalen hebben.

»De akte bevat dus overdracht om niet van vast »goed in de rechte linie en moet derhalve met »het daarvoor vastgestelde registratierecht belast »worden;

»en voorts tot staving zijner meening een beroep »heeft gedaan zoowel op litteratuur als op juris- »prudentie;

»dat de eischers in hunne memorie van repliek, »na bestrijding der meening van het bestuur, »hunne beweringen in het kort aldus hebben »samengevat; dat het bestaan eener vermomde »schenking voortvloeit, noch uit den vorm, noch »uit den inhoud der quaestieuse akte: dat evenwel »op het gedaagde bestuur de verplichting rust om »het bestaan daarvan te bewijzen; dat dit bewijs »door hetzelve niet is geleverd en mitsdien de »condictio indebiti der eischers behoort te worden »toegewezen; dat slechts een vast recht van f 3.60 »op gemelde akte behoorde te worden geheven;

7656. »en dat het Bestuur in de memorie van dupliek, »de eischers in de memorie van tripliek en het »bestuur in de memorie van quadrupliek hunne »wederzijdsche beweringen nader hebben toege»licht;

»Ten aanzien van het recht;

»*O.*, dat bij voormelde akte van 25 Augustus »1886 verleden voor den notaris C. te H. tusschen »M. S. L., weduwe van J. P. R., en hare kinderen »P. R. en M. C. R., echtgenoote H. C., de scheiding »en deeling is tot stand gebracht der goederen, »uitmakende zoowel de huwelijksgemeenschap tus»schen eerstgenoemde en haren overleden man als »de nalatenschap van dezen, en vervolgens door »de weduwe is verklaard, dat zij van de haar toe»gescheiden goederen tusschen hare twee kinderen »de volgende deeling maakte: zij verklaarde name»lijk aan haren zoon en aan hare dochter toe »te scheiden eenige nader omschreven perceelen »bouwland, waarop verder in de akte werd bepaald: »partijen zullen overigens in gebruik en genot der »voorschreven goederen treden op den 15den Maart »aanstaande", en ten slotte »bij het overlijden der »moeder, weduwe R., zullen hare kinderen dadelijk »in gebruik en genot treden van de goederen, haar »bij deze toegescheiden en door haar tusschen »hen verdeeld;"

»*O.*, dat het Bestuur, de door de moeder gedane »toescheiding beschouwende als eene schenking, »dewijl de eigendom onmiddellijk zou zijn overge»gaan, maar het gebruik en genot eerst zou vol»gen bij haar dood, het recht van $3^3/_4$ $^0/_0$, bepaald »bij art. 69 § 6, n°. 1 der wet van 22 Frimaire VII

7656. »in verband met art. 10 der wet van 27 Ventôse IX »en art 19 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl.* no. 92), »ter zake van schenking aan bloedverwanten in »de rechte linie, heeft vermeend te kunnen heffen;

»*O.*, dat voormeld recht door de eischers is »teruggevorderd op grond, dat de akte slechts »bevat eene akte van boedelverdeeling door de »moeder tusschen hare beide kinderen gemaakt;

»*O.*, dat, om met het Bestuur in de gedane toe»scheiding het kenmerk eener schenking te zien, »op ondubbelzinnige wijze zou moeten vaststaan, »dat eigendomsoverdracht met voorbehoud van »vruchtgebruik heeft plaats gehad;

»*O.*, dat zulke eigendomsoverdracht niet te vin»den is in de bewoordingen der nadere verkla»ringen, zooals deze in de eerste overweging ten »aanzien van het recht zijn overgeschreven en dat »het niet aangaat uit veronderstellingen, waarvan »de waarschijnlijkheid niet eens is gebleken, de »gevolgtrekking af te leiden, dat de erflaatster der»gelijke overdracht heeft bedoeld;

»*O.*, dat dus de vordering tot terugbetaling is »gegrond, onder korting nogtans van het ver»schuldigde registratierecht ad f 3.60, en met de »interessen sedert den dag der dagvaarding, dewijl »geen grond bestaat om die interessen van een »vroegeren dag te doen loopen;

»Rechtdoende. In naam des Konings!

»Verleent de gevraagde akten;

»Veroordeelt het gedaagd Bestuur om aan elk »der eischers terug te betalen de onverschuldigd »betaalde rechten van registratie, hiervoor om»schreven, mitsdien de som van f 55.87½ met de

7656. »intressen dier som berekend tegen vijf ten hon-
»derd in het jaar sedert den dag der dagvaarding, »nogtans na korting van het vast recht van f 3.60;

»Ontzegt den eischers het meerder door hen »gevorderde;

»En veroordeelt het gedaagde bestuur in de »kosten van het rechtsgeding, enz. (1)."

In het vorenstaande vonnis is door het bestuur berust, maar het is niet tot richtsnoer genomen voor latere gevallen.

7657. *Verdeelde baten. Toedeeling, bij de scheiding eener nalatenschap, van de daartoe behoorende helft in onroerend goed, aan een deelgenoot, die eigenaar is van de wederhelft van dat onroerend goed. Verklaring aan het slot der akte, dat de geheele nalatenschap is verdeeld.* Bij eene akte dd. 7 Aug. 1886 werd tusschen de erfgenamen van J. G. B., waaronder diens broeder B. B. (gerechtigd tot $^1/_5$), overgegaan tot de scheiding der nalatenschap van genoemden erflater. Blijkens de akte behoorden daartoe:

$^1/_2$ in vast goed, waarvan de wederhelft toekwam aan genoemden B. B., voor die helft geschat op . . . . f 10576.50

diverse andere goederen, een waarde hebbende van . . . . - 1283.50

te zamen f 11860.—

(1) Vgl. VROOM, Wetg., 3e ed., no. 680 en volg.

Ten aanzien van de moratoire interessen is de Rechtbank bij dit vonnis teruggekomen op het door haar geleerde bij vonnissen van 10 November 1881, W. v. h. R. no. 4726, en 29 Juni 1882, W. v. h. R. no. 4862, dat, ingeval van veroordeeling tot teruggaaf van registratierecht, de intrest verschuldigd is niet sedert den dag der dagvaarding, maar sedert den dag van de registratie der betrekkelijke akte. Vgl. voorts BARTSTRA, Wetg. no. 774; VROOM, Wetg., 3e ed., no. 367.

7657. terwijl de nalatenschap belast was met
een passief ad. . . . . f 1425.—

en dus een zuiver saldo opleverde van f 10435.—

De toescheiding luidde aldus:
Aan B. B. het aandeel in het onroerend goed ad. . . . . f 10576.50
Hij is gerechtigd tot $^1/_5$ in f 10435 of - 2087.—

en brengt daarom in contanten ter tafel f 8489.50
Met deze contante gelden zijn de andere deelgenooten voor hun te vorderen aandeelen voldaan ter somma van 4 × f 2087.— of . . . . - 8348.—

Het resteerende van dezen post ad. f 141.50
gevoegd bij de onverdeelde posten in den actieven staat ad. . . . . . . f 1283.50

te zamen f 1425.—

staat gelijk met het montant van den passieven staat, waarmede deze zal worden gelikwideerd.

Partijen verklaren, zoo luidde de akte ten slotte, hiermede de nalatenschap van J. G. B. voor gescheiden en gedeeld, elkander over en weder quiteerende en dechargeerende onder vrijwaring als naar rechten.

De rechtsberekening van den ontvanger op deze akte geschiedde aldus: Het werkelijk verdeelde actief bedraagt f 10576.50, zijnde de waarde van het door den overledene nagelaten vast goed; het overig actief zal worden gebezigd tot betaling der schulden.

Alzoo f 10580. à $^3/_{20}$ % is. . . . . . . f 15.87

7657. De Inspecteur was van oordeel, dat deze heffing onjuist was. Partijen zeggen wel, zoo meende deze, dat zij willen overgaan tot de verdeeling der nalatenschap van J. G. B., maar door de toescheiding aan den deelgenoot B. B. van de tot de nalatenschap behoorende helft in het tusschen dien deelgenoot en den erflater in onverdeeldheid bezeten vast goed, heeft de onverdeeldheid *van het geheel* opgehouden, is het *vast goed* in werkelijkheid voor het geheel gescheiden (Verg. VROOM 3e druk nº. 697). Hij achtte mitsdien schuldig $^{3}/_{20}$ % over de waarde van het geheele vast goed ad f 21,153.

De Directeur kon zich met deze opvatting niet vereenigen. Immers zoo zeide deze, indien de onverdeelde helft aan een der overige erfgenamen ware toebedeeld, dan zou er geen sprake geweest zijn van een verdeeling van het geheel en over de wederhelft van dat goed dus geen recht van scheiding geheven zijn, doch dan is het niet consequent, als men over de wederhelft wel recht zou heffen, nu de helft des erflaters wordt toebedeeld aan een der erfgenamen, aan wien die wederhelft reeds behoorde en die dus daardoor eigenaar van het geheel wordt.

Het Bestuur heeft zich met deze laatste meening vereenigd. Het scheidingsrecht is immers slechts verschuldigd over de verdeelde baten; aangezien nu de aan B. B. toekomende helft niet was verdeeld en de akte ook niet inhield een verklaring van scheiding van de gemeenschap tusschen genoemden B B. en zijn broeder bestaan hebbende, zoo was de heffing in dit opzicht juist. Maar nu partijen in het slot der akte geheel algemeen ver-

7657. klaarden de nalatenschap van J. G. B. te hebben gescheiden en verdeeld, kon daarin niets anders gezien worden dan een verklaring van scheiding ten aanzien van de schijnbaar onverdeeld gebleven baten ad f 1283.50 en was derhalve het scheidingsrecht schuldig over het totale bedrag der nalatenschap ad f 11,860 (*Res. van* 19 *Juni* 1888, n°. 21.)

7658. *Verdeeling van een gemeenschap in twee zittingen. Welk recht is verschuldigd op het van elk dier zittingen opgemaakt proces-verbaal?* Bij notarieele akte dd. 2 November 1885 verklaarden partijen krachtens rechterlijk bevel te willen overgaan tot de scheiding der gemeenschap van winst en verlies, bestaan hebbende tusschen S. A. d. V. en wijlen D. H. d. V., zoomede van de nalatenschap van laatstgenoemde.

Voorts verklaarden zij, naar aanleiding van het bedoelde vonnis, vooreerst te willen scheiden de voormelde huwelijksgemeenschap. Volgens de akte bestond die gemeenschap uit verschillende goederen ter waarde van . . . . f 62080.23

belast met een passief van	- 64.20
blijft . . .	f 62016.03
Hier af het prelevement dat aan de erven D. H. d. V. toekomt ad	- 11449.15
blijft . . .	f 50566.88
waarvan de helft toekomende aan S. A. d. V. bedraagt	f 25283.44
terwijl de erven D. H. d. V. recht hadden op evengemeld bedrag, ver-	
Transporteere . . .	f 25283.44

7658 Per transport . . .	f 25283.44
meerderd met hun prelevement, te zamen ad	- 36732 59
Maakt weder . . .	f 62016.03
Vervolgens werd toebedeeld aan S. A. d. V. verschillende goederen ter waarde van	f 25479.80
Het aandeel van dezen deelgenoot bedraagt	- 25283.44
Zoodat hij te veel ontvangt en uitkeert	f 196.36

Daarna verklaarden partijen te willen overgaan tot de scheiding der nalatenschap van D. H. d. V. doch aangezien daaromtrent eenige zwarigheid ontstond, werd de voortzetting der boedelscheiding bepaald op 23 November d. a. v. Inderdaad werden nu ook blijkens notarieele akte dd. 23 November 1885, waarbij partijen verklaarden te willen overgaan tot voortzetting van de door de Rechtbank bevolen scheiding en verdeeling der overige goederen der gemeenschap tusschen S. A. d. V. en wijlen D. H. d. V. bestaan hebbende, na aftrek van die, welke reeds aan eerstgenoemden waren toegedeeld, dus tot een bedrag van f 36600.43 benevens de door S. A. d. V. gedane uitkeering ad f 196.36, te zamen alzoo f 36796.79, onder de erfgenamen van D. H. d. V. verdeeld.

Op deze akten was geheven een recht wegens scheiding, op de eerste akte over f 25479.80 en op de tweede akte over f 36600.43. Bij de behandeling van een voorstel om op de eerste akte bij te

7658 vorderen wat daarop minder geheven was dan het recht van $^{3}/_{20}$ °/₀ over f 62090, kwam de vraag ter sprake of op de tweede akte wel het scheidingsrecht verschuldigd was.

Van de eene zijde werd die vraag bevestigend beantwoord op de volgende gronden. Het is ontwijfelbaar waar dat er hier twee akten zijn. Die akten hebben één einddeel op het oog, n.l. de verdeeling van den gemeenschappelijken boedel. Toch bevatten zij twee verdeelingen, die ieder een eigen bestaan hebben. Bij de eerste akte wordt verdeeld de huwelijksgemeenschap, bij de tweede de nalatenschap. De tweede massa, die der nalatenschap, kon men verdeelen, doch men behoefde dat niet te doen; men kon de scheiding van de goederen dier nalatenschap uitstellen of wel de onverdeeldheid door andere middelen dan door scheiding, b.v. door verkoop, opheffen.

Hebben er twee verdeelingen bij ééne akte plaats in dier voege, dat eerst de gemeene boedel en daarna de nalatenschap verdeeld wordt, dan kan men zeggen dat de einduitslag der verschillende handelingen van partijen, bij dezelfde akte geconstateerd, de heffing moet bepalen, zoodat er maar eenmaal recht van scheiding moet worden geheven. (1) De dubbele heffing kan dan voorkomen worden omdat het recht slechts verschuldigd is voor datgene, waarvoor de akte tot titel strekt, dat is dus dan door een verdeeling van de geheele massa. Maar hier zijn twee akten, die elk een afzonderlijk bestaan hebben, die elkander wel

(1) Vgl. P. W. no. 7514.

7658. opvolgen, maar toch elk een afzonderlijke rechtshandeling constateeren. Dit komt ten duidelijkste uit, wanneer men vraagt welk recht op de beide akten moet geheven worden. Op de eerste akte is ongetwijfeld het recht over de geheele massa verschuldigd, daar die geheele massa bij die akte in twee deelen gesplitst wordt, waarvan het eene deel aan de langstlevende der echtgenooten, het andere aan de erfgenamen van den andere wordt toebedeeld. Maar welk recht dan op de tweede akte? Die akte bevat niet eenvoudig de uitvoering der vroegere akte, maar er wordt iets geheel zelfstandigs bijgedaan, iets waarvoor die tweede akte alleen tot titel verstrekt en dat op zich zelf belastbaar is, nl. de verdeeling der nalatenschap.

Voor een ontkennende beantwoording der vraag werd aangevoerd dat de handeling der boedelscheiding op 2 November 1885 blijkens de toen opgemaakte akte niet voltooid was en op 23 November d. a. v. werd voortgezet. De beide akten hadden dus betrekking tot een éénige handeling van partijen, en op denzelfden grond, waarop volgens de beslissing P. W. n°. 4644 in verband met die, medegedeeld sub. n°. 4484 al de zittingen binnen denzelfde termijn opgemaakt, gelijktijdig ter registratie kunnen aangeboden worden en alleen de eerste zitting op het repertoire behoeft ingeschreven te worden, kan ook het recht van scheiding slechts eenmaal geheven worden.

Het Bestuur heeft zich met de laatste meening vereenigd en beslist dat, aangezien in het slot der akte van 2 November 1885, uitdrukkelijk werd vastgesteld dat de voortzetting der scheiding

7658. zoude plaats hebben op 23 November daarna, en er alzoo in dit geval, slechts aan één eenige handeling van scheiding kon gedacht worden, het recht wegens scheiding over het totaal der verdeelde baten ook slechts éénmaal verschuldigd was. Dit recht had moeten geheven zijn op de akte van 2 November 1885, terwijl op die van 23 November daarna, krachtens art. 68 § 1 n°. 6 der wet van 22 Frimaire VII een vast recht van f 1.20 verschuldigd was. (*Res. van* 7 *Februari* 1888, n°. 31.)

7659. *Verdeeling van een perceel vast goed door de deelgenooten of hun auteur gezamentlijk aangekocht, waarbij het perceel geheel aan een der deelgenooten wordt toebedeeld tegen afstand door dezen van een vordering, die hij op de andere deelgenooten heeft. Scheiding of verkoop?* Bij notarieele akte verklaarden 1°. M. v. d. T., 2°. A. H., weduwe van J. v. d. T., voor zich en als moeder-voogdes over haar minderjarig kind, geboren uit haar genoemd huwelijk, in tegenwoordigheid van den kantonrechter te willen overgaan tot scheiding en verdeeling van een perceel vast goed door M. v. d. T. en J. v. d. T., gezamentlijk in publieke veiling aangekocht en door deskundigen gewaardeerd op f 17200, waarin gerechtigd waren de deelgenoot sub 1 voor de helft en de minderjarige met zijne moeder, sub 2 genoemd, te zamen voor de wederhelft of f 8600.

»Overgaande tot de verdeeling (zoo luidde de »akte) worden al de voormelde perceelen in massa »toebedeeld aan den comparant, den heer M. v. »d. T., sub 1 genoemd, die bij dezen afstand doet »van al zijne rechten, voortvloeiende uit eene

7659. »vordering, groot f 8600, die hij comparant ten »laste van den overledene, samen met zijne echt»genoote voornoemd, heeft, voortvloeiende gedeelte»lijk uit de kosten van exploitatie dezer veenen, »gedeeltelijk uit aan den overledene voorgeschoten »gelden, verklarende hij comparant sub 1, verder »bovengenoemden minderjarige, en diens moeder »meergenoemd volledig te quiteeren voor dat bedrag".

De ontvanger had op deze akte geheven het gewone voor scheiding vastgestelde recht van $^3/_{20}$ % of f 25.80.

De Inspecteur kon zich hiermede niet vereenigen en voerde daartegen het volgende aan:

Volgens het in de registratiewet duidelijk uitgesproken beginsel wordt het recht geheven naar den aard der akten.

En om nu den aard eener akte te bepalen komt het er niet op aan te zien, wat partijen zeggen te willen doen of zeggen gedaan te hebben, doch wel wat ze feitelijk gedaan hebben.

Partijen nu noemen de tusschen hen gesloten overeenkomst eene scheiding, maar of hier werkelijk eene scheiding is, meen ik met grond te mogen betwijfelen.

Hoe was de toestand vóór het tot stand komen dezer akte?

De wed. v. d. T. en kind en M. v. d. T. waren eigenaren, ieder voor de onverdeelde helft van eenig vast goed.

M. v. d. T. heeft eene schuldvordering ten laste van die weduwe en kind, groot f 8600.

(Deze vordering heeft met het vast goed, dat zoogenaamd verdeeld wordt, niets gemeen).

7659. En wat doet men nu bij deze akte?

Tot afdoening van deze schuld draagt de weduwe v. d. T. voor zich en qq. hare onverdeelde helft in het vast goed over aan den crediteur M. v. d. T.

Dit is niet scheiding, doch inbetalinggeving.

Het is mij natuurlijk bekend, dat het Bestuur zijne vroegere leer omtrent uitkoop of scheiding heeft laten varen en dat thans, ook bij toedeeling van alle baten aan een deelgenoot, de akte als scheiding belast wordt, doch ik geloof dat die beschouwing hier niet kan opgaan.

Die leer kan, naar ik meen, in dit geval, waar niets anders gemeen is dan eenig vast goed, geen boedel dus, niet toegepast worden.

Ik geloof niet dat in dit geval beweerd kan worden: er is gescheiden, verdeeld.

Men heeft eene schuldvordering te niet gedaan door vast goed er voor in de plaats te geven: dit staat vast, de akte is daaromtrent duidelijk genoeg, en al noeme men dat in de plaats geven nu eens scheiding, dan heb ik hier *twee* overeenkomsten, waarvan er evenwel slechts *eene* kan belast worden, en dan moet, volgens de aangenomen beginselen (zie VROOM, n°. 15—20), geheven worden het hoogste recht.

Op deze gronden stelde de Inspecteur voor om op de akte te doen bijvorderen, wat daarop minder was geheven dan het recht van 4 % over f 8600.

Ter verdediging zijner heffing bracht de ontvanger hiertegen in het midden:

De onderwerpelijke akte constateert het doen

7659. ophouden van eene bestaande onverdeeldheid, terwijl partijen hunne overeenkomst scheiding noemen. De eene deelgenoot, aan wien alle goederen worden toegescheiden, ontvangt daardoor te veel; hoe nu die overbedeeling voor den anderen deelgenoot wordt goedgemaakt, doet niets ter zake; de aard der overeenkomst verandert daardoor niet Was in casu de schuld, uit de overbedeeling ontstaande, dadelijk in geld uitbetaald, of hadden partijen met zoo vele woorden de compensatie ingeroepen voor de over en weer bestaande schulden, dan geloof ik niet dat een voorstel tot bijvordering zoude zijn gedaan.

Waarom onderscheid gemaakt wordt tusschen de verdeeling van een boedel en eene andere gemeenschap of liever gemeene massa ten aanzien der quaestie van uitkoop, is mij niet duidelijk.

Ook de Directeur kon zich met de meening van den Inspecteur niet vereenigen Hij gaf zijn gevoelen volgender wijze te kennen:

Art. 7 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl.* n°. 92), belast met het recht van $^{3}/_{20}$ % de akten van scheiding van roerende en onroerende zaken, tusschen mede-eigenaren en maakt daarbij geen onderscheid of het de verdeeling van een boedel, dan wel van eenige andere gemeenschap geldt. Maakt de fiscale wet daarin geen onderscheid, ook de burgerlijke wet geeft daartoe geen aanleiding; veeleer is de bepaling van art. 628 B. W. een argument tegen des Inspecteurs meening.

Dat partijen hier aan eene scheiding gedacht hebben, blijkt ook uit den vorm (de tegenwoor-

7659. digheid van den kantonrechter). Vgl. P. W. 7027, pag. 82 slot.

Terwijl bovendien art. 9, al. 2 2°. der wet van 1882 genoemd, hier toegepast is, wordt het voorstel tot bijvordering niet ondersteund.

Het Bestuur heeft zich met de opvatting van den Directeur en den Ontvanger vereenigd. Er was hier werkelijk verdeeld, maar de overbedeeling met gesloten beurzen vereffend, omdat de overbedeelde eene vordering had op hen, aan wie hij die doen moest, tot gelijk bedrag als die overbedeeling. (*Res. van 4 Mei* 1888, *n°*. 6).

7660. SCHENKING. *Inbreng bij de scheiding eener gemeenschap, in tweede huwelijk bestaan hebbende, en der nalatenschap van den hertrouwden echtgenoot door de kinderen van de geheele gift, hun door hunnen vader gedaan.* Bij de scheiding der gemeenschap, bestaan hebbende tusschen M. S. en wijlen D. R., vroeger weduwnaar van C. S., en der nalatenschap van dezen D. R. tusschen 1o genoemde M. S., 2o. de vier kinderen van D. R. uit zijn eerste huwelijk met C. S., en 3o. het eenige kind A. R. uit het tweede huwelijk van D. R. met M. S., werd in de praemissen verklaard, dat staande het tweede huwelijk van den erflater door *ieder* zijner kinderen van den erflater is genoten eene som van f 700 of in het geheel en voor hen te zamen f 3500, welk bedrag met het oog op de voor dezen boedel hierna te berekenen winst zal moeten worden ingebracht.

In den staat der te verdeelen goederen werd dan ook, behalve andere baten ter waarde van f 39135,34

Per transport . . f 39135.34

7660. gebracht deze post: de inbreng volgens het in den hoofde dezer vermelde door de kinderen verschuldigd wegens het door hen reeds genotene . . . . - 3500,—

te zamen . . f 42635.34

In dit bedrag werd vervolgens ieders recht berekend, waarna dienovereenkomstig de toedeeling plaats had, waarbij o. a. aan ieder der kinderen de door hem verschuldigde inbreng ad f 700 werd toegedeeld.

De Ontvanger had op deze akte het recht geheven naar de volgende berekening:

Er is toegedeeld . . . . f 42635.34

Uit de gemeenschap is indertijd geschonken aan de kinderen f 3500, dus in de nalatenschap des erflaters had de helft moeten worden ingebracht; er is echter in de gemeenschap gebracht f 3500, waardoor de weduwe met f 1750 is bevoordeeld; dit is schenking aan de weduwe. Nu wordt die f 1750 wel in deeling gebracht, doch zij is niet onverdeeld; zoodat de kinderen, die de ingebrachte f 700 terugkrijgen, voor ½ contanten zonder titel krijgen, dus onbelast

Geheven:

Schenking door A. R.	f 350,—	à $1^7/_8$ %	f 6,56⁵
Id. door de voorkinderen	- 1400,—	à $3^3/_4$ %	- 52,50
	- 40885,34	à $^3/_{20}$ %	- 61,33⁵
	f 42635,34		f 120,40

De Inspecteur voerde tegen deze heffing de navolgende bezwaren aan:

7660. Wanneer de Ontvanger zegt: »uit de gemeen»schap is geschonken f 3500, dus in de nalatenschap »des erflaters had de helft moeten worden ingebracht", dan trekt hij met dit »dus" eene minstens zeer betwistbare conclusie uit 't geen daaraan voorafgaat.

Raadpleegt men toch de artikelen 1136 en 1137 B. W., dan blijkt, dat de huwelijksgemeenschap waarin 't zij de schenker, 't zij de begiftigde mocht gehuwd zijn, op den omvang der verplichting tot inbreng geenerlei invloed kan uitoefenen.

Voor wat den schenker betreft (waarom het hier te doen is) wordt dit ook zeer bepaald geleerd door Prof. DIEPHUIS, N. B. R., Syst. IX, p[a]. 286, door wien uit art. 1137[a] B. W. de conclusie wordt getrokken, dat »wanneer een man, die met zijne »vrouw in gemeenschap van goederen gehuwd is, »eene schenking doet, de begiftigde als erfgenaam »van den man tot inbreng verplicht zal zijn, maar »niet wanneer hij enkel erfgenaam is van de vrouw, »omdat hij wel mede ten koste van deze, maar »niet door haar is begiftigd."

In de scheiding wordt nu uitdrukkelijk gezegd — niet, gelijk in P. W. 7320 het geval was, dat de kinderen *door hunne ouders* waren begiftigd — maar, dat door de kinderen *van den erflater* is genoten eene som van enz. — En, dat werkelijk de erflater de schenking alléén deed, wordt nog nader bevestigd door de omstandigheid, dat de kinderen uit beide huwelijken gelijkelijk tot inbreng verplicht worden geacht; immers, als het hier eene gift betrof van beide ouders, dan zouden de vóórkinderen des erflaters niet tot inbreng van 't geheel

7660. verplicht geweest zijn, omdat zij aan de nalatenschap der weduwe in geen geval inbreng verschuldigd zouden zijn, ten ware hun de verplichting daartoe uitdrukkelijk ware opgelegd (art. 1132 2° B. W.) en hiervan blijkt niets.

Moet men alzoo op grond der akte van scheiding aannemen, dat de schenking alleen door den vader is geschied, dan volgt, in verband met het hiervoor aangevoerde, dat dan ook alleen aan *zijne* nalatenschap inbreng verschuldigd is.

De grondslag voor het in P. W. 7320 aangenomene valt hiermede, voor 't onderwerpelijk geval, geheel weg en de inbreng, reeds thans *ten volle* verschuldigd, is dan ook *ten volle* eene tusschen de deelgenooten gemeene bate. En nu moge de weduwe, door de wijze waarop die inbreng verrekend werd, meer dan haar aandeel hebben ontvangen, dit rechtvaardigt op zich zelve de heffing van recht wegens schenking nog niet en neemt niet weg, dat in casu de titel der verkrijging door de weduwe geene andere is dan *toescheiding* uit de *gemeene* massa.

Hoe kan hier plaats zijn voor de heffing van schenkingsrecht?

Slechts het gewone recht wegens scheiding kan hier schuldig zijn, te berekenen over:

f 42635.34 à $^3/_{20}$ %	f 63.96
geheven	- 120.39^5
terug te nemen	- 56.43^5

Tegen deze bedenkingen des Inspecteurs verdedigde de Ontvanger zijne heffing aldus:

In den 2en druk van het Handboek voor Nota-

7660. rissen door Mr. LOKE. deel 2, pag. 403 en 404 leest men:

»Bestaat er tusschen de beide schenkers eene »algeheele of zoodanige andere gemeenschap van »goederen, dat de schenking kan geacht worden »uit die gemeenschap te zijn gekweten, zoo moet »zij in iedere nalatenschap voor de helft worden »ingebracht, ten ware de vrouw de gemeenschap »mocht hebben verworpen, in welk geval de baten »en lasten geheel voor rekening van den man en »zijne erfgenamen blijven, en deze ook alleen den »inbreng kunnen vorderen.

»Evenzoo zal het zijn, indien de man in alge»heele gemeenschap van goederen gehuwd, alleen »als schenker is opgetreden. Art. 179 B. W. geeft »hem de bevoegdheid, ten behoeve der kinderen »uit het huwelijk gesproten en om aan deze eenen »stand te bezorgen, over de goederen der gemeen»schap onder de levenden te beschikken; die be»schikking is alzoo ook voor de vrouw verbindende »en heeft hetzelfde gevolg alsof zij daartoe had »medegewerkt."

Beschouwt men dit in verband met hetgeen de Inspecteur aanhaalt uit het geleerde door Prof. DIEPHUIS, kan komt men m. i. tot de conclusie, dat de zinsnede van dezen laatsten schrijver strikt moet worden toegepast op het daar behandelde geval, nl. als de man, die in gemeenschap van goederen gehuwd is, eene schenking doet aan iemand, die enkel erfgenaam is van zijne vrouw. Zijn de begiftigden echter allen kinderen uit hun huwelijk gesproten (dat is uit het huwelijk van den man schenker met zijne eerste of latere echt-

7660. genoot) zooals in het onderwerpelijk geval, dan heeft die beschikking, volgens het hiervoor aangehaalde uit LOKE's Handboek voor Notarissen, hetzelfde gevolg alsof de vrouw daartoe had medegewerkt. Dit alles strijdt volstrekt niet met het door Prof. DIEPHUIS geleerde, daar deze alleen spreekt van het geval, dat iemand begiftigd is door den man, die enkel erfgenaam is van de vrouw.

Wanneer men dit op den voorgrond stelt, dan doet het ook niets af, of bij algeheele gemeenschap van goederen de kinderen door hunne ouders of wel door den erflater (den vader) worden begiftigd. P. W. 7320 blijft evenzeer toepasselijk.

De Inspecteur vond in het bovenstaande nog aanleiding tot deze opmerking:

De beperkte opvatting der woorden van Prof. DIEPHUIS kan m. i. niet juist zijn, omdat wie niet in de dubbele hoedanigheid èn van erfgenaam èn van begiftigde tot éénzelfden boedel in betrekking staat, in geen geval iets behoeft in te brengen.

Strijd tusschen de meeningen van LOKE en DIEPHUIS kan, dunkt mij, niet ontkend worden, maar het gevoelen van den laatste acht ik het meest in overeenstemming met de wet en is ook in de praktijk vrij algemeen aangenomen.

Het Bestuur heeft zich met geen dezer meeningen geheel vereenigd, doch het volgende te kennen gegeven:

Volgens art. 179 B. W. mag de man, die in algeheele gemeenschap is gehuwd, gedurende het huwelijk in het algemeen geen giften doen; doet hij het toch, dan kan de vernietiging der schenking worden gevraagd en de geschonken zaak worden

7660. teruggevorderd (Vgl. Prof. DIEPHUIS 3e ed., deel 4, bl. 241.)

Maar als de giften zijn gedaan aan erfgenamen van den man, zoodat er sprake kan zijn van inbreng, dan bestaat er geen enkele reden, waarom aan de vrouw, te wier opzichte de gift als niet gedaan moet worden beschouwd, niet zou worden toegekend een waarde, gelijkstaande met de helft van hetgeen nog aanwezig is, vermeerderd met het bedrag van hetgeen is weggeschonken. In het overblijvende, waaruit dan de nalatenschap van den man bestaat, zullen diens erfgenamen de hun gedane gift nu natuurlijk voor het geheel moeten inbrengen.

Anders is het wanneer de uitzondering van het derde lid in fine van art. 173 B. W. toepasselijk is; dan schijnt de leer van Mr. LOKE geheel juist, omdat de gemeenschapsgoederen toebehooren aan man en vrouw gezamentlijk en dus alle handelingen van den man, waartoe hij volgens de wet gerechtigd was, moeten geacht worden ook namens de vrouw te hebben plaats gehad. Ten aanzien van de kinderen uit het eerste huwelijk was echter die uitzondering niet toepasselijk, omdat de aan hen gedane giften zijn geschied staande het tweede huwelijk van hun vader. Die giften moeten dus òf door de beide echtgenooten zijn gedaan, òf de man deed ze onbevoegd; het komt het meest aannemelijk voor dat het laatste het geval is, omdat partijen steeds spreken van giften door den *erflater* gedaan en de geheele gift wordt teruggegeven. Ten aanzien van de gift aan A. R., het kind uit het tweede huwelijk, komt de uitzondering van art. 179

7660. al. 3 in fine B. W. wel toepasselijk voor; op de teruggave van de helft der aan dit kind gedane gift, is dus volgens de beslissing P. W. no. 7320 het recht wegens schenking ad f 6.56 verschuldigd. (*Res. van 12 April 1888 no. 11.*)

7661 **SUBROGATIE.** ***Welk recht is verschuldigd op de delegatie eener inschuld, bedoeld bij art 1453 B. W.?*** Bij eene notarieele akte van 31 Aug. 1887 werd door J. H., als eigenaar van den grond, en T. B., als eigenaar van de gebouwen, verkocht aan J. P. een perceel vast goed voor een koopsom, wat den grond aangaat, van f 100, welke was betaald en waarvoor kwijting werd verleend, en, wat de gebouwen betreft, van f 600, welke som, zoo luidde de akte, is onbetaald gebleven, doch waaromtrent partijen zijn overeengekomen, dat de kooper in voldoening daarvan zal overnemen en betalen een schuldvordering groot f 600 ten laste van genoemden T. B. (den verkooper der gebouwen) en ten behoeve van den comparant J. H. (den verkooper van den grond, en niet berustende op een geregistreerden titel.

Op deze akte had de ontvanger, behalve het recht wegens verkoop, geheven een recht wegens cessie van schuldvordering ad $1^1/_2$ $^0/_0$ over f 600, ter zake van de in de akte voorkomende *onvolkomen* delegatie, zulks in overeenstemming met het geleerde bij VROOM, 3e druk no., 918.

De Inspecteur bestreed de juistheid van deze heffing op de volgende gronden. Hier heeft plaats gehad een delegatie van schuld; die delegatie moge een cessie in zich bevatten door den overzettenden schuldenaar van zijne vordering op den overge-

7661. zetten schuldenaar (P. W. nº. 3091, noot), — deze cessie maakt een deel uit van de delegatie, de overeenkomst bedoeld bij art. 1453 B. W. Evenmin als vóór de wet van 1882 het recht van 1 % geheven werd op de in het contract zelf voorkomende delegatie van prijs, die, hoewel schuldvernieuwing te weeg brengende, onbelast bleef, omdat deze het rechtsgevolg was der onbelaste delegatie (P. W. nº. 1826), evenmin kan thans sprake zijn van de heffing van het recht wegens cessie op een delegatie, omdat deze sedert de invoering der wet van 1882 niet meer met evenredig recht belast is, en de voor haar bestaan vereischte of veronderstelde cessie evenzeer in de onbelastbaarheid der delegatie zal moeten deelen.

Het Bestuur heeft zich met de meening van den Inspecteur vereenigd. Het Burgerlijk Wetboek maakt uitdrukkelijk onderscheid tusschen subrogatie en delegatie (vgl. o. a. Mr. OPZOOMER, dl. 7, bl. 135, noot 2). Waar nu de fiscale wet alleen de eerste belast, gaat het niet aan ook de laatste, al gaat door haar een vordering over, met hetzelfde recht te treffen. Bovendien kan in de delegatie bezwaarlijk een cessie gevonden worden. De verkooper draagt niet zijne uit het koopcontract voortvloeiende vordering over, maar de kooper neemt ter voldoening van zijne koopschuld eenvoudig een schuld van den verkooper voor zijne rekening; dit is geene *cessie* of *overdracht* eener schuldvordering.

Volgens de thans vervallen bepalingen van nº. 3 van § III, van art. 68 der wet van den 22 Frimaire VII en van nº. 5 van art. 11 der wet

7661. van den 16 Juni 1832 (*Stbl.* n°. 29), waren de delegatiën van prijzen aan het recht van 1 % onderworpen, wanneer de delegatie strekte om een schuldvordering van een derde te voldoen, die niet op een geregistreerden titel berustte. De wet beschouwde dus in dat geval de delegatie als een van het hoofdcontract onafhankelijke beschikking. Thans is derhalve voor die onafhankelijke beschikking een vast recht van f 1.20 verschuldigd. (*Res. van* 15 *Mei* 1888, *n°*. 15).

7662. SUCCESSIE. *Erfopvolging. De nalatenschap vererft naar de wet van des erflaters laatste woonplaats.* Van een vonnis in burgerlijke zaken, in eersten aanleg gewezen door het Hof van Justitie te Curaçao, werd hooger beroep ingesteld bij den Hoogen Raad der Nederlanden, naar aanleiding van art. 2 der wet van den 4den April 1869 (*Stbl.* no. 36). In het daaropvolgend arrest van dat rechtscollege van den 17 November 1887 komen o. a. de volgende overwegingen voor:

»*Overwegende* in rechten:

»dat de eerste grief is gericht tegen de derde »tot de achtste overweging in rechten van het »bestreden vonnis, waarbij het Hof heeft aange»nomen dat door de niet-betwiste geboorte-akte »van den auteur der nu geïntimeerden J. L. C. en »het bewijs van vestiging van 1875 in de kolonie »Curaçao, voldoende bewezen is dat hij daar gebo»ren is en tot zijn overlijden in 1884 te Colon, »aldaar gevestigd is geweest, vermits uit niets »blijkt dat hij de kolonie verlaten had met het »kennelijk doel om er niet terug te keeren; dat

7662. »ten aanzien van erfopvolging ingevolge art. 7 der »Algemeene Bepalingen van wetgeving in de kolonie »Curaçao, de wet geldt niet van het land waar de »erflater overleden is, maar van dat, waar hij op »het tijdstip van zijn overlijden ingezeten was; »dat de erfopvolging van den auteur der nu geïnti»meerden mitsdien behoort te worden beoordeeld »naar de in deze kolonie vigeerende wetten; dat »de nu geïntimeerden op grond van de door hen »gestelde en door den nu app. niet betwiste bloed»verwantschap tot genoemden J. L. C., ingevolge »art. 882 B. W. diens erfgenamen bij versterf zijn, »elk gerechtigd tot $^1/_4$ gedeelte van zijne nalaten»schap, en zij alzoo in hoedanigheid van erfge»namen, ontvankelijk zijn in elke vordering tot »opeisching van hetgeen zij vermeenen mogen tot »de nalatenschap van hun erflater te behooren;

»*O.*, dat hiertegen in hoofdzaak wordt aangevoerd, »dat het Hof zich ten onrechte zou hebben beroe»pen op eene bepaling die wel het *statutum perso*»*nale*, maar niet het *statutum reale*, allerminst het »erfrecht ab intestato regelt;

»dat het Hof in zijn derde overweging, bij de »beoordeeling der vraag of in deze de *lex rei sitae* »of de *lex domicilii* zou moeten gelden, aan de »laatste de voorkeur geeft en op dien grond aan»neemt dat de wetgeving op Curaçao hier van »toepassing zoude zijn;

»dat evenwel tegenover het erkend feit van het »ingezetenschap van C. in 1875 in Curaçao de »volgende feiten staan: *a.* dat hij zich kort daarop »naar Colon heeft begeven, om aldaar eene handels»zaak te drijven: *b.* dat hij aldaar zijn »larum

7662. »rerumque ac fortunarum suarum sedem" heeft »overgebracht; *c.* dat indien hij niet gestorven »ware, hij hoogstwaarschijnlijk te Colon zou zijn »gebleven;

»dat de verschillende omstandigheden, te zamen »genomen, doen vermoeden dat het *domicilium* »*defuncti* van C. was te Colon;

»dat, ook gesteld dat C. zijn hoofdverblijf op »Curaçao had behouden, toch zijn verblijf op Colon »waar hij werkte, woonde en spaarde, niet minder »een hoofdverblijf was, en dat in geval hier aan »twee hoofdverblijven te denken valt, de plaats »waar C. werkelijk overleden is, als het *domicilium* »*defuncti* moet worden beschouwd;

»*O.* daaromtrent, dat wat er ook moge zijn van »de vraag of in het algemeen erfrecht ab intestato »al dan niet behoort tot het *statutum personale*, dan »of ten aanzien van onroerende goederen de *lex* »*rei sitae*, ten aanzien van roerende goederen de »*lex domicilii* zou behooren te gelden, art. 71 B. W. »van Curaçao bepaalt: het sterfhuis van een over-»ledene wordt geacht daar te zijn, alwaar de over-»ledene zijne woonplaats gehad heeft, waardoor »voor het erfrecht de *lex domicilii* is aangewezen »en dat dus de beslissing in deze afhangt van de »beantwoording der vraag, of de auteur der geïnti-»meerden J. L. C., die, zooals onbetwist is, in »Curaçao geboren en daar gevestigd was, later »zijne woonplaats heeft overgebracht naar Colon, »waar hij overleden is;

»*O.*, dat volgens art. 67 B. W. van Curaçao de »verandering van woonplaats moet worden beoor-»deeld naar de omstandigheden;

7662. »*O.*, nu, dat het Hof te recht heeft geoordeeld »dat het enkele feit dat meergenoemde C. van Jan. »1881 tot aan zijn overlijden in 1884 te Colon in »eene ondergeschikte handelsbetrekking is werk-»zaam geweest, niet voldoende is om aan te nemen »dat hij de kolonie verlaten had met het kennelijk »doel om niet terug te keeren;

»*O.*, dat ook in hooger beroep geen andere om-»standigheden zijn aangevoerd, waaruit de bedoe-»ling om zich in Colon te blijven vestigen, zoude »blijken: dat toch het sub *b* aangevoerde, dat C. »zijn larum rerumque ac fortunarum sedem zou »hebben overgebracht, niets anders is dan eene »door niets gestaafde gevolgtrekking uit het feit, »dat hij eenigen tijd te Colon is werkzaam geweest, »terwijl de bewering sub *c* dat hij, indien hij niet »gestorven ware, hoogstwaarschijnlijk te Colon zou »gebleven zijn, eene bloote gissing is, waarvoor »geen voldoende gronden worden aangevoerd;

»*O.*, dat derhalve de eerste grief is ongegrond, »en het Hof terecht de nu geïntimeerden ontvan-»kelijk heeft verklaard in hun eisch."

Aangezien artikel 71 van het Burgerlijk Wetboek van Curaçao gelijkluidend is met artikel 80 van het Nederlandsch Burgerlijk Wetboek, heeft deze uitspraak van het hoogste rechterlijk college dezelfde beteekenis voor het Nederlandsche, als voor het Curaçaosche recht (1).

7663. *Erfstelling ten behoeve van iemand, met wie de erflater vroeger gehuwd is geweest, doch welk huwelijk door echtscheiding is ontbonden. Welk recht is ver-*

(1) Vgl. P. W. 1694, 1695, 3424, 3802, 5124, 5251 en 6344.

7663. *schuldigd?* Een erflater had zijn met name genoemde echtgenoote bij openbaar testament tot erfgename benoemd. Niettegenstaande hun huwelijk, waaruit geene kinderen waren geboren, later door echtscheiding was ontbonden, had hij bij zijn vele jaren later gevolgd overlijden dit testament niet herroepen: de benoemde erfgename verwierp evenwel in den wettigen vorm de erfenis, zoodat des erflaters broeders tot de erfenis kwamen, door wie dan ook de memorie van aangifte van zijne nalatenschap werd ingediend. Er bestond nu verschil van gevoelen over de vraag of over het saldo der nalatenschap met toepassing van art. 45 der Successiewet volgens het slot van art 41 dier wet 10 %, dan wel volgens no. 3 van dat artikel slechts 4 % verschuldigd was. Van de eene zijde werd de vraag in laatstgemelden zin beantwoord en daarvoor het volgende aangevoerd. Bij gebreke van voorzieningen in dit geval bij de fiscale wet, moet nagegaan worden wat hieromtrent naar algemeene rechtsbeginselen zou moeten gelden. En nu houdt naar art. 262 en volg. B. W. de betrekking van echtgenoot *nooit* op; alleen worden de gevolgen der ontbinding van het huwelijk geregeld, waardoor men o. a. nog een echtgenoot kan nemen; maar men blijft na de ontbinding van het huwelijk toch steeds de gescheiden echtgenoot, alzoo de echtgenoot De ratio voor een verminderd recht is wel niet blijven bestaan, zelfs de reden waarom men erft heeft opgehouden, doch het is mogelijk dat de erflater het testament niet herroepen heeft juist om de echtgenoote, d. i. degene met wie hij soms later nog in het huwelijk mocht treden, te doen

7663. erven; de praesumptie is daar zelfs voor, juist omdat de gescheiden echtgenoot voor de erfenis bedankt heeft.

Van een andere zijde werd beweerd dat 10 % verschuldigd was, omdat door echtscheiding de betrekking van echtgenoot wel ophoudt, zoodat hier niet geërfd werd van een *echtgenoot*. Wel spreekt art. 277 B. W. nog van den echtgenoot, doch dit geschiedt alleen ter aanduiding van den persoon, niet om uit te maken dat er na de echtscheiding nog echtgenooten zijn; art. 90 B. W. gewaagt dan ook van »personen". De bedoeling om een lateren echtgenoot te doen erven kon niet aangenomen worden bij den erflater aanwezig te zijn geweest; de bevoordeelde was immers bij *name* in het testament genoemd.

Het Bestuur heeft zich met de laatstvermelde meening vereenigd en 10 % verschuldigd geacht. Volgens art. 254 B. W. wordt immers door echtscheiding het huwelijk *ontbonden*; er kan dus daarna van een betrekking als echtgenooten geen sprake meer zijn.

Anders is evenwel geoordeeld in een geval, waarbij in de aangifte der nalatenschap eener vrouw, overleden 26 Mei 1878, werd verklaard, dat zij tot erfgenaam krachtens testament van 1867 had nagelaten haren voormaligen echtgenoot, wiens huwelijk met de erflaatster door echtscheiding was ontbonden bij vonnis van 9 April 1878, in het register van den burgerlijken stand ingeschreven, den 29 Mei 1878, dus nà den dood der erflaatster.

Bij het verschil van gevoelen dat er bestaat tusschen de rechtsgeleerden over de vraag of

7663. de inschrijving van een vonnis van echtscheiding, de kracht van dat vonnis al of niet laat terugwerken tot den dag, waarop het gewezen is (1), kwam het geraden voor in een geval als het onderwerpelijke, waarin dit verschil van gevoelen op den rechtstoestand van partijen niet van dadelijken invloed was, die opvatting voor de toepassing der belastingwet te volgen, welke voor partij het minst bezwarend was en dus aan te nemen dat het huwelijk was ontbonden door den dood, zoodat geërfd was van de echtgenoot. (*Res. van* 10 *November* 1880 n°. 36 *en* 21 *Januari* 1888 n°. 4).

7664. *Gecontinueerde gemeenschap. Gevolgen van het niet nakomen door den langstlevenden echtgenoot der verplichting, opgelegd door art.* 182 *B. W. Tijdstip waarop de voortduring der gemeenschap ophoudt.* Arrest van den *Hoogen Raad* van den 20 April 1888, luidende als volgt:

»*Overwegende*, dat als eenig middel van cassatie »is voorgesteld: schending en verkeerde toepassing »van de artt. 174, 175, 181, 182, 451, 625, 639, »1177, 1178, 1179, 1493, 1902, B. W., 437, 491 en »538—543 W. v. B. R.;

»Vooreerst, omdat het Hof, met miskenning van »den regel van art. 1902 B. W., aanneemt, dat de »in beslag genomen goederen zich voordoen als »aangekocht uit de middelen der oude gemeen»schap, louter uit overweging, dat de executant »en de geëxecuteerde niet hebben beweerd, dat

(1) De eerste meening wordt o. a. voorgestaan door Mr. OPZOOMER II, bl. 82 en volg.; de tweede door Prof. DIEPHUIS, 3e druk IV, bl. 504 en 548; Vgl. ook arr. H. R. van 26 Maart 1888 W. v. h. R., no. 5540.

7664. »het goed uit eigen middelen is aangekocht, want »dat, had de interveniënt gemeend aan zulk een »omstandigheid recht voor zijn medeëigendoms- »sustenu te kunnen ontleenen, het aan hem had »gestaan om haar te poseeren en te bewijzen, »doch noch de partij, die gekocht heeft, noch de »partij, die diens goed executeert, behoeft te be- »weren, dat het gekochte uit eigen middelen is »betaald, ja zelfs de vraag, of het goed in het »geheel wel betaald is, voor de executie te eenen- »male is onverschillig;

»In de tweede plaats, omdat ter beoordeeling van »den mede-eigendom, tegenover derden, van kin- »deren, bij de zoogenaamde gecontinueerde gemeen- »schap, aan een goed, door den langstlevende te »eigen name aangekocht, het Hof ten onrechte »onderscheidt tusschen het geval, dat die langst- »levende het goed kocht voor eigen geld, en het »geval, dat hij betaalde met geld van de oude »gemeenschap; want eigenaar wordt wèl hij, die »koopt en wien wordt geleverd, doch niet de »andere, uit wiens kas dat alzoo verkregen goed »is betaald, en de geëxecuteerde, van wien feitelijk »vaststaat, dat hij als langstlevende het goed ver- »kreeg op eigen naam, was dus tegenover elken »derde van dat goed de executabele eigenaar, »onaangezien welke verplichting ook voor hem »tegenover zijn kinderen ten opzichte van dat »goed mocht bestaan, of ontstaan tengevolge van »het instituut der gecontinueerde gemeenschap, en »onverschillig of die continuatie door den betrok- »kene, tijdens het beslag of de interventie, mocht »worden of zijn aanvaard of niet;

7664. »En in de derde plaats, omdat, waar feitelijk »vaststaat, dat de interventie is gericht tegen een »gewoon executoriaal beslag van het goed onder »den schuldenaar, en mitsdien de vraag, of de »executant al of niet hypothecair recht heeft, »geheel vreemd is aan het geschil, het Hof een »volstrekt irrelevanten beslissingsgrond ontleent »aan art. 451 B. W., en bovendien voorbijziet, »dat, wie het beslagen, door den langstlevende »verkregen goed voor gemeen wil aanzien op »grond van gecontinueerde gemeenschap, ook de »gecontracteerde schuld voor een gemeenschaps»schuld moet erkennen, en dus het executoriaal »beslag voor die schuld niet mag aanvallen; want »het gaat niet aan, naar de baten der gemeen»schap van art. 182 te grijpen, doch de schaden »op zij te zetten;

»*O.*, dat dit middel, daargelaten de afzonderlijke »daarbij aangevoerde beweringen, in hoofdzaak »betreft den aard der voortgezette gemeenschap »volgens art. 182 in fine B. W.:

»*O.*, dat toch, blijkens de feitelijke beslissing »van het bestreden arrest, tusschen partijen *in* »*facto* vaststaat, dat hier bestaat een voortgezette »huwelijksgemeenschap tusschen den medever»weerder en zijn kinderen, waaronder ook de ver»weerder, omdat de mede-verweerder bij het over»lijden zijner vrouw heeft verzuimd, als langst»levende echtgenoot, ingevolge art. 182 B. W., »een boedelbeschrijving te doen opmaken;

»*O.*, dat de verweerder diensvolgens beweert te »zijn mede-eigenaar van de tot die voortgezette »gemeenschap behoorende, door de eischers in

7664. »beslag genomen goederen, en opheffing van dat »beslag heeft gevraagd;

»*O.*, dat de huwelijksgemeenschap, die anders, »volgens art. 181 B. W., door den dood van een »der echtgenooten wordt ontbonden, volgens de »slotbepaling van art. 182, bij gebreke van een »volgens dat artikel op te maken boedelbeschrij- »ving voortduurt »ten voordeele der minderjarigen, »doch nimmer ten hunnen nadeele";

»*O.*, dat derhalve de rechtsbetrekking van alge- »heele gemeenschap van goederen, zooals bij art. »174 vlg. B. W. is geregeld, welke door het huwe- »lijk, zonder huwelijksche voorwaarden aangegaan »tusschen de echtgenooten was gevestigd, is blijven »bestaan, zoodat alle roerende en onroerende *goe- »deren* en al de *schulden*, zoowel die vóór en »gedurende het huwelijk, als die na de ontbinding »daarvan verkregen of gemaakt, tot de gemeen- »schap behooren en dus tusschen den langstleven- »den echtgenoot en zijn kinderen gemeen zijn, »totdat die zullen zijn verdeeld;

»*O.*, dat dit voortbestaan is ongewijzigd, ver- »mits de wet daaromtrent geen enkele bepaling »bevat;

»Dat alleen is bepaald, dat die voortduring der »gemeenschap niet kan strekken ten nadeele der »minderjarigen, maar wel tot hun voordeel, doch »dat die bepaling evenmin kan beteekenen, dat alleen »de baten gemeen zouden zijn, als dat de gemeen- »schap eerst zou intreden wanneer het voordeel »voor de minderjarigen gebleken is, vermits de »gemeenschap alsdan, in strijd met de woorden »der wet, niet zou voortduren, maar worden ge-

7664. »schorst, totdat de minderjarigen de keus gedaan »zouden hebben;

»*O.*, dat de zin dier bepaling alleen zijn kan, »dat de minderjarigen, bij de ontbinding der »gemeenschap, door den op te maken inventaris »het recht hebben te onderzoeken, welke de toe- »stand van den gemeenschappelijken boedel was »bij de ontbinding van het huwelijk, en dien toe- »stand met den tegenwoordigen te vergelijken, om »hun aandeel te berekenen naar den voor hen »meest voordeeligen maatstaf;

»*O.*, dat de verweerder derhalve, nu niet blijkt »dat ooit een inventaris van den gemeenschappe- »lijken boedel is opgemaakt, te recht beweert mede- »eigenaar te zijn van de in beslag genomen goederen, »als in de gemeenschap vallende of daartoe behoo- »rende;

»*O.*, dat de slotbepaling van art. 182 alleen in »het belang der minderjarigen gemaakt is en »bovendien, althans wat de algeheele gemeenschap »betreft, een afwijking is van den in art. 1658 B. W. »uitgedrukten regel, dat alle maatschappen, hetzij »van alle goederen, hetzij van een bepaald gedeelte »daarvan onder een algemeenen titel, verbo- »den zijn;

»Dat derhalve dit voorschrift geen andere uit- »legging toelaat, dan dat de voortduring der ge- »meenschap met de meerderjarigheid ophoudt en »dus, indien er meerdere kinderen zijn, met »betrekking tot hem die meerderjarig wordt, op »dit tijdstip eindigt;

»Dat alzoo de minderjarige, meerderjarig gewor- »den, tot de voortgeduurd hebbende gemeenschap,

7664. »zooals die was toen hij meerderjarig is geworden, in dezelfde rechtsverhouding staat als ieder »mede-eigenaar van een gemeenen boedel tot dien »boedel, waaruit volgt, dat voor de schulden van »die gemeenschap de daartoe behoorende goederen »niet in executoriaal beslag kunnen genomen worden, tenzij mede aan hem de executoriale titel »beteekend en bevel tot betaling gedaan is, dat is, »de executie mede tegen hem is gericht;

»*O.*, dat feitelijk vaststaat, dat vóór den aanvang »der onderwerpelijke executie de verweerder reeds »meerderjarig was, en die executie niet tegen hem »gericht is;

»Dat mitsdien, wat er ook moge zijn van de »juistheid der beweegredenen, waarom het Hof »het verzet van den verweerder tegen de inbeslag»neming gegrond heeft geoordeeld, het voorgestelde »middel niet tot cassatie van het bestreden arrest »kan leiden;

»Verwerpt de voorziening in cassatie;

»Veroordeelt de eischers in de kosten, daarop »gevallen."

Dit arrest werd voorafgegaan door de volgende conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. VAN MAANEN:

»*In facto* staat vast, dat de eischers executoriaal »beslag hebben gelegd, ten laste van A. v. K., op »eenige onroerende goederen te Vledder, met voor»nemen om die te verkoopen; dat J. v. K. daar»tegen is opgekomen, bewerende te zijn van die »goederen medeëigenaar *pro indiviso*; dat hij tot »interventie gerechtigd is, omdat hij een zoon is »van den geëxecuteerde A. v. K. en diens echt-

7664. »genoote M. B., overleden tijdens hij nog minder»jarig was; dat dezen waren getrouwd zonder »huwelijksche voorwaarden; dat de huwelijks»gemeenschap tusschen zijn ouders, zoomede de »nalatenschap van zijn moeder, nog zijn onverdeeld. »terwijl door A. v. K. geen inventaris is opge»maakt; dat de beslagen goederen zijn aangekocht »door A. v. K. op eigen naam, na het overlijden »van zijn vrouw en vóór zijn (J. v. K.'s) meer»derjarigheid.

»Uit die feiten heeft de eerste verweerder en »met hem het Hof van Leeuwarden, het gevolg »getrokken, dat die goederen behoorden tot de »voortgezette gemeenschap; dat hij (verweerder) »daarvan dus was medeëigenaar *pro indiviso*, en »het beslag mitsdien te recht is gelegd.

»Tegen die uitspraak is als middel van cassatie »aangevoerd: schending en verkeerde toepassing »van de art. 174, 175, 181, 182, 451, 625, 639, »1177, 1178, 1179, 1493, 1902 B. W. 437, 491 en »538—543 W. v. B. R.;

»Het steunt op den drieledigen grond:

»1o. dat hier zou hebben plaats gehad inter»versie van bewijslast, omdat niet de executant, »maar de interveniënt had te poseeren en te »bewijzen, dat het goed uit de middelen der »gemeenschap was aangekocht;

»2o. dat het Hof ten onrechte zijn beslissing »afhankelijk heeft gesteld van de vraag, of de aan»koop van het goed was geschied uit eigen mid»delen, dan wel van gelden, behoorende tot de »gemeenschap.

»3o. dat is voorbijgezien, dat het hier geldt een

7664. »gewoon executoriaal beslag onder den schuldenaar, zoodat art. 451 B. W. buiten toepassing is, »terwijl het in strijd is met art. 182, om de baten »der gemeenschap te vorderen en de schaden van »zich te werpen.

»Door den verweerder is daartegen aangevoerd:

»1o. dat bij de 2de overweging van het arrest »*in facto* zou zijn uitgemaakt, dat de beslagen »goederen vielen in de huwelijksgemeenschap. »Dat is echter feitelijk onjuist; want die considerans bevat geen beslissing van den rechter, maar de posita van den eersten verweerder.

»2o. dat ter beoordeeling van het beweerde »*condominium* het Hof moest onderzoeken, met »welke middelen het goed betaald was. Ook dat »gaat niet op; want het moest juist aangetoond »worden, dat het oordeel des rechters van de »beslissing daarover afhankelijk moest zijn, en dat »is niet geschied.

»3o. dat het Hof feitelijk beslist, dat een hypotheek was gevestigd, zoodat het mocht aannemen »dat daarvoor werd geëxecuteerd. Zulks is evenwel in strijd met de feitelijke beslissing, dat »krachtens een notarieele grosse werd geëxecuteerd, terwijl in ieder geval die quaestie voor de »beslissing van het geding onverschillig is, hetwelk zich beweegt over de vraag, of het goed, »dat bezwaard was *pro indiviso*, aan J. v. K. toebehoorde.

»De tot tegenspraak aangevoerde gronden komen »mij daarom onaannemelijk voor.

»Ik voor mij wensch het middel niet te splitsen, »maar het in zijn geheel te behandelen.

7664 »Wat is de grond van de interventie, die m. o. »terecht door de rechtbank is afgewezen? Alleen »deze, dat de interveniënt beweert te zijn mede- »eigenaar *pro indiviso* van het in beslag genomen »goed; doch zulks is niet bewezen en onjuist.

»In de 7de overweging neemt het Hof aan: dat »de in beslag genomen onroerende goederen »zich »voordoen" als aangekocht uit de middelen der »gemeenschap, waarvan »dus" de vader en zijn »kinderen *pro indiviso* eigenaren zijn; dat de vraag »of die aankoop voor- of nadeelig is te achten, »eerst bij de afscheiding ter sprake kan komen, »en in dit geding tot geen rechtsgevolg kan »leiden.

»Deze rechtsbeschouwing van het Hof miskent »de strekking van art. 182 B. W. Eenerzijds er- »kennende, dat eerst bij de scheiding kan blijken »van het voor- of nadeel van de gecontinueerde »gemeenschap, neemt het tevens aan, dat zulks »op dit geding van geen invloed is.

Maar juist omdat het thans *in incertis* is, of de »interveniënt eigenaar of medeëigenaar van het »goed zal zijn, heeft hij geen recht van vorderen.

»Met het Hof kan gerust worden aangenomen, »dat het beslagen goed uit de middelen der ge- »meenschap is verkregen, al is de motiveering »daaromtrent eenigszins vreemd, maar de gevolg- »trekking, daaruit gemaakt ten aanzien van den »medeëigendom, is onjuist en in strijd met de wet, »in specie met art. 182 B. W.

»Bij mijn conclusie, voorafgaande aan uw arrest »van 4 Mei 1883, heb ik getracht aan te toonen, dat »de beteekenis van dit artikel deze was, dat de

7664. »*communio continuata* bij de scheiding aan de kin-»deren de keuze laat tusschen den boedel, gelijk »die was *tempore mortis* en tijdens de meerderjarig-»wording.

»Deze bepaling, die soms een straf is voor den »vader, die geen inventaris had opgemaakt, heeft »naar het algemeen gevoelen zijn oorsprong in het »Oud-Hollandsch recht.

»Zoo zegt mr. J. D. Meyer: »Die voortzetting »»der gemeenschap had plaats o.a. tot straffe van »»nalatigheid van den langstlevende der ouders, »»welke op het overlijden van den eerststervenden »»echtgenoot had verzuimd een behoorlijke inven-»»taris op te maken." (Bijdragen dl. 6, bl. 105, jg. »1831 en 1832: verg. Van der Voort 1ste stuk, »bl. 169, en v. d. Linden, Handboek, bl. 44.) Gelijke »bepaling vindt men ook in het oude Fransche »recht (Instituts Coutumiers van Loysel, door Dupin »uitgegeven, dl. I, bl. 374, no. 386; Pothier dl. 6, »bl. 455), doch zij wordt in den Code niet aan-»getroffen.

»Hoe dit zij, bij voormeld arrest besliste de raad »*in terminis*, dat de woorden van art. 182 geen »andere beteekenis kunnen hebben, dan dat voort-»during der gemeenschap alleen aangenomen wordt, »indien bij de ontbinding blijkt, dat zulks ten voor-»deele der minderjarigen zou strekken, of m. a. w., »dat deze laatsten mogen kiezen, of zij met de »plaats gehad hebbende voortduring der gemeen-»schap al dan niet genoegen willen nemen.

»Er bestaat dus slechts een soort van voorwaar-»delijke *societas*, afhankelijk van de keuze van af-»rekening met den langstlevenden echtgenoot.

7664. »De hoogleeraar DIEPHUIS (Systeem dl. IV, bl »256) is van een andere meening, voornamelijk op »grond, dat, vermits er *tempore mortis* geen inven- »taris is opgemaakt, de grondslag gemist wordt »om de kinderen een keuze te laten doen. Daarom »kan echter de stand der zaken tijdens het over- »lijden ook wel later worden vastgesteld, al moge »de inventaris dan in bijzonderheden niet zoo »nauwkeurig zijn; in hoofdzaak kunnen de kin- »deren toch wel in staat gesteld worden, hun »keuze te bepalen. Geen der oude costumen of »ontwerpen van wetten, welke die keuze *totidem* »*verbis* gaven, heeft dan ook dat bezwaar geteld.

»Wanneer nu de langstlevende goederen aan- »koopt, dan komen deze in de gemeenschap; maar »dan zijn de kinderen daarvan *geen* eigenaars *pro* »*indiviso*, omdat zij nog niet hebben gekozen, en »dat van de keus afhankelijk is, of de gemeenschap »blijkt te hebben voortgeduurd, dus of de kinderen »waren eigenaren *pro indiviso.*

»De verweerder bevond zich niet in het stadium »van met zijn vader te scheiden; hij had niet ge- »opteerd voor de voortgeduurde gemeenschap, en »vóór dien tijd is hij geen medeëigenaar; hij kan »scheiding vragen, een zakelijk recht op het goed »heeft hij niet. Daarom kan zijn eventueel recht »niet tegen derden werken, die geld schoten op »goed, hetwelk ten name van den vader stond

»Deze had recht het te bezwaren, en tegenover »derden was hij de eigenaar, wiens goed geëxecu- »teerd kan worden.

»En nu is hier geen sprake van toepassing van »art. 451 B. W; want er zijn geen goederen van

7664. »den minderjarige bezwaard, maar van de ge»meenschap; goederen waarvan het onzeker is, of »ze er ooit den eigendom van zullen hebben. De »tweede verweerder handelde niet als vader-voogd, »maar als beheerder der *communio continuata.*

»Gelijk ik zeide, de hoofdvraag, die dit geding »beheerscht, is deze, of de eerste verweerder, »krachtens art. 182 B. W., is mede-ëigenaar van »de beslagen goederen.

»Het Hof heeft de vraag bevestigend beantwoord, »en daardoor dat artikel geschonden en verkeerd »toegepast.

»Ik concludeer tot vernietiging van het in deze »zaak gewezen arrest en dat de Hooge Raad, »doende wat het Hof had behooren te doen, zal »bevestigen het vonnis, door de Rechtbank te »Assen gewezen, met veroordeeling van den eischer »tot interventie in al de kosten." (1)

7665. *Legaat door den eenen echtgenoot aan den anderen van staande huwelijk verkregen vaste goederen. Artikel* 950 *B. W. niet toe te passen.* Eene vrouw, die met haren echtgenoot in gemeenschap van winst en verlies gehuwd was, maakte bij testament o. a. de volgende beschikking:

»Ik legateer aan mijn echtgenoot S. S. in levens»lang vruchtgebruik al de onroerende goederen, »welke wij staande ons huwelijk door koop of »ruiling hebben verkregen, hem ontheffende van »de wettelijke verplichting om daarvoor zekerheid »te stellen."

Omtrent de uitwerking dezer beschikking bestond

(1) Vgl. P. W. 4582, 5224 en 5456.

7665. geen eenstemmigheid. Sommigen meenden, dat de langstlevende echtgenoot uit de nalatenschap der eerststervende verkreeg òf het vruchtgebruik van het geheel der tot de gemeenschap van winst en verlies behoorende onroerende goederen, staande huwelijk door koop of ruiling verkregen, òf het vruchtgebruik eener daarmede gelijkstaande waarde; al naarmate de gemelde onroerende goederen bij de scheiding der gemeenschap van winst en verlies aan de erfgenamen der vrouw of aan den man zouden worden toebedeeld. Zij waren dus van oordeel, dat art. 950 B. W. ook hier toepassing moest erlangen. (1)

Anderen konden zich met deze zienswijze niet vereenigen en meenden, dat artikel 950 B. W. alleen dan toegepast mocht worden, wanneer de beschikking door den eenen echtgenoot gemaakt was ten behoeve van een ander dan zijn medeechtgenoot. Zij berekenden, dat de langstlevende echtgenoot uit de nalatenschap genoot het vruchtgebruik eener waarde van f 47,699.60, en wel op de volgende wijze:

Actief der gemeenschap van winst en verlies		f 177,409.55
Reprise van den man	f 23,005.05^5	
Idem der vrouw . .	- 101,580.25	
Samen . . .		- 124,585.30^5
Onzuivere winst		f 52,824.24^5
Waarvan elk der echtgenooten toekomt de helft ad		f 26,412.12

(1) Zie P. W. 7197.

7665. Tot de nalatenschap der vrouw, behoort:

Hare reprise ad	f 101,580.25
De helft der bruto-winst ad	26,412.12

Het aandeel der vrouw in het actief der gemeenschap is dus . . . . . f 127,992.37 en dat van den man f 23,005.05½ + f 26,412.12 of f 49,417.18.

Tot de gemeenschappelijke baten behoort voor eene waarde van f 66.116.16 aan vast goed, staande huwelijk door koop of ruiling verkregen. Hiervan behoort tot de nalatenschap alzoo

$$\frac{127.992.37}{177,409.55} \text{ deel of f } 47,699.60.$$

Het Bestuur heeft zich met deze wijze van berekenen vereenigd.

Immers zouden zonder voornoemde testamentaire beschikking vóór de scheiding de erfgenamen der vrouw met den man gezamenlijk eigenaren zijn van alle tot de beperkte gemeenschap behoorende baten in verhouding als f 127,992.37 tot f 49,417.18.

Legateert de eene echtgenoot echter aan den anderen het goed, dan is dit voor het geheel eigendom van den legataris, onafhankelijk van eene latere scheiding. Het gelegateerde blijft buiten de scheiding en artikel 950 B W. kan er dus niet op toepasselijk zijn. Het legaat is alzoo geacht slechts effect te hebben voor het aandeel van de vrouw in de gemeenschappelijke vaste goederen. (*Res. van* 11 *Juni* 1888, *n*o. 29).

7666. *Making aan executeurs enz. van een legaat of een belooning voor hunne werkzaamheden. Niet aanvaarding*

7666. *der opdracht.* Volgens de beslissing, voorkomende in dit werk onder n°. 5026, is bij niet-aanvaarding van een executeele, voogdij of andere commissie, het daarvoor door den erflater toegekende loon, *welken naam men daaraan ook geven wille*, nooit verschuldigd geweest en kan dit derhalve ook niet worden verworpen, zoodat op zoodanige gevallen art. 45 der Successiewet niet toepasselijk is. Deze leer kwam geheel overeen met het toenmaals geldende voorschrift (1), volgens hetwelk het recht van successie »als wegens een legaat behoorde »geheven te worden op *alle* sommen, aan execu»teuren van uiterste wilsbeschikkingen *tot welken* »*einde* en *onder welke benaming ook*, bij testamenten »besproken." (2). Maakte het voor de vraag óf er successierecht verschuldigd was geen verschil onder welke benaming de sommen voor het voeren der executeele, voogdij of andere commissie waren toegekend, dan kon voor de toepassing van art. 45 der successiewet evenmin zoodanig verschil worden erkend. De vroegere beslissingen omtrent de vraag of er successierecht verschuldigd is, zijn evenwel later gewijzigd (3) en nu werd de vraag gesteld of voor de toepassing van art. 45 der successiewet de beslissing P. W. no. 5026 ten aanzien van het hierboven vermelde punt ook niet diende gewijzigd te worden. Die vraag is bevestigend beantwoord en zulks ook in overeenstem-

(1) Vermeld in P. W. no. 5464, p. 382.

(2) Zie voor de sommen, toegekend aan een voogd P. W. no. 1347 en 4597 en aan een raadsman in de voogdij P. W. no. 6426.

(3) Zie voor de executeele P. W. no. 5464 en 6638, voor de voogdij P. W. no. 6347 en voor den raadsman P. W. no. 6948.

7666. ming met het in de vroegere beslissing aangehaalde, doch niet volledig vermelde advies der Landsadvokaten van 19 Januari 1864 n°. 1, F. 1, bij het advies van 1 November 1868 (P. W. n°. 5461) nader bevestigd. Eerstgenoemd advies luidde als volgt:

»Wij zijn van meening, dat *het loon* bij uitersten »wil toegekend voor het waarnemen van eene »voogdij, executeele of andere commissie, niet is »een eigenlijk gezegd legaat; en dat, in ieder »geval, dat loon eerst dan verschuldigd is, wan»neer de commissie wordt aangenomen. Is dit »juist, dan volgt daaruit, dat, bij niet-aanvaarding »der commissie, het loon, welken naam men daar»aan ook geven wille, nooit is verschuldigd geweest, »en derhalve ook niet kan worden verworpen.

»Op zoodanige gevallen derhalve zijn wij van »meening, dat art. 45 der wet van 13 Mei 1859 »(*Stbl.* n°. 36) niet van toepassing is.

»Anders is het echter, wanneer bij testament *een* »*legaat* is besproken onder de bepaalde voorwaarde, »dat door den legataris het een of ander zal moe»ten gedaan worden. De legataris is in dat geval »verplicht die voorwaarde te vervullen en hij kan »zich daaraan alleen onttrekken door de verwer»ping of, wat hetzelfde is, niet-aanvaarding van »het legaat.

»In dit geval derhalve blijft het successierecht, »ingevolge de bepaling van het aangehaald art. 45, »verschuldigd, onverschillig of het legaat verwor»pen wordt, omdat de legataris de voorwaarde niet »wil of niet kan vervullen, of om welke andere »reden ook".

7666. Dit advies behoort voortaan in zijn geheel te worden gevolgd. Zijn derhalve de sommen bij de opdracht van eenige commissie besproken, als legaat te beschouwen, dan moet bij niet-aanvaarding der commissie, de bepaling van art. 45 der successiewet worden toegepast. Dit wetsartikel moet daarentegen buiten toepassing blijven bij niet-aanvaarding eener commissie, waarvoor een belooning was toegelegd. (*Res. van 23 Maart* 1888, *n*o. 89.)

7667. *Mededeeling van den inhoud van memorien van aangifte. Tegen de beschikking genomen door den kantonrechter naar aanleiding van artikel 64 der Successiewet is geen hooger beroep toegelaten.* De Kantonrechter te *Dokkum* had den 10 September 1887 eene afwijzende beschikking genomen op een request van een gemeentebestuur, waarbij in het belang der heffing van den hoofdelijken omslag, naar aanleiding van art. 64 der wet op het recht van successie en van overgang, een bevelschrift verzocht werd tot verkrijging van inzage van eene ingeleverde memorie van aangifte. Het gemeentebestuur kwam daartegen in hooger beroep bij de Arrondissements-Rechtbank te *Leeuwarden*, die den 21 October d. a. v. des kantonrechters beschikking vernietigde en het gevraagde bevelschrift gaf.

De beschikking der Rechtbank werd den 17 Februari 1888 in het belang der wet door den *Hoogen Raad* gecasseerd, bij een arrest van den volgenden inhoud:

»De Hooge Raad der Nederlanden,

»Gehoord het requisitoir van den Procureur-»Generaal bij dezen Raad, waarbij wordt gerequi-

7667. »reerd dat de Hooge Raad zal vernietigen de beschik- »king der Arrondissements-Rechtbank te Leeuwar- »den van den 21 October 1887, bij welke beschik- »king is vernietigd die van den kantonrechter te »Dokkum van den 10 September 1887, en zulks »in het belang der wet, zonder dat 's Raads arrest »eenig nadeel zal kunnen toebrengen aan de rech- »ten, door partijen verkregen;

»*Overwegende*, dat als middel van cassatie is voor- »gesteld, dat door de in kracht van gewijsde gegane »beschikking der Arrondissements-Rechtbank te »Leeuwarden van den 21 October 1887, waarbij is »vernietigd eene afwijzende beschikking van den »kantonrechter te Dokkum van den 10 September »bevorens op een aan dezen door derden ingediend »request tot bekoming van een bevelschrift, bedoeld »in art. 64 der Wet van den 13 Mei 1859 (*Stbl.* »n°. 36), op het recht van successie en van over- »gang, waarbij bepaald is, dat het aan 's Rijks »ambtenaren verboden is van de memoriën van »aangifte en bijlagen afschriften of uittreksels te »geven of daaruit iets mede te deelen, anders dan »aan de aangevers en hunne rechtverkrijgenden »en aan de verkrijgers onder bijzonderen titel, »tenzij op een bevelschrift van den kantonrechter »van het kanton, waarin het kantoor gevestigd is, »geschonden is gemeld artikel 64 en verkeerd zijn »toegepast artt. 54 der Wet op de Rechterlijke »Organisatie en 332 en 345 van het Wetb. van »Burg. Rechtsv., omdat die beschikking niet was »vatbaar voor hooger beroep;

»*O.*, dat het bevelschrift van den kantonrechter »bij gemeld art. 64 gevorderd, niet is een vonnis

7667. »in burgerlijke zaken, maar een bij de fiscale wet »voorgeschreven maatregel, waarbij aan den betrok»ken ambtenaar verboden wordt van het daar »bedoelde afschriften te geven anders dan op een »bevelschrift van den kantonrechter;

»*O.*, dat derhalve, al moge ook van alle von»nissen en beschikkingen van kantonrechters in »burgerlijke zaken beroep zijn toegelaten, indien »de wet niet uitdrukkelijk het tegendeel bepaalt, »hier die regel niet van toepassing zijn kan, ver»mits het hier niet geldt eene burgerlijke zaak, en »de wet *alleen* den kantonrechter heeft aangewezen »om zoodanig bevelschrift af te geven, waarvoor »geen bevelschrift der Arrondissements-Rechtbank »kan in de plaats treden;

»*O.*, dat de Arrondissements-Rechtbank te Leeu»warden mitsdien ten onrechte in hooger beroep »van deze zaak heeft kennis genomen en daardoor »de aangehaalde artikelen heeft geschonden en ver»keerd toegepast;

»Vernietigt de bestreden beslissing van de Arron»dissements-Rechtbank te Leeuwarden van den »21 October 1887 in het belang der wet, zonder »dat 's Raads arrest eenig nadeel zal kunnen toe»brengen aan de rechten, door partijen verkre»gen (1)."

7668. *Meineed. Beëediging eener memorie van aangifte door de erfgenamen, die van hare onjuistheid bewust waren.* De Arrondissements-Rechtbank te *Breda*, rechtdoende in strafzaken, wees den 28 Juni 1888 het volgende vonnis:

Vergel. P. W. no. 6831.

7668 »In zake van den Heer Officier van Justitie, »ambtshalve eischer, tegen

»1• Maria Hendrika van R., oud 47 jaren, zon»der beroep;

»2°. Johannes Cornelis van R., oud 44 jaren, van »beroep bierbrouwer,;

»3°. Bernardus Petrus van R., oud 34 jaren, van »beroep bierbrouwer, allen geboren en wonende »te T.;

»4°. Elisabeth Maria van R., huisvrouw van »Adrianus Hendrikus de B., oud 27 jaren, zonder »beroep, geboren te T, wonende te H.;

»Gezien bij de Arrondissements-Rechtbank, zit»ting houdende te Breda, provincie Noord-Brabant, »vonnissende in strafzaken, de akte van dagvaar»ding, aan de beklaagden geëxploiteerd, ten einde »te worden terecht gesteld wegens de feiten, in »die akte uitgedrukt;

»Gezien en voorlezing gedaan van:

»*a*. het bevelschrift dezer Rechtbank van den »25 April 1888, houdende verwijzing van de be»klaagden naar de terechtzitting;

»*b*. de memorie van aangifte voor de successie»rechten der nalatenschap van Cornelia van R., »weduwe Adriaan van R., moeder der beklaagden;

»*c*. de memorie van aangifte voor de successie»rechten der nalatenschap van Wilhelmus Adrianus »van R., broeder der beklaagden;

»*d*. eene suppletoire verklaring van aangifte als »sub *c*;

»*e*. een proces-verbaal van den kantonrechter te »T. van den 17 December 1886, relateerende de »beëediging der memoriën, sub *c* en *d* genoemd;

7668. »Gezien de overige stukken van het proces;

»Gehoord de getuigen in hunne verklaringen, »die den vereischten eed hebben afgelegd;

»Gehoord de beklaagden in hunne gegevene ant»woorden ter audiëntie dezer Rechtbank;

»Gehoord den Heer Officier in zijne voordracht »der zaak en in zijn geschreven en onderteekend »requisitoir, aan deze Rechtbank overgegeven, »houdende, dat het der Rechtbank moge behagen, »de beklaagden schuldig te verklaren aan »meineed" »en mitsdien M. H. v. R. te veroordeelen tot ge»vangenisstraf voor den tijd van acht maanden, »de overige beklaagden ieder tot eene maand »gevangenisstraf en in de kosten van het geding, »verhaalbaar ook bij lijfsdwang, met last tot terug»gave der stukken van overtuiging aan den eige»naar of andere rechthebbenden;

»Gehoord de beklaagden in hunne verdediging, »voorgedragen bij monde van hunnen raadsman »Mr. v. M., advocaat-procureur te Breda;

»De Rechtbank, nadat ieder rechter zijn gevoe»len geuit heeft, overeenkomstig de wet;

Overwegende, dat de beklaagden zijn gedagvaard, »ter zake van op den 17 December 1886 te T., »in handen van den kantonrechter aldaar, bij de »beëediging der deugdelijkheid der door hen ten »kantore der registratie te T. ingeleverde memoriën »van aangifte der nalatenschap van wijlen hunnen »broeder Wilhelmus Adrianus van R., gewoond »hebbende te T., en aldaar overleden den 4 Januari »1886, van wien zij krachtens door hem d.d. 30 »October 1885 voor Notaris D. te T. verleden »testament de erfgenamen waren, en welke beëedi-

7668. »ging gevorderd wordt bij art. 28 der wet van den »13 Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36), ieder mondeling opzet- »telijk eene valsche verklaring onder eede te »hebben afgelegd, wetende zij, dat door hen in »voornoemde memoriën van aangifte opzettelijk »was verzwegen de aangifte van een vijfde in de »roerende goederen en huurpenningen, welke zich »in den onverdeelden boedel, welke tusschen den »erflater en hen, vier erfgenamen, bestond, bevonden »en door den erflater krachtens bovengenoemd »testament, aan hen erfgenamen zijn nagelaten, »welke roerende goederen onder andere bestonden »uit voorradig mout, hopbier, pretentiën van gele- »verd bier, karren, paarden, hooi, stroo, akker- »bouw-gereedschappen, vee, meubelen, herberg- gerief, benevens huurpenningen van woningen, »gelegen onder de gemeente T.;

»*O.*, dat het voorgelezen proces-verbaal van den »kantonrechter te T. inhoudt: dat 1°. Maria Hen- »drika van R., zonder beroep; 2°. Johannes Cornelis »van R., bierbrouwer; 3°. Bernardus Petrus van R., »bierbrouwer; 4°. Elisabeth Maria van R., zonder »beroep, allen wonende te T., op den 17 Dec. 1886 »voor hem, kantonrechter, bijgestaan door den griffier, »na voorlezing van het daartoe betrekkelijke eeds- »formulier in handen van voornoemden kanton- »rechter den eed hebben afgelegd, voorgeschreven »bij art. 28 der wet van 13 Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36), »wegens de deugdelijkheid der door hen ten kan- »tore der registratie te T. ingeleverde memoriën »van aangifte der nalatenschap van wijlen Wil- »helmus Adrianus van R., gewoond hebbende te T., »en overleden aldaar den 4 Januari 1886;

7668. »*O.*, dat de beklaagden erkennen de in dat proces-»verbaal genoemde personen te zijn en den eed, »daarin vermeld, te hebben afgelegd;

»*O.*, dat daardoor is bewezen, dat de beklaagden »de in de dagvaarding omschreven verklaring onder »eede hebben afgelegd;

»*O.*, dat de beklaagden ter terechtzitting hebben »erkend, dat de voorgelezene memoriën van aan-»gifte betrekking hadden op de nalatenschappen »hunner moeder en van hunnen broeder, dat de »daaronder voorkomende handteekeningen de hunne »zijn en dat die memoriën door hen ten kantore »der registratie te T. waren ingediend;

»*O.*, dat de getuige Gerardus Hubertus P. ter »terechtzitting onder eede heeft verklaard dat de »memorie van aangifte voor de successie der »nalatenschap van Wilhelmus Adrianus van R. bij »hem is ingekomen;

O., dat de voorgelezen memorie van aangifte der »nalatenschap van Wilhelmus Adrianus van R. »inhoudt. dat de overledene een vijfde aandeel in »verschillende daarin genoemde onroerende goede-»ren heeft nagelaten, een negende aandeel in twee »stukken bouwland, alsmede voor eene waarde van »f 75 aan kleederen, doch dat daarin onder het »actief van geen enkel ander roerend goed en »evenmin van een aandeel in de nog loopende »huren melding wordt gemaakt, terwijl in de »suppletoire memorie van aangifte wordt ver-»klaard, dat de losse vaten, kuipen, tonnen en »zoovoorts, die ten dienste van de brouwerij »gebruikt worden, onder de waarde der daarbij »aangegeven onroerende goederen begrepen waren;

7668. »*O.*, dat alle de beklaagden ter terechtzitting »hebben bekend, dat bij de verdeeling der nalaten»schappen van hunnen vader Adriaan van R., »overleden den 22 Augustus 1882, en van hunne »moeder Cornelia van R., die den 21en Juli 1885 »overleden was, de onroerende en roerende goe»deren aan hen te zamen met hun overledenen »broeder Wilhelmus Adrianus waren toebedeeld, »en dat die onroerende goederen, waaronder woon»huizen, en die roerende goederen, behoorende tot »en zich bevindende in de bierbrouwerij, de land»bouwzaak en de herberg, voor het grootste gedeeite »nog bij den dood van hunnen voornoemden broe»der op 4 Januari 1886 aanwezig waren;

»*O.*, dat de getuige W. van O. ter terechtzitting »onder eede heeft verklaard, dat hem uit de akte »van scheiding en deeling van voornoemde nala»tenschappen was gebleken, dat daarin roerende »lichamelijke goederen voorkwamen, als voor een »deel toebedeeld aan den overledene Wilhelmus »Adrianus van R.;

»*O.*, dat de getuigen van O. en Hermanus C., »ieder voor zich ter terechtzitting onder eede »hebben verklaard ten huize van de drie eerst»genoemde beklaagden — zijnde de ouderlijke »woning — verscheidene roerende goederen te »hebben gezien en waargenomen;

»*O.*, dat de getuigen C. J. van B., A. van G. en »T. C., huisvrouw van E. H. M., ter terechtzitting »onder eede hebben verklaard — ieder voor zich »— dat zij in een der huizen van de familie van »R. van af den dood van de moeder der beklaag»den tot aan den dood van Wilhelmus Adrianus

7668. »van R. hebben gewoond en steeds op hunnen »tijd de huurpenningen hebben betaald;

»de getuige Van B.: dat hij elk kwartaal f 40 »betaalt en wel op of omstreeks 15 Juli, 15 Octo»ber, 15 Januari enz.;

»de getuige van G.: dat hij wekelijks en wel »elken maandag f 1.50 betaalt;

»de getuige vrouw M., dat zij wekelijks elken »maandag f 2.75 betaalt;

»*O.*, dat alzoo door de bekentenis van de beklaag»den — zonder dat de bekentenis van den eenen »beklaagde in aanmerking is genomen en gestrekt »heeft tot bewijs tegen een der andere beklaagden »— bevestigd door de verklaringen van boven»genoemde getuigen het wettig en overtuigend »bewijs is geleverd, dat de beklaagden op de »memorie van aangifte der nalatenschappen van »hunnen broeder Wilhelmus Adrianus niet hebben »aangegeven, dat deze nog deelgerechtigde was in »één vijfde van een aantal roerende lichamelijke »zaken en loopende huren, hoewel die goederen »ten tijde van het overlijden van hunnen voor»noemden broeder aanwezig waren en voor één »vijfde aan dezen toebehoorden;

»*O.*, dat de beklaagden ter terechtzitting hebben »opgegeven, dat het hun niet bekend was waarom »de memorie geen post voor de roerende goederen »inhield;

»dat die memorie is opgemaakt ten kantore van »den notaris D. te T. en dat zij die hebben »beëedigd, omdat zij in den waan verkeerden, dat »die memorie deugdelijk en naar waarheid was »opgemaakt;

7668 »*O.*, dat die verdediging van beklaagden — althans »wat de drie laatstgenoemden betreft — door geen »enkele getuige wordt weersproken en dat ten »processe geen enkel bewijsmiddel is bijgebracht, »waaruit het bewijs kan worden geput, dat die »beklaagden op het oogenblik van het afleggen »van den eed moesten weten en geweten hebben »dat de inhoud van de door hen beëedigde memo»riën niet strookte met de waarheid en dat zij »alzoo opzettelijk tegen beter weten in eene val»sche verklaring hebben afgelegd.

»Wat de eerste beklaagde betreft:

»*O.*, dat de getuige van O. ter terechtzitting »onder eede heeft verklaard: dat hij als candidaat»notaris, werkzaam ten kantore van den notaris D. »te T., de bewuste memorie van aangifte der »nalatenschap van Wilhelmus Adrianus van R. »heeft opgemaakt volgens inlichtingen, hem voor»namelijk door de eerste beklaagde verstrekt, dat »zij de eenige der beklaagden was, die altijd over »de zaken op het kantoor kwam spreken;

»dat hij getuige bij het concipieeren van boven»genoemde memorie ook gebruik heeft gemaakt »van de akte van scheiding en deeling der ouder»lijke nalatenschap en dat hem toen bleek, dat de »gegevens, hem verstrekt door de eerste beklaagde, »niet overeenstemden met meergenoemde schei»dingsakte;

»dat hij dientengevolge de eerste beklaagde »herhaaldelijk daarop opmerkzaam heeft gemaakt »en haar heeft gezegd dat de roerende lichamelijke »zaken, o. a. een billart, meubilair en herberg»gerief, die hij in de herberg had zien staan als-

7668. »mede de schuldvorderingen, als: de loopende huur »der tot den boedel behoorende huizen, ook in de »memorie moesten worden opgenomen;

»dat het eenige antwoord wat hij telkens op die »opmerking van haar ontving luidde: »er is niets als »schuld" en dat hij dus ten slotte wel bij die opgave »moest berusten en de memorie opmaken, zooals »hem door de eerste beklaagde werd opgegeven;

»*O.*, dat de getuige G. H. P., ontvanger der »registratie te . . . ., ter terechtzitting onder eede »heeft verklaard:

»dat hij bij de ontvangst der memorie van aan»gifte der nalatenschap van Wilhelmus Adrianus »van R. had bemerkt, dat daarop geen roerende »lichamelijke goederen onder het actief voor»kwamen en evenmin schuldvorderingen, o. a. »loopende huren;

»dat daarentegen het passief buitengewoon hoog »was opgevoerd, zoodat per saldo een passief van »f 2000 de overhand hield;

»dat dit niet overeenstemde met de memories »van aangiften en de akte van scheiding en dee»ling der ouderlijke nalatenschappen;

»dat hij zich daarop eerst tot den notaris D. en »den candidaat-notaris van O. heeft gewend, doch »van dezen geen voldoende inlichting kon verkrijgen, »daar dezen hem mededeelden dat zij bij hunne »cliënten hun best hadden gedaan om voor de »schatkist te bekomen hetgeen volgens de wet »verplicht was, doch dat deze daartoe weigerden »mede te werken;

»dat hij getuige daarop den 6en December 1886 »een brief heeft geschreven aan de beklaagden, in

7668. »hoofdzaak inhoudende het verzoek om nadere »inlichtingen, daar het hem voorkwam dat de »memorie niet overeenkomstig de waarheid was »opgemaakt, hen wijzende op de gevolgen der »onjuiste aangifte;

»dat hij dien brief heeft doen vergezellen van »het bewijs van ontvangst ten zijnen kantore der »bewuste memorie;

»dat hij echter nimmer eenig antwoord op dien »brief heeft ontvangen;

»dat die brief echter aan het goede adres moet »zijn aangekomen, daar de beklaagden den suc»cessie, eed hebben afgelegd en zij dit alleen »konden doen als zij het bewijs van ontvangst der »memorie op het Kantongerecht medebrachten;

»*O.*, dat de eerste beklaagde heeft bekend een »brief van den getuige P. over de memorie te »hebben ontvangen en daarmede een harer broeders »naar den notaris D. om inlichtingen te hebben »gezonden;

»dat zij echter opgeeft niet te weten wat die »brief inhield;

»*O.*, dat deze opgave van de beklaagde weer»sproken wordt door het feit, dat zij wist dat die »brief over de memorie handelde en dat zij dien »naar den notaris D. heeft gezonden;

»*O.*, dat de getuige M. H. J. R. ter terechtzitting »onder eede heeft verklaard:

»dat hij gedurende de ziekte van Wilhelmus »Adrianus van R. heeft bemerkt, dat de eerste »beklaagde bang was veel successie-rechten te »moeten betalen voor de nalatenschap van haren »broeder, voornoemden Wilhelmus Adrianus van R.;

7668. »*O.*, dat de aanwijzingen, verkregen uit de verklaringen van de getuigen van O., P. en R. in »verband met de bekentenis van de eerste beklaagde; dat zij den brief van den getuige P. »heeft ontvangen, dat zij wist dat die over de »memorie handelde en dat zij dien naar den notaris D. heeft gezonden, in onderling verband en »samenhang beschouwd het wettig en overtuigend »bewijs leveren, dat de eerste beklaagde, toen zij »in handen van den kantonrechter te T. de boven »omschreven verklaring onder eede aflegde wist, »dat de memorie, zooals die was ingediend, niet »overeenkomstig de waarheid was opgemaakt en »dat daarin posten waren verzwegen, die voor de »regeling van de successierechten moesten worden »aangegeven;

»*O*, dat de eerste beklaagde derhalve bovengenoemde onware verklaring opzettelijk tegen beter »weten in valschelijk heeft afgelegd;

»*O.*, dat art. 28 der wet van 13 Mei 1859 (*Stbl.* »no. 36) voorschrijft, dat binnen ééne maand na de »aangifte van eenen boedel van een ingezetene des »Rijks de aangevers in persoon voor den kantonrechter hunner woonplaats den volgenden eed »moeten afleggen: »Ik zweer dat ik in gemoede »vermeen dat ik bij de door mij gedane aangifte »van hetgeen door het overlijden van N.N. wordt »geërfd of verkregen, niets heb verzwegen wat »daartoe behoort en voor de regeling van de »rechten van successie en van overgang heeft »moeten worden aangegeven";

»*O.* wat de eerste beklaagde betreft, dat der»halve door de voormelde bewijsmiddelen het vol-

7668. »ledig overtuigend bewijs is geleverd van het ten »laste gelegde feit en hare schuld daaraan en dat »dit feit behoort te worden gequalificeerd als het »misdrijf van:

»het opzettelijk mondeling persoonlijk afleggen »eener valsche verklaring onder eede in een geval, »waarin een wettelijk voorschrift eene verklaring »onder eede vordert;

»O. wat de tweede, derde en vierde beklaagde »betreft, dat hunne schuld aan het ten laste »gelegde feit noch wettig, noch overtuigend is »bewezen en zij derhalve te dier zake dienen te »worden vrijgesproken;

»Recht doende in naam des Konings;

»Verklaart de eerste beklaagde schuldig aan het »feit, haar bij akte van dagvaarding ten laste ge- »legd, zooals dit hierboven is gequalificeerd;

»Krachtens artt. 207, 10, 35 van het Wetboek van »Strafrecht, artt. 214, 215, 219 en 216 van het »Wetboek van Strafvordering;

»Veroordeelt de eerste beklaagde Maria Hendrika »van R., tot eene gevangenisstraf voor den tijd van »vier maanden;

»Verwijst die beklaagde solidair in $^1/_4$ der kosten »van het proces, nader op te maken bij staat, ook »verhaalbaar bij lijfsdwang, waarvan de langste »duur wordt bepaald op eene maand;

»Spreekt de beklaagden Johannes Cornelis van »R., Bernardus Petrus van R. en Elisabeth Maria »van R., huisvrouw van Adrianus Hendrikus de B. »van de aanklacht vrij;

»$^3/_4$ der kosten des gedings als op die vrijspraak »betrekkelijk te dragen door den Staat;

7668. »Bepaalt, dat de stukken van overtuiging na »verloop van acht dagen nadat dit vonnis in »kracht van gewijsde zal zijn gegaan, zullen wor»den teruggeven, n.l. de drie memoriën van aan»gifte en het proces-verbaal der eedsaflegging aan »den Ontvanger der Registratie te T."

Tegen dit vonnis kwam zoowel het Openbaar Ministerie, als de veroordeelde in hooger beroep bij het Gerechtshof te *'s-Hertogenbosch*, dat den 10 October 1888 uitspraak deed bij het volgende arrest:

»Het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch, recht spre»kende in hooger beroep in strafzaken, in zake:

»Het Openbaar Ministerie, appellant en geappel»leerde van een vonnis der Arrondissements»Rechtbank te Breda van den 28 Juni 1888 bij »akten gepasseerd ter Griffie dier Rechtbank den »2 Juli d. a. v. tegen:

»1°. Maria Hendrika van R., oud 47 jaren, zonder »beroep;

»2°. Johannes Cornelis van R., oud 44 jaren, »bierbrouwer;

»3°. Bernardus Petrus van R., oud 34 jaren, bier»brouwer, allen geboren en wonende te T.;

»4°. Elisabeth Maria van R., huisvrouw van Adri»anus Hendrikus de B, oud 27 jaren, zonder beroep »geboren te T., wonende te H.;

»Gehoord het verslag van den Raadsheer-Rap»porteur Mr. EEKHOUT;

»Gehoord de voorlezing van het audiëntieblad »en van het vonnis des eersten Rechters en van »de akten van appèl;

»Gehoord ter openbare terechtzitting van dit Hof

7668. »van den 26 September 1888 de beëedigde verklaringen van 6 getuigen, door het Openbaar »Ministerie opgeroepen en van 1 getuige door de »beklaagden voorgebracht;

»Gehoord de beklaagden;

»Gehoord den Procureur-Generaal in zijn requisitoir, strekkende, dat het den Hove behage de »beklaagden te verklaren schuldig aan: het in de »gevallen, waarin een wettelijk voorschrift eene »verklaring onder eede vordert en daaraan rechtsgevolgen verbindt mondeling opzettelijk eene »valsche verklaring afleggen, en hen te veroordeelen, »de 1e tot 4 maanden, de overigen elk tot ééne maand »gevangenisstraf en in de kosten der beide instantiën, te verhalen op elk hunner solidair en bij »lijfsdwang voor niet langer dan 14 dagen;

Nader gehoord de beklaagden en hun raadsman, Mr. v. M., advocaat te Breda;

»Gezien een afschrift van het vonnis der Arrondissements-Rechtbank te Breda van den 28 Juni »1888, waarvan appèl, waarbij de 1e beklaagde »is schuldig verklaard aan: het opzettelijk mondeling persoonlijk afleggen eener valsche verklaring onder eede in een geval, waarin een »wettelijk voorschrift eene verklaring onder eede »vordert, en op grond der artt. 207, 10, 35 Wetboek van Strafrecht, 214, 215, 219, 216 Strafvordering veroordeeld tot eene gevangenisstraf van »vier maanden; verwijst die beklaagde solidair in »$^1/_4$ der kosten, ook verhaalbaar bij lijfsdwang, »waarvan de langste duur wordt bepaald op ééne »maand; spreekt de 2e, 3e, en 4e beklaagden van »de aanklacht vrij; $^3/_4$ der kosten des gedings als

7668. »op die vrijspraak betrekkelijk te dragen door den »Staat. Bepaalt, dat de stukken van overtuiging »na verloop van acht dagen, nadat dit vonnis in »kracht van gewijsde zal zijn gegaan, zullen worden »teruggeven n.l. de drie memoriën van aangifte en »het procesverbaal der eedsaflegging aan den Ont- »vanger der Registratie te T.;

»Gezien de akten van appèl, tegen voormeld »vonnis aangeteekend, den 2 Juli jl. door Mr. H. »A. v. M. namens de 1e beklaagde en door »den Officier van Justitie te Breda ten aanzien »der vier beklaagden;

»Gezien de overige processtukken;

»Na te hebben beraadslaagd overeenkomstig »de Wet:

»*Overwegende* dat de beklaagden zijn gedagvaard »ter zake: »van den 17 December 1886 te Tilburg »in handen van den Kantonrechter aldaar bij de »beëediging der deugdelijkheid der door hen ten »kantore der Registratie te Tilburg ingeleverde »memorien van aangifte der nalatenschap van »wijlen hunnen broeder Wilhelmus Adrianus van »R., gewoond hebbende te T. en aldaar over- »leden den 4 Januari 1886, van wien zij krachtens »door hem dd. 30 October 1885 voor notaris D. »te T. verleden testament de erfgenamen waren »en welke beëediging gevorderd wordt bij art. 28 »der wet van den 13 Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36) »ieder mondeling opzettelijk eene valsche ver- »klaring onder eede te hebben afgelegd, wetende »zij dat door hen in voornoemde memoriën van »aangifte opzettelijk was verzwegen, de aangifte »van een vijfde in de roerende goederen en huur-

7668. »penningen, welke zich in den onverdeelden »boedel, welke tusschen den erflater en hen vier »erfgenamen bestond, bevonden en door den »erflater krachtens bovengenoemd testament, aan »hen, erfgenamen, zijn nagelaten, welke roerende »goederen onder andere bestonden uit voorradig »mout, hop, bier, pretentiën van geleverd bier, »karren, paarden, hooi, stroo, akkergereedschappen, »vee, meubelen, herberggerief, benevens huur»penningen van woningen gelegen onder de »gemeente T."

»*O.*, dat in den stand van het geding ten aan»zien der daadzaken in hooger beroep geene »verandering is gekomen;

»Zich overigens vereenigende met de beweeg»redenen en de beslissing des eersten Rechters;

»Krachtens de in het vonnis a quo opgenomen »wetsartikelen.

»Bekrachtigt het vonnis waarvan appèl;

»Verwijst de beklaagde Maria Hendrika van R. »in $^1/_4$ van de kosten van het hooger beroep, uit»voerbaar ook bij lijfsdwang, waarvan de langste »duur wordt bepaald op drie dagen; $^3/_4$ der kosten »van het hooger beroep, als op de vrijspraak der »2e, 3e en 4e beklaagden betrekkelijk, te dragen »door den Staat.

7669. *Recht van overgang naar art* 1, *no.* 1 *der wet. Is de vrijstelling van art.* 57, *no.* 2 *der successiewet toepasselijk, als een gedeelte, minder dan f* 800 *bedragende, wordt nagelaten in een inleg in eene spaarbank boven dat bedrag?* In de memorie van aangifte der nalatenschap van een erflater werd vermeld dat zijne nalatenschap bestond uit de helft der zaken, uit-

7669. makende de gemeenschap van goederen, waarin hij met zijn nagelatene weduwe was gehuwd gegeweest, en waartoe o. a. behoorde de inleg in een spaarbank tot een bedrag van f 1400. Door den erflater werd dus nagelaten de helft van deze bate ter somme van f 700. De vraag deed zich nu voor of op dezen post de vrijstelling van art. 57, n°. 2 der successiewet toepasselijk was.

Men meende deze vraag bevestigend te moeten beantwoorden. Volgens de beslissing P. W. n°. 7325 moet immers, zoo werd aangevoerd, niet zoozeer gelet worden op den *inleg*, als wel op *het kapitaal in spaarbanken belegd*: dit kapitaal bedroeg in casu voor den overledene slechts f 700. Bovendien de successiewet kan met de vrijstellingen alleen het oog hebben op de baten der nalatenschap, waarover het recht verschuldigd is.

Het Bestuur heeft de vraag evenwel ontkennend beantwoord op grond zoowel van den geest als van de woorden der wet. De bedoeling van den wetgever was toch om het sparen bij kleine bedragen aan te moedigen, maar, naar men meende wordt de spaarbank tot plaatsing van kapitaal gebruikt, als de inlegger (in casu de huwelijksgemeenschap) boven de f 800 te vorderen heeft. Er is dan ook vrijgesteld *niet* het door een erflater nagelaten *aandeel* beneden de f 800 in een inlage, maar de *inleg* tot een bedrag van f 800. In casu bedroeg die *inleg* meer en het recht van overgang was derhalve op het door den erflater nagelaten aandeel daarin verschuldigd. (*Res. van* 2 *Januari* 1888, *n°*. 21).

7670. *Schulden. Nalatenschap van een kassier. Saldo der rekening wegens bij hem gedeponeerde spaarpenningen.*

7670. In de memorie van aangifte der nalatenschap van een kassier werd onder de schulden opgegeven een post ten behoeve van een aangewezen persoon als saldo der rekening wegens bij den overledene gedeponeerde spaarpenningen. De vraag werd gedaan of deze schuld niet als een beroepsschuld zou kunnen worden aangemerkt. Het Bestuur heeft deze vraag bevestigend beantwoord. (*Res. van* 2 *Januari* 1888, *n*o. 21.)

7671. *Schulden. Vorderingen ten behoeve van klerken, kantoor- of winkelbedienden en van ziekenoppassers.* In de memoriën van aangifte van erflaters, wier beroep medebracht dat zij de hulp van klerken, of van kantoor- of winkelbedienden behoefden, kunnen de vorderingen van zoodanige personen in het passief worden opgenomen, zonder dat de wettelijke bewijzen worden vermeld, en wel omdat die schulden als *beroeps*schulden zijn te beschouwen.

Een schuld wegens verdiend loon aan iemand die het beroep van ziekenoppasser uitoefent, kan onder de huisschulden worden gerangschikt. Op zulk eene schuld is de beslissing P. W. no. 7205 niet toepasselijk. (*Res. van* 21 *Sept.* 1878 *n*o. 4, 10 *October* 1879 *n*o. 53, 12 *April* 1888 *n*o. 12 en 29 *December* 1885 *n*o. 33).

7672. *Teruggaaf. De erfgenamen ex-testamento hebben aangifte gedaan. Daarna wordt het testament in rechten vernietigd.* Tegen het vonnis der rechtbank te Utrecht van den 12 October 1887 werd door de eischers en tegen het vonnis der rechtbank te Breda van den 1 November 1887, evenals het evengenoemde opgenomen in P. W. no. 7535, door het Bestuur beroep in cassatie ingesteld.

7672. De Hooge Raad verwierp het door de erfgenamen tegen het vonnis van Utrecht ingestelde beroep, doch vernietigde het vonnis van Breda, waarbij het Bestuur in het ongelijk werd gesteld bij arresten van den 15 Juni 1888.

Het eerstgemelde arrest luidde als volgt:

»De Hooge Raad enz.,

»Partijen gehoord;

»Gezien de stukken;

»*Overwegende* dat als eenig middel van cassatie »is voorgesteld:

»Schending en verkeerde toepassing van de artt. »1395 tot 1397 en 921 B. W., 1, 2, 3, 54 en 60 der »wet op het recht van successie en van overgang »bij overlijden van den 13 Mei 1859 (*Stbl.* n°. 36), »en wel gezegd art. 54, gelijk het is gewijzigd en »aangevuld, ingevolge art. 1 § 24 der wet van den »28 Mei 1869 (*Stbl.* n°. 95), omdat, schoon feitelijk »vaststaat dat wegens nietig-verklaring van het »testament de nalatenschap op anderen dan de »testamentaire erven vererft, en deze mitsdien een »overgangsrecht hebben betaald voor goederen die »zij niet hebben geërfd of verkregen, niettemin het »vonnis beslist dat de onverschuldigd betaalde »belasting niet kan worden teruggevorderd, omdat »art. 54 die terugvordering zou uitsluiten;

»*O.* daaromtrent, dat het aangehaalde art. 54, be»palende dat het recht, behalve in de overige ge»vallen bij de successiewet voorzien, noch vermin»derd, noch teruggegeven kan worden dan in twee »bij dat artikel bepaaldelijk omschreven gevallen, »onvereenigbaar is met een uit algemeene begin»selen volgend recht om terug te vorderen het-

7672. »geen later blijken mocht onverschuldigd betaald »te zijn en eveneens met een dergelijk recht voor »hem die later blijken mocht geen erfgenaam ge»worden te zijn;

»dat dit niet alleen volgt uit de duidelijke woor»den van dat artikel, die het recht van terug»vordering streng beperken, maar bovendien in »het tegenovergestelde stelsel zoowel het 2e num»mer, als ook andere bepalingen der wet, met »name lid 2 van art. 1 en lid 3 van art. 17, geheel »overbodig zouden zijn;

»dat ten deze gevraagd is teruggave van reeds »betaald successierecht, op grond dat de aangevers »hunne hoedanigheid van erfgenaam door nietig»verklaring van het testament hebben verloren, »welk geval niet behoort onder no. 1 van meerge»noemd art. 54, daar de vraag of de wet naar »behooren is toegepast, moet beoordeeld worden »naar hetgeen bekend was op het oogenblik waarop »die toepassing door berekening van het ver»schuldigde recht geschiedde, en niet beweerd »is dat toen eene verkeerde berekening zou »gemaakt zijn;

»dat het geval evenmin behoort onder no. 2 van »hetzelfde artikel, omdat de nieuwe erfgenamen »niet erven krachtens een titel, waarbij hun recht »afhankelijk werd gesteld van eene toekomstige »en onzekere gebeurtenis, maar zij na het weg»vallen van het testament krachtens de wet zuiver »en onvoorwaardelijk erfgenaam geworden zijn;

»dat het middel derhalve is ongegrond:

»Verwerpt het ingesteld beroep in cassatie en »veroordeelt de eischers in de kosten"

7672. Dit arrest werd voorafgegaan door de volgende conclusie van den Procureur-Generaal:

»*Edel Hoog Achtbare Heeren!* De vraag, of de bij »testament ingestelde erfgenaam, die op de door »hem ingediende memorie van aangifte het over»gangsrecht heeft voldaan, bevoegd is, wanneer »dat testament is nietig verklaard, het alzoo »betaalde recht terug te vorderen, heeft het onder»werp uitgemaakt van twee tegenstrijdige beslissin»gen, de eene van de Rechtbank te Utrecht, de ander »van die te Breda, beide door de daartegen inge»stelde voorziening in cassatie aan uw oordeel »onderworpen.

»Art 54 der wet op het recht van successie van »13 Mei 1859 (*Stbl.* nº. 36) gewijzigd en aangevuld »door de wet van 28 Juli 1869 (*Stbl.* nº. 95) »bepaalt, dat het recht van successie en van over»gang, de verhooging van recht en de boete »moeten worden betaald zooals zij door 's Rijks »ambtenaar, krachtens deze wet en overeenkomstig »de bepalingen van het B. W., zijn berekend, en »dat behalve in de gevallen bij deze wet (dus bij »de wet op het recht van successie) voorzien, het »recht noch verminderd, noch teruggegeven kan »worden dan:

»1º. In geval de wet niet naar behooren is »toegepast;

»2º. Indien en inzooverre als het geërfde of ver»kregene *tengevolge van de vervulling eener voor»waarde* door anderen wordt geërfd of verkregen »of tot anderen terugkeert. En nu is de beslissing »van de Rechtbank te Utrecht, dat nº. 1 van dat »artikel wel ziet op het geval, dat de Rijksambte-

7672 »naar gefaald heeft in de toepassing van de bepa»lingen der wet op de feiten bij de memorie van »aangifte vermeld, maar dat degene die tengevolge »van de nietigverklaring van het testament blijkt de »bij de memorie van aangifte opgegeven hoedanig»heid van erfgenaam nimmer te hebben gehad, »zich op die bepaling niet kan beroepen om het »door hem betaalde recht terug te vorderen en hij »ook geen recht van terugvordering kan ontleenen »aan n°. 2 van gemeld wetsartikel, omdat de »nietig-verklaring van het testament niet is de »*vervulling eener voorwaarde*.

»Daarentegen oordeelt de Rechtbank te Breda, »dat de wet niet in dien beperkten zin moet »worden opgevat, en n°. 1 van art. 54 niet uitsluit »het recht van terugvordering van dengene die, »vermits het testament, waarbij hij was ingesteld, »is nietig-verklaard, nooit erfgenaam is geweest, »die dus geen recht verschuldigd was en van wien »dus ook kan gezegd worden, *dat de wet niet naar* »*behooren op hem is toegepast*.

»Art. 54 heeft niet de strekking het bij het Bur»gerlijk Wetboek toegekend recht van terugvorde»ring van hetgeen onverschuldigd aan rechten van »successie of overgang mocht blijken betaald te »zijn, nogmaals te geven of te erkennen, maar het »recht van terugvordering *te beperken*, en indien »de woorden »*ingeval de wet niet naar behooren is* »*toegepast*" worden opgevat, zooals dit door de »Bredasche Rechtbank gedaan is, dan omvatten zij »alle gevallen dat niet, of niet zooveel verschuldigd »was als geheven is, dus alle gevallen eener *indebita* »*solutio* en is niet alleen de bepaling van n°. 2 van

7672. »het artikel geheel overbodig, maar had hét geheele »2e lid van het artikel achterwege kunnen zijn gela- »ten, hebben de woorden »*behalve in de gevallen bij de* »*wet voorzien kan het recht noch verminderd, noch* »*teruggegeven worden*" dan geen zin. De bepaling »van n°. 1 van art. 54 kan dus niet de beteekenis »hebben welke de Rechtbank te Breda daaraan »hecht. En de beteekenis daarvan kan niet wel »eene andere zijn dan die, welke de Rechtbank »te Utrecht aanneemt, en ook door het verband »met den aanhef van het artikel wordt aangewe- »zen, omdat bij art. 60 aan den Koning is toege- »kend het recht om waar dwaling.... in de aan- »gifte heeft plaats gehad vermindering of terug- »gave van rechten te verleenen, eene bepaling die »in de wet is opgenomen om de hardheid te tem- »peren, die in de toepassing van art. 54 gelegen is. »De discussiën in de Tweede Kamer over de wet »van 1859 toonen dit duidelijk aan. Men zie *Hand.* »1858/59 p. 848 en volgg. »De bijvoeging" (nl. dat »de Koning bevoegdheid zal hebben om teruggave »te verleenen van reeds betaald recht, verhooging »van recht en boete, die soms ten gevolge van »dwaling mochten zijn geheven) »is", zoo sprak »de heer GODEFROI, »te meer noodig omdat de »bepaling van art. 54, al. 2, vrij streng is ten »opzichte van de teruggave van reeds betaalde »rechten. Immers uit die bepaling volgt, dat de »teruggave niet verleend wordt dan wanneer op »het oogenblik der berekening van het recht de »wet niet naar behooren is toegepast. *Er kunnen* »*zich intusschen nà die berekeningen, nà de betaling* »*van het recht omstandigheden opdoen, waaruit blijkt,*

7672. »*dat er te veel is betaald, dat de wet anders zou zijn* »*toegepast, als die omstandigheden bij de berekening van* »*het recht waren bekend geweest.* IN DAT GEVAL SLUIT »ART. 54 *de teruggave* UIT. Maar daarom ook moet »in »soortgelijke gevallen de Koning de bevoegd- »heid hebben om het te veel betaalde recht terug »te geven, en moet die bevoegdheid duidelijk in »de wet worden uitgedrukt". En dat de heer »GODEFROI de wet aldus opvattende ook het gevoe- »len der Regeering uitdrukte, dat blijkt uit het »door den Minister van Financiën in de Kamer »gesprokene (pag. 849, 850.)

»Ik zal echter al wat bij de beraadslagingen »nopens dit punt gezegd is hier niet opnemen, »want de Raad vindt een uittreksel uit de *Hande-* »*lingen*, bij de stukken van de administratie.

»Het recht, dat in deze zaak teruggevorderd »wordt is geheven *overeenkomstig de aangifte*, waarbij »de minderjarige kinderen, voor wie betaald is, »gesteld werden te zijn *erfgenamen*. Zij waren echter »niet erfgenamen, want het testament, waarbij zij »waren ingesteld, was nietig, en hier kon dus wel »van den Koning verzocht worden teruggave van »recht *vanwege dwaling in de aangifte*, maar *een* »*recht op teruggave* bestaat er niet. Of onder vigueur »van de wet van 27 Dec. 1817, zoodanig recht dan »wel zou bestaan hebben?

»Dat meende de pleiter voor de partij Otterbein. »Ik geloof het niet. Daar luidde art. 23 aanhef:

»»Het recht van successie en dat van overgang, »gelijk mede de boeten, moeten betaald worden, »zooals dezelve door 's Rijksambtenaar krachtens »de wet en *overeenkomstig* de *aangifte* zijn berekend";

7672. »en wanneer de wetgever daarop volgen laat: »het »recht kan noch verminderd, noch teruggegeven »worden, dan in de gevallen dat de wet niet naar »behooren mocht zijn toegepast", dan kan dit m. i. »niets anders willen zeggen, dan dat alleen in »geval van niet behoorlijke toepassing van de wet »*overeenkomstig* de *aangifte* verplichting tot terug»gave bestaat, juist omdat de berekening van het »recht volgens het 1e lid van het artikel moet »plaats hebben, *krachtens de wet en overeenkomstig de* »*aangifte*. Maar al was het anders, dat de tegen»woordige wet in een geval als het onderwerpelijke »geen recht van terugvordering erkent, is, dunkt »mij, niet twijfelachtig, al is het waar dat, zooals »gezegd wordt in het Bredasche vonnis, bij de »behandeling in 1859 door de Regeering werd te »kennen gegeven, dat »de bepalingen van het Bur»gerlijk Wetboek en het Wetb. van Burgerlijke »Rechtsvordering wat de *condictio indebiti* betreft »zonder opzettelijke voorziening naar algemeene »beginselen toepasselijk zijn". Want terecht is van »de zijde der administratie opgemerkt, dat in het »verband, waarin die woorden zijn gebezigd, men »blijkbaar daarmede niets anders heeft willen zeg»gen, dan dat, waar de successiewet de terugvor»dering van betaald recht toelaat, de bepalingen »van het Burgerlijk Wetboek en van de Burger»lijke rechtsvordering toepasselijk zijn.

»Art. 54, het werd bij de discussiën in de Tweede »Kamer opgemerkt, is in de wet opgenomen om »de invordering der belasting te verzekeren (men »zie ook de mem. van beantw. van het voorl. ver»slag in de Bijl. 1858/59, p 841, 1e kolom). Men

7672. »heeft om ontduiking te voorkomen het recht van »terugvordering binnen enge grenzen willen be»perken, en dat dit noodig was kan wellicht uit »deze zaak blijken. Maar al was het verkeerd en »onbillijk, de wet wil het zoo, en de rechter moet »de wet toepassen.

»Met betrekking tot de ten slotte gestelde vraag »of dan no. 2 van art. 54 hier niet toepasselijk zou »kunnen zijn, bepaal ik mij tot de opmerking, dat »van rechtstreeksche toepassing van dat no. 2 hier »geen sprake kan zijn en dat waar de strekking »der wet is het recht van terugvordering binnen »zekere grenzen te beperken, het niet aangaat dat »recht ook buiten de door de wet aangewezen ge»vallen toe te kennen, terwijl ik overigens, wat dit »punt betreft, verwijs naar het vonnis van de »Utrechtsche Rechtbank.

»Die Rechtbank kan, door te beslissen zooals zij »gedaan heeft, de artikels, genoemd in het middel »waarop het beroep in cassatie tegen het Utrechtsche »vonnis steunt, niet hebben geschonden of verkeerd »toegepast en mitsdien strekt mijne conclusie tot »verwerping van het beroep tegen dit vonnis, met »veroordeeling van de eischers in de kosten.”

Het arrest waarbij het vonnis van de rechtbank te Breda werd vernietigd, berust op dezelfde gronden, als het hiervoor medegedeelde.

V.

7673. VERKOOP. *Lasten. Verkoop van onroerend goed, bezwaard met eene grondrente. Het kapitaal der grondrente moet voor de berekening van het recht van verkoop als een last bij den koopprijs gevoegd worden.*

7673. *Die bijvoeging moet zelfs dan plaats hebben, als het onroerend goed verkocht wordt aan den rechthebbende op de grondrente.* Vonnis der Arrondissements-Rechtbank te *Almelo* van den 7 Maart 1888, luidende:

»De Rechtbank.

»Gehoord het rapport van den rechter-rappor»teur Mr. J. VAN WULFFTEN PALTHE, uitgebracht »ter openbare terechtzitting van 11 Januari 1888.

»Gehoord den officier van justitie Mr. VAN »HAAFTEN, in zijne conclusie, strekkende daartoe »dat der eischeresse de vordering worde ontzegd »met hare veroordeeling in de kosten van het »geding, welke conclusie mede ter openbare terecht»zitting van 8 Februari 1888 werd uitgesproken.

»Gezien de stukken;

»Wat de daadzaken betreft;

»*Overwegende*, dat de eischeresse (de gemeente »E.) vooruitstellende dat bij akte den 16 October »1886 door den te E. resideerenden notaris J. »gepasseerd en overgeschreven ten kantore van »de hypotheken te A., den 6 November 1886 in »deel 275 n°. 41 door het Bestuur der Twentsche »Vereeniging tot bevordering van handel en nijver»heid, gevestigd te E., aan de eischeres onder »bezwarenden titel is overgedragen een gebouw »met annex gymnastieklokaal en terreinen, een en »ander destijds bekend te E. in sectie K, n°s. 2307, »2308 en 2674 en gezamenlijk groot drie en zeven»tig aren, zeventig centiaren, en wijders met de »roerende goederen, in deze gebouwen zich bevin»dende, zijnde de ondergrond hiervan verkregen »door aankoop van de eischeres tegen een jaar-

7673. »lijksche grondrente van drie honderd een en »zeventig gulden vijf en negentig cent, gelijk in de »akte van 16 October 1886 is omschreven; dat »eischeres bij deze akte van overdracht onder»scheidene verplichtingen op zich heeft genomen, »waarvan de geldswaarde ter berekening der »registratierechten door partijen is begroot op »f 16811; dat de ontvanger der registratie te E. »niet alleen over deze f 16811 evenredig recht »heeft geheven maar bovendien, over de som van »f 7439, zijnde het twintigvoud der voormelde »grondrente, evenals of deze grondrente een last »was en evenals of er een overgang van de ver»plichting tot betaling van deze grondrente op »eischeres had plaats gehad; dat wanneer de »eigenaar van eene grondrente den eigendom van »het goed verkrijgt en alzoo het recht op de »grondrente en de eigendom in dezelfde hand »komen, gelijk hier het geval is, het recht van »grondrente verloren gaat door vermenging; dat »de verloren gaande grondrente ten onrechte als »een blijvende, door eischeres te praesteeren last »is aangemerkt en ten onrechte evenredig regis»tratierecht voor overgang hiervan is geheven; »dat de ontvanger der registratie te E., als moe»tende het evenredig recht berekend worden over »de geldswaarde bij ronde sommen van tien tot »tien gulden ingesloten, alleen over de som van »f 16820 evenredig recht en alzoo de som van f 672.80 »had moeten heffen, zoodat hij de som van f 297.20 »in hoofdsom te veel heeft geheven; dat voor zoo»ver op de voormelde akte ten onrechte evenredig »registratierecht geheven is, deze akte alleen aan

7673. »het zegelrecht en het salaris van den hypotheek-»bewaarder onderworpen was en de bewaarder »der hypotheken en van het kadaster te A. »alzoo ten onrechte over de som van f 24250 »recht heeft geheven hetwelk hij alleen over de »som van f 16820 had mogen heffen; dat deze »alzoo op de akte van 16 October 1886 te veel »geheven heeft f 55.72½; dat eischeres mitsdien »het recht heeft om van gedaagde terug te vorde-»ren de som van f 297.20 voor te veel geheven »registratierecht met 38 opcenten, zijnde f 112.93½, »benevens de som van f 55.72½ voor te veel geheven »overdrachtsrecht als voormeld, makende te zamen »f 465.86,— bij dagvaarding heeft gevorderd, dat het »der Rechtbank behage gedaagde te veroordeelen »om, uit voorschreven hoofde, tegen bewijs van »kwijting aan de eischeresse te betalen de som »van f 465.86, met de wettelijke renten dier som »van af den dag der dagvaarding, zijnde 10 Sep-»tember 1887 en met veroordeeling van gedaagde »in de proceskosten;

»*O.*, dat de gedaagde bij memorie dd. 10 October »1887 behoorlijk aan eischeresse beteekend, met »erkenning der geposeerde feiten, tegen den eisch »heeft ingebracht, dat de bijvoeging van het »twintigvoud der grondrente terecht is geschied; »dat toch volgens artikel 15 n°. 6 der wet van »22 Frimaire, An VII, en de beide eerste cursieve »alinea's van art. 13 n°. 1 der wet van 16 Juni »1832 (*Stbl.* n°. 29), het recht berekend wordt over »den prijs, onder bijvoeging der lasten, waaronder »grondrenten behooren; dat nu wel eischeresse in »het algemeen dit niet ontkent, doch zij beweert

7673. »dat in dit speciaal geval de bijvoeging der grond»rente achterwege had moeten blijven, omdat de »koopster tevens eigenares der grondrente was en »er dus geen overgang van de verplichting tot beta»ling der grondrente op eischeresse heeft plaats »gehad; dat echter de eischeresse hierbij uit het »oog verliest dat het recht van registratie geheven »wordt over het bedrag der lasten, niet omdat er »eenigen overgang deswege van verkooper op »kooper plaats heeft, maar omdat de lasten te »zamen met den prijs vormen het equivalent van »de verplichting des verkoopers; dat dan ook het »gemeld artikel der wet van 1832 volstrekt niet »onderscheidt of de renteheffer of een derde »kooper is, waarvoor ook geen reden zoude »bestaan, omdat het motief voor de bijvoeging der »grondrenten in beide gevallen in gelijke mate »aanwezig is, daar in elk geval de koopprijs door »het bestaan der rente zal worden gedrukt; dat »verder de prijs, dien de renteheffer geven kan, »dezelfde zal zijn als die, welke een ander kan »besteden, waarvoor hij ook hetzelfde als een »ander verkrijgt, zoodat er geen reden zoude »bestaan, waarom hij een ander recht moest betalen; »dat bovendien het te niet gaan der rente door »vermenging eerst een gevolg is *van* en dus pos»terieur aan den verkoop; waarna gedaagde heeft »geconcludeerd, dat het der Rechtbank moge beha»gen de eischeresse hare vordering te ontzeggen »met veroordeeling in de kosten;

»*O.*, dat de eischeresse bij memorie van repliek »dd. 10 November 1887, behoorlijk aan gedaagde »beteekend, de beweringen van deze heeft bestre-

7673. »den, o. a. aanvoerende dat de wet van 1832 niet »bepaalt, dat grondrenten als lasten moeten worden »beschouwd, maar dat het recht op den koopprijs »met de lasten moet worden geheven, o. a. indien »de lasten bestaan in grondrenten, zoodat wan»neer blijkt, dat zij geene lasten zijn, er geene »bijvoeging te pas komt; dat nu grondrenten, en »dus ook deze, volstrekt niet lasten zijn, maar »zakelijke rechten; dat zelfs echter, indien men deze »grondrente als een last beschouwt, eischeresse »toch geene betaling van grondrenten op zich »nam, ter ontlasting van verkoopster, eene »onderstelling, waarvan de fiscale wet uitgaat; »dat toch eischeresse krachtens den koop niet »verplicht is aan of ten behoeve van verkoop»ster, behalve den uitgedrukten prijs, iets te »betalen, wat in het wezen der zaak een deel van »den prijs uitmaakte, zoodat al berekent men ook »bij den prijs, hetgeen de kooper als eigenaar der »verkregen zaak posterieur aan de verkrijging en »als gevolg dier verkrijging nog betalen moet, deze »heffing toch veroordeeld is, omdat eischeresse als »eigenares nimmer tot eenige praestatie van grond»rente gehouden is;

»*O.*, dat gedaagde eindelijk bij memorie van »dupliek dd. 10 December 1887, behoorlijk aan eische»resse beteekend, de beweringen van deze heeft »bestreden en hare eigene sustenuen nader heeft »uiteengezet, in de eerste plaats er op wijzende dat »eischeresse van systeem is veranderd, door nu den »*nadruk* te leggen op de bewering, dat de questieuse »grondrente geen last was in den zin dezer wet, »terwijl zij eerst den *nadruk* had gelegd op het

7673. »tenietgaan der rente door confusie, waarna ge»daagde verder breeder heeft uiteengezet, vooral »aan de hand van de geschiedenis der wet van »1832, dat grondrenten altijd lasten zijn in den zin »dezer wet;

»*O.*, dat daarna de eischeresse de stukken aan de »Rechtbank heeft overgelegd met verzoek tot be»noeming van een Rechter-Rapporteur en bepaling »van de terechtzitting, waarop diens rapport zal »worden uitgebracht, waarna de Rechtbank bij »beschikking dd. 15 December 1887, tot rapporteur »heeft benoemd Mr. J. VAN WULFFTEN PALTHE »met bepaling dat door dezen rapport zal worden »uitgebracht ter terechtzitting dd. 11 Januari 1888;

»Wat het recht betreft,

»*O.*, dat de eenige vraag, welke hier te beslissen »valt, deze is, of de bijvoeging van het twintigvoud »der grondrente terecht is geschied;

»*O.* daaromtrent, dat volgens artikel 13 n°. 1 der »wet van 16 Juni 1832 (*Stbl.* n°. 29) een recht van »vier percent verschuldigd is, o. a. voor verkoo»pingen van onroerend goed, met bepaling dat het »recht zal geheven worden op den vollen koopprijs »met de lasten, zooals bij artikel 15 n°. 6 der wet »van 22 Frimaire, an VII, is vastgesteld, terwijl »verder wordt bijgevoegd dat, indien de lasten o. a. »bestaan in grondrenten, deze tot kapitaal zullen »worden gebracht;

»*O.*, dat daaronder niet alleen begrepen zijn de »grondrenten die uitsluitend tengevolge van een »speciaal beding als een last aan den kooper wor»den opgelegd, maar ook die, welke reeds op het »goed rustende, uitsluitend tengevolge van den

7673. »overgang van den eigendom, ten laste van den »kooper zullen komen;

»*O*. dat dit blijkt zoowel uit de geschiedenis der »wet van 1832 als uit de woorden van de 3e cur- »sieve al. van art. 13 no. 1 van deze wet zelve, alwaar »zij in hetzelfde redeverband andere zakelijke »rechten noemende, duidelijk op het oog heeft reeds »gevestigde rechten;

»*O*., dat het wel waar is, dat deze bepaling om- »trent de grondrenten geheel in strijd is met het »beginsel der registratie-wetgeving, welke zakelijke »rechten, die reeds op het goed drukken, (en waar- »onder ook grondrenten behooren), niet als lasten »wil hebben beschouwd, waarvan rechten moeten »worden geheven, doch dat uitdrukkelijke wetsbe- »palingen boven beginselen van wetgeving gaan;

»*O*., dat thans moet worden nagegaan of de om- »standigheid dat de questieuse grondrente door »den overgang van den grondeigendom aan den »renteheffer door vermenging te niet gaat, tenge- »volge waarvan de kooper den last der rente niet »te dragen heeft, aan deze het karakter van last »heeft ontnomen;

»*O*. daaromtrent, dat de reden, waarom de rech- »ten geheven worden, zoowel van den koopprijs »als van de lasten, daarin bestaat, dat de volle »waarde van het verkochte goed getroffen worde, »daar de koopprijs met de lasten vormt het equiva- »lent van de waarde der zaak;

»*O*. dat *in dien* zin een grondrente niet alleen een »deel der waarde vertegenwoordigt, indien een »derde de daarmede belaste zaak koopt, doch even- »zeer wanneer de renteheffer dit doet, daar in

7673. »beide gevallen deze rente gelijkelijk invloed zal heb»ben op den koopprijs en het offer, dat de rente van »den kooper vergt, in beide gevallen hetzelfde is;

»*O.*, dat wel is waar in het eerste geval de »kooper belast wordt met de jaarlijksche betaling »eener rente en in het laatste geval de kooper de »jaarlijksche ontvangst eener gelijke rente zal »missen en dat het woord »*last*" meer wijst op »eene verplichting, die op den kooper gelegd wordt »(eene actieve daad) dan op het gemis van een »voordeel, dat hij tot nog toe genoot (eene passieve »daad), doch dat men moet in het oog houden, dat »de wet hier meer gezien heeft op hetgeen plerumque »fit en een last zich meestal onder den eerstge»noemden vorm zal voordoen:

»*O.*, dat echter met het oog op de bedoeling der »wet het woord »*last*" in ruimeren zin moet worden »opgevat en daaronder mede verstaan het missen »door den kooper van een voordeel, hetwelk in »werkelijkheid ook wel een last is, die het koop»contract hem oplegt;

»*O.*, dat het gedaagde bestuur alzoo terecht over »het gekapitaliseerd bedrag der grondrente rechten »heeft geheven, zoodat aan de eischeresse haar »eisch moet worden ontzegd;

»Gezien artikelen 4, 15 n°. 6, 64 en 65 der wet »van 22 Frimaire an VII, artikel 13 n°. 1 der wet »van 16 Juni 1832 (*Stbl.* n°. 29);

»Rechtdoende:

»Ontzegt aan de eischeresse hare vordering en ver»oordeelt haar in de kosten van het geding enz." (1).

---

(1) Vgl. P. W. 1/1833, p. 142, no. 7.

7674. *Verkoop van $^3/_4$ in een perceel vast goed aan den rechthebbende op het overige $^1/_4$ gedeelte, terwijl later blijkt dat deze niet tot $^1/_4$ maar tot $^3/_8$ in het goed gerechtigd was. Geen teruggaaf van recht.* Aan een der kantoren werd eene akte ter registratie aangeboden, waarbij A en B verkochten aan C $^3/_4$ gedeelten of de hun toebehoorende aandeelen in een huis en erf te O, sectie A, n°. 1724, behoorende het overig $^1/_4$ gedeelte, zoo luidde de akte, den kooper reeds in eigendom toe. De koopsom bedroeg f 3000, waarover derhalve het evenredig recht van 4 % geheven werd. Na de registratie bemerkten partijen, dat de kooper reeds voor $^3/_8$ eigenaar van het gekochte was, zoodat hem slechts $^5/_8$ had kunnen worden overgedragen. Zij vroegen daarom, onder mededeeling dat de koopsom van f 3000 was teruggebracht op f 2500, teruggaaf van het te veel betaalde recht.

Het Bestuur heeft echter gemeend dat verzoek niet te kunnen inwilligen. Volgens den inhoud der akte werd verkocht $^3/_4$ in het vast goed; de heffing van het recht was overeenkomstig dien inhoud geschied en van regelmatig en overeenkomstig de wet geheven rechten is de teruggaaf uitgesloten. Zooals een der omtrent het verzoek gehoorde ambtenaren deed opmerken, was de verkoop van het $^1/_8$, dat de kooper reeds bezat, naar P. W. n°. 4896, wel is waar radicaal en absoluut nietig, doch die nietigheid belette de heffing van het recht van 4 % over dat $^1/_8$ niet. (Vgl. P. W. n°s. 6959 en 6963). (*Res. van* 16 *Juni* 1888, *n°.* 17).

7675. VRIJSTELLING. *Heeft de vrijstelling van de formaliteit van registratie tengevolge. dat, wanneer men zich van*

7675. ***een onderhandsch vrijgesteld stuk tegenover een derde wil bedienen, ten aanzien van de kracht van de dagteekening art. 1917 B. W. niet toepasselijk zou zijn?*** Arrest van het Gerechtshof te *'s-Gravenhage* van den 11 October 1886.

»Het Hof enz.,

»*Overwegende*, voor wat betreft de vordering van »f 260, wegens een door de 2e app. aan v. d. G. »betaald orderbiljet, dat ook het bestaan dier »schuld op den dag der oppositie niet is bewezen;

»*O.* toch, dat de omstandigheid, dat dat stuk is »vrijgesteld van de formaliteit der registratie, niet »tengevolge kan hebben, dat wanneer men zich »daarvan tegenover een derde wil bedienen, ten »aanzien van de kracht van de dagteekening art. »1917 B. W. niet toepasselijk zou zijn." (W. v. h. R. nº. 5403.)

W.

7676. WAARDEERING. ***Reis- en verblijfkosten.*** Bij de behanling van een verzoek om kwijtschelding en teruggaaf van het ten gevolge eener gerechtelijke waardeering betaalde dubbel recht, bleek dat door den ontvanger onder de gemaakte kosten een bedrag van f 5 aan de belanghebbenden in rekening was gebracht.

Het Bestuur heeft dit niet goedgekeurd, maar last gegeven om genoemd bedrag aan de belanghebbenden te doen teruggeven.

Tevens is echter aan den ontvanger machtiging verleend om voor het assisteeren bij de bedoelde gerechtelijke waardeering (dus niet voor de voorloopige opneming), op den voet van het Koninklijk

7676. Besluit van den 5 Januari 1884 (*Stbl.* n°. 4) reis- en verblijfkosten aan den Staat in rekening te brengen. Voor het geval dat de ontvanger van een bijzonder transportmiddel gebruik mocht hebben gemaakt, is de betrokken directeur tevens gemachtigd om dit goed te keuren (*Miss. van* 25 *Januari* 1888, n°. 11.)

7677. *Waardeering tegen een buitenlander. Termijnen.* Volgens art. 22 der wet van 31 Mei 1824 (*Stbl.* n°. 36) moet partij bij het exploit van aanzegging der waardeering gesommeerd worden om binnen acht dagen een deskundige te benoemen. In een geval dat de waardeering moest worden aangezegd aan een in Duitschland wonenden persoon, vroeg de betrokken directeur, of het niet wenschelijk zou zijn, met het oog op art. 4 n°. 8, van het Wetb. v. B. R, een langeren termijn dan dien van 8 dagen te stellen, dan wel of hij zich aan den bij de wet voorgeschreven termijn moest houden, voor zooveel de vermelding in het exploit betrof, doch aan partij in werkelijkheid een langeren tijd kon laten.

Hem is, onder verwijzing naar P. W. 2/1835, bl. 131, n°. 4, te kennen gegeven, dat het gewenscht voorkwam om in het exploit van aanzegging der waardeering een termijn van eene maand te stellen, binnen welken partij een deskundige kon benoemen en zulks bij analogie met art. 10 van bovengemeld wetboek. (*Miss. van* 6 *Juni* 1888, n°. 64.)

Z.

7678. ZEGEL. *Declaratiën van reiskosten.* Terwijl de beslissing omtrent de toepassing der zegelwet op decla-

7678. ratiën wegens reis- en verblijfkosten, medegedeeld onder n°. 7137 van dit werk, gehandhaafd is, heeft de Minister van Financiën zich blijkens brief van 30 Januari 1888, n°. 53, vereenigd met de ook door de Algemeene Rekenkamer aangenomen opvatting, volgens welke de vrijstelling van zegelrecht, verleend bij het Kon. besluit van 23 Februari 1872, n°. 18 (Circ. n°. 959) in verband met art. 27, A, n°. 47 der wet van 3 October 1843 (*Stbl.* n°. 47), van toepassing is op declaratiën van Rijksambtenaren, die *uitsluitend* het juiste bedrag van werkelijk betaalde reiskosten (zonder verblijfkosten) vermelden, benevens op de daartoe betrekkelijke ordonnantien van betaling.

Tevens werd opgemerkt dat declaratiën van bijzondere personen niet onder evengemelde vrijstelling vallen en alleen dan vrij van zegel zijn, wanneer zij niet meer dan f 10 bedragen (Kon. besluit van 1 Mei 1844, n°. 15, Circ. n°. 711 in verband met art. 27, A, n°. 52 der voormelde wet.)

7679. *Handelspapier. Wissel betaalbaar na zicht. Kort papier.* Er werden binnenlandsche wissels in omloop gebracht, luidende: »Na zicht gelieve UEd. te betalen" enz.

Men was van oordeel dat de uitdrukking *na zicht* gelijk staat met *op zicht* en dat derhalve deze wissels, onaangezien hun bedrag, slechts aan een zegelrecht van 5 cent onderworpen waren. Tot staving dezer meening werd ook nog een beroep gedaan op de beslissing, medegedeeld P. W. n°. 7294.

Het Bestuur heeft zich niet vereenigd met dit gevoelen. De uitdrukking *na zicht* staat niet gelijk met *op zicht* Art. 100 van het Wetboek van Koop-

7679. handel onderscheidt beide uitdrukkingen, die ook grammaticaal niet denzelfden zin hebben.

Als kort papier kan een *na zicht* getrokken wissel slechts dan beschouwd worden, wanneer hij *uiterlijk drie dagen na zicht* betaalbaar is gesteld. De omschrijving van kort papier, in de zegelwet voorkomende, laat geene uitbreiding toe. De zegelwet wordt derhalve overtreden. wanneer de bedoelde stukken, onaangezien hun bedrag, met 5 cent gezegeld worden

De decisie, opgenomen P. W. no. 7294, kon hier niet ingeroepen worden; in het daarbij behandelde geval was geen sprake van een wissel, maar van eene assignatie, waarin niets omtrent den vervaldag voorkwam. (*Miss. dd.* 15 *Maart* 1888, *no*. 61.)

7680. *Quitantiën. Betaling op rekening van grootere sommen. Premie van levensverzekering. Vrijstelling.* Er bestond twijfel omtrent de toepassing der zegelwet op de door maatschappijen per kwartaal afgegeven wordende quitantiën voor premiën van levensverzekeringen, wanneer de premie per jaar b.v. f 32 bedraagt. Daar elke quitantie dan slechts eene betaling van f 8 betreft, achtten sommigen de vrijstelling, verleend bij art. 27 A, no. 52 der wet van 3 October 1843 (*Stbl.* no. 47) van toepassing, terwijl anderen van oordeel waren, dat hier sprake is van betaling op rekening van eene grootere som — de jaarlijklijksche premie — en dat mitsdien de toepasselijkheid der vrijstelling is uitgesloten.

Het bestuur heeft hieromtrent te kennen gegeven, dat de vrijstelling in een geval als het hiervoor gestelde van toepassing is, wanneer de premie per drie maanden vooruitbetaald wordt en de voor-

7680 waarden van verzekering medebrengen, dat bij elke betaling de verzekering verlengd wordt voor den termijn, waarover betaald is. Iedere betaling betreft dan eene op zich zelf staande schuld. (*Missive van 24 Maart* 1888, nº. 33.)

7681. *Quitantiën. Straatgeld te Amsterdam. Plaatselijke belastingen.* De quitantiën wegens betaald straatgeld te Amsterdam worden, voor zoover het verschuldigde de som van f10 te boven gaat, met een zegelrecht van 5 cent voorzien. Dit werd in strijd geacht met de bepaling van art. 13, 2e lid, 4º der wet van 3 October 1843 (*Stbl.* nº. 47), die bij het 2e lid van art. 1 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl. nº.* 93) is in stand gehouden.

De Minister van Financiën heeft hieromtrent het volgende opgemerkt:

Het antwoord op de vraag, wat belastingen zijn, hangt dikwerf hiervan af of de zaak uit een oeconomisch, een wetenschappelijk of een zuiver fiscaal oogpunt wordt beschouwd, en ook dan nog bestaat er niet zelden strijd van meening. Bij de aanschrijving van 7 April 1883, nº. 72 (1) werd aangewezen welke opvatting voor de toepassing der zegelwet door de ambtenaren van het zegel moet worden gevolgd. Voor de daarbij aangenomen zienswijze bestaat te meer grond, nu de Hooge Raad bij zijn arrest van den 22 Februari 1886 (2) teruggekomen is op de definitie van belasting, gegeven bij het in gemelde aanschrijving aangehaalde arrest van 3 November 1863.

---

(1) P. W. no. 6879.
(2) Weekbl. v. h. Recht no. 5282.

7681. De verordening op de heffing van het straatgeld te Amsterdam stelt boven twijfel, dat hier sprake is van eene heffing als bedoeld bij art. 238 der Gemeentewet; art. 1 der verordening zegt het uitdrukkelijk (1). Dat dergelijke heffingen het karakter van belastingen zouden bezitten, is uitdrukkelijk en op zeer juiste gronden door de Regeering, bij monde van den Minister van Staat, Minister van Binnenlandsche Zaken, tegengesproken bij de discussien over het in overweging nemen van voorstellen van verandering in de Grondwet (zie Bijblad, handelingen 2e Kamer 1886/87, zitting 12 Mei 1887, pag. 1661.)

De zegeling met 5 cent moest dus voldoende geacht worden.

Bij deze gelegenheid is ook nog opgemerkt dat, indien deze heffingen als belastingen werden beschouwd, de quitantiën van zegelrecht vrijgesteld zouden zijn, wanneer de belasting niet meer dan f 20 bedroeg (2), terwijl zij thans slechts in de vrijstelling deelen, wanneer de schuld niet meer dan f 10 beloopt. (*Miss. d.d.* 15 *Maart* 1888, *n*o. 60 *en d.d.* 16 *April* 1888, *n*o. 35).

7682. *Quitantie voor kooppenningen, door een derde betaald, met subrogatie van dien derde in des verkoopers rechten.* De vraag deed zich voor van welk zegel formulieren moesten worden voorzien, die aldus luiden:

»Q u i t a n t i e.

»Ontvangen bij mij ondergeteekende . . . . . .

(1) Vgl. arr. H. R. van 26 Maart 1886, W. v. h. R. no 5284 over het straatgeld te Maastricht.

(2) Vgl. P. W. no. 5149.

7682. »van den notaris . . . . . . te . . . . . . eene som »van . . . . . zijnde de opbrengst eener openbare »verkooping van roerende goederen, door genoem- »den notaris voor mij gehouden den . . . . »Verleenende daarvoor alzoo volledige quitantie »met subrogatie, voor zooveel noodig, van hem »notaris in mijne rechten jegens de koopers.

»Te . . . . . . den . . . . . .”

Het bestuur heeft zich vereenigd met het gevoelen, dat niet volstaan kon worden met een zegel van slechts 5 cent, omdat ter zake van de subrogatie een zegelrecht naar de oppervlakte van het papier verschuldigd is.

Daar het papier van klein formaat was, konden de formulieren gezegeld worden tegen 15 cent in hoofdsom (1). (*Miss. dd.* 24 *Februari* 1888, *n*o. 16.)

7683. *Schuldbekentenissen ten laste van gemeenten, enz.* De beslissing, opgenomen onder n^0. 5481 van dit werk (2), volgens welke de bewijzen van aandeel in geldleeningen ten laste van gemeenten, evenals de bewijzen van aandeel in geldleeningen ten laste van provinciën of openbare instellingen, met *onderhandsche* akten gelijkstaan en mitsdien op een formaatzegel van slechts 15 cent in hoofdsom gesteld kunnen worden, is voortaan niet meer toepasselijk op de schuldbekentenissen, die aandeelen in geldleeningen uitmaken, daar deze onder de effecten gerangschikt moeten worden en gezegeld overeenkomstig art. 21, 3^0 der wet van 3 October 1843 (*Stbl.* no. 47), zooals dit is vastge-

---

(1) Vgl. Heufke en De Graag, no. 10.
(2) Zie ook P. W. no. 6287.

7683. steld bij art. 2 der wet van 31 December 1885 (*Stbl.* no. 264).

De beslissing werd echter nog toepasselijk geacht op eene op zich zelf staande eenzijdige schuldbekentenis *op naam* wegens geleend geld, ten laste van eene gemeente, die niet onder de effecten gerangschikt kan worden.

Het bestuur heeft zich met deze opvatting vereenigd. (*Miss. van* 28 *September* 1887, no. 10.)

7684. *Vrijstelling. Adressen van gemeentebesturen.* Door burgemeester en wethouders van 's H. werd bij ongezegelden brief aan den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid vergunning gevraagd tot het leggen van een riool door den kanaaldijk van de Zuid-Willemsvaart.

Het Bestuur, geraadpleegd over de vraag of op dit ongezegeld stuk eene beschikking kon worden genomen, heeft te kennen gegeven, dat voor de toepassing van de zegelwet op de adressen van openbare besturen moet onderscheiden worden, of het verzoek eene *publiekrechtelijke*, dan wel eene *privaatrechtelijke* aangelegenheid betreft (1).

Het onderwerpelijk verzoek strekt niet tot het aangaan van een burgerlijk contract, maar tot het bekomen van eene vergunning, die vereischt wordt volgens een reglement van politie — het Kon. besluit van 5 Februari 1879 (*Stbl.* no. 30), tot vaststelling van een algemeen reglement van politie voor de Rijkskanalen. Het heeft dus eene publiekrechtelijke aangelegenheid ten onderwerp en de vrijstelling verleend bij art. 27 A, no. 3 der wet

(1) Vgl. P. W. no. 6006.

7684. van 3 October 1843 (*Stbl. no.* 47) is mitsdien van toepassing (1). (*Miss. van* 21 *Februari* 1888, *no.* 64.)

7685. *Vrijstelling. Afschriften van overlijdensakten.* De vrijstelling van zegelrecht, verleend bij Kon. besluit van 30 December 1844, no. 66 (Circ. no. 752) (2), voor de uittreksels of afschriften van akten van overlijden, die een ambtenaar van den burgerlijken stand naar art. 50 B. W. doet toekomen aan zijn ambtgenoot ter laatstbekende woonplaats van den overledene, moet ook worden toegepast op de uittreksels of afschriften van buitenslands opgemaakte overlijdens-akten, die hier te lande, ter laatste woonplaats van den overledene, in het register van den burgerlijken stand ingeschreven worden. (*Miss. van* 16 *April* 1888, *no.* 24.)

7686. *Vrijstelling. Besluit tot verkoop van poldergrond, overgelegd bij de akte van verkoop.* Door een polderbestuur werden eenige ter onteigening aangewezen gronden aan het Rijk verkocht; de akte van aankoop werd van wege het Departement van Waterstaat, Handel en Nijverheid ter registratie aangeboden. In die akte werd aangehaald en daarbij was in originali overgelegd het in eene vergadering van stemgerechtigde ingelanden van den polder opgemaakt besluit, waarbij tot den verkoop van den grond aan het Rijk besloten was. Dit besluit was ongezegeld, doch werd door den ontvanger aan zegelrecht onderworpen geacht.

Tegen des ontvangers gevoelen werd ingebracht dat dergelijke, in originali overgelegde besluiten,

---

(1) Vgl. P. W. no. 6851.
(2) P. W. ²/1845, no. 93.

7686. tot dusverre steeds ongezegeld bleven en ook bij de Algemeene Rekenkamer op ongezegeld papier aangenomen werden, waarschijnlijk op grond van de overweging, dat zij zijn genomen ter naleving van de reglementen en dus moeten worden beschouwd te zijn besluiten in zake van orde en beheer, bedoeld bij art. 27 A. n°. 3 der wet van 3 October 1843 (*Stbl.* n°. 47.)

Het Bestuur heeft zich echter met des ontvangers gevoelen vereenigd. Art. 27, lett. A, n°. 3 der gemelde wet stelt van het zegelrecht vrij de *minuten* van akten, besluiten enz., en heeft daarbij het oog op stukken, die bestemd zijn om den boezem der administratie nooit te verlaten en niet op de zoodanige, die, zooals het onderwerpelijke stuk, aan derden worden afgegeven om hen tot bewijs te strekken. (1) (*Miss van* 15 *Februari* 1888, n°. 67.)

7687. *Vrijstelling. Mandaten tot uitbetaling van presentiegeld aan leden van den gemeenteraad.* Een mandaat tot uitbetaling van f 45 voor presentiegeld aan zes leden van den gemeenteraad was op ongezegeld papier geschreven. Men betwijfelde of hierdoor de zegelwet was overtreden.

Het presentiegeld, dat de leden van den gemeenteraad genieten, kan niet aangemerkt worden als eene aan ambtenaren toegekende bezoldiging (2). De vrijstelling, vermeld in het tweede gedeelte van art. 27, letter A, no. 52 der wet van 3 October 1843 (*Stbl.* n°. 47) kon mitsdien niet worden ingeroepen. Men meende echter dat de vrijstelling,

(1) Vgl. P. W. no. 4084.
(2) Vgl. P. W. nos. 1497 en 4873.

7687. verleend bij het eerste gedeelte van evengemelde wetsbepaling, voor mandaten niet meer dan f 10 bedragende, toepasselijk geacht kon worden, omdat uit de aan het mandaat gehechte staatsgewijze ingerichte quitantie bleek, dat het aandeel van ieder raadslid in het presentiegeld minder dan f 10 bedroeg. De meening is niet juist geacht. Wel mocht de aangehechte staat ongezegeld opgemaakt en geteekend worden, omdat daarop door ieder der belanghebbenden afzonderlijk, voor het hem individueel uitbetaalde bedrag van minder dan f 10 gequiteerd was (1), doch het mandaat, dat op zich zelf zegelplichtig is (2), bedraagt meer dan f 10 en valt mitsdien buiten het bereik der vrijstelling. (*Res. van* 16 *April* 1888, *nos*. 28 en 29.)

---

(1) Vgl. P. W. no. 3600.
(2) Vgl. P. W. no. 5672.

REGISTER.

LIJST DER ARRESTEN EN VONNISSEN

IN DIT DEEL VOORKOMENDE.

CHRONOLOGISCHE LIJST

DER

CIRCULAIRES, DECISIËN, RESOLUTIËN EN MISSIVEN,

IN DIT DEEL VOORKOMENDE.

1878.

September.

21 no. 4 — 7671.

December.

31 no. 9 — 7623.

1879.

October.

10 no. 53 — 7671.

1880.

November.

10 no. 36 — 7663.

1881.

Januari.

10 no. 92 — 7639.

1885.

December.

29 no. 33 — 7671.

1887.

Mei

14 no. 21 — 7631.

September.

28 no. 10 — 7683.

October.

12 no. 57 — 7629 circ. no. 1087.

December.

28 no. 122 — 7637 Just.

1888

Januari.

2 no. 21 — 7669, 7670.
3 „ 37 — 7623.
18 „ 65 — 7631.
21 „ 4 — 7663.
21 „ 71 — 7627.
25 „ 11 — 7676.
30 „ 53 — 7678.

Februari.

2 no. 45 — 7650.
7 „ 31 — 7658.
7 „ 34 — 7642.
9 „ 28 — 7625.
9 „ 29 — 7625.
15 „ 67 — 7686.
21 „ 60 — 7620.
21 „ 61 — 7651.

21 no. 64 — 7684.
23 „ 51 — 7632.
24 „ 16 — 7637, 7682.

Maart.

6 no. 15 — 7652.
15 „ 60 — 7681.
15 „ 61 — 7679.
19 „ 15 — 7649.
20 „ 22 — 7628.
23 „ 89 — 7666.
23 „ 90 — 7655.
24 „ 33 — 7680.
31 „ 70 — 7647.

April.

3 no. 57 — 7634.
12 „ 11 — 7621, 7660.
12 „ 12 — 7671.
16 „ 24 — 7685.
16 „ 28 — 7687.
16 „ 29 — 7687.
16 no. 35 — 7681.
20 „ 50 — 7648.

Mei.

4 no. 6 — 7659.
12 „ 17 — 7624.
15 „ 15 — 7661.
15 „ 16 — 7633.

Juni.

6 no. 64 — 7677.
7 „ 8 — 7643.
11 „ 29 — 7665.
16 „ 17 — 7674.
19 „ 20 — 7626.
19 „ 21 — 7653, 7654, 7657.

Juli.

3 no. 5 — 7640, 7641.
10 „ 12 — 7644.
28 „ 60 — 7645.

September.

29 no. 56 — 7646.

BENOEMINGEN TOT NOTARISSEN

IN HET

1e halfjaar 1888.

N A A M.	Standplaats.	Arrondissement.	Kon. besluit.	
			Dagteekening.	Nommer.
			1888.	
W. Permentier . . .	Borne.	Almelo.	3 Jan.	7
J. J. de Wit	Wageningen.	Arnhem.	21 „	2
J. Nolen Wzn. . . .	Capelle aan den IJssel.	Rotterdam.	21 „	3
J. L. H. Linssen . . .	Roermond.	Roermond.	24 „	18
M. F. H. Linssen . . .	Venraij.	Roermond.	24 „	18
M. Wiertsema	Groningen.	Groningen.	30 „	17
P. H. den Ouden . . .	Waardenburg.	Tiel.	11 Febr.	16
P. L. Bosch	Markelo.	Almelo.	11 „	17
P. Noordhoff Fzn. . .	Grouw (gem. Idaarderadeel.	Leeuwarden.	29 „	10
L. Ph. H. Lienaerts . .	Susteren.	Maastricht.	4 Maart.	15
P. de Wilde	's-Heerenberg (gem. Bergh).	Arnhem.	13 „	2
W. E. van Berckel . .	Delft.	's-Gravenhage.	16 „	21
A. L. E. Schutjes . . .	Urmond.	Maastricht.	12 April.	19
W. van Bommel van Vloten	Groningen.	Groningen.	13 „	12
J. den Hartog Jager .	Valburg.	Arnhem.	1 Mei.	28
L. Schiethart	Lochem.	Zutphen.	14 „	20
A. L. Meijjes	Gendringen.	Arnhem.	30 „	22
Mr. H. H. Everts . . .	Twello (gem. Voorst).	Zutphen.	30 „	23
C. E. J. M. van der Poel	Arnhem.	Arnhem.	30 „	24
Mr. H. A. Spandaw . .	Loppersum.	Groningen.	3 Juni.	22
J. Posthumus	Dragten (gem. Smallingerland.	Heerenveen.	27 „	26
W. Verweij Mejan . .	Goor.	Almelo.	27 „	27

BENOEMINGEN VAN AMBTENAREN

bij het Bestuur der Registratie.

NAAM.	Betrekking.	Standplaats.	Besluit v. benoeming.	
			Dagteekening.	Nommer.
			1888.	
A. Bevers	Hyp. Bew.	's-Hertogenb.	21 Juli	21
G. J. de Sitter . . . ' .	„	Breda.	18 Sept.	15
T. N. van der Stok . . .	„	Zwolle.	18 „	15
C W. Andreae	„	Heerenveen.	23 Oct.	20
C. Bek	Ontvanger.	Hardegarijp.	23 „	20
C. A. Vriesendorp . . .	Inspect. 1e kl.	Middelburg.	29 „	10
A. F. W. Jordaan . . .	„ 2e kl.	Zwolle.	29 „	10
M. van den Bergh . . .	„ „	Zutphen.	29 „	10
G. G. Kuijpers	„ 3e kl.	Breda (2e afd.)	29 „	10
J. Caland	„ „	Leeuwarden.	29 „	10
L. E. J. F. Mollerus . .	Ontvanger.	Boxmeer.	14 Nov.	19
Jhr. A. N. F. Flugi van Aspermont	Hyp. Bew.	Breda.	5 Dec.	19

LIJST

VAN HET

PERSONEEL DER AMBTENAREN VAN DE REGISTRATIE ENZ.

DEPARTEMENT VAN FINANCIËN.

Afdeeling Registratie.

J. H. Winkelman, (R. N. L.), administrateur van de registratie, de hypotheken en het kadaster.

1e bureau.

Attributen : *a.* successie, *b.* zegel, *c.* boeten en justitiekosten, *d.* loterijen, *e.* personeel der ambtenaren van de registratie, *f.* magazijn van drukwerken, *g.* index voor de bureaux n°s. 1 en 2.

G. van Iterson, inspecteur.
F. B. Haffert, commies.
H. F. W. Kolb, adjunct-commies.
H. de Jong Jr., surnumerair, gedetacheerd.

2e bureau.

Attributen : *a.* registratie, *b.* hypotheek-rechten, *c.* publieke verkoopingen van roerende goederen, *d.* notaris-ambt, *e.* relevés, *f.* verslagen van grondige naziening.

J. de Graag, inspecteur.
Mr. C. E. Achterberg, inspecteur.
N. Koomans, surnumerair, gedetacheerd.

3e bureau.

Attributen : *a.* hypothecaire boekhouding, *b.* kadaster, met inbegrip van het personeel van het kadaster.

E. P. van Steenbergen, inspecteur van het kadaster.

A. Veenhuysen, landmeter 2e kl., gedetacheerd.

4e bureau.

Attributen : comptabiliteit der afdeelingen registratie en domeinen.

J. M. van Woerden, hoofd-commies.

E. J. P. Elias, commies.

DIENST IN DE PROVINCIËN.

Registratie enz.

Directie 's-Gravenhage.

J. A. Molhuijsen, directeur.

H. van Goudoever,	inspect. der 1e kl.div v. insp.	**'s Gravenhage.** (1e afd.)
J. E. J. Jordaan,	„ „ „ „ „ „ „	**'s Gravenhage.** (2e afd.)
J. van der Laan,	„ „ „ „ „ „ „	**Rotterdam.**
P. J. Idema Greidanus,	„ „ 2e „ „ „ „	**Leiden.**
G. J. A. Huiskes,	„ „ „ „ „ „ „	**Dordrecht.**
A. M. de Kruijff,	„ „ 3e „ „ „ „	**Gorinchem.**

A. A. Stoop, commies ter directie.

W. K. F. Zwierzina,
A. W. Jolles,
J. R. de Vassij,
B. W. de Jong,
G. M. van Voorthuijsen,
} surnumerairs.

H. H. Schippers, ontv. der reg. en dom. **Alphen.**
L. Beijerinck, bew. der hyp. enz. en ontv. der reg. en dom. **Brielle.**
Mr. L. J. Bouricius, ontv. der reg. en dom. **Delft.**
J. Hoeflake, idem. **Dirksland.**
Jhr. C. D. Röell, bew. der hyp. enz. } **Dordrecht.**
Mr. W. Hemsing, ontv. der reg. en dom. } **Dordrecht.**
B. C. van Berkel, bew. der hyp. enz. } **Gorinchem.**
S. W. Middelkoop, ontv. der reg. en dom. } **Gorinchem.**
D. G. H. Smits, idem. **Gouda.**
Mr. A. de Wit, bew. der hyp. enz. } **'s-Gravenhage.**
J. H. van Nouhuijs, ontv. der reg. b. a. } **'s-Gravenhage.**
O.M.J.Moorrees, ontv.der succ.rechten en dom. } **'s-Gravenhage.**
W. C. de Man, „ „ reg. g. a. } **'s-Gravenhage.**
D. Raven, ontv. van het buiteng. zegel } **'s-Gravenhage.**
J. J. van Steenbergen, contr. van het buiteng. zegel } **'s-Gravenhage.**
A. van Eck, bew. der hyp. enz. } **Leiden.**
R. Formijne, ontv. der reg. en dom. } **Leiden.**
D. M. van der Veen, idem. **Noordwijk.**
A. C. Stork, idem. **Oud-Beierland.**
J. van Peer, bew. der hyp. enz. } **Rotterdam.**
E. H. M. Leurs, ontv. der succ. rechten } **Rotterdam.**
A. W. van Boven, „ „ reg. b. a. } **Rotterdam.**
S. J. Hosang, „ „ „ g. a. en dom. } **Rotterdam.**
C. Bergsma, ontv. der reg. en dom. **Schiedam.**
J. W. Maassen, idem. **Sliedrecht.**
H. S. van Slooten, idem. **Vianen.**
J. C. J. Pels Rijcken, idem. **Woerden.**
P. H. Velsen, idem. **IJsselmonde.**

Directie Amsterdam.

G. A. Loeff, directeur.
Jhr. F. H. van de Poll, insp. der 1e kl. div. v. insp. **Amersfoort.**

G. IJ. Blaauw,	insp. der 1e kl. div. v. insp.	**Amsterdam.** (1e afd.)
G. Mulder,	„ „ „ „ „ „ „	**Amsterdam.** (2e afd.)
J. G. Everwijn,	„ „ „ „ „ „ „	**Utrecht.**
F. R. J. Dubois,	„ „ 2e „ „ „ „	**Haarlem.**
H. W. J. Sannes,	„ „ 3e „ „ „ „	**Hoorn.**
J. M. van Walsem,	„ „ „ „ „ „ „	**Alkmaar.**
H. L. Dingemans,	commies der directie.	
F. de Lange,	Surnumerairs.	
J. B. Coops,		
J. Repelius,		
W. Overbosch,		
W. van Heijningen Nanninga,		
G. Scheltema.		
H. L. de Grave,	bew. der hyp. enz.	**Alkmaar.**
J. B. Vroom,	ontv. der reg. en dom.	
C. P. Frijlinck,	bew. der hyp. enz.	**Amersfoort.**
Jhr. Mr. A. M. C. Sandberg,	ontv. der reg. en dom.	
J. P. de Vassij,	bew. der hyp. enz.	**Amsterdam.**
J. H. Smits,	ontv. der reg. b. a. nº. 1.	
J. Scheltema,	„ „ „ „ „ „ 2.	
B. C. J. van der Meer,	„ „ „ „ „ „ 3.	
J. Hora Adema,	„ „ „ g. a. en dom.	
Mr. B. H. Upmeijer,	„ „ succ. rechten nº. 1	
J. J. Heerma van Voss,	„ „ „ „ „ 2	
Mr. H. P. de Gavere,	„ van het buit. zegel.	
P. Roodzant,	contr. „ „ „ „	
O. A. Verweij,	ontv. der reg. en dom.	**Enkhuizen.**
S. J. van Slooten,	bew. der hyp. enz.	**Haarlem.**
C. ter Kuile,	ontv. der reg. en dom.	
. . . . .	idem.	**Helder.**
J. van Hettinga Tromp,	bew. der hyp. enz.	**Hoorn.**
B. M. Moorrees,	ontv. der reg. en dom.	
G. D. L. Graafland,	ontv. der reg. en dom.	**Loenen.**
D. van Drumpt,	idem.	**Maarssen.**
. . . . . .	idem.	**Medemblik.**

L. N. Heijl, ontv. der reg. en dom. **Purmerend.**
J. Terpstra, idem. **Rhenen.**
C. J. Plomp, idem. **Schagen.**
A. J. M. van Lohuizen, idem. **Texel.**
Jhr. M. P. Smissaert, (R. N. L., R. E. K.) bew. der hyp. enz. } **Utrecht.**
L. Roosenburg, ontv. der reg. b. a. en succ. } **Utrecht.**
Jhr. J. A. Wichers, „ „ „ g. a. en dom. } **Utrecht.**
A. C. van Steenbergen, ontv. der reg. en dom. **Weesp.**
J. J. Fabius, idem. **Wijk bij Duurstede.**
J. G. Meinesz, idem. **IJsselstein.**
W. F. Mensing, idem. **Zaandam.**

Directie Arnhem.

A. K. Daneels van Wijkhuijse, directeur.
J. J. de Lange, inspect. der 1e kl. div. v. insp. **Arnhem.**
L. J. M. Timmers Verhoeven, „ „ 2e „ „ „ „ **Nijmegen.**
J. S. Kaempff, „ „ „ „ „ „ „ **Deventer.**
A. F. W. Jordaan, „ „ „ „ „ „ „ **Zwolle.**
M. van den Bergh, „ „ „ „ „ „ „ **Zutphen.**
A. Meijlink, commies ter directie.
H. W. de Wilde, } Surnumerairs.
L. van Everdingen, } Surnumerairs.
F. A. Liefrinck, } Surnumerairs.
J. H. Wildervanck de Blécourt, } Surnumerairs.
J. C. Bouman, bew. der hyp. enz. } **Almelo.**
J. Poppe, ontv. der reg. en dom. } **Almelo.**
F. Gordon, idem. **Apeldoorn.**
Jhr. J. Stern, bew. der hyp. enz. } **Arnhem.**
G. J. Jacobson, ontv. der reg. en dom. } **Arnhem.**
J. D. Wetsels, „ „ „ „ „ **Culenborg.**
Mr. F. G. van Marle, bew. der hyp. enz. en ontv. der reg. en dom. **Deventer.**

Mr. P. J. Paets,	ontv. der reg. en dom.	**Doesburg.**
H. T. Spoor,	idem.	**Druten.**
H. E. Meijlink,	idem.	**Elburg.**
J. ter Peikwijk,	idem.	**Elst.**
F. O. Gorter,	idem.	**Enschedé.**
C. Wiersma,	idem.	**Goor.**
J. D. G. Schuuring,	idem.	**Groenlo.**
J. Maassen,	idem.	**Harderwijk.**
J. Brune,	idem.	**Kampen.**
M. C. Dijckmeester,	idem.	**Lochem.**
A. E. J. Bertling,	idem.	**Nijkerk.**
M. Langeveld,	bew. der hyp. enz.	**Nijmegen.**
B. H. Tours,	ontv. der reg. en dom.	
H. Posthumus,	idem.	**Ommen.**
H. Molenaar,	idem.	**Raalte.**
H. J. Raedt,	idem.	**Steenwijk.**
J. P. Mikmak,	idem.	**Terborg.**
S. H. Rink,	bew. der hyp. enz.	**Tiel.**
I. Z. van der Mark,	ontv. der reg. en dom.	
W. W. L. van Goudoever,	idem.	**Wageningen.**
C. F. F. C. van der Schroeff,	idem.	**Zaltbommel.**
J. Kisselius,	idem.	**Zevenaar.**
Mr. J. Reijnvaan,	bew. der hyp. enz.	**Zutphen.**
G. J. Verweij,	ontv. der reg. en dom.	
T. N. van der Stok,	bew. der hyp. enz.	**Zwolle.**
W. J. Berdenis van Berlekom,	ontv. der reg. en dom.	

Directie Leeuwarden.

H. H. Schotanus à Steringa Lemke, (R. N. L.) directeur.

E. Nierstrasz,	inspec. der 2e kl. div. v. insp.	**Groningen.**
J. Woltersom,	„ „ 3e „ „ „ „	**Assen.**
A. Westra,	„ „ „ „ „ „ „	**Heerenveen.**
J. Caland,	„ „ „ „ „ „ „	**Leeuwarden.**

A. Tukker, commies ter directie.

J. L. de Wijn,
W. ten Bokkel,
N. A. van Konijnenburg, — Surnumerairs.
Jhr. J. F. van Beijma thoe Kingma
P. A. van der Scheer.

P. van der Mark,	bew. der hyp. enz.	**Appingedam.**
R. Swaving,	ontv. der reg. en dom.	**Appingedam.**
H. van Meurs,	bew. der hyp. enz.	**Assen.**
Jhr. C. A. von Geusau,	ontv. der reg. en dom.	**Assen.**
H. H. Dolk,	idem.	**Beetsterzwaag.**
F. Fontein,	idem.	**Bolsward.**
F. Bartelink,	idem.	**Dokkum.**
B. A. Poulie,	bew. der hyp. enz.	**Groningen.**
F. T. Posthumus,	ontv. der reg. b. a. en succ.	**Groningen.**
J. van Os,	„ „ „ g. a. „ dom.	**Groningen.**
C. Bek,	„ „ „ en dom.	**Hardegarijp.**
A. Bouman,	idem	**Harlingen.**
C. W. Andreae,	bew. der hyp. enz.	**Heerenveen.**
W. H. Houwing,	ontv. der reg. en dom.	**Heerenveen.**
W. H. Vermaes,	idem.	**Holwerd.**
J. E. G. C. Offerhaus,	idem.	**Hoogeveen.**
H. Beekkerk,	bew. der hyp. enz.	**Leeuwarden.**
D. F. J. van Walsem,	ontv. der reg. b. a. en succ.	**Leeuwarden.**
F. van Dalsen Fontein,	„ „ „ g. a. „ dom.	**Leeuwarden.**
R. de Bruijn Ouboter,	ontv. der reg. en dom.	**Lemmer.**
A. J Kolff,	idem.	**Meppel.**
G. L. Brouwer,	idem.	**Oldeberkoop.**
A. Helderman,	idem.	**Onderdendam.**
B. Haga,	bew. der hyp. enz.	**Sneek.**
J. Hogenhuis,	ontv. der reg. en dom.	**Sneek.**
J. W. Keiser,	bew. der hyp. enz.	**Winschoten.**
D. M. J. Lasonder,	ontv. der reg. en dom.	**Winschoten.**
J. R. Immink,	idem.	**Zuidbroek.**
W. Agema,	idem.	**Zuidhorn.**

Directie Middelburg.

J. F. van Dunné, directeur.		
C. A. Vriesendorp,	inspect. der 1e kl. div. v. insp.	**Middelburg.**
R. P. van de Kasteele,	„ „ 2e „ „ „ „	**Breda.** (1e afd.)
J. Heshusius,	„ „ 3e „ „ „ „	**Bergen-op-Zoom.**
G. G. Kuijpers,	„ „ „ „ „ „ „	**Breda.** (2e afd.)
U. J. W. van Nooten, commies ter directie.		
H. J. van Lis,	surnumerairs.	
O. Andriessen,	surnumerairs.	
D. van den Hurk,	surnumerairs.	
D. E. C. Frankamp,	ontv. der reg. en dom.	**Bergen-op-Zoom.**
Jhr. A. N. F. Flugi van Aspermont,	bew. d. hyp. enz.	**Breda.**
E. Groeneveld de Cock,	ontv. der reg. en dom.	**Breda.**
. . . .	bew. der hyp. enz.	**Goes.**
H. Käijser,	ontv der reg. en dom.	**Goes.**
A. L. Kulenkamp Lemmers,	idem.	**Hulst.**
E. A. van Trigt,	bew. der hyp. enz.	**Middelburg.**
F. C. Kist,	ontv. der reg. b. a. en succ.	**Middelburg.**
R. A. A. Happel,	„ „ „ g. a. „ dom.	**Middelburg.**
H. C. Couwenberg,	ontv. der reg. en dom.	**Oostburg.**
Z. Middelkoop,	idem.	**Oosterhout.**
H. C. Rant,	idem.	**Roosendaal.**
J. A. P. Levenkamp,	idem.	**Tholen.**
H. C. Snethlage,	idem.	**Werkendam.**
J. S. P. W. Eerens,	idem.	**Zevenbergen.**
Jhr. A. C. Röell,	bew. der hyp. enz. en ontv. der reg. en dom.	**Zierikzee.**

Directie Maastricht.

W. L. Stroom, directeur.		
K. F. Ariens,	insp. der 1e kl. div. v. insp.	**Maastricht.**
J. A. Enuma,	„ „ 2e „ „ „ „	**'s-Hertogenbosch.**
W. Wondergem,	„ „ 3e „ „ „ „	**Roermond.**
J. A. Smits, commies ter directie.		

A. A. Th. A. Bloemarts, **H. M. G. Linssen,** **L. van 't Sandt,** **D. A. Doljer,**	surnumerairs.	
L. E. J. F. Mollerus, ontv. der reg. en dom.		**Boxmeer.**
F. Harting, bew. der hyp. enz. **M. S. van Dunné**, ontv. der reg. en dom.		**Eindhoven.**
J. L Bleijenberg,	idem.	**Gennep.**
G. J. ten Cate,	idem.	**Grave.**
C. F. Lebret,	idem.	**Gulpen.**
J. W. A. Dautzenberg,	idem.	**Heerlen.**
J. Veenenbos,	idem.	**Helmond.**
A. Bevers, bew. der hyp. enz. **L. van Assen**, ontv. der reg. en dom.		**'s-Hertogenbosch.**
J. Overman,	idem.	**Horst.**
W. A. de Laat de Kanter, bew. der hyp. enz. **C. F. E. H. Lannoy**, ontv. der reg. en dom.		**Maastricht.**
W. A. M. Verheijen,	idem.	**Meerssen.**
H. Burger,	idem.	**Oirschot.**
A. van Drooge,	idem.	**Oss.**
F. H. Kok, bew. der hyp. enz. **G. W. I. C. Vermeulen**, ontv. der reg. en dom.		**Roermond.**
E. A. J. C. Charlier,	idem.	**Sittard.**
G. H. Peters,	idem.	**Tilburg.**
J. R. C. H. Berger,	idem.	**Veghel.**
J. van Blarkom,	idem.	**Venlo.**
A. H. van Deventer,	idem.	**Waalwijk.**
A. Gordon,	idem.	**Weert.**

Algemeen Zegelkantoor.

D. Raven, ontvanger van het buitengewoon zegel, tevens belast met de directie van het algemeen zegelkantoor.

J J. van Steenbergen, controleur van het buitengewoon zegel en van het algemeen zegelkantoor.

Staats-Loterij.

M. A. J. Losgert, directeur.

Kadaster.

J. P. L. Soutendijk,	ingen. verificat.	in de	1e	divisie	te	**Groningen.**
H. Vriend,	„	„ „	2e	„	„	**Leeuwarden.**
A. Douglas,	„	„ „	3e	„	„	**Assen.**
W. F. Bruinier,	„	„ „	4e	„	„	**Zutphen.**
J. G. R. van Haersolte,	„	„ „	5e	„	„	**Arnhem.**
J. W. Benedic,	„	„ „	6e	„	„	**Utrecht.**
E. Barenbroek,	„	„ „	7e	„	„	**Amsterdam.**
C. E. Last,	„	„ „	8e	„	„	**'s-Gravenhage.**
J. J. Slaterus,	„	„ „	9e	„	„	**Dordrecht.**
A. W. E. Kwisthout,	„	„ „	10e	„	„	**Roermond.**
E. Elemans,	„	„ „	11e	„	„	**'sHertogenbosch.**

Verklaring der verkorte Ridderteekens.

(R N. L.) Ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw.
(R. E. K.) „ „ „ „ de Eikenkroon van Luxemburg.

INSPECTEURS DER REGISTRATIE EN DOMEINEN.

Van de 1e klasse.

1.	Jhr. F. H. van de Poll,	in de div. v. insp.	Amersfoort (1)
2.	G. IJ. Blaauw,	„ „ „ „ „	Amsterdam. (2e afd.)
3.	K. F. Ariens,	„ „ „ „ „	Maastricht.
4.	J. J. de Lange,	„ „ „ „ „	Arnhem.
5.	H. van Goudoever,	„ „ „ „ „	's Gravenhage. (1e afd.)
6.	J. E. J. Jordaan,	„ „ „ „ „	's Gravenhage. (2e afd.)
7.	J. G. Everwijn,	„ „ „ „ „	Utrecht.
8.	J. van der Laan,	„ „ „ „ „	Rotterdam.
9.	G. Mulder,	„ „ „ „ „	Amsterdam. (1e afd.)
10.	C. A. Vriesendorp,	„ „ „ „ „	Middelburg.

Van de 2e klasse.

1.	F. R. J. Dubois,	in de div. v. insp.	Haarlem.
2.	P. J. Idema Greidanus,	„ „ „ „ „	Leiden.
3.	L. J. M. Timmers Verhoeven,	„ „ „ „ „	Nijmegen.
4.	G. J. A. Huiskes.	„ „ „ „ „	Dordrecht.
5.	J. S. Kaempff,	„ „ „ „ „	Deventer.
6.	E. Nierstrasz,	„ „ „ „ „	Groningen.
7.	R. P. van de Kasteele,	„ „ „ „ „	Breda. (1e afd.)
8.	J. A. Enuma,	„ „ „ „ „	'sHertogenbosch.
9.	A. F. W. Jordaan,	„ „ „ „ „	Zwolle.
10.	M. van den Bergh,	„ „ „ „ „	Zutphen.

Van de 3e klasse.

1.	J. Woltersom,	in de div. v. insp.	Assen.
2.	A. Westra,	„ „ „ „ „	Heerenveen.
3.	T. H. Oldenhuis Gratama,	„ den ambulanten dienst.	
4.	J. Heshusius,	„ de div. v. insp.	Bergen op Zoom.
5.	W. Wondergem.	„ „ „ „ „	Roermond.
6.	A. M. de Kruijff,	„ „ „ „ „	Gorinchem.
7.	H. W. J. Sannes,	„ „ „ „ „	Hoorn.
8.	J. M. van Walsem,	„ „ „ „ „	Alkmaar.
9.	G. G. Kuijpers,	„ „ „ „ „	Breda. (2e afd.)
10.	J. Caland,	„ „ „ „ „	Leeuwarden.

(1) Verblijfplaats: Zeist.

SURNUMERAIRS

DER

REGISTRATIE EN DOMEINEN.

1.	A. A. Th. A. Bloemarts,	aangesteld	3 Juli 1883.
2.	J. L. de Wijn,	„	idem.
3.	U. J. W. van Nooten,	„	idem.
4.	N. Koomans,	„	29 Mei 1885.
5.	H. W. de Wilde,	„	idem.
6.	F. de Lange,	„	idem.
7.	H. J. van Lis,	„	idem.
8.	W. K. F. Zwierzina,	„	idem.
9.	A. W. Jolles,	„	idem.
10.	J. R. de Vassy,	„	idem.
11.	L. van Everdingen,	„	idem.
12.	F. A. Liefrinck,	„	idem.
13.	A. Meijlink,	„	27 September 1886.
14.	W. ten Bokkel,	„	idem.
15.	N. A. van Konijnenburg,	„	idem.
16	J. B. Coops,	„	idem.
17.	B. W. de Jong,	„	idem.
18.	J. Repelius,	„	idem.
19.	Jhr. J. F. van Beijma thoe Kingma,	„	idem.
20.	J. H. Wildervanck de Blécourt,	„	idem.
21.	H. M. G. Linssen,	„	idem.
22.	O. Andriessen.	„	idem.
23.	H. de Jong Jr.,	„	2 Juni 1888
24.	A. A. A. Stoop,	„	idem.
25.	H. L. Dingemans,	„	idem.
26.	J. A. Smits,	„	idem.
27.	L. van 't Sandt,	„	idem.
28.	W. Overbosch,	„	idem.
29.	D. A. Doijer,	„	idem.
30.	W. van Heijningen Nanninga,	„	idem.
31.	D. van den Hurk,	„	idem.
32.	G. M. van Voorthuijsen,	„	idem.
33.	P. A. van der Scheer,	„	idem.
34.	G. Scheltema,	„	idem.
35.	. . . .		

STAAT DER REGISTRATIERECHTEN,

gedurende het jaar 1887 geheven met aanduiding van den aard der akten, enz. (1)

AARD DER AKTEN.	BEDRAG VAN HET RECHT. Per soort.		Totaal.	
VASTE RECHTEN.				
Dertig cent.				
Beteekening tusschen procureurs	1,470	—	1,470	—
Een gulden twintig cent.				
Aanneming van overzetting van opeischbare schuldvorderingen	10	80		
Aanneming van overdracht van opeischbare schuldvorderingen	3	60		
Afgifte van legaat (Aantal akten 913)	1,636	80		
Afschriften en uittreksels van akten en van andere dan de sub no. 39 genoemde vonnissen van kantongerechten	8,054	64		
Idem, idem van vonnissen in belastingzaken.	198	10		
Afstand of verwerping van legaat of vruchtgebruik. (Aantal akten 79).	114	—		
Akten, niets anders inhoudende dan de uitvoering, voltooiing of voltrekking van vroeger geregistreerde akten.	232	80		
Akten, waarbij andere ter zake van nietigheid of om andere redenen zijn overgemaakt	607	20		
Akten van bekendheid.	1,730	40		
Akten (minuut) van kantongerechten, onder geen der andere nommers opgenoemd	17,353	20		
Attestatiën de vita. (Aantal akten 89)	115	20		
Balansen van kooplieden	202	80		
Bekrachtiging van geregistreerde akten. (Aantal akten 106)	152	40		
Berichten of verslagen van deskundigen	4,156	80		
Bestekken van werken en memoriën van voorwaarden .	2,794	80		
Dadingen	104	40		
Eedsaflegging door ambtenaren bij de aanvaarding hunner bediening	1,928	40		
Erkenning van natuurlijke kinderen. (Aantal akten 48).	68	40		
Exploiten van protest en tusschenkomst bij protest van wisselbrieven en ander handelspapier. (Aantal akten 13426)	17,704	—		
Exploiten en processen-verbaal in belastingzaken . . .	2,924	04[5]		

(1) Zie den staat over het jaar 1886 in het 1e gedeelte van 1887, bladz. 215.

AARD DER AKTEN.	BEDRAG VAN HET RECHT. Per soort.		Totaal.	
Exploiten van aanbod van betaling en andere akten en processen-verbaal van deurwaarders. (Aantal akten 70971)	86,819	18		
Getuigschriften voor goed gedrag. (Aantal akten 1071).	1,298	40		
Herveiling ten laste van in gebreke gebleven koopers .	9	60		
Inbewaargeving van akten	1,123	20		
„ „ gelden bij openbare ambtenaren .	7	20		
Ladingsbrieven (cognossementen). (Aantal akten 60) .	72	—		
Lastgeving en herroeping of intrekking van lastgeving.	48,300	—		
Lastgeving (Substitutie van)	679	20		
Nieuwe titels voor renten en opeischbare schuldvorderingen	170	40		
Ontheffing (décharge) van rekenplichtigen, bewaarders en sekwesters. (Aantal akten 1772)	2,265	60		
Opgave van lastgever of meester	681	60		
Scheidsmannen (Opdracht der beslissing van een geschil aan- en benoeming van)	28	80		
Toestemming tot doorhaling van hypothecaire inschrijvingen	28,447	20		
Vergeleken afschriften en uittreksels	938	40		
Vernietiging of ontbinding bij authentieke akte, binnen 24 uren na de vernietigde akte opgemaakt	„	„		
Voorloopige toewijzing, tengevolge van veiling bij inschrijving, opbod of afslag	6,276	—		
Akten en in akten vervatte handelingen of overeenkomsten, hierboven niet bij name opgenoemd	82,029	—		
Twee gulden veertig cent.			319,238	56
Afschriften en uittreksels van eindvonnissen van kantongerechten	6,523	20		
Afschriften en uittreksels van preperatoire en interlocutoire vonnissen van arrondissements-rechtbanken en scheidsmannen	4,647	60		
Afschriften en uittreksels van preperatoire en interlocutoire arresten van de hoven en van den Hoogen Raad	590	40		
Akten (minuut) door rechters in- of door de griffiers of ter griffie van de arrondissiments-rechtbanken opgemaakt, andere dan die bij no. 48 opgenoemd. . . .	21,855	60		
Idem, idem van de hoven en den Hoogen Raad . . .	103	20		
Benoeming van voogden en curators, van toeziende voogden en toeziende curators, door den kantonrechter .	15,085	20		
Benoeming van voogden door den langstlevende der ouders	148	80		
Boedelbeschrijving { (notarieele) (Aantal akten 6909) .	22,411	60		
Boedelbeschrijving { (onderh.) („ „ 1038) .	2,460	—		

AARD DER AKTEN.	BEDRAG VAN HET RECHT. Per soort.		Totaal.	
r- en ontzegeling. (Aantal akten 789)	2,128	80		
rwerping van nalatenschappen en gemeenschappen. Aantal akten 395)	1,718	40	77,672	80
Drie gulden zestig cent.				
schriften en uittreksels van eindvonnissen van arrondissements-rechtbanken en scheidsmannen, andere dan le hierna opgenoemde	21,761	25		
schriften en uittreksels van eindarresten van de hoven .	1,526	40		
„ „ „ „ „ „ den Hoogen Raad in eersten aanleg	482	40		
„ hooger beroep (koloniale zaken)	18	—		
„ revisie	10	80		
schriften en uittreksels van vonnissen, houdende scheiling van goederen	39	60		
schriften en uittreksels van vonnissen van scheiding van tafel en bed	169	20		
schriften en uittreksels van vonnissen van echtscheiding	345	60		
schriften en uittreksels van vonnissen van onder curateelestelling	432	—		
schriften en uittreksels van vonnissen van opheffing van curateele	54	—		
schriften en uittreksels van vonnissen, houdende vergunning tot verandering of bijvoeging van voornamen	32	40		
tten van uitersten wil	16,041	60		
schikking ter zake des doods bij akten van huwelijksvoorwaarden	2,458	80		
dsaflegging van deurwaarders bij kantongerechten .	14	40		
„ „ veld- en boschwachters, tolgaarders, enz.	„	„		
rdeeling door bloedverwanten in de opgaande linie van hunne goederen tusschen hunne nakomelingen .	3	60	43,390	05
Vijf gulden.				
tten van huwelijksvoorwaarden	7,545	—	7,545	—
Zes gulden.				
edelafstand (vrijwillig of gerechtelijk)	6	—	6	—
Tien gulden.				
tten, houdende toekenning van bepaalde rechten van meerderjarigheid	910	—	910	—
Vijftien gulden.				
richting van maat- en vennootschappen	9,555	—		
itbinding van maat- en vennootschappen	4,215	—	13,770	—

AARD DER AKTEN.	BEDRAG VAN HET RECHT. Per soort.		Totaal.	
Achttien gulden.				
Eedsaflegging van advocaten.	1,152	—		
„ „ notarissen.	738	—		
„ „ procureurs	540	—		
„ „ deurwaarders bij den Hoogen Raad. de hoven en rechtbanken	54	—	2,484	—
Dertig gulden.				
Afschriften en uittreksels van arresten van den Hoogen Raad in cassatie	900	—		
Brieven van meerderjarigverklaring	3,810	—		
Overeenkomst van plaatsvervanging en nommerverwisseling bij de nationale militie.	75,450	—	80,160	—
Vijf en zeventig gulden.				
Brieven van naturalisatie	3,150	—		
Vergunning tot verandering of toevoeging van geslachtsnamen	2,250	—	5,400	—
Honderd vijftig gulden.				
Verheffing tot den adelstand en toekenning van een hoogeren rang van adel	300	—	300	—
Totaal der vaste rechten . .	. . . . .	. .	552,346	41^{5}
EVENREDIGE RECHTEN, NIET AAN OPCENTEN ONDERWORPEN.				
Aanneming van werk en levering van roerende zaken, waarvan de prijs moet worden betaald:				
a. door den Staat . . . . $^3/_4$ pct.	191,848	85		
b. door provinciën, gemeenten, waterschappen en andere openbare instellingen . . . . $^3/_4$ pct.	63,895	35^{5}		
c. door bijzondere personen . . . . . . $1^1/_2$ pct.	9,339	29	265,083	49^{5}
Afstand of overlating, ingeval van verzekering tegen zeegevaar . . . . $^3/_4$ pct.	. . . . .	. .		
Benoeming tot bezoldigde ambten en verhooging der bezoldiging van ambtenaren . . . . $1^1/_2$ en $^3/_{20}$ pct.	43,130	69	43,130	69
Beweiding (Overeenkomst van) . . . $^3/_8$ en $^3/_{16}$ pct.	32	99^{5}	32	99^{5}
Borgtocht voor aanneming, waarvan de prijs moet worden betaald:				
a. door den Staat. . . . . $^3/_4$ pct.	151,537	86^{5}		
b. door provinciën, gemeenten, waterschappen en andere openbare instellingen . . . . $^3/_4$ pct.	47,185	22		
c. door bijzondere personen . . . . . . $^3/_4$ pct.	4,249	60^{5}		
Borgtocht voor huur . . . . $^9/_{16}$ pct.	9,146	74^{5}		
Borgtocht voor huur . . . . $^3/_{20}$ pct.	3,053	60^{5}		
„ „ overeenkomst van beweiding . $^3/_8$ pct.	12	93		
„ „ openbare verkooping van effecten, houtgewas, veldvruchten en koopmansgoederen . $^3/_8$ pct.	3,042	21		

AARD DER AKTEN.	BEDRAG VAN HET RECHT. Per soort.		Totaal.	
Borgtocht voor het beheer van rekenplichtigen $^3/_4$ pct.	405	24		
„ wegens andere verbintenissen . . . $^3/_4$ pct.	3,056	13^5	221,689	55^5
Erfpacht en opstal (Uitgifte in) voor bepaalden tijd $1^1/_2$ pct.	7,004	14^5		
„ (Overdracht en afstand van rechten van) gevestigd voor bepaalden tijd . . . . . $1^1/_2$ pct.	1,734	10	8,738	24^5
Huur van roerend goed, voor bepaalden tijd $1^1/_8$ pct.	1,108	83^5		
Huur van roerend goed, voor bepaalden tijd $^3/_{10}$ pct.	455	78		
Huur van roerend goed, „ het leven, voor onbepaalden tijd of altijddurend . 3 pct.	52	50		
„ „ onroerend goed voor bepaalden tijd $1^1/_8$ pct.	86,147	16		
„ „ onroerend goed voor bepaalden tijd $^3/_{10}$ pct.	20,317	35	108,081	62^5
Huur (Overdracht en afstand van) van:				
a. roerend goed, voor bepaalden tijd . . $1^1/_8$ pct.	109	33^5		
a. roerend goed, voor bepaalden tijd . . $^3/_{10}$ pct.	57	62		
a. roerend goed, „ het leven, voor onbepaalden tijd of altijddurend . . . 3 pct.	16	80		
b. onroerend goed voor bepaalden tijd . . $1^1/_8$ pct.	853	45^5		
b. onroerend goed voor bepaalden tijd . . $^3/_{10}$ pct.	67	48^5	1,104	69^5
In de plaatsstelling (subrogatie) bij overeenkomst. $1^1/_2$ pct.	1,805	40	1,805	40
Kwijtschelding ten gevolge van milddadigheid $1^7/_8$ pct.	386	81^5		
Kwijtschelding ten gevolge van milddadigheid $3^3/_4$ pct.	244	87^5	631	69
Lijfrente (Vestiging, overdracht en overzetting van) 3 pct.	1,349	40	1,349	40
Onderhoud (Verbintenis tot betaling van bepaalde sommen tot) aangegaan tusschen personen die, volgens de wet, jegens elkander tot onderhoud verplicht zijn (Gen. instr. n°. 450) . . . . $^3/_8$ pct.	5	06^5		
Onderhoud (Overeenkomst van), voeding en verzpleging . . . . . van minderjarigen voor bepaalden tijd . . $^3/_8$ pct.	364	88		
van meerderjarigen voor bepaalden tijd . . $^3/_4$ pct.	177	22^5		
voor onbepaalden tijd 3 pct.	959	40	1,506	57
Rente. (Vestiging, overdracht en overzetting van altijddurende) . . . . 3 pct	827	40	827	40
Ruiling van onroerende zaken binnen het Rijk gelegen of gevestigd, van landerijen over de gelijkstaande waarde . . . . $^1/_4$ pct.	994	04		
van andere onroerende zaken . . . . 2 pct.	9,737	95	10,731	99
Scheiding . . . . $^1/_{20}$ pct.	344,064	49^5	344,064	49^5
Schenking van roerend goed in de rechte lijn $1^7/_8$ pct.	3,124	53		
„ „ „ „ „ „ „ „ bij huwelijkscontract . . . . $^{15}/_{16}$ pct.	265	69		
Schenking van roerend goed aan zij- of niet-verwanten . . . . $3^3/_4$ pct.	2,317	12^5		
Schenking van roerend goed aan zij- of niet-verwanten bij huwelijks-contract . . . . $1^7/_8$ pct.	53	02^5		
Schenking van onroerend goed in de rechte lijn $3^3/_4$ pct.	9,696	—		

AARD DER AKTEN.	BEDRAG VAN HET RECHT. Per soort.		Totaal.	
Schenking van onroerend goed in de rechte lijn bij huwelijks-contract . . . . $1\frac{7}{8}$ pct.	1,385	62^{5}		
Schenking van onroerend goed aan zij- of niet-verwanten . . . . $7\frac{1}{2}$ pct.	8,193	23		
Schenking van onroerend goed aan zij- of niet-verwanten bij huwelijks-contract . . . . $3\frac{3}{4}$ pct.	206	25	25,241	47
Veepacht. (Overeenkomst van) . . . . $\frac{1}{8}$ pct.	11	14^{5}	11	14
Verkoop in het openbaar, van koopmansgoederen $\frac{3}{4}$ pct.	377,419	37^{5}		
„ „ „ „ „ hakhout, opgaande boomen en veldvruchten . . . . $1\frac{1}{2}$ pct.	144,010	32^{5}		
Verkoop van schepen en vaartuigen, in Nederland te huis behoorende . . . . $1\frac{1}{2}$ pct.	16,401	25		
Verkoop van andere schepen . . . . 3 pct.	1,866	10		
„ „ aandeelen of bewijzen van aandeel in geldleeningen ten laste van Staten, mogendheden, vorsten, provinciën, gemeenten enz. . . . . $1\frac{1}{2}$ pct.	1,539	—		
Verkoop van aandeelen in maatschappijen van koophandel, geldhandel of nijverheid, voor zoover de onroerende goederen slechts een bijkomend onderwerp der onderneming zijn . . . . 3 pct.	5,057	70		
Verkoop van opeischbare schuldvorderingen. . $1\frac{1}{2}$ pct.	22,397	05		
„ „ roerende goederen, andere dan de hiervoor genoemde . . . . 3 pct.	329,393	50^{5}	898,084	30
Verkrijging bij licitatie van onverdeelde aandeelen in:				
a. schuldvorderingen op tijd . . . . . . $1\frac{1}{2}$ pct.	217	80		
b. effecten . . . . $1\frac{1}{2}$ pct.	24	90		
c. schepen in de Nederlanden te huis behoorende $1\frac{1}{2}$ pct.	30	90		
d. opstal of erfpacht voor bepaalden tijd . . $1\frac{1}{2}$ pct.	4	05		
e. hakhout, veldvruchten enz. . . . . $1\frac{1}{2}$ pct.	9	45		
f. aandeelen in naamlooze vennootschappen . 3 pct.	—	—		
g. altijddurende en lijfrenten . . . . . . 3 pct.	—	—		
h. andere roerende goederen . . . . . . 3 pct.	981	—	1,268	10
Veroordeeling. Recht van titel op de minuut der vonnissen	24,166	17^{5}	24,166	17
Wedertocht (Antichresis) . . . . 3 pct.	339	45	339	45
Totaal der evenredige rechten niet aan opcenten onderworpen	. . . . .	. .	1,957,888	89^{5}

EVENREDIGE RECHTEN AAN OPCENTEN ONDERWORPEN.

Beklemming (Uitgifte in) met koopprijs . . . 4 pct.	441	20		
„ (Overdracht en afstand van recht van) 4 pct.	84,207	86	84,649	06

AARD DER AKTEN.	BEDRAG VAN HET RECHT. Per soort.		Totaal.	
Erfdienstbaarheid (Vestiging van) . . . . . 4 pct.	1,081	20		
„ („ „) op goederen van den Staat . . . . 2 pct.	0	60		
Erfdienstbaarheid (Afkoop van) . . . . . . 4 pct.	48	40	1,130	20
Erfpacht en opstal (Uitgifte in) voor onbepaalden tijd of altijddurend . . . . door den Staat 2 pct.	12	20		
„ anderen . 4 pct.	1,168	24^5		
Erfpacht en opstal (Overdracht en afstand van rechten van), gevestigd:				
a. voor bepaalden tijd (overdracht gebouwen) 4 pct.	2,153	75		
b. „ onbepaalden tijd of altijddurend . . 4 pct.	14,150	19	17,484	38^5
Grondrente (Vestiging van) . . . . 4 pct.	22	—		
„ (Overdracht van) . . . . 4 pct.	33	20	55	20
Huur van onroerend goed voor het leven, voor onbepaalden tijd of altijddurend . . . . van den Staat 2 pct.	139	—		
„ anderen . 4 pct.	1,040	40	1,179	40
Huur (Overdracht en afstand van) van onroerend goed, voor het leven, voor onbepaalden tijd of altijddurend . . . . 4 pct.	. . . . .	. .	183	61^5
Overdracht van onroerende zaken binnen het jaar, (Art. 14 der wet van 11 Juli 1882) . . . . $^1/_4$ pct.	. . . . .	. .	11,316	76
Ruiling van onroerende zaken binnen het Rijk gelegen of gevestigd, over de toegift of het verschil . 4 pct.	6,492	61^5		
Ruiling van onroerende zaken binnen het Rijk tegen onroerende buiten het Rijk gelegen . . . . 4 pct.	0	37^5	6,492	99
Scheiding, Toedeeling van onroerende (1) zaken. gemeen krachtens maat- of vennootschap, aan anderen dan de inbrengers . . . . . 4 pct.	5,953	20		
waarvan de onverdeeldheid uit eene overdracht is ontstaan . 4 pct.	3.427	33	9,380	53
Tiendrecht (Vestiging van) . . . . 4 pct.	—	—		
„ (Overdracht van). . . . . 4 pct.	1,728	80	1,728	80
Verkoop van den eigendom van goederen, in erfpacht of opstal uitgegeven . . . . 4 pct.	3,524	—		
Verkoop van den eigendom van goederen, in beklemming uitgegeven . . . . 4 pct.	20,753	40		
Verkoop van opstal, staande op eens anders grond en daarvan niet binnen zes maanden weggevoerd 4 pct.	582	35		

(1) De rechten wegens de hierbedoelde toedeeling van roerende zaken worden onder de rechten van verkoop opgenomen.

AARD DER AKTEN.	BEDRAG VAN HET RECHT. Per soort.		Totaal.	
Verkoop van bovenveen en van het recht van verveening . . . . 4 pct.	10,483	20		
Verkoop van aandeelen in maatschappijen van koophandel, geldhandel en nijverheid, voor zoover de onroerende goederen het hoofdonderwerp der onderneming zijn . . . . 4 pct.	692	80		
Verkoop van onroerende goederen van den Staat (Domeinen) . . . . 2 pct.	488	10		
Verkoop en alle andere overdracht, onder bezwarenden titel, van onroerende zaken, andere dan de hiervoor opgenoemde . . . . 4 pct.	3,449,455	60^5	3,485,979	45^5
Verkrijging bij licitatie van onverdeelde aandeelen in :				
a. onroerende goederen . . . . 4 pct.	32,797	03		
b. huurrechten op onroende goederen voor onbepaalden tijd of voor het leven . . . . 4 pct.	4	—	32,801	03
Totaal der evenredige rechten, aan opcenten onderworpen			3,652,381	42^5
Rechten op akten, welke vóór 1 Januari 1883 eene zekere dagteekening hebben verkregen, en op akten, welke, volgens hare dagteekening, vóór dat tijdstip zijn opgemaakt en binnen de voor die akten vastgestelde termijnen ter registratie zijn aangeboden			19,728	75^5
Te zamen . . .			3,672,110	18
38 opcenten . . .			1,395,401	74
Totaal . . .			5,067,511	92
Totaal der vaste rechten .			552,346	41^5
Totaal der evenredige rechten, niet aan opcenten onderworpen . . .			1,957,888	89^5
TOTAAL-GENERAAL . .			7,577.747	23
1886 . . .			7,354,448	90^5
1885 . . .			7,237,483	63^5
1884 . . .			8,210,460	48^5
1883 . . .			9,228,792	02^5
1882 . . .			11,013,589	42^5

OPGAVE van de waarde, waarover, **naar gelang van de in art. 41 der Wet op het recht van successie en van overgang gemaakte onderscheidingen**, in 1887 recht van successie is betaald (1).

Onderscheidingen naar de percentage.		Bedrag der waarde, waarover het recht is betaald.
Een ten honderd	wegens hetgeen is geëerfd of verkregen door: de rechte nederdalende linie	133.568.979
	wegens hetgeen is geërfd of verkregen door: echtgenooten	11.339.290
Drie ten honderd		2.662.936
Vier ten honderd	wegens hetgeen is geërfd of verkregen door: echtgenooten	10.829.722
	wegens hetgeen is geërfd of verkregen: door broeders en zusters	23.247.668
Zes ten honderd		27.550.227
Tien ten honderd . . , ...		21.575.055
	Totaal. . .	230.773.877

(1) Zie de opgave over het jaar 1886 in het 1e gedeelte van 1887, bladz. 222. In 1887 is aangifte gedaan van 11879 nalatenschappen, die geheel vrijgesteld waren van successierecht. Het zuiver saldo dier nalatenschappen bedroeg in totaal *f* 9.765.130.

OPGAVE van de waarde der in art. 1, no. 1, der wet op het recht v Successie en van overgang bedoelde zaken, waarvan het recht van overg in 1887 is voldaan, en van de waarde der overige actieve bestanddeelen, mi gaders van het passief van nalatenschappen, waarvan het recht van Succes in dat jaar betaald is (1).

	Bedrag, geërfd of verkregen in:			Totaal.
	de rechte nederdalende linie en tusschen echtgenooten, kind of kinderen uit hun huwelijk verwekt of afstammelingen daarvan nalatende.	de rechte opgaande linie.	alle andere gevallen.	
	a.	*b.*	*c.*	*d.*
A. ACTIEF.				
Onroerende zaken	f 66,158,214	f 876,982	f 22,759,633	f 89,794,8
Roerende zaken.				
Rentegevende schuldvorderingen . .	26,131,305	439,769	14,610,629	41,181,7
Aandeelen in:				
Binnenlandsche fondsen. Geldleeningen, geldbeleggingen of renten ten laste van den Staat, die ten laste van de koloniën en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen daaronder begrepen	6,054,336	107,100	7,376,674	13,538.1
Binnenlandsche fondsen. Geldleeningen, geldbeleggingen of renten ten laste van provinciën, steden, gemeenten, dijk- of polderbesturen	2,237,385	47,108	2,890,893	5,175,3
Binnenlandsche fondsen. Het kapitaal of in de geldleeningen van maatschappijen van geldhandel, koophandel of nijverheid, van reederijen en van zedelijke lichamen, corporatiën, gestichten en genootschappen.	8,712,152	78,326	5,572,074	14,362,5
Buitenlandsche fondsen . . . . , .	40,512,981	411,476	23,146,842	64,071,2
Andere roerende zaken	22,832,669	1,134,761	12,303,393	36,270,8
Totaal van het actief.	f 172,639,042	f 3,095,522	f 88,660,138	f 264,394,7
B. PASSIEF.				
Totaal van het passief	f 20,905,363	f 341,947	f 5,840,995	f 27,088,3

(1) Zie de opgave over het jaar 1886 in het 1e gedeelte van 1887, pag. 223.

Opbrengst der verschillende zegel-rechten over het jaar 1887. (1)

	Opbrengst.
Formaatzegels van 15 cent in hoofdsom .	f 267,957.30 (2)
idem „ 25 „ „ „ .	57,011.25
idem „ 50 „ „ „ .	535,598.—
idem „ 75 „ „ „ .	8,928.—
idem „ 1 gulden „ „ .	56,588.—
idem „ hooger bedrag „ „ .	1,798.50
Buitenlandsche paspoorten	1,290.—
Patentbladen	29,156.25
Jacht- en vischakten	46,482.75
Huurcontracten (aantal 16,472)	54,376.90
Te zamen in hoofdsom .	f 1,059,186.95
Waarbij 50 opcenten .	529,593.47^{5}
Maakt .	f 1,588,780.42^{5}
Zegels van 5 cent voor kwitantiën en handelspapier (aantal 15,863,364)	793,168.20
Zegels van hoogere bedragen voor handelspapier (aantal 535,041)	306,664.20
Effecten (3)	362,632.32^{5}
Totaal Zegeldebiet en stempeling .	f 3,051,245.15
Opbrengst van het visa voor zegel, met inbegrip van boeten:	
a. bedrag, *niet* aan opcenten onderworpen . . .	4,186.50^{5}
b. „ waarvan 50 opcenten zijn betaald . .	10,770.19^{5}
Opcenten van het sub *b* bedoelde bedrag	5,385.09
c. Rechten en boeten krachtens vroegere wetten geheven, waarvan 38, 35 en 26 opcenten zijn betaald	721.43
Opcenten van de sub *c* bedoelde rechten en boeten	274.13
Opbrengst der zegelbelasting .	f 3.072,582.50

(1) Zie de opgaaf over 1886 in het 1e gedeelte van 1887, bladz. 224.
(2) Hieronder begrepen f 61,005.60 voor zegelrecht van aanslagbiljetten voor Rijks Directe belastingen.
(3) Vol recht . . . . f 344,199.87^{5}
½ betaald (Buitenlandsche) . . . . „ 18,432.45

VERSLAG *omtrent het in 1888 gehouden examen, bedoeld in art. 11 der wet op het Notaris-Ambt.*

Aan Zijne Excellentie den Heer Minister van Justitie.

De Staatscommissie, benoemd bij Uw besluit van 13 April jl. no. 107, nader aangevuld bij Uw besluit dd. 30 Mei jl. no. 123, heeft de eer Uwer Excellentie bij dezen het verslag van hare werkzaamheden aan te bieden en daarbij, ter voldoening aan art. 6 van het Koninklijk besluit van 4 Juni 1878 (*Staatsblad* no. 81), gewijzigd bij Koninklijk besluit van 6 Februari 1883 (*Staatsblad* no. 21), als proces-verbaal van den uitslag van ieder afgelegd gedeelte van het examen over te leggen de door den voorzitter en den secretaris onderteekende notulen.

Ter voorloopige regeling van verschillende punten van het examen en ter voorbereiding van het afnemen daarvan werd den 2den Juni eene algemeene bijeenkomst van de leden en de plaatsvervangende leden met den secretaris gehouden. In die bijeenkomst werd tevens een zevental leden, waaronder de voorzitter, aangewezen tot het ontwerpen en vaststellen der benoodigde notarieele akten.

Door deze leden werd den 20sten Juni met den secretaris eene nadere bijeenkomst gehouden tot verdere regeling en tot vaststelling van bedoelde akten.

Tot het afnemen van het examen zelf, ingevolge Uwer Excellentie's besluit, aangevangen den 2den Juli jl. werden 101 zittingen gehouden, waarvan de laatste op 26 October daaraanvolgende.

Een tweetal dagen werd besteed aan het afnemen van het derde gedeelte van het examen, ten einde het grootst mogelijke aantal adspiranten gelijktijdig dezelfde opgaven te kunnen doen uitwerken, en op die wijze, door gelijkheid van de opgegeven taak, tot een luister en billijker oordeel te geraken.

Verder werden elken werkdag, behondens zeer enkele uitzonderingen, die het gevolg waren van het zich slechts kort vóór den voor het examen bepaalden dag terugtrekken van enkele adspiranten, vier uren gewijd aan het mondeling examen. Zij die zich voor meerdere gedeelten hadden aangemeld, werden, bij gunstigen uitslag van het eerstafgelegde, zoo spoedig

tot het afleggen van het volgend gedeelte toegelaten als met een goeden en onafgebroken gang van het examen was overeen te brengen.

Evenals in vorige jaren werd ook nu weder voor het derde gedeelte steeds gevorderd het samenstellen van eene akte van boedelscheiding en daarnevens van eene akte van minderen omvang, als eene volmacht tot het verleenen van hypotheek, en eene akte van bewaargeving van een olographischen uitersten wil.

Tot het examen hadden zich aanvankelijk aangemeld 416 adspiranten. Alvorens tot het examen te worden toegelaten trokken zich 12 geheel, 1 voor één gedeelte van het examen voor hetwelk hij zich had aangemeld, terug, terwijl 1 adspirant vóór dat tijdstip was overleden. Bovendien trokken zich nog 4 adspiranten onder het examen zelf terug.

399 adspiranten hebben derhalve het examen afgelegd, zijnde 9 meer dan in 1887, toen hun aantal dat van 1886 reeds met 10 overtrof. Onder hen bevonden zich 5 die den graad van doctor in de rechtswetenschap bezaten, en wel 2 die zich voor het tweede en derde gedeelte, 3 die zich voor het derde gedeele alleen hadden aangemeld.

Van de 14 adspiranten die het geheele examen dit jaar wenschten af te leggen heeft slechts 1 het getuigschrift van candidaat-notaris verworven; 6 slaagden alleen in het eerste en tweede gedeelte.

Van de 28 opgekomen adspiranten voor het eerste en tweede gedeelte, zijn 10 geslaagd in beide, 6 alleen in het eerste gedeelte.

Van de opgekomen 161 adspiranten voor het eerste gedeelte alleen slaagden 42.

Van de opgekomen 61 adspiranten voor het tweede en derde gedeelte, zijn 11 geslaagd in beide, 26 alleen in het tweede.

Van de opgekomen 24 adspiranten voor het tweede gedeelte alleen slaagden 14.

Van de 111 geëxamineerde adspiranten voor het derde gedeelte alleen eindelijk zijn 57 bevorderd tot candidaat-notaris.

De einduitslag was dat van de 203 adspiranten die het eerste gedeelte hebben afgelegd, 65 zijn geslaagd, 138 afgewezen, van de 107 die het tweede gedeelte hebben afgelegd, 68 zijn geslaagd, 39 afgewezen, en van de 155 die het derde gedeelte aflegden, 69 dit met gunstigen, 86 dit met ongunstigen uitslag deden.

De namen van de tot candidaat-notarissen bevorderden, zijn de volgende, alphabetisch gesteld:

F. van Bakel;
H. A. Ballot;
J. D. Bastert;
H. J. C. van Bergen;

H. J. Besier;
W. Boer;
L. Bolk;
P. de Booy;
P. C. Bouman;
E. J. M. de Bruyn;
G. ten Bruggencate;
C. R. Bentfort;
W. F. del Campo gend. Camp;
F. van Cleef;
Mr. H. J. Carsten;
G. ten Cate:
C. E. van Dissel;
L. J. M. C. Esser;
H. G. van Everdingen;
G. Furstner;
D. Formijne;
E. J. van Gorkom;
K. Gorter;
H. B. Gottmer;
J. M. Goester;
G. van Holk;
J. W. van Holten;
M. L. Henriquez de Castro;
P. de Joncheere;
W. J. Jonkers;
W. W. Kalis;
F. Kat;
J. Kijlstra;
A. Kleyn;
J. Knoppers;
H. Kooi;
P. J. de Kanter;
J. E. G. Lagerwey;
Mr. A. P. H. de Lange;
P. J. Laurman;
Ch. G. Leopold;
P. H. Loeff;
H. Loriant;
J. A. Mazel;
L. J. C. van Meerwijk;
J. M. M. H. Merckelbach;
P. A. van Maanen;
J. J. M. Mertens;
A. Mijs;
J. Offerhaus;
R. W. H. Pitlo;
Ch. A. E. Pool;
Mr. A. G. Prins Visser;
P. L. Pieterse;
J. W. Pet;
A. G. baron Quarles de Quarles;
J. Th. Quit;
W. J. Sarton;
H. C. van Slooten;
J. P. Smits;
J. N. M. Spierings;
H. R. Struwe:
H. W. Scholten;
Ph. J. C. Tissen;
C. Tjebbes:
A. Tadema;
J. Voorhoeve;
L. J. Vos de Wael;
F. C. H. A. van Wintershoven.

Nog valt op te merken dat van hen die in vorige jaren voor het eerste gedeelte werden afgewezen, zich wederom 88 aan het examen hebben onderworpen, waarvan 9 voor het geheele examen, 22 voor het eerste en tweede, 57 enkel voor het eerste gedeelte.

Ten opzichte van het eerste gedeelte van het examen is de verhouding tusschen de geslaagden en afgewezenen nog ongunstiger dan ten vorigen jare, toen de verhouding met het daaraan voorafgegaan jaar reeds ongun-

stig was; slaagden in 1887 voor het eerste gedeelte van de 186 adspiranten 74, thans van de 203 adspiranten slechts 65. Voor het tweede gedeelte is de verhouding, vergeleken met het vorige jaar, dezelfde gebleven; toen slaagden van 122 adspiranten 79, thans van 107 adspiranten 68; ten aanzien van het derde gedeelte is de verhouding dit jaar ongunstiger; terwijl toch in 1887 van de 154 adspiranten voor het derde gedeelte 77 het getuigschrift van candidaat-notaris verwierven, zijn in 1888 van de 155 adspiranten slechts 69 tot candidaat-notaris bevorderd.

De uitslag van het examen in zijn geheel bevestigde, naar het oordeel der commissie, de juistheid der opmerkingen aan het einde van het verslag van 1887 gemaakt, waarnaar dus hier kan worden verwezen. (1)

Den zoowel op zich zelf als in vergelijking met vorige jaren hoogst ongunstigen uitslag van het eerste gedeelte meent de commissie hoofdzakelijk aan twee redenen te moeten toeschrijven:

1°. dat het velen aan de noodige leiding bij hunne studie heeft ontbroken, zoodat zij wel veel hadden van buiten geleerd, maar weinig begrepen;

2°. dat vele anderen zich voor het examen hadden aangemeld blijkbaar te vroeg, vóordat zij zich genoegzaam hadden voorbereid ter voldoening aan alle eischen, die het programma stelt; zoo kwam het b. v. niet zelden voor, dat zij, die getoond hadden zich de stoffen, in boek I en II van het Burgerlijk Wetboek behandeld, genoegzaam eigen te hebben gemaakt, zeer zwak bleken te zijn in de leer der verbintenissen en van het bewijs.

Ten slotte werd nog den 27sten October eene algemeene vergadering gehouden tot vaststelling van dit verslag.

De Staatscommissie voornoemd,
J. KALFF, *Voorzitter.*
G. JANSEN VAN AFFERDEN, *Secretaris.*

BESLUIT *van den* 13 *April* 1888 (Staatsblad n°. 73), *houdende nadere voorschriften nopens de wijze, waarop van de betaling van zegelrecht en boete blijken zal op reeds gebruikt papier.*

WIJ WILLEM III, ENZ.,

Overwegende dat het wenschelijk is de wijze, waarop de ontvangers van het recht van zegel doen blijken van de voldoening van het zegelrecht op reeds gebruikt papier, nader te regelen:

(1) Zie dit verslag in het 1e gedeelte van 1887, pag. 225.

Op de voordracht van Onzen Minister van Financiën van den 4den April 1888, n°. 9, Registratie;

Gezien het nader rapport van voornoemden Minister van den 11den April 1888, n°. 111, Registratie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Art. 1. Wanneer reeds gebruikt papier zonder betaling van boete van zegel kan worden voorzien, doen de ontvangers van het recht van zegel van de voldoening van het zegelrecht en der opcenten, ingeval deze verschuldigd zijn, blijken door opplakking van een plakzegel en, behoudens het bepaalde in het volgende artikel, door hunne handteekening op of over het zegel heen te schrijven, met beknopte vermelding van hunne qualiteit en standplaats benevens van den dag der opplakking.

Het aldus opgeplakte zegel strekt tot quitantie voor het betaalde zegelrecht.

Art. 2. De door Onzen Minister van Financiën aan te wijzen en in de *Staatscourant* bekend te maken ontvangers van het recht van zegel kunnen over het plakzegel, dat zij, overeenkomstig het bepaalde in het vorig artikel, op de stukken plakken, een afdruk stellen van eenen, hun van 's Rijkswege te verstrekken stempel, aanwijzende hunne qualiteit en standplaats benevens den dag van opplakking. (1)

Art. 3. Van het in de vorige artikelen bedoeld plakzegel wordt geen gebruik gemaakt:

1°. Wanneer op de ter zegeling aangeboden stukken boeten verschuldigd zijn, die tegelijk met het zegelrecht betaald moeten worden.

2°. Wanneer op stukken suppletoir zegelrecht, aan opcenten onderworpen, moet worden bijbetaald en het bij te betalen bedrag minder dan 15 cent in hoofdsom bedraagt.

In deze beide gevallen doen de ontvangers van de betaling van het recht en der opcenten mitsgaders van de boeten, ingeval die verschuldigd zijn, blijken door de volgende quitantie op de stukken te stellen:

„N°. . . . Ontvangen voor zegelrecht . . . . . (voor boete . . . . .) en voor opcenten . . . . .

„te . . . den . . . . .

„De Ontvanger"

(Onderteekening)

---

(1) Bij de resolutie van 20 April 1888 no. 80 zijn als hiertoe bevoegd aangewezen:
a. de ontvangers der registratie voor de burgerlijke akten te *Amsterdam*, en
b. de ontvangers der registratie voor de gerechtelijke en administratieve akten te *Rotterdam* en *'s-Gravenhage*.

Art. 4. De vorenstaande bepalingen zijn niet van toepassing bij het zegelen van buiten het Rijk of in de overzeesche bezittingen van het Rijk opgemaakte effecten, waaromtrent het bepaalde bij het tweede lid van artikel 7 van Ons besluit van den 9den April 1886 (*Staatsblad* no. 49) (1) van toepassing blijft.

Art. 5. De in art. 1 bedoelde plakzegels worden vervaardigd naar het model, vastgesteld bij Ons besluit van den 7den December 1885 (*Staatsblad* nº. 229). (2)

Art. 6. Artikel 10 van het Koninklijk besluit van den 13den Maart 1844 (*Staatsblad* nº. 18), zooals dit is gewijzigd bij artikel 2 van Ons besluit van den 2den December 1882 (*Staatsblad* no. 151) (3) wordt ingetrokken.

Art. 7. Dit besluit treedt in werking den 1sten Juli 1888.

Onze Minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in het *Staatsblad* en in de *Staatscouraat* zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan de *Algemeene Rekenkamer*.

's-Gravenhage, den 13den April 1888.

WILLEM.

De Minister van Financiën,

BLOEM.

---

(1) Medegedeeld in P. W. 2/1885 bl. 459.
(2) " " " " 2/1885 " 453.
(3) " " " " 1/1882 " 240.

PERIODIEK
WOORDENBOEK.

Op den omslag staat als laatste nommer: 7799, dit moet zijn: 7779.

PERIODIEK

WOORDENBOEK

VAN

ADMINISTRATIEVE EN GERECHTELIJKE BESLISSINGEN

IN ZAKE VAN

REGISTRATIE, ZEGEL, HYPOTHEKEN, SUCCESSIE-RECHT, KADASTER, NOTARIAAT, ENZ., ENZ.

TWEEDE GEDEELTE.
1888.

ART. 7688—7779.

Afgeleverd in de maand Juli 1889.

TE GRONINGEN BIJ J. B. WOLTERS, 1889.

Stoomdrukkerij van J. B. Wolters.

PERIODIEK
WOORDENBOEK
VAN
ADMINISTRATIEVE EN GERECHTELIJKE BESLISSINGEN
IN ZAKE VAN
REGISTRATIE, ZEGEL, HYPOTHEKEN, SUCCESSIERECHT, KADASTER, NOTARIAAT, ENZ., ENZ.

A.

No. 7688. AANSTELLINGEN. *Gemachtigden van tolpachters.* Vóór 1866 was bij de voorwaarden van verpachting der Rijks tollen aan de pachters of hunne gemachtigden de verplichting opgelegd om zich te doen beëedigen, maar die bepaling is sedert weggelaten, omdat de beëediging de pachters of gemachtigden toch niet bevoegd maakt tot het opmaken van processen-verbaal, die bewijs in rechten opleveren, en de eedsaflegging geen ander nut zou kunnen hebben (1).

De grond, waarop bij de decisie van 8 October 1852, no. 17 (2), werd aangenomen, dat de aanstellingen van gemachtigden van tolpachters bij art. 27, A, no. 39 der wet van 3 October 1843 van zegelrecht zijn vrijgesteld, dat n.l. die gemachtigden worden aangesteld en beëedigd als ambtenaren,

---

(1) Vgl. P W. n°. 5695.
(2) P. W. n°. 1757.

7688. bevoegd tot het constateeren van overtredingen, is thans vervallen.

Niettemin zijn de *minuten* dier aanstellingen, die door de directeurs der registratie en domeinen worden opgemaakt en bestemd zijn om in het archief der directie te blijven berusten, vrij van zegel, doch zulks niet op grond van het aangehaalde no. 39 van art. 27, A der zegelwet, maar op grond van no. 3 van datzelfde wetsartikel. De aan partij afgegeven kopiëen kunnen niet meer geacht worden vrij te zijn van zegel, sinds de gemachtigden niet meer kunnen worden beschouwd als ambtenaren; deze afschriften kunnen echter in debet gezegeld worden (Art. 444 I. M.).

Noch de minuut, noch het afschrift der aanstellingen behoeft geregistreerd te worden, daar de vrijstelling van art. 70, § III, no. 2 der wet van 22 Frimaire VII toepasselijk is (1). (*Missive dd.* 15 *December* 1888, *no.* 10.)

7689. AFGIFTE VAN LEGAAT. *Als een erflater aan iemand heeft gelegateerd het recht om zeker vast goed bij de scheiding tot zich te nemen tegen inbreng der waarde, terwijl hij aan een ander het vruchtgebruik zijner nalatenschap heeft vermaakt en de afgifte geschiedt bij eene akte, waarbij partijen verklaren dat de boedel eenigen tijd onverdeeld zal blijven, met bepaling dat de waarde eerst na het overlijden van den vruchtgebruiker zal behoeven te worden uitgekeerd, dan is ter zake van deze afgifte niet het recht wegens verkoop, maar slechts f* 1.20 *wegens afgifte van legaat*

(1) Vgl. P. W. no. 5927, pag. 57.

7689. *verschuldigd.* In eene notariëele akte tusschen eene weduwe en hare zes kinderen kwam het volgende voor:

»De comparanten verklaren dat de Heer D. v. A. »v. d. K., in leven grondeigenaar te R., aldaar den »27 October 1886 is overleden;

»dat de erflater onder de werking van den Code »Napoléon zonder huwelijksvoorwaarden is gehuwd »geweest met de eerste comparante;

»dat de erflater heeft nagelaten 6 kinderen, allen »in huwelijk met de 1e comparante geboren, zijnde »H. J. G., G. G., G. H. J., D. J., W. A. en D. J. »v. d. K.

»dat de erflater bij zijn testament dd. 3 Maart »1881 voor den ondergeteekenden notaris verleden, »o.a. heeft gemaakt de woordelijk hieronder volgende »beschikkingen:

»Ik herroep enz.,

»Ik legateer aan mijne echtgenoote, Vrouwe J. H. »d. T., indien zij mij overleeft, het vruchtgebruik »haar leven lang gedurende van mijne geheele nala»tenschap, onder vrijstelling van de verplichting tot »zekerheidstelling.

»Ik legateer aan mijne beide zonen, de Heeren »G. G. v. d. K. en D. J. v. d. K., samen of bij »vóóroverlijden van een hunner aan den langstle»vende alleen, het recht en de keus om bij de »scheiding van mijn boedel en nalatenschap tot zich »te nemen alle de mij toebehoorende onroerende »goederen, met uitzondering van het hierna te mel»den huis en grond »de Blaasbalg" genaamd, onder »den last om binnen 6 maanden na mijn overlijden, »indien mijne genoemde echtgenoote mij vooroverleden

7689. »is — en binnen 6 maanden na haar overlijden, »indien zij mij overleeft, in te brengen de som, »waarop die onroerende goederen zullen worden »waardig geschat door 3 deskundigen binnen 3 maan- »den na mijn overlijden.

»Ik verlang dat mijne beide zonen zich binnen »3 maanden na mijn overlijden bij notariëele akte »zullen verklaren of zij dit legaat aannemen of niet.

»Ik legateer aan mijne dochter, Mejuffrouw H. J. »G. v. d. K., het recht en de keus om bij de schei- »ding van mijn boedel en nalatenschap tot zich te »nemen het huis genaamd »de Blaasbalg" te R., »met den daarbij behoorenden grond (of mijn aandeel »in gemeld onroerend goed) onder den last enz." »(volgen bepalingen als boven);

»dat bedoelde onroerende zaken zijn gewaardeerd »door enz.;

»dat blijkens akte den 25 Januari 1887 voor den »ondergeteekenden notaris verleden, de gezegde »legatarissen hebben verklaard dat zij ieder voor »zich het hun door den erflater gemaakt en hierboven »omschreven legaat aannemen;

»dat de gezamenlijke comparanten de gezamenlijke »uiterste wilsbeschikkingen van den erflater, vervat »in zijn hierboven gemeld testament, in alle opzich- »ten eerbiedigen en alle bepalingen daarin vervat »getrouwelijk zullen uitvoeren;

»dat zij echter zijn overeengekomen, de boedel- »scheiding niet te doen plaats hebben vóór den »22 December 1892, tenzij vóór dien dag de eerste »comparante kwam te overlijden, als wanneer be- »doelde boedelscheiding zoo spoedig doenlijk zal »worden tot stand gebracht;

7689. »dat zij zich bij de tegenwoordige akte bepalen »tot afgifte van de hierboven gemelde legaten aan »de legatarissen, ten welken einde zij hier doen »volgen den staat der onroerende zaken;

»A. Onroerende zaken, door den erflater staande »huwelijk met de eerste comparante aangekocht, »waarin alzoo de helft is gelegateerd:

»1°. gemeente R., een huis enz. Sectie B nommers »1435 enz.; 2°. enz., te zamen geschat op *f* 52866, »dus $^1/_2$ op *f* 26433.

»B. Huis en erf enz., genaamd »de Blaasbalg", mede »door den erflater staande huwelijk met de eerste »comparante aangekocht, waardig geschat op *f* 3400, »dus $^1/_2$ *f* 1700.

»C. Onroerende zaken, door den erflater geërfd, »welke alzoo voor het geheel zijn gelegateerd:

»1°. enz. te zamen geschat op *f* 44995;

»En verklaren alsnu de comparanten ter gedeelte»lijke uitvoering van het testament, bij deze af te »geven, belast met levenslang vruchtgebruik ten »behoeve van de 1e comparante, aan: 1°. de Heeren »G. G. v. d. K. en D. J. v. d. K.

»*a*. $^1/_2$ van de onroerende zaken hierboven onder »A gemeld;

»*b*. de onroerende zaken hierboven onder C gemeld;

»2°. Mejuffrouw H. J. G. v. d. K. $^1/_2$ van het on»roerend goed onder B gemeld;

»met toestemming dat de gemelde onroerende »zaken ten name van de legatarissen in de openbare »registers worden overgeschreven krachtens een »authentiek uittreksel dezer;

»En verklaren daarentegen ten behoeve van de »gezamenlijke gerechtigden in den boedel en de

7689. »nalatenschap, de comparanten G. G. v. d. K. en »D. J. v. d. K. tot zekerheid van de stipte betaling »of inbreng, waartoe zij ingevolge het testament »ter zake de hun afgegeven onroerende zaken ver»plicht zijn, bij deze als eerste verband te hypothe»keeren de hun afgegeven, hierboven onder A en C »gespecificeerde onroerende zaken, tot het beloop »van de geschatte waarde of *f* 71428;

»en de comparant H. J. G. v. d. K. evenzoo het »haar afgegeven onroerend goed onder B gemeld, »als eerste verband tot een beloop van *f* 1700."

De ontvanger had op deze akte geheven 2 rechten à *f* 1.20 en verdedigde deze heffing als volgt.

De onderwerpelijke making moet als een legaat van het onroerend goed worden beschouwd, onder de opschortende voorwaarde dat de legatarissen het binnen 3 maanden na des testateurs overlijden bij notariëele akte moeten hebben aangenomen, aan welke voorwaarde is voldaan, zoodat de legatarissen moeten geacht worden het gelegateerde goed te hebben verkregen van af het oogenblik van het overlijden van den testateur, recht gevende om de afgifte (feitelijke levering) te *vorderen* bij de scheiding.

In plaats van die feitelijke levering te doen bij de scheiding, geschiedt zulks bij de onderwerpelijke akte, hetgeen moet worden aangemerkt als eene vervroegde voldoening aan de verplichting tot feitelijke levering.

De inspecteur was het met den ontvanger niet eens; hij was van oordeel, dat, aangezien bij het testament was gemaakt het recht en de keus om bij de scheiding tot zich te nemen, dus, om de afgifte »pure et simple" te doen zijn, het onroerend goed

7689. bij de scheiding door de legatarissen moest worden tot zich genomen. En hoewel nu in de onderwerpelijke akte verklaard wordt, dat partijen het testament in alle opzichten eerbiedigen en zij alle bepalingen daarin vervat getrouwelijk zullen uitvoeren, was deze verklaring naar de meening van den inspecteur in volstrekten strijd met den verderen inhoud der akte, houdende eerstens overeenkomst om in de eerstvolgende 5 jaren geen boedelscheiding te doen plaats hebben en daarna overgifte aan de legatarissen van het vast goed, dat door dezen verbonden wordt tot zekerheid van den lateren inbreng van de waarde. Partijen zeggen — zoo betoogde de inspecteur verder — dat zij het testament zullen uitvoeren, doch gaan feitelijk er geheel buiten. Alleen bij scheiding kon uitvoering gegeven worden aan het testament en er wordt uitdrukkelijk verklaard, dat vooreerst geen scheiding zal plaats hebben. Het testament is derhalve niet uitgevoerd en de overgifte van het vast goed dus niet gegrond op het testament.

Hierbij mag nog in aanmerking worden genomen, dat partijen in het slot van de akte spreken van »betaling of inbreng".

Er werd daarom door den inspecteur schuldig geacht:

overeenkomst tot uitstel van de boedelscheiding	*f*	1,20
afgifte legaat van vruchtgebruik	»	1,20
reeds geheven . . .	*f*	2,40
$^2/_3$ van *f* 71428 = *f* 47618, 66$^2/_3$ à 4%	*f*	1904,80
$^5/_6$ » » 1700 = » 1416, 66$^2/_3$ à 4%	»	56,80
	f	1961,60

7689.

Transport	*f*	1961,60
38 opcenten . .	»	745,41
Samen . .	*f*	2707,01

De directeur kon zich met de meening van den inspecteur niet vereenigen op de volgende gronden.

De inspecteur acht de heffing onjuist:

1°. omdat niet de goederen zelf, maar het recht om ze tot zich te nemen, is gelegateerd, en

2°. omdat de afgifte volgens het testament bij de scheiding moest geschieden en de onderwerpelijke akte geen scheiding is.

Ter wederlegging van het eerste argument is het voldoende te verwijzen naar de beslissingen, aangehaald door VROOM, 3e druk no. 467, volgens welke een legaat van het recht om de zaak »tot zich te nemen" of »te nemen", in tegenstelling van een legaat van het recht om eene zaak »over te nemen", als een legaat van de zaak zelve mag worden beschouwd.

Tegen het tweede kan worden aangevoerd dat, al heeft de erflater het recht gegeven om *bij scheiding* de goederen tot zich te nemen, eene vrijwillige vroegere voldoening door de erfgenamen aan hunne verplichting de afgifte niet in een verkoop doet veranderen.

Met een beroep op het in de akte voorkomende woord »betaling", dat volgens het B. W. in het algemeen voldoening aan eene verbintenis beteekent, kan het bestaan eener koopovereenkomst zeer zeker niet bewezen worden.

Het Bestuur heeft zich met het gevoelen van den directeur vereenigd, doch te kennen gegeven dat op de akte verschuldigd waren *drie* rechten van *f* 1.20,

7689. als één wegens de overeenkomst omtrent de boedelscheiding en twee wegens afgifte van twee legaten. De afgifte aan de kinderen geschiedde toch wel onder den last van vruchtgebruik der moeder, doch dit vruchtgebruik zelf werd niet afgegeven. (*Res. van* 12 *Sept.* 1888, *n*°. 12.)

7690. AKTEN (BUITENLANDSCHE). *Extract uit eene Belgische akte van scheiding, hier te lande ter registratie aangeboden. Vorderbaarheid van het evenredig recht.* Aan een der kantoren werd ter registratie aangeboden een zoogenaamd »extrait analytique", afgegeven door een notaris in Belgie, uit eene voor hem verleden akte van scheiding. Dit extract hield in de verklaring van den bedoelden notaris, dat bij de op den . . . . voor hem verleden akte van scheiding der nalatenschap van X, tusschen zijne beide kinderen A en B, o. a. aan A was toebedeeld eene hypothecaire schuldvordering groot *f* . . ., ten laste van C, wonende te Amsterdam.

De ontvanger weigerde deze akte anders te registreeren dan tegen betaling van het evenredige recht van scheiding, doch de belanghebbende, die van meening was dat het stuk tegen een vast recht van *f* 1.20 behoorde geregistreerd te worden, bracht tegen die weigering bij het Bestuur bezwaren in. Hij voerde daarbij aan, dat bedoeld stuk, om tot het evenredige recht van scheiding aanleiding te kunnen geven, het bewijs van eene gesloten overeenkomst zou moeten opleveren en dat zulks niet het geval was. Noch de Code Civil, noch de Belgische notariswet, noch eenige andere Belgische wet, zoo betoogde hij verder, kent de »extraits analytiques"

7690. welke geene woordelijk gelijkluidende uittreksels zijn van de notariëele akten, maar een relaas van den notaris, dat den inhoud daarvan met andere woorden weergeeft. De »extraits analytiques" zijn slechts door het gebruik bekend en dienen klaarblijkelijk, als afgegeven door geloofwaardige personen, alleen tot inlichting voor hen, die geen wettelijk bewijs vergen. Zij bewijzen de overeenkomst niet.

Aan den belanghebbende is te kennen gegeven, dat, zooals uit de arresten van den Hoogen Raad van den 5 Mei, den 23 Juni en den 8 December 1882 (P. W. no. 6623, 6624 en 6734) volgt, het aan den ontvanger, bij wien eene akte ter registratie aangeboden wordt, ter beoordeeling staat, hoeveel recht op de akte schuldig is, behoudens de bevoegdheid van den belastingschuldige om het naar zijne meening te veel betaalde terug te vorderen, en dat bovendien in het onderwerpelijke geval het gevoelen van den ontvanger gegrond voorkwam, omdat, voor de toepassing der belastingwet, een door een buitenlandschen notaris in zijne kwaliteit afgegeven extract uit een te zijnen overstaan verleden akte moet gerekend worden het door belanghebbenden gewenschte bewijs op te leveren van hetgeen in het extract vermeld staat. (*Res. van* 14 *December* 1888, *n*°. 48.)

7691. AKTEN (GERECHTELIJKE). *Moeten de vergunning bedoeld in art.* 685 *en het bevelschrift van art.* 686 *W. v. B. R. op de minuut of op de expeditie geregistreerd worden?* Men verschilde van gevoelen over de vraag of de rechterlijke uitspraken, bedoeld in artt. 685 en 686 W. v. B. R., moeten gerekend worden tot de

7691. *jugements* dan wel tot de *ordonnances sur requête.* Van de eene zijde werd aangevoerd, dat deze uitspraken, althans het bevel van art. 686 W. v. B. R., voor de toepassing der registratiewet geheel gelijk moeten staan met dat van art. 1122 B. W., hetwelk als eene beschikking, houdende injonction de procéder à vente, volgens art. 68, § 3, no. 7 der wet van 22 Frimaire VII onder de jugements wordt gerangschikt (1). Van eene andere zijde werd daartegen aangevoerd, dat deze bevelschriften niet geheel gelijk staan, omdat in het geval van art. 1122 B. W. een voorafgaand verhoor noodig is, in dat van art. 686 W. v. B. R. niet, zoodat in het eerste geval geene eenvoudige ordonnantie kan afgegeven worden; bovendien worden in art. 946 C. de Pr. C. soortgelijke bevelen als die van artt. 685 en 686 W. v. B. R. uitdrukkelijk ordonnances genoemd.

Het Bestuur heeft zich met deze laatste meening vereenigd en beslist dat de rechterlijke beschikkingen, bedoeld in de artt. 685 en 686 W. v. B. R., op de minuut moeten worden geregistreerd. (*Res. van* 19 *Juli* 1884, *n°*. 24, *en* 21 *December* 1888, *no.* 11.)

7692. *Titelrecht. Een vonnis, houdende veroordeeling tot betaling van eene zekere som als schadevergoeding ter zake van gebrekkige levering van verkocht graan, betreft niet de uitvoering der koopovereenkomst.* Arrest van het *Fransche hof van Cassatie* van 30 October 1888, luidende:

»La Cour,

Statuant sur le moyen unique du pourvoi;

---

(1) Vgl. P. W 1830, 1e ged., bl. 14, n°. 8; BARTSTRA n°. 113; vgl. ook P. W. no. 6537.

7692. Vu l'article 69, § 2, n°. 9 de la loi du 22 frimaire an VII;

Vu etc.,

Attendu que, par exploit du 30 novembre 1881, Vanderzée a fait assigner Dukers devant le tribunal de commerce de Boulogne-sur-Mer, pour s'entendre condamner à lui payer des dommages-intérêts à donner par état, à raison de ce qu'un chargement de blé, livré par Dukers à Vanderzée, en exécution d'un marché passé entre eux, n'était pas de qualité loyale et marchande;

Attendu que, par jugement du 14 février 1882, le tribunal de commerce, statuant sur ladite demande, a déclaré Vanderzée recevable en son action et a fixé les dommages-intérêts dûs par Dukers à la somme de 9,944 francs;

Attendu que la demande de Vanderzée, formulée dans les termes qui viennent d'être rappelés, tendait non à l'exécution du marché, qui avait été exécuté, ni à la reconnaissance de ce marché dont l'existence n'était pas contestée, mais uniquement à l'allocation de dommages-intérêts, à raison du vice de la marchandise livrée;

Attendu que si Vanderzée, pour justifier sa demande, a fait valoir les circonstances dans lesquelles le marché avait été passé, et si le tribunal, dans les motifs de son jugement, a cru devoir examiner ces circonstances, il n'en est pas moins certain que la demande dont il s'agit n'a jamais eu d'autre caractère que celui d'une action en dommages-intérêts, et que le dispositif du jugement ne statue pas sur d'autres questions;

Attendu, en droit, que les jugements qui contien-

7692. nent la reconnaissance d'un marché et en ordonnent l'exécution, sont seuls assujettis au droit de titre; que, dans l'espèce, il ne pouvait être perçu de droit proportionnel que sur les dommages-intérêts alloués par le jugement;

Attendu, dès lors, qu'en décidant le contraire, et en condamnant Vanderzée à payer un droit de titre sur l'importance du marché, le jugement attaqué a violé les dispositions susvisées;

Par ces motifs,

Cass , etc." (1).

7693. **AKTEN TENGEVOLGE VAN ANDERE OPGEMAAKT.** *Akte van huwelijksvoltrekking, opgemaakt krachtens een door den ambtenaar van den burgerlijken stand afgegeven afschrift van de akte van erkenning der bruid als natuurlijke dochter van X.* Bij de naziening der bijlagen van de registers van den burgerlijken stand ter griffie van eene der arrondissements-rechtbanken werd bevonden, dat bij de akte van de voltrekking van het huwelijk tusschen A en B gebruik was gemaakt van eene akte van erkenning van de bruid, B, als de natuurlijke dochter van X; zulks om de identiteit van de moeder der bruid te bewijzen. De erkenning was geschied op de in art. 336, al. 2 B. W. aangegeven wijze en een afschrift der akte van erkenning was gehecht aan de akte van huwelijksvoltrekking. Daar gezegd afschrift, hoewel niet vrijgesteld van de formaliteit van registratie, ongeregistreerd was, vorderde de betrokken inspecteur

(1) Vgl. P. W. no. 7555.

7693. eene boete van *f* 37.50 wegens overtreding van art. 42 der wet van 22 Frimaire VII.

Deze vordering is echter door het Bestuur buiten gevolg gesteld. In een geval als het onderwerpelijke is noch art. 41, noch art. 42 der wet van 22 Frimaire VII overtreden. Art. 41 is niet overtreden, omdat het niet geldt voor ambtenaren van den burgerlijken stand, en art. 42 niet, omdat dit artikel alleen verbiedt het opmaken van akten enz. krachtens onderhandsche en buitenlandsche akten en een afschrift van eene akte van den burgerlijken stand daartoe niet behoort (Vgl. P. W. 1/1832, p. 16, n°. 5). (*Miss. van* 27 *October* 1888, *n°.* 27.)

7694. AKTEN VAN OPENBARE EN ANDERE BESTUREN. *Schuldbekentenissen ten laste van gemeente besturen. Termijn van registratie.* Bij de grondige naziening van de stukken van een gemeentebestuur werd door den inspecteur, die deze naziening deed, eene onderhandsche schuldbekentenis wegens door de gemeente geleend geld aangetroffen, die wel op behoorlijk zegel was geschreven, maar ongeregistreerd was gelaten.

De betrokken gemeente-secretaris meende, op grond van de beslissing opgenomen in het P. W. onder n°. 1122, dat de akte van schuldbekentenis niet aan een gedwongen termijn van registratie onderworpen was, doch de inspecteur was van gevoelen, dat die beslissing alleen betrekking heeft op bewijzen van aandeel in openbare geldleeningen. De verplichting in artikel 20 der wet van 22 Frimaire jaar VII opgelegd, strekt zich, meende hij, uit tot alle akten, waarbij de gemeente als contrac-

7694. teerende partij optreedt en die door den secretaris zijn medeonderteekend; de aard der overeenkomst maakt daarbij geen verschil.

Het Bestuur heeft zich niet met de meening van den inspecteur vereenigd.

Evenals bij de beslissing, medegedeeld onder n°. 7683 van dit werk, is aangenomen, dat voor de toepassing der zegelwet eene op zich zelf staande eenzijdige schuldbekentenis *op naam* wegens geleend geld, ten laste van eene gemeente, niet onder de effecten gerangschikt kan worden, maar als eene onderhandsche akte moet worden beschouwd, behooren dergelijke schuldbekentenissen, op de in de beslissingen P. W. n°s. 1122 en 5481 (zie ook P. W. n°. 6287) aangegeven gronden, aangemerkt te worden als onderhandsche akten, die niet binnen 20 dagen na de dagteekening geregistreerd behoeven te worden. (*Miss. van 24 December* 1888, *n°.* 7.)

7695. AKTEN VERSCHILLENDE BESCHIKKINGEN INHOUDENDE. *Geeft bij eene akte van ruiling het voorbehoud door een der beide partijen van het recht van huur op het door hem afgestane, aanleiding tot de heffing van een afzonderlijk recht wegens huur?* In eene notariëele akte van ruiling van vast goed van 21 Juni 1888 kwam het navolgende voor.

»Ten aanzien van de aanvaarding van de geruilde »perceelen, verklaarden partijen te zijn overeenge»komen, dat de contractant J. over het loopende »jaar het vrije gebruik van het door hem in ruil »*afgestane* perceel zal houden, en voorts dat perceel »over de jaren 1889 en 1890 tot ultimo December »van laatstgenoemd jaar in huur zal houden, tegen

7695. »eenen jaarlijks vóór den afloop van ieder huurjaar »betaalbaren huurprijs van *f* 250, waartegen hij den »huurprijs van *f* 250 over denzelfden tijd zal hebben »van het door hem bij ruiling in eigendom verkregen »perceel (bij derden in huur)."

Behalve het geheven recht van ruiling werd wegens deze clausule schuldig geacht het recht van huur over 2 × *f* 250 = *f* 500, $1^1/_8$ % à *f* 5.62[5].

Het Bestuur heeft zich evenwel met deze meening niet vereenigd. Immers nu partijen de bepaling omtrent de huur vaststellen ter gelegenheid van het maken eener bepaling omtrent de aanvaarding der geruilde perceelen, kwam het aannemelijk voor, dat ook hier niet eene op zich zelf staande overeenkomst van huur en verhuur is gesloten, maar evenals in de gevallen, behandeld in de decisiën P. W. n°s. 2775, 3336 en 4398 (1), het genot van het geruilde tijdelijk is voorbehouden, met toekenning van eene schadeloosstelling deswege. (*Res. van 4 December* 1888, *n*°. 25.)

7696. *Verklaring van lastgeving (déclaration de command) met vestiging van erfdienstbaarheid. Afzonderlijk recht wegens schenking.* Bij publieken verkoop dd. 18 Januari 1888 werd door H. v. E. te L., met voorbehoud van het recht om zijn lastgever te noemen, een perceel vast goed aangekocht voor een koopprijs van *f* 1905. In een den volgenden dag ten verzoeke van genoemden H. v. E. buiten tegenwoordigheid van den verkooper opgemaakte akte de command kwam het volgende voor:

---

(1) Vgl. ook P. W. n°. 7377.

7696. »De comparant H. v. E. verklaarde perceel een »der veiling te hebben gekocht als volgt.

»I. Namens H. S., visscher te Z., het huis met »open grond ten oosten en ten noorden daarvan »gelegen, uitmakende ongeveer het zuid westelijk »deel van het geheele perceel.

»II. Namens Mejuffrouw G. W., weduwe W. v. d. »B. Gzoon, voor de helft, en G. v. d. B. en H. J. v. »d. B., voor de wederhelft, kooplieden allen te Z. »het schuurtje met grond en bleek, uitmakende het »noordoostelijk gedeelte van het geheel.

»III. Voor zich zelf: een stuk grond, uitmakende »het zuid oostelijk gedeelte van het geheel, alles »zooals is afgepaald;

»dat de koopprijzen onderling zijn geregeld als volgt:

»Voor het sub I gemelde van S twaalf honderd »acht en negentig gulden *f* 1298;

»voor het sub II gemelde driehonderd een en tachtig »gulden *f* 381;

»voor het sub III gemelde van v. E. tweehonderd »zesentwintig gulden *f* 226.

»Mede compareerden S., G. v. d. B. en H. J. v. d. »B., de twee laatsten tevens als mondeling gemach- »tigden van hunne moeder de weduwe W. v. d. B. »gemeld.

»De gezamentlijke comparanten verklaarden, ieder »voor zooveel elk aangaat voor zich en in qualiteit, »den koop als in voege voorschreven te accepteeren, »en aan te nemen bij nadere acte te doen blijken de »kadastrale nummers geheel of ten deele vallende »onder het voor ieder gekochte. Dat het perceel sub »een, door S. gekocht, bezwaard wordt met regt »van overweg (voor paarden en wagens ingesloten)

7696. »over den noordkant van het door hem gekochte, »ten behoeve van het sub III door v. E. gekochte, »naar de straat, en ten behoeve van het sub II ge- »kochte en ten behoeve van de aan koopers sub II »behoorende perceelen te Z. sectie B nummers 727, »617, en 617*a*, ter uitoefening van welk recht S. aan- »neemt om het schuurtje in de steeg weg te breken en »den mond van den zich aldaar bevindenden regenbak »gelijk te maken met den grond en gesloten te »houden met een stevig luik of deksel, zoodat de »overweg ongehinderd daarover kan geschieden."

De ontvanger had op de eerstgenoemde akte het recht wegens verkoop geheven; op de laatst gemelde akte had hij een bedrag van *f* 6.50 in hoofdsom geheven, aldus berekend:

1°. verkoop aan S.:

Opgelegde last e. o. geschat op *f* 50, à 4 % = ... *f* 2.

deel in koopsom en lasten *f* 1383.08, à $^1/_4$ % = ... - 3.47^5

2°. verkoop aan G. W. c. s., deel in de koopsom en lasten *f* $405.76^1/_2$ à $^1/_4$ % = - 1.02^5

Samen in ppl. *f* 6.50

Deze heffing was gegrond op de overweging dat de akte constateerde een nieuwen verkoop door den lasthebber aan zijn zoogenaamden command, omdat aan dezen verplichtingen werden opgelegd, die niet voortvloeiden uit de veiling en toewijzing (vgl. BARTSTRA vervolgd door KIST, n°s. 1027—1029).

De inspecteur kon zich met deze opvatting niet vereenigen. Daargelaten nog, zoo betoogde deze, dat de verkooper niet compareert, schijnt het niet twijfel-

7696. achtig, dat op de aangehaalde plaatsen bij KIST alleen sprake is van *dezelfde voorwaarden* met betrekking tot den *verkooper*, en dat het aan de opgegeven lastgevers volkomen vrijstaat, *onderling* ten opzichte van de door hen gekochte perceelen in dezelfde akte erfdienstbaarheden te vestigen of andere bepalingen te maken, zonder dat de akte daardoor van aard verandert. Het gevolg van het maken van dergelijke bepalingen kan alleen zijn, dat zij aanleiding geven tot de heffing van afzonderlijk recht, doch de acte de command blijft als *zoodanig* bestaan.

Deze meening vindt steun bij CHAMPIONNIÈRE et RIGAUD, Traité n°. 1952—1955, en speciaal in het laatste nommer, waar voorkomt: »Si l'acquéreur, dit »POQUET DE LIVONIÈRES liv. 3, chap. 4, Sect. 5, fait »sa déclaration au profit d'un ou de plusieurs par»ticuliers, pour certaines portions, il peut, en ce »cas, faire arbitrairement la ventilation des choses »qu'il cède et de celles qu'il retient; fixer le prix »de chaque portion et faire de *nouvelles conventions*, »par rapport à ces divers prix, au partage et *à »l'exploitation de ces différentes portions*. Cette règle est »confirmée par la jurisprudence intervenue sur la »loi du 22 frimaire."

Het kwam den Inspecteur alzoo voor, dat op de akte van 19 Januari 1888 verschuldigd was:

1°. voor de verklaring van lastgeving, conform P. W. n°. 719 en 1881, 2 rechten à *f* 1.20 = *f* 2.40

2°. voor vestiging van erfdienstbaarheid *om niet* (ten laste van de eigenaren der heerschende erven wordt geen equivalent bedongen), doch die niet uitdrukkelijk is aangenomen, daar de aanneming alleen kan worden

7696. Transport	*f* 2.40
afgeleid uit de onderteekening der akte (zie P. W. 5752 en 6492), vast recht	- 1.20
Totaal	*f* 3.60
De ontvanger had als voormeld geheven in hoofdsom . . . . *f* 6.50	
38 opcenten . . . . . - 2.47	- 8.97
Zoodat de teruggaaf werd voorgesteld van	*f* 5.37

De directeur gaf zijn gevoelen te kennen als volgt: De meest aannemelijke opvatting schijnt dat G. W. c. s. en v. E. van perceel I hebben gekocht de noordoostelijke en zuidoostelijke gedeelten met de erfdienstbaarheid op het zuidwestelijk gedeelte, en S. laatstgemeld gedeelte, bezwaard met de erfdienstbaarheid.

Dat deze erfdienstbaarheid ook gevestigd wordt ten behoeve van perceelen, die reeds aan G. W. c. s. toebehoorden, geeft, naar het voorkomt, evenmin aanleiding tot de heffing van een afzonderlijk recht als de verbintenis van S. om werken weg te ruimen, die aan de uitoefening der erfdienstbaarheid hinderlijk zijn

Is deze opvatting juist, dan zouden op de akte slechts twee rechten van *f* 1.20 verschuldigd zijn, en dus teruggegeven moeten worden een bedrag van *f* 6.57.

Het Bestuur heeft zich met de opvatting van den Directeur, zooals die vermeld was in het eerste lid van zijn opmerking geheel vereenigd, maar daarbij tevens het volgende te kennen gegeven. De afstand der erfdienstbaarheid ten behoeve der perceelen, welke reeds vóór de akte van command aan G. W.

7696. c. s. toebehoorden, staat met den aankoop der andere perceelen niet in een onafscheidelijk verband. Nu de gezamentlijke comparanten verklaarden »ieder voor zooveel elk aangaat", dat die erfdienstbaarheid gevestigd wordt, kan de uitdrukkelijke aanneming in die vermelding gezien worden en is derhalve wegens afstand om niet eener erfdienstbaarheid het recht wegens schenking verschuldigd. Voor de likwidatie van dit recht kan de schatting des ontvangers, in den zin als bedoeld bij P. W. n°. 7412, gevolgd worden. (*Res. van* 3 *Juli* 1888, *n°.* 5.)

B.

7697. BELASTINGEN. *Overtreding der wet op de personeele belasting. Dagvaarding van getuigen à décharge.* Volgens art. 50 der wet van 29 Maart 1833 (*Stbl. n°.* 4), in verband met art. 141, 2°. van het Wetboek van Strafvordering en art. 7 al. 8 der invoeringswet van 15 April 1886 (*Stbl. n°.* 64), worden de overtredingen in zake personeele belasting door de *administratie der belastingen* als misdrijven voor den strafrechter vervolgd.

Een op ongezegeld papier geschreven exploit van dagvaarding van getuigen ter ontlasting, ten verzoeke van een beklaagde wegens overtreding der wet op de personeele belasting opgemaakt, werd aan een ontvanger der registratie aangeboden. Deze was van oordeel dat het exploit moest worden geregistreerd tegen een recht van *f* 1.20 en dat de zegelwet was overtreden, omdat het op ongezegeld papier geschreven was. De vrijstellingen verleend voor stukken in strafzaken konden, volgens den ontvanger, niet

7697. worden ingeroepen, omdat een onderscheid moet worden gemaakt tusschen akten en vonnissen betrekkelijk overtredingen in belastingzaken, welke door het Openbaar Ministerie voor den strafrechter worden vervolgd, en die in zaken, welke voor den strafrechter worden aangebracht door de administratie der belastingen (1).

De directeur was van oordeel dat het exploit op ongezegeld papier geschreven mocht worden, omdat art. 27 A n°. 16 der zegelwet de dagvaardingen van getuigen ter ontlasting uitdrukkelijk opnoemt en, zooals reeds bij de gedrukte circulaire n°. 742 op grond van het arrest van den Hoogen Raad van 12 November 1839 werd aangenomen, een belastingprocedure, als die waarin hier gedagvaard was, voor de toepassing der *zegelwet*, onder de strafzaken moet worden gerangschikt (2). Wat de registratie betreft, achtte de directeur het twijfelachtig, of de dagvaarding kon gerekend worden te behooren tot de exploiten, gedaan op grond van het Wetboek van Strafvordering, waarvoor bij art. 79 in verband met art. 5 der wet van 18 April 1874 (*Stbl. n°.* 66), gewijzigd bij art. 2 der wet van 28 Augustus 1886 (*Stbl. n°.* 131) (3), nevens vrijstelling van zegelrecht ook vrijstelling van de formaliteit van registratie is verleend.

Het bestuur, in deze zaak geraadpleegd, heeft beslist, dat het exploit van dagvaarding zoowel van zegelrecht als van de formaliteit van registratie was vrijgesteld. Al wordt in de wet van 4 Januari 1814 (*Stbl. n°.* 3) alleen gesproken van strafzaken, die door de ambtenaren van het Openbaar Ministerie

---

(1) Circ. n°. 751, P. W. n°. 6693.
(2) Vgl. P. W. 1846, n°. 284.
(3) Vgl. P. W. n°. 7444, 7445.

7697. vervolgd worden, dit is niet het geval in art. 27 A n°. 16 der wet van 3 October 1843 (*Stbl. n°.* 47), noch in art. 5 der vooraangehaalde wet van 18 April 1874, welke beide wetsbepalingen toepasselijk zijn op *alle* strafzaken, de vervolgingen wegens overtreding der wet op de personeele belasting daaronder begrepen. (*Res. van* 11 *Juli* 1888, *n°.* 58.)

7698. BOETEN EN GERECHTSKOSTEN. *Boeten, verbeurd wegens overtreding van provinciale verordeningen zijn voor den Staat. De gerechtskosten eveneens, tenzij die het gevolg zijn van overtredingen van provinciale belasting-verordeningen.* Zekere W. werd door den kantonrechter veroordeeld tot boete en in de kosten, wegens overtreding van het Politie-reglement op de rivieren en kanalen in de provincie Groningen, vastgesteld bij besluit der Staten van dat gewest van 11 November 1884. Toen de boete en kosten aan den betrokken ontvanger der registratie werden aangeboden, weigerde deze die gelden aan te nemen, op grond dat art. 2 der wet van 25 Mei 1880 (*Stbl.* n°. 86) nog voortdurend van kracht zou zijn. Daarop werden die gelden overgebracht ter griffie van Gedeputeerde Staten.

Deze waren van meening, dat art. 2 der wet van 25 Mei 1880 (*Stbl.* n°. 86) is vervallen door art. 35 van het nieuwe strafwetboek; en dat — zelfs wanneer mocht worden aangenomen, dat voormeld art. 2 in stand gebleven was — toch de ontvanger der registratie de boeten en kosten wegens dergelijke overtredingen moest invorderen en ten bate der provincie bij den betaalmeester overstorten.

De opmerking omtrent des ontvangers verplichting

7698. tot invordering was ongetwijfeld juist (1) en ook de meening, dat art. 2 der wet van 25 Mei 1880 is vervallen, was gegrond.

Het Bestuur heeft omtrent dit laatste punt het volgende te kennen gegeven:

In de memorie van toelichting van het ontwerp-strafwetboek werd bij art. 45 van dat ontwerp (gelijkluidend met art. 35 van het tot stand gekomen wetboek) verwezen naar den tweeden titel, afdeeling V *a* dier memorie, waarin o. a. het volgende voorkomt:

»Omtrent de bestemming der geldboeten gelden »thans verschillende voorschriften. De regel is, dat »zij komen ten bate van 's Rijks schatkist, maar die »regel lijdt belangrijke uitzonderingen ingevolge art. »466 C. P., artt. 164 en 282 gemeentewet en art. 4 »der wet van 12 Juli 1855 (*Stbl.* n⁰. 102). Het is »wenschelijk deze uitzonderingen te doen vervallen, »behalve art. 282 der gemeentewet, dat als passende »in het gemeentelijk belastingstelsel naast het nieuwe »wetboek van kracht zal moeten blijven. In alle an»dere gevallen geldt de regel van art. 45. Immers »alle kosten van vervolging en alle kosten der uit»voering van vrijheidstraffen komen ten laste van »den Staat; de laatste zonder eenig recht van ver»haal, daar ook bij overtreding van provinciale, »gemeente- en waterschapsverordeningen, de toepas»sing der straf een algemeen staatsbelang is, maar »in dit stelsel moet dan ook de opbrengst der geld»boete altijd aan den staat worden verantwoord."

Zoowel uit de woorden, waarin de bepaling van art. 35 W. v. Sr. vervat is, als uit bovenvermelde

(1) Vgl. P. W. 3062, 4977, 6560.

7698. toelichting blijkt, dat behoudens het bij artikel 25 der wet van 15 April 1886 (*Stbl.* n⁰. 64) gehandhaafde artikel 282 der gemeentewet, alle overige wetsbepalingen, die de boeten aan anderen dan den Staat toekennen, door art. 3 letter *d* der voormelde wet van 1886 zijn ingetrokken; zelfs nu de wet van 25 Mei 1880 (*Stbl.* n⁰. 86) van lateren datum is dan de bovenvermelde memorie van toelichting, die gedurende het zittingsjaar 1878—1879 bij de Staten-Generaal werd ingediend.

Het motief voor artikel 45 van het ontwerp, dat namelijk alle vervolgingskosten (behalve die in art. 281 gemeentewet genoemd, waarnaar de memorie van toelichting in eene noot verwijst) ten laste van den Staat komen, geldt wel niet voor de vervolgingen wegens overtredingen van provinciale belasting-verordeningen, daar artikel 71 der wet van 18 April 1874 (*Stbl.* n⁰. 66) die uitdrukkelijk ten laste der provincie brengt; doch dit belet niet, dat er geen reden bestaat om eene uitzondering op den algemeenen regel aan te nemen, welke niet in de wet voorkomt.

Dat artikel 2 der meergemelde wet van 1880 ingetrokken is bij artikel 3 letter *d* der wet van 15 April 1886 (*Stbl.* n⁰. 64) is ook de meening van Prof. Mr. POLS, die dit aanteekent in de door hem herziene nieuwe uitgave van FRUIN'S »Nederlandsche wetboeken" (pag. 1260).

Wat de kosten aangaat, ook deze komen in casu ten bate van den Staat, aangezien het politie-reglement op de rivieren en kanalen in de provincie Groningen van den 11 November 1884 geen belasting-verordening is, wat daaruit blijkt, dat be-

7698. doeld reglement niet door de wet bekrachtigd is (zie art. 129, oud, der Grondwet en art. 116 Prov. wet). Artikel 71 van het tarief van gerechtskosten in strafzaken kan hier dus geen toepassing vinden (1). (*Miss. van* 19 *December* 1888, n°. 45.)

7699. *Inrichting der waarschuwingen tot betaling van boeten en gerechtskosten.*

Door het Departement van Justitie werden bedenkingen ingebracht tegen de handelwijze van een ontvanger der registratie, die gewoon was, om in de waarschuwingen tot betaling van boete en gerechtskosten niet afzonderlijk te vermelden hoeveel voor boete en hoeveel voor gerechtskosten moest worden voldaan, doch het totaal van het verschuldigde in ééne som op te geven. Die ontvanger meende daardoor te handelen in den geest van artikel 5 der circulaire n°. 1081 (2). Hem is te kennen gegeven, dat dit niet het geval was, en hij is uitgenoodigd voortaan de bedragen der boeten en die der kosten elk afzonderlijk in de waarschuwingen te vermelden, daar de tot dusverre door hem gevolgde handelwijze vaak ten gevolge had, dat de veroordeelden meenden, dat zij alleen door het gezamenlijk bedrag van de boeten en de kosten te betalen, de toepassing der vervangende hechtenis konden ontgaan. (*Miss. van* 5 *October* 1888 n°. 16.)

7700. *Rechten van zegel en registratie in zaken, waarin het Openbaar Ministerie optreedt in het belang of de uitvoering der wet en waarvan de burgerlijke rechter kennis neemt.* Volgens art. 77 der wet van 18 April 1874

---

(1) Vgl. P. W. n°. 7020
(2) P. W. n°. 7305.

7700. (*Stbl. n⁰.* 66) (1) zijn de bepalingen van het 11e hoofdstuk dier wet »van de vereffening der kosten van het rechtsgeding" toepasselijk in de gevallen bedoeld in art. 72 derzelfde wet. De in laatstgemeld artikel bedoelde gevallen zijn die van toewijzing of inwilliging der vordering van het openbaar Ministerie in zaken, waarin het ambtshalve optreedt in het belang of ter uitvoering der wet en waarvan de burgerlijke rechter kennis neemt. In deze gevallen worden alzoo volgens voormeld art. 77, in verband met art. 74, de kosten van het rechtsgeding, waarin de veroordeelde wordt verwezen, begroot bij staat, en worden onder deze kosten verstaan al de kosten door de vervolging veroorzaakt en mitsdien ook de in debet gestelde registratierechten, verschuldigd wegens de in die vervolging opgemaakte en geregistreerde stukken, benevens de zegelrechten van het voor die stukken op krediet afgegeven gezegeld papier.

Met betrekking tot dit onderwerp is door den Minister van Justitie onder dagteekening van 6 Maart 1884, 5e afd., n⁰. 213, de volgende aanschrijving gericht aan de Procureurs-Generaal bij de Gerechtshoven:

»Volgens door den Minister van Financiën aan »mij gedane mededeeling worden, in geval door het »Openbaar Ministerie onder curateelestelling wordt »gevorderd, in den staat van kosten, bedoeld bij »art. 74 van de wet van 18 April 1874 (*Stbl. n⁰.* 66), »welk artikel, blijkens art. 77, toepasselijk is op de »zaken waarvan wordt melding gemaakt in art. 72,

---

(1) Gedrukte circulaire n⁰. 985.

7700. »niet steeds opgenomen de zegelrechten en de in »debet gestelde registratierechten van de in die »vervolging opgemaakte stukken.

»Naar aanleiding daarvan, heb ik de eer U te »verzoeken de Griffiers van de rechtscolleges in Uw »ressort aan te schrijven voor de opneming van die »zegel- en registratierechten in den staat van kosten »te zorgen en de Ambtenaren van het Openbaar »Ministerie aan te bevelen daarvoor op de wijze, »bepaald bij het tweede lid van art. 75 van gemelde »wet, te waken.

»Tot toelichting heeft de Minister van Financiën »opgemerkt, dat de hierbedoelde stukken in debet »worden geregistreerd op grond van art. 70, § 1, »n°. 2 en 5 der wet van 22 Frimaire VII en dat »zij, voor zoover de registratie op grond van die »wetsbepalingen in debet plaats heeft, volgens art »27 *A*, n°. 22 der wet van 3 October 1843 (*Stbl. n°.* »47), van zegelrecht zijn vrijgesteld, doch voor »zoover zij niet in deze vrijstelling deelen, zooals »het requisitoir tot curateele, dat niet aan de forma»liteit van registratie is onderworpen, op gezegeld »papier moeten worden gesteld, welk gezegeld papier »volgens administratief voorschrift, aan de rechter»lijke ambtenaren op krediet wordt verstrekt." (1)

---

(1) De op het geding tot onder curateelestelling gevolgde stukken, betrekkelijk de ambtshalve door den kantonrechter te doene benoeming van een curator en toezienden curator over den onder curateele gestelde, worden niet uit kracht der wet, maar ten gevolge van eene administratieve vergunning in debet geregistreerd (vgl. P. W. n°. 1492); zij deelen alzoo niet in de vrijstelling van zegelrecht, verleend bij art. 27 letter A n°. 22 der zegelwet, doch het daarvoor benoodigde gezegeld papier kan op

7701. BORGTOCHT. *Akte, waarbij iemand zich verbindt als borg ten beloope eener hem toebehoorende en door hem verbonden inschrijving op het Grootboek der Nationale schuld. Borgtocht of inpandgeving?* Een notariëele akte hield de navolgende verbintenis in:

»De comparant verklaart dat hij ter voldoening »aan de voorschriften van de borgstelling van het »personeel der Maatschappij tot Exploitatie van Staats»spoorwegen, ter prestatie van den borgtocht, die »door den Heer L., goederenklerk tweede klasse bij »de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwe»gen, wonende te R., moet worden gesteld tot waar»borg van het goed en deugdelijk beheer der aan »hem in zijne betrekking als ambtenaar bij genoemde »maatschappij toevertrouwde gelden, geldswaarden »of andere waarden, zoo in gemelde hoedanigheid »als wegens alle ander en verder rekenplichtig be»heer, dat hem bij de administratie van de gemelde »Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen »later mocht worden opgedragen, en voorts in het »algemeen tot waarborg van al wat hij krachtens »zijne betrekking als ambtenaar bij gemelde maat»schappij, uit welken hoofde ook, aan haar mocht »verschuldigd zijn of worden, zich voor genoemden »Heer L. in zijne voorschreven betrekking te stellen »tot borg ten beloope der som, welke na te noemen »kapitale som bij verkoop door gemelde maatschappij »krachtens de haar bij deze acte verleende bevoegd-

---

krediet afgegeven worden. De wegens deze stukken verschuldigde rechten van zegel en registratie worden, des noods, bij dwangschrift ingevorderd van den curator, als beheerder der bezittingen van den onder curateele gestelde. (Vgl. P. W. n⁰. 1493.)

7701. »heid met de interessen en na aftrek der kosten zal »opbrengen, en uit dien hoofde bij deze bepaaldelijk »ten behoeve van gemelde Maatschappij tot Exploitatie »van Staatsspoorwegen te verbinden eene in het »Grootboek der twee en een half percents Nationale »Schuld ten name van hem comparant onder letter ». . . deel . . . nommer . . . ingeschreven en hem »in vollen en vrijen eigendom toekomende kapitale »som van acht honderd gulden, belovende hij com»parant om de registratie van dit verband bij de »directie van het voorschreven Grootboek volgens »de bestaande verordeningen te zullen doen bewerk»stelligen, ten einde het daardoor volledig beslag »bekome, en wordende daartoe die directie bij deze »door hem verzocht en gemachtigd om, nadat de »van deze acte uit te leveren grosse en afschrift »door het bestuur van gemelde maatschappij van »een bewijs van goedkeuring zullen zijn voorzien, »het voormeld verband volgens de bestaande veror»deningen op het Grootboek aan te teekenen.

»De comparant stemt uitdrukkelijk toe, dat voor»schreven verband zal voortduren totdat, ingeval »van overlijden of ontslag van genoemden ambte»naar, volgens de daaromtrent bij de Maatschappij »tot Exploitatie van Staatsspoorwegen bepaalde of te »bepalen voorschriften, zijne verantwoording zal zijn »afgeloopen en deswege quitantie en décharge zal »zijn verleend.

»De comparant verklaart de voorschreven maat»schappij onherroepelijk te machtigen om, bijaldien »genoemde ambtenaar ten eenigen tijde door die »maatschappij bevonden wordt, zoo in zijne gemelde »hoedanigheid als wegens alle ander en verder reken-

7701. »plichtig beheer, dat hem bij de administratie van »gemelde maatschappij later mocht worden opge- »dragen of krachtens zijne betrekking als ambtenaar »bij gemelde maatschappij uit anderen hoofde iets »aan die maatschappij schuldig of ten achter te zijn »of worden en in het algemeen wegens aan de maat- »maatschappij door zijn toedoen reeds berokkende »of nog te berokkenen schade of verliezen te moeten »vergoeden, de verbonden kapitale som dadelijk aan »te slaan en te verkoopen en de overschrijving daar- »van ten name van den kooper te doen bewerkstel- »ligen, even alsof die som het eigendom van gemelde »maatschappij ware, zonder dat tot dit een of ander »eenige rechterlijke machtiging of rechtsgeding zal »worden vereischt. De comparant machtigt in dat »geval de directie van voormeld Grootboek om de »verbonden som op eenvoudig aanzoek van het bestuur »van gemelde maatschappij over te brengen op den »naam van hem, die tengevolge van dien verkoop »het recht daartoe zal hebben verkregen; behoudens »de bevoegdheid van hem comparant of zijne rechts- »verkrijgenden, om na afloop van die verkooping en »overschrijving te mogen terugvorderen zoodanig »saldo als blijken zal dat, na aftrek van al de kosten »daarop vallende, van het verkochte kapitaal meer »overblijft dan door voornoemden ambtenaar aan »gezegde maatschappij verschuldigd is.

»Ten slotte verklaart de comparant afstand te doen »van het recht van uitwinning en schuldsplitsing en »van alle andere voorrechten bij de wet aan borgen »toegekend."

De vraag deed zich voor of op deze akte het recht wegens borgtocht dan wel dat wegens inpandgeving

7701. verschuldigd was. Aan de eene zijde beweerde men, dat, ofschoon in de akte steeds van borgtocht sprake was, toch uit den geheelen inhoud zoude blijken dat hier slechts de rede was van eene inpandgeving. Van een andere zijde werd die bewering onjuist geacht; stel, zoo werd van die zijde aangevoerd, dat A het kapitaal verkoopt en dat daarna een derde het tegen den kooper in beslag neemt, dan zijn de kosten van uitwinning volgens art. 1197 B. W. op de opbrengst bevoorrecht. Maar dan zal A, nu hij zich als borg heeft verbonden, indien de rekenplichtige een bedrag grooter dan de opbrengst der inschrijving ten achteren is, een bedrag gelijk staande met de kosten van uitwinning aan de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen moeten vergoeden. Daarom schijnt dan ook, overeenkomstig de kwalificatie die partijen aan hun verbintenis gaven, het recht wegens borgtocht verschuldigd.

Het Bestuur heeft zich met het laatst vermelde gevoelen vereenigd. (*Res. van* 9 *Mei* 1887, *n*⁰. 82.)

7702. *Borg of medeschuldenaar*? Bij een akte van publieke verpachting van vast goed was in de voorwaarden o. a. bepaald, dat de pachters moesten stellen twee hoofdelijke medeschuldenaren of borgen. Dienovereenkomstig verbonden zich bij de toewijzing verschillende personen *als hoofdelijke medeschuldenaren of borgen.* Men was het er niet over eens of ter zake dezer verbintenis het recht wegens borgtocht verschuldigd was. Het Bestuur heeft die vraag toestemmend beantwoord, omdat in de uitdrukking »medeschuldenaar of borg" de verbintenis van borgtocht ligt opgesloten. (*Res. van* 13 *Juli* 1888, *n*⁰. 8.)

7703. *Koop en verkoop met overneming door den kooper van eene*

7703. *hypothekaire schuld wegens geleend geld. Borgstelling tot zekerheid van die schuld.* In eene notariëele akte van koop en verkoop van vast goed door H. J. aan C. V. voor een koopsom van *f* 405, kwam het volgende voor:

»Ter voldoening der koopsom neemt de kooper »de betaling op zich van eene op voormeld vast goed »gevestigde hypothekaire schuld wegens geleend geld, »ten behoeve van den heer J. C. v. C., groot *f* 400, »krachtens akte voor notaris redacteur dd. 18 Mei »1878, rentende 5 %, en ingeschreven te B. enz.; »het overige der koopsom verklaart de verkooper te »hebben ontvangen.

»Voorts is mede verschenen A. H., bouwman te »M., die verklaarde zich ten behoeve van voormelden »heer v. C. boven den gemelden hypothekairen waar»borg te stellen tot borg voor gemelde som en renten, »afstand doende van de voorrechten van uitwinning »en schuldsplitsing, door C. V. bij voormelden ver»koop en koop overgenomen." Genoemde v. C was bij deze akte niet tegenwoordig.

Op deze akte was behalve het recht van verkoop geheven wegens recht van borgtocht $^3/_4$ % van *f* 400. Die heffing werd op de volgende gronden verdedigd.

Neemt men aan, dat de borgtocht alleen gesteld is tot waarborg van de voldoening der schuldverbintenis van 18 Mei 1878, dan komt de heffing van $^3/_4$ % juist voor, daar die obligatie werd geregistreerd tegen 1 %.

Voor 't geval men van oordeel mocht zijn dat de door H. gesloten overeenkomst in zich sluit een borgtocht voor de uitvoering der verplichting van de zijde des koopers — de uitvoering der geld-

7703. schuldverbintenis van 1878 is tevens de uitvoering der. koopschuld en het koopcontract in zijn geheel, dus niet uitsluitend de verbintenis des verkoopers is belast met 4 % —, dan komt mede de gedane heffing juist voor. Ook hier is immers de hoofdverbintenis de overeenkomst van koop en verkoop (vgl. P. W. n°. 7476, pag. 46 en 47).

Van een andere zijde werd betoogd dat voor recht van borgtocht niet meer verschuldigd zou zijn dan *f* 1.20, omdat dit recht dat van de verbintenis, waarvoor borgtocht is gesteld, in casu schuldbekentenis wegens geleend geld, niet mag overtreffen.

Het Bestuur heeft zich met de laatstvermelde meening vereenigd. De borgtocht strekt tot zekerheid voor den schuldeischer voor de terugbetaling aan dezen der *door hem geleende gelden*, want de aard van zijn recht verandert niet ten gevolge van de oorzaak, waardoor C. V. thans zijn schuldenaar is (vgl. bovendien art. 1453 B. W.). En nu kan het recht van borgtocht niet hooger zijn dan dat, hetwelk op de hoofdbeschikking zou verschuldigd geweest zijn, als zij bij schriftelijken titel ten tijde van de registratie der borgstelling ware geconstateerd (1); in casu dus niet hooger dan *f* 1.20. (*Res. van* 12 *September* 1888, *n°*. 13.)

D.

7704. DÉCHARGE. *Wie is schuldenaar van het recht wegens décharge?* Bij een notariëele akte verklaarden drie kinderen, uit eerste huwelijk van een later hertrouwde

(1) Vgl. P. W. n°. 3622.

7704. vrouw, dat door deze en haren tweeden man, de eerste als bevestigde voogdesse, de laatste als medevoogd, aan hen behoorlijk rekening was gedaan van hun beheer, en zij hun daarvoor décharge gaven. Op die akte was geheven één recht van . . . ƒ 1.20

Daar iedere meerderjarig gewordene afzonderlijk recht heeft op rekening, waren er 3 décharges en was alzoo verschuldigd 3 × 1.20 (1) = ƒ 3.60

zoodat te weinig was geheven ƒ 2.40

De vraag deed zich evenwel voor, van wie dit bedrag moest ingevorderd worden. De Inspecteur was van oordeel dat de invordering tegen de gedechargeerden moest gericht worden (2), en dat voor de toepassing van art. 580 al. 2 I. M., de echtelieden, voogdesse en medevoogd, als ééne partij konden beschouwd worden (3).

De Directeur meende dat de te min geheven rechten ingevorderd moesten worden van de meerderjarig gewordenen, èn op grond van art 468 B. W. èn, wanneer de gedechargeerden niet bij de akte compareerden, bovendien nog op grond van P. W. n°. 4262, aangehaald door Vroom, 3e druk, n°. 202, l.

Daarop is door het Bestuur het volgende te kennen gegeven.

Indien de gedechargeerden bij de akte niet tegenwoordig waren, komt het recht ten laste der kinderen en kan dus de bijvordering op grond van art. 580 al. 2 I. M. achterwege blijven.

Anders moet het recht voldaan worden door de

(1) Vgl. P. W. n°. 286 en 3165.
(2) Vgl. Vroom, n°. 202 letter *g*; Bartstra, n°. 529 letter *i*.
(3) Vgl. P. W. n°. 4648.

7704. gedechargeerden, als degenen à qui l'acte profite. Art. 468 B. W. is toch in casu niet toepasselijk, omdat dit artikel alleen spreekt van de rekening en verantwoording, welke blijkens art. 470 B. W. met de décharge geen geheel *kan* uitmaken. De bijvordering moet dus in dat geval plaats hebben, tenzij de ouders buiten gemeenschap van goederen waren gehuwd, in welk geval eveneens de bepaling van art. 580 al. 2 I. M. toepasselijk is. (*Res. van* 4 *December* 1888, n⁰. 25.)

E.

7705. EEDSAFLEGGING. *Eedsaflegging van notarissen, die benoemd zijn op een andere standplaats in hetzelfde arrondissement, waarin hunne vorige standplaats was gelegen.* Op de akte van eedsaflegging van een notaris, die *benoemd* was tot notaris in hetzelfde arronrondissement, als waarin zijne vorige standplaats was gelegen, was het bij art. 68, § 6, n⁰. 4 der wet van 22 Frimaire jaar VII vastgestelde recht van registratie geheven, zulks omdat in dit geval niet, overeenkomstig art. 4 der wet op het notarisambt, vergunning was verleend tot verandering van standplaats, maar een nieuwe benoeming had plaats gehad, waarvan de noodzakelijkheid om een nieuwen eed »pour entrer en fonctions" af te leggen, het gevolg was.

De betrokken notaris gevoelde zich evenwel met deze heffing bezwaard en verzocht met een beroep op de beslissing P. W. n⁰. 3508 dat de heffing zou worden herzien en het te veel betaalde hem zou worden teruggegeven. Over dit verzoek geraadpleegd,

7705. gaf de Minister van Justitie bij missive van 13 Februari 1880, Afdeeling A. S. nº. 103, het volgende te kennen:

»Naar mijne zienswijze is op de akte van beëedi»ging, bedoeld in uw schrijven van den 9 dezer, »Reg. nº. 76, de wet van 22 Frimaire VII met »juistheid toegepast.

»Feitelijk staat vast, dat het Koninklijk Besluit »eene benoeming inhoudt van den heer B. tot nota»ris te V. ter vervanging van den overleden notaris »S.; dat hem krachtens dat besluit brieven van »benoeming zijn uitgereikt, en dat hij daarop den »eed heeft afgelegd, voorgeschreven bij art. 18 der »wet op het notarisambt.

»Nu is het, dunkt mij, niet de vraag of ook langs »een anderen weg hetzelfde resultaat kon zijn ver»kregen, — evenmin, of in zoodanig geval een »nieuwe beëediging noodig zou geweest zijn. Genoeg, »dat het hier bedoeld besluit een besluit is van »benoeming en dat de benoemde, als gevolg van dat »besluit, beëedigd is. Als die eed niet is een eed »»pour entrer en fonctions", wat is hij dan?

»Ik beschouw dien eed wel degelijk als een eed »om in functie te treden. Om in functie te treden, »niet als notaris in het algemeen of in zeker arron»dissement, maar om in functie te treden als notaris »op een bepaalde standplaats, als opvolger van den »vroeger daar gevestigden notaris en met het rechts»gevolg, dat de wet ten aanzien van het protocol »aan die opvolging verbindt."

Het Bestuur heeft zich met de opvatting van den Minister van Justitie vereenigd. Indien een gevestigd notaris dus *op nieuw wordt benoemd*, dan moet, al is

7705. de nieuwe standplaats gelegen in hetzelfde arrondissement, waartoe ook zijn vorige standplaats behoorde, op de akte van eedsaflegging steeds het bij voormeld art. 68, § 6, n°. 4, vastgestelde recht van *f* 18 worden geheven (1). (*Res. van* 8 *Maart* 1880, *n°*. 59, *en* 24 *Aug*. 1888, *n°*. 13.)

H.

7706. HUUR. *Afstand in gebruik van domeingrond door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen.* Bij een onderhandsche akte werd door den Directeur-Generaal der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen aan concessionarissen voor den aanleg en exploitatie van een stoomtram van Venlo naar Steijl, die dit aannamen, een oppervlakte groot 525 centiaren van het terrein van het stationsemplacement te Venlo voor onbepaalden tijd in gebruik afgestaan voor het leggen van sporen, tegen betaling jaarlijks van een som van *f* 34. Deze akte was gesteld op een zegel van *f* 0.50 in hoofdsom en werd geregistreerd tegen een recht van 2 % met 38 opcenten over 20 × *f* 34. Volgens de beslissing P. W. n°. 7083 moest de overeenkomst gekwalificeerd worden als verhuur van vast goed voor onbepaalden tijd, en aangezien de Directeur-Generaal der Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen hier niet optrad namens den Staat, maar namens de maatschappij, die het genot van den grond heeft, had de akte op evenredig zegel moeten gesteld zijn (2).

Hierover was men het dan ook eens, doch men

---

(1) **Vgl. Vroom, 3e ed., dl. 1, bl. 387 noot.**

(2) **Vgl. ook P. W. n°. 7617.**

7706. verschilde over de vraag of het registratierecht op de akte juist berekend was. Van de eene zijde werd die vraag toestemmend beantwoord, omdat het hier gold verhuring voor onbepaalden tijd van *domeingrond* en de beslissing P. W. n°. 1622 derhalve toepasselijk werd geacht.

Van een anderen kant werd de toepasselijkheid der aangehaalde beslissing ontkend op de navolgende gronden. De toepasselijkverklaring van de bepaling van art. 13 n°. 1 in fine der wet van 16 Juni 1832 (*Stbl. n°.* 29) op verhuringen voor onbepaalden tijd van domeingrond steunt op de overweging, dat de wet van 22 Frimaire VII zoodanige verhuringen met vervreemdingen *gelijkstelt.* Van zoodanige gelijkstelling nu, kan in casu, waar de verhuring niet geschiedt door den Staat, maar door de Exploitatie-maatschappij, die de goederen van den Staat in gebruik heeft, op eigen naam, bezwaarlijk de rede zijn.

Het Bestuur heeft zich met de laatste meening vereenigd en derhalve het gewone recht van 4 % verschuldigd geoordeeld. (*Res. van* 14 *Juli* 1888, *n°.* 12.)

7707. HYPOTHEEK-BEWAARDERS. *Duplicaat-kwitantien, ingeval voor dezelfde schuld inschrijving aan twee kantoren wordt genomen en het volle recht is betaald aan het kantoor, alwaar de eerste inschrijving is geschied.* Tot zekerheid van de terugbetaling eener som van *f* 10.000, werd door B aan A hypotheek gegeven op eenige vaste goederen. Deze goederen waren gelegen in de kringen der hypotheek-kantoren te X en te Y en aan beide kantoren moest dus inschrijving genomen worden. A liet te X twee borderellen ter inschrijving aanbieden, waarin alleen de goederen

7707. onder dat kantoor gelegen vermeld waren. De bewaarder hief het recht over *f* 10.000 en gaf eene duplicaat-kwitantie af. Die kwitantie werd met een stel borderellen aangeboden aan den bewaarder te Y. In deze borderellen waren alleen de onder dat kantoor gelegen goederen vermeld; overigens was de inhoud geheel gelijk aan dien van de te X ingeschrevene. De bewaarder te Y meende andermaal recht over *f* 10.000 te moeten vorderen. Hij beriep er zich op, dat het recht van inschrijving een zuiver formaliteitsrecht is, verschuldigd telkens wanneer inschrijving genomen wordt, onverschillig of die inschrijving noodig is of overbodig mag heeten; zie o. a. P. W. n°. 6708. Hierop laat art. 22 der wet van 21 Ventôse jaar VII slechts ééne uitzondering toe, nl. in geval eene inschrijving moet plaats hebben aan verschillende kantoren. Dan wordt het recht slechts eenmaal betaald en wel aan het kantoor, waar de eerste inschrijving plaats heeft. Zal deze uitzondering kunnen worden toegepast, dan, zoo betoogde hij verder, is het een eerste vereischte, dat de inschrijving aan de verschillende kantoren genomen *dezelfde* zij, d. w. z. dezelfde schuld en dezelfde goederen ten onderwerp hebbe; anders toch wordt aan het eene kantoor eene andere inschrijving genomen dan aan het andere. In het onderwerpelijke geval nu bleek noch uit de borderellen, noch uit de duplicaat-kwitantie, dat de inschrijving dezelfde was, als die te X genomen.

Van eene andere zijde werd de weigering van den bewaarder te Y, om de inschrijving zonder betaling van recht te doen, onwettig geacht op grond van de duidelijke bewoordingen van voormeld art.

7707. 22 der wet van 21 Ventôse, jaar VII. Dat artikel zegt toch: 1°. »S'il y a lieu à inscription d'une même »créance dans plusieurs bureaux, le droit sera ac-»quitté en totalité dans le premier bureau." In dit geval is het volle recht te X voldaan. 2°. »Il ne »sera payé pour chacune des autres inscriptions que »le simple salaire du preposé, sur la représentation »de la quittance, constatant le payement entier du »droit, lors de la première inscription." Onder »autres inscriptions" wordt hier in verband met het sub 1 vermelde, zeer duidelijk bedoeld elke andere inschrijving »*de la même créance*." Blijkt dus dat de inschrijving te Y dezelfde vordering betreft als die te X ingeschreven, dan moet de bewaarder te Y zonder vordering van recht inschrijven. De vrijstelling der hernieuwde betaling hangt toch niet af van de woordelijke gelijkluidendheid der borderellen te X en te Y aangeboden, speciaal ook wat de verbondene perceelen aangaat, maar van de *gelijkheid der schuldvordering*.

Het Bestuur heeft over deze aangelegenheid het volgende te kennen gegeven. Art. 22 der wet van 21 Ventôse VII bepaalt, dat, voor het geval er aan verscheidene kantoren inschrijving moet geschieden van eene zelfde schuldvordering, het recht van inschrijving ten volle aan het eerste kantoor behoort te worden voldaan. Voor elk der overige inschrijvingen zal ingevolge die wetsbepaling slechts het wettelijk salaris van den bewaarder behoeven te worden betaald »sur la représentation de la quit-»tance, *constatant le payement entier du droit*, lors de »la première inscription." Alleen dus, wanneer uit de aan den bewaarder overgelegde kwitantie blijkt,

7707. dat het geheele recht is voldaan, moeten de verdere inschrijvingen zonder betaling van recht plaats hebben.

Die kwitantien kunnen zoodanig blijk alleen leveren, wanneer zij de onroerende goederen vermelden, die onder andere kantoren gelegen zijn en bij dezelfde akte van hypotheekstelling zijn verbonden, terwijl de hypotheek-bewaarders die mede verbonden goederen in de door hen af te geven kwitantien niet kunnen omschrijven, dan voor het geval zij alle in het borderel zijn opgenoemd. Zoo werd reeds — in overeenstemming met het hierboven ontwikkelde — bij circulaire n°. 1051 der Fransche Administratie beslist, dat de duplicaat-kwitantien behalve het bedrag van het betaalde recht moeten behelzen »*la nature et l'objet de la créance*".

Daar nu in het te X ingeschreven borderel alleen de onder dat kantoor gelegen onroerende goederen omschreven waren, heeft de bewaarder aldaar onmogelijk eene kwitantie kunnen afgeven, waaruit bleek, dat het volle recht van inschrijving was betaald, m. a. w. dat de te Y genomen inschrijving dezelfde schuldvordering betrof, waarvoor te X het recht was voldaan. De handelwijze van den bewaarder te Y kwam dus juist voor.

Ten aanzien van dit onderwerp is nog nader te kennen gegeven, dat, indien bij de aanbieding van borderellen ter inschrijving eene duplicaat-kwitantie gevraagd wordt, omdat aan een ander kantoor wegens dezelfde schuld ook inschrijving genomen moet worden, zonder dat zulks uit de borderellen blijkt, het gewenscht is, dat de bewaarder aan den aanbieder nadere inlichtingen verzoekt, onder opmerking dat

7707. anders het beoogde doel niet bereikt zal worden. Inzage van een afschrift van of uittreksel uit de akte van hypothekair verband zal dan in den regel voldoende zijn om de duplicaat-kwitantie behoorlijk te kunnen inrichten. (*Miss. van* 18 *September* 1884, *n*⁰. 23 *en* 18 *December* 1888, *n*⁰. 82.)

7708. *Invulling der kolom* 14 *van het register n*⁰. 50. Aan de ambtenaren is onder dagteekening van 8 Augustus 1888, n⁰. 34, de volgende aanschrijving gericht: »De kolom 14 van het register n⁰. 50 wordt niet »door alle hypotheek-bewaarders naar behooren inge»vuld. De bewaarders moeten in die kolom het in »art. 117 I. K. bedoelde leggerartikel stellen en boven»dien zijn zij verplicht, wanneer de akten overge»schreven zijn, in diezelfde kolom dagteekening, deel »en nommer der overschrijving te vermelden (art. 199 »I. M.). Vooral deze vermeldingen van dagteekening, »deel en nommer schijnen door sommige bewaarders »niet of niet volledig te geschieden.

»Ik verzoek U daarom aan de bewaarders der »hypotheken in uwe directie in herinnering te bren»gen de aanschrijving van mijn ambtsvoorganger »van 24 Maart 1864 n⁰. 63, afd. Reg. en Dom , hen »uit te noodigen de kolom n⁰. 14 van het register »n⁰. 50 voortaan nauwkeurig in te vullen en, wanneer »die invulling mocht zijn verzuimd, het achterstallige »nog te herstellen.

»Wanneer in de maand *Juni* het reg. n⁰. 50 door »den ontvanger der registratie aan den hypotheek»bewaarder gezonden wordt, dan moet het *geheele* »register over het vorig jaar daarbij overgelegd »worden en de bewaarder behoort dan in dat register »de kolom 14 in te vullen ook bij die posten, waarbij

7708. »de vermelding van dagteekening, deel en nommer »vroeger achterwege moest blijven, omdat de akten »destijds nog niet waren overgeschreven. De vermel»ding der overschrijving in kolom 14 blijve dus »alleen dan achterwege, wanneer de overschrijving »nog niet heeft plaats gehad bij de tweede toezen»ding van het register n°. 50."

7709. *Zekerheidstelling voor het publiek door een hypotheekbewaarder, die binnen dezelfde provincie verplaatst wordt.* Een hypotheek-bewaarder, die ten behoeve van het publiek zekerheid had gesteld voor eventuëele schaden, toegebracht door hem in zijne kwaliteit van hypotheek-bewaarder zoowel aan het kantoor, dat hij tijdens de zekerheidstelling beheerde, als elders waar hij in het vervolg mocht worden aangesteld, werd verplaatst naar eene bewaring in dezelfde provincie; terwijl het bedrag van den borgtocht volgens artikel 16 van het Koninklijk Besluit van den 1 Aug. 1828 (*Stbl. n°.* 52) geene verandering onderging.

Met het oog op die omstandigheden heeft het Bestuur het onnoodig geoordeeld dat nieuwe zekerheid gesteld of nieuwe stukken ter griffie van Gedeputeerde Staten overgebracht werden. (*Miss. van* 4 *December* 1888, *n°.* 10.)

M.

7710. MAATSCHAP. *Art.* 68, § III, *n°.* 4 *der wet van* 22 *Frimaire VII is door het tweede lid van art.* 16 *der wet van* 11 *Juli* 1882 (Stbl. n°. 92) *niet vervallen.*

Indien bij de oprichting eener naamlooze vennootschap door de oprichters onroerende goederen worden ingebracht,

7710. *bezwaard met hypothekaire schulden, welke door de vennootschap voor hare rekening worden genomen, zoodat de inbrengers slechts tot het zuiver bedrag van hunne inbrengsten aandeel in de vennootschap verkrijgen, dan is op de akte van oprichting wegens die inbrengsten, ten beloope van de bedragen dier hypothekaire schulden, recht wegens overdracht van onroerend goed verschuldigd.*

Vonnis der Arrondissements-Rechtbank te *Amsterdam* van den 11 December 1888, luidende:

»De Rechtbank,

»Gehoord het rapport, uitgebracht door den Rechter-»Rapporteur Mr. A. J. KARSEBOOM;

»Gehoord de Conclusie van het Openbaar Mini-»sterie, dat de opposante zal worden verklaard niet »ontvankelijk in haar verzet, immers haar hare eisch »zal worden ontzegd en zij veroordeeld in de proces-»kosten;

»Gezien de stukken;

»Overwegende omtrent de feiten, dat bij akte ge-»passeerd voor den te Amsterdam resideerenden »Notaris F. C. P. B. d. H., op den vijfden October »1886 krachtens koninklijke bewilliging, verleend »bij Besluit van den zesden September 1886, n°. 21, »is opgericht de Naamlooze Vennootschap, Bouw-»maatschappij S., welke akte ten kantore der Registra-»tie van de Burgerlijke akten n°. 1 te Amsterdam op »6 October 1886 is geregistreerd voor een vast »recht van *f* 15 en op 9 October 1886 bij afschrift »overgeschreven ten kantore der hypotheken te Am-»sterdam, in deel 1315, n°. 29;

»dat blijkens deze akte het maatschappelijk kapi-»taal aanvankelijk is bepaald op *f* 80.000, waarin »wordt deelgenomen onder anderen door:

7710.	»J. A. de H. K. voor	*f* 45.500
	»M. de H. K. »	- 8.000
	»J. W. de H. K. »	- 9.300
	»W. H. F. S. »	- 10.600
	te zamen	*f* 73.400

»dat voorts in de akte de bepaling is opgenomen, »dat als storting op het bedrag, waarvoor de voor- »noemde Heeren respectievelijk deelnemen, de vaste »goederen worden ingebracht, in de akte breeder »omschreven, en wel:

»*a.* door J. A. de H. K. aan vast goed	*f* 178.000
»belast met hypotheek ad	- 132.500
»welke schuld door de vennootschap voor »haar rekening zal worden genomen.	
»Maakt alzoo voor inbreng . .	*f* 45.500
»*b.* door M. de H. K. aan vast goed .	*f* 36.000
»belast met hypotheek ad	- 28.000
»welke vordering door de vennootschap »voor haar rekening wordt genomen.	
»Rest alzoo voor inbreng . .	*f* 8.000
»*c.* door J. W. de H. K. aan vast goed	*f* 36.000
»belast met hypotheek ad	- 27.713
»welke vordering door de vennootschap »voor haar rekening wordt genomen.	
»Rest alzoo voor inbreng	*f* 8.287
»Makende met de te fourneeren contanten ad	- 1.013
»het bedrag der deelname ad . .	*f* 9.300
»*d.* door W. H. F. S. aan vast goed .	*f* 20 000
»belast met hypotheek ad	- 9.461
»welke vordering door de vennootschap »voor haar rekening wordt genomen.	
»Rest alzoo voor inbreng	*f* 10.539

7710. Transport *f* 10.539

»Makende met de te fourneeren con-
»tanten ad . . . . - —. 61

»het bedrag der deelname ad . . *f* 10.600

»*O.* dat het Geopposeerde Bestuur, op grond dat bij »de voormelde akte door vier van de zeven oprich»tende vennooten onroerende goederen met de daarop »rustende hypothekaire schulden in de vennootschap »zijn gebracht als storting op het bedrag, waarvoor »door hen in het maatschappelijk kapitaal is deel»genomen en dat de vennootschap die hypothekaire »schulden voor hare rekening heeft genomen, in dier »voege dat de zuivere waarde van het ingebrachte, »benevens de contanten door twee deelnemers te »fourneeren, volgens eene berekening in de akte »juist uitmaakt het bedrag, waarvoor de hier bedoelde »vennooten deelnemen in het maatschappelijk kapi»taal, van oordeel is dat de vennootschap onder »bezwarenden titel eigenares is geworden van dat »gedeelte der onroerende goederen, waarvoor, door »de overneming der schulden eene vaste vergoeding »wordt verkregen, in plaats van actien of aandeelen »in het maatschappelijk kapitaal en dat wegens dezen »overgang van vast goed een recht van registratie »op de akte is verschuldigd van vier percent met »achtendertig opcenten, benevens een recht van »overschrijving ad drievierde procent, te zamen »bedragende *f* 12326.82, en mitsdien bij deurwaar»ders exploit dd. 11 Mei 1888, een dwangbevel aan »de Opposante heeft doen beteekenen tot betaling »van de bovengenoemde som, onverminderd de »kosten van vervolging;

7710. »*O.* dat de Naamlooze Vennootschap voornoemd tegen »dit dwangbevel is gekomen in verzet en het Geop-»poseerde Bestuur voor deze Rechtbank heeft gedag-»vaard, ten einde op de bij de wet voorgeschreven »wijze te procedeeren tot vernietiging, immers bui-»ten-effectstelling van dat dwangbevel, als motieven »harer oppositie aanvoerende, dat artikel 16 der »wet van 11 Juli 1882 de akte van oprichting van »vennootschap belast met een vast recht van *f* 15 »en dus terecht door den Ontvanger, wien de liti-»gieuse akte ter registratie werd aangeboden, niet »meer dan gezegd vast recht van haar werd geheven;

»dat, afgescheiden hiervan, ten deze geen enkele »grond aanwezig is tot toepassing van het door den »Geopposeerde blijkbaar beoogd artikel 68 § III, »n°. 4 der wet van 22 Frimaire VII;

»dat voorts de Geopposeerde uit het feit, dat »partijen in de vennootschap inbrachten perceelen »belast met hypothekaire inschrijvingen, welke de »vennootschap voor haar rekening nam, ten onrechte »de gevolgtrekking afleidt dat de Opposante onder »bezwarenden titel eigenares werd van het deel der »onroerende goederen, waarvoor volgens den Geop-»poseerde door de overneming van de schulden een »vaste vergoeding zoude worden verkregen, in plaats »van actien of aandeelen in het kapitaal der ven-»nootschap en welk deel dus, volgens den Geoppo-»seerde, niet als ingebracht kan worden aangemerkt;

»dat immers de aangehaalde akte van oprichting, »welke ten deze beslissend is, van geen andere »wijze van eigendomsverkrijging gewaagt, dan van »inbreng en zelfs uitdrukkelijk vermeldt, als storting »op het bedrag, waarvoor door hen wordt deelge-

7710. »nomen, wordt in deze Vennootschap ingebracht, »waarop dan de verschillende perceelen in hun »geheel volgen, welke door de Heeren J. A. — M. — »J. W. de H. K. en W. H. F. S. in de Vennoot»schap worden ingebracht;

»dat hierin geen wijziging wordt gebracht door de »na den geschieden inbreng volgende vermelding »van de hypothekaire inschrijvingen, waarmede de »perceelen respectievelijk waren belast, van de om»standigheid, dat die vorderingen door de Naam»looze Vennootschap voor hare rekening zullen wor»den genomen of worden genomen en van de bere»kening der deelname van de inbrengende vennooten;

»dat toch dit alles noch beoogde, noch medebracht, »zelfs rechtens niet kon medebrengen inbreuk op »den voorafgeganen en reeds tot stand gebrachten »eigendomsovergang door inbreng, welke volgens »de wet aan evenredig recht niet onderhevig is en »dan ook alleen en uitsluitend ten doel had vast te »stellen en te bepalen de werkelijke waarde, welke »met het oog op de schulden, waarmede het inge»brachte goed was belast, ieders inbreng tegenover »de medevennooten zoude geacht worden te bezitten;

»dat het karakter van de wijze van eigendoms»overgang rechtens geen verandering ondergaat, hier»door, dat niet vrij, maar met hypothekaire inschrij»ving belast goed in de vennootschap wordt ingebracht, »in welk laatste geval (het worde dan meer of minder »duidelijk uitgedrukt) de waarde van den inbreng, »beschouwd met betrekking tot de medevennooten, »uit den aard der zaak steeds blijft en blijven zal »beneden de waarde van het vastgoed zelf, buiten »verband gesteld met de er op klevende hypothekaire

7710. »schuld en mitsdien ook in vele gevallen het geheele »maatschappelijk kapitaal beneden de waarde van »de ingebrachte onroerende goederen;

»dat bovendien de verklaring van het voor hare »rekening nemen van vorderingen door de opge- »richt wordende vennootschap in den eigen gedach- »tengang van den Geopposeerde niet is aan te merken »als een bezwarende titel voor de eigendom verkrij- »gende vennootschap, dewijl zoodanige verklaring »bij gebreke van medewerking door de hypothekaire »schuldeischers, niet medebrengt ontslag van de »inbrengende vennooten tegenover deze, zoomin als »eene verplichting der vennootschap tegenover de »hypothekaire schuldeischers;

»dat dit in nog sterker mate geldt van de verkla- »ring bij de acte van oprichting gedaan ten opzichte »van J. A. de H. K., letterlijk luidende: al welke »vorderingen door de Naamlooze Vennootschap voor »hare rekening zullen worden genomen;

»dat overigens ten onrechte door den Geopposeerde »wordt aangevoerd, dat de inbrengende vennooten, »tengevolge van de pretense overname der hypothe- »kaire schulden, eene vaste vergoeding hebben ver- »kregen in plaats van actien of aandeelen in het »kapitaal der vennootschap, dewijl, al ware het fei- »telijk juist, dit toch naar de wet geen aanleiding »geeft tot de litigieuse heffing; dat de inbreng in »de vennootschap, zooals die ten deze plaats had, »behoort tot het wezen van de overeenkomst, zelfs »in die mate, dat het rechtsgevolg van den inbreng »hetzelfde ware gebleven, ook indien de woorden »niet in de akte waren opgenomen, welke den Ge- »opposeerde aanleiding gaven in strijd met de aan-

7710. »vankelijke heffing van het vaste recht, de suppletoire »door middel van dwangschrift tegen de opposante »te vervolgen;

»dat, al ware dit alles onjuist (des neen), dan toch »suppletoire heffing in voege en in de mate als ten »deze plaats vond, geheel ongemotiveerd zoude wezen;

»dat derhalve de suppletoire heffing gerechtvaar»digd wordt noch door de akte van oprichting van »de opposante vennootschap, noch door de wet en »mitsdien is ongegrond;

»dat voor eisch is geconcludeerd overeenkomstig »de dagvaarding en tot veroordeeling van den Geop»poseerde in de kosten;

»*O.*, dat het gedaagde Bestuur in zijne memorie »van antwoord zegt:

»dat hoofdzakelijk als middelen van verzet door »de Opposante wordt aangevoerd:

»1°. dat er geen grond aanwezig is, om naast de »heffing van *f* 15, met toepassing van artikel 68, »§ III, n°. 4 der wet van 22 Frimaire VII recht van »eigendomsovergang te heffen;

»2°. dat de vaste goederen door inbreng aan de »vennootschap overgaan en hierop geen inbreuk »wordt gemaakt door de daarop rustende hypothe»kaire schulden ten laste van de vennootschap te »brengen;

»dat met betrekking tot den eersten grond door »Geopposeerde wordt aangevoerd:

»dat het recht van *f* 15 op de acte is geheven »krachtens artikel 16, tweede lid, der wet van 11 »Juli 1882 (*Stbl. n°.* 92), dat dit vast recht is getreden »in de plaats voor het lagere recht van drie francs, »dat bepaald was bij artikel 68, § III, n°. 4, der

7710. »wet van 22 Frimaire VII; dat voor het overige »geen wijziging in laatstgenoemd artikel is gebracht »door de wet van 11 Juli 1882 (*Stbl. n°.* 92);

»dat dus het bepaalde in artikel 68 der wet van »Frimaire omtrent verschuldigde evenredige rechten »in geval van overgang van goederen, enz., onder »de nieuwe wet van 1882 onveranderd is gebleven;

»dat dit niet alleen blijkt uit het doel, de strek»king en den geheelen samenhang dezer wet, maar »vooral ook daaruit, dat artikel 68 der wet van »Frimaire niet uitdrukkelijk is ingetrokken, zooals »wel het geval is met andere artikelen dier wet (zie »artikel 1, 5, 6, 7 en 15 der wet van 1882);

»dat dus naast het vast recht van *f* 15 steeds als »vroeger het evenredig recht van eigendomsovergang »verschuldigd is, wanneer de akte van vennootschap »daartoe aanleiding geeft;

«dat voorzooveel betreft den tweeden door Oppo»sante aangevoerden grond, in overeenstemming »met artikel 40 Wetboek van Koophandel het bedrag »in de akte is opgenomen, waarvoor ieder der ven»nooten aandeelen neemt, boven welke hij niet aan»sprakelijk is;

»dat voor dit bedrag door de vier bovengenoemde »vennooten vaste goederen aan de vennootschap »worden overgedragen, welke de waarde van hunne »aandeelen overtreffen, dat voorzoover de waarde »gelijkstaat met hunne aandeelen, er werkelijk inbreng »plaats heeft, welke inbreng inderdaad niet anders »is dan een overdracht aan de Naamlooze Vennoot»schap, d. i. aan een van de Vennooten afgescheiden »zelfstandig optredenden rechtspersoon; dat deze over»dracht behoort tot het wezen der overeenkomst tot

7710. »oprichting eener vennootschap, wijl een vennoot-»schap zonder inbreng onbestaanbaar is en dan ook »niet belast wordt;

»dat echter van inbreng dan alleen sprake kan »zijn, als het aequivalent bestaat in aandeelen in »het maatschappelijk kapitaal, hetgeen het geval »niet is, wanneer de zoogenaamde inbreng geschiedt, »hetzij tegen eene bepaalde vergoeding in geld, »(hetzij zooals in casu voor hetgeen de vennooten »meer overdragen, dan waarvoor zij aandeel ver-»krijgen in het maatschappelijk kapitaal) tegen over-»name van schuld ten laste van den inbrenger; dat »voor dit meerdere de gewone regel geldt, dat er »een belastbare overgang van vast goed plaats heeft »(artikel 69, § VII, n°. 1 der wet van 22 Frimaire »VII en artikel 13, n°. 1 der wet van 16 Juni 1832 »*Staatsblad n°.* 29);

»dat voor dit meerdere de vennooten niet onder-»worpen zijn aan de afwisselende kansen van winst »en verlies, waarin zij niet verder deelen dan tot »het bedrag hunner aandeelen, terwijl boven dit »bedrag hunne aansprakelijkheid ophoudt;

»dat dit meerdere door de vennootschap niet wordt »verkregen als inbreng maar door overdracht;

»dat de registratiewet, deze overdracht belastende, »hand aan hand gaat met de Burgerlijke wet, welke »het zuiver bedrag van den inbreng beschouwt als »den eigenlijken inbreng (artikel 1670 van het Bur-»gerlijk Wetboek);

»dat de Opposante nu wel beweert, dat de onroe-»rende goederen in hun geheel worden ingebracht »en daarin geen wijziging ontstaat door het over-»nemen van de schulden, door de vennootschap,

7710. »maar dat volgens artikel 1384 van het Burgerlijk »Wetboek, de akte in haren geheelen samenhang »moet worden beoordeeld en dat daarvan de slotsom »is, dat slechts zuivere en dus onbelastbare inbreng »plaats heeft tot het bedrag der aandeelen, hetgeen »trouwens de akte zelve duidelijk doet zien;

»dat de bewering niet afdoende is, dat de schuld»eischers niet tot de overneming van de vaste goe»deren hebben medegewerkt, wijl de vier bedoelde »vennooten in de akte een titel hebben, om op de »vennootschap te verhalen, hetgeen van hen mocht »worden gevorderd;

»dat het Geopposeerde Bestuur, na zich nog te »hebben beroepen op de leer van Fransche schrijvers »en de jurisprudentie, zoo in Frankrijk als in »Nederland, op de voormelde gronden concludeert »tot handhaving van het dwangbevel met veroor»deeling van de Opposante in de kosten;

»dat voor Repliek en voor Dupliek is gepersisteerd »bij de wederzijds genomen conclusien;

»*Overwegende* in rechten:

»dat het verzet in hoofdzaak rust op de twee »volgende gronden:

»1°. dat de heffing van recht wegens eigendoms»overgang, naast een vast recht van *f* 15.—, niet »op de wet steunt;

»2°. dat, blijkens de akte van vennootschap, de »onroerende goederen in hun geheel door inbreng »aan de vennootschap overgaan en hierop van geen »invloed is de bepaling, dat de vennootschap wordt »belast met de hypotheek-schuld, welke op die »goederen kleeft;

O. ad I°:

7710. »dat in artikel 68, § III, n°. 4 der wet van 22 »Frimaire VII het volgende is bepaald:

»»Les actes compris sous cet article sont enre»»gistrés et les droits payés ainsi qu'il suit, savoir: »»Actes sujets à un droit de trois francs: Les actes »»de société, qui ne portent ni obligation, ni libéra»»tion, ni transmission de biens meubles ou immeu»»bles entre les associés ou autres personnes. Et »»les actes de dissolution de société, qui sont dans »»le même cas."

»*O.* dat artikel 16, tweede lid, der wet van 11 Juli »1882 (*Stbl. n°.* 92), tot wijziging der bepalingen »betreffende de heffing van de rechten van regis»tratie, aldus luidt: Van de acten van oprichting en »ontbinding van maatschappen of vennootschappen »wordt een vast recht geheven van *f* 15.—.

»*O.*, dat bij vergelijking van deze beide bepalin»gen aanstonds blijkt, dat de wijziging door de »laatstgenoemde wet ingevoerd, alleen betreft het »bedrag van het vast recht, dat, voor de daar ge»noemde akten, van drie francs tot *f* 15.— wordt »verhoogd;

»*O.*, dat voor het overige de wet van 1882 geen »wijziging heeft gebracht in de voormelde bepalin»gen der Frimaire wet, noch uitdrukkelijk, noch »stilzwijgend;

»dat naar uitdrukkelijke afschaffing van de bedoelde »bepalingen te vergeefs in de wet van 1882 wordt »gezocht; hetgeen hier van te meer beteekenis is, »omdat onderscheidene andere bepalingen op het »stuk der registratie, destijds geldende, door de wet »van 1882 uitdrukkelijk zijn ingetrokken (zie artikel »1, 5, 6, 7, 15 der wet van 1882);

7710. »dat aan stilzwijgende intrekking van de aange- »haalde bepalingen der Frimaire wet, behalve ten »aanzien van het bedrag als vast recht te heffen, »om twee redenen niet te denken is, vooreerst, »omdat het hier een belastingwet geldt, welke strikt »moet worden uitgelegd en toegepast, ten andere, »omdat er geenerlei strijd is tusschen de bepaling »der wet van 1882, waarbij het vast recht wordt »verhoogd, en hetgeen verder voorkomt in het aan- »gehaalde artikel der wet van 22 Frimaire VII, »maar integendeel deze verschillende voorschriften »zeer wel te zamen kunnen gaan;

»dat eindelijk de geschiedenis der wet van 1882 »de juistheid der opvatting volkomen bevestigt, dat »artikel 68, § III, n°. 4 der wet van 22 Frimaire »VII door de voornoemde latere wet alleen is gewij- »zigd ten aanzien van de som, als vast recht ver- »schuldigd voor de in artikel 16, tweede lid, der wet »van 1882 genoemde akten, doch voor het overige »onveranderd is behouden;

»dat derhalve de eerste grond van oppositie moet »worden verworpen;

»*O.* ad 2°.:

»dat, blijkens de akte, waarbij de vennootschap, »thans Opposante, is opgericht, de vier bovenge- »noemde Heeren deelnemen in het maatschappelijk »kapitaal voor de som, welke achter hunne respec- »tieve namen is uitgedrukt;

»dat tot dekking van het aandeel, waarvoor ieder »hunner deelneemt, strekt de onbelaste getaxeerde »waarde van vaste goederen, welke door ieder »hunner in hun geheel aan de vennootschap worden »afgestaan, waartegenover de vennootschap de hypo-

7710. »theek-schuld, waarmede die goederen zijn belast, »voor hare rekening neemt;

»dat mitsdien uit de akte volgt, dat de vier toe»tredende Vennooten het aandeel, waarvoor zij deel»nemen in de vennootschap, voldoen niet in klin»kende munt, maar door inbreng in- en overdracht »aan de vennootschap van onbezwaard vast goed en »in zooverre medewerken om de vennootschap tot »stand te brengen;

»dat bovendien uit de voormelde akte volgt, dat »de daarin genoemde onroerende goederen, voor»zooveel zij niet strekken tot volstorting van het »bedrag, waarvoor de vier bovengenoemde personen »in de vennootschap deelnemen, aan de vennoot»schap overgaan tot den prijs, waarvoor die goe»deren met hypotheek zijn belast;

»*O.* dat deze laatste, geheel op zich zelf staande »en tot het wezen der Naamlooze Vennootschap niet »behoorende overeenkomst daarstelt een overdracht »van vast goed aan de vennootschap onder bezwa»renden titel, een overgang, welke volgens de wet »afzonderlijk belastbaar is, omdat het aequivalent »daarvoor niet bestaat in deelgerechtigdheid in de »goede en kwade kansen der vennootschap, maar »in ontheffing van schuld;

»*O.* dat tegen deze beschouwing niet met vrucht »kan worden aangevoerd, dat, volgens den tekst der »akte, al de vaste goederen, daarin breeder om»schreven, in de Vennootschap worden ingebracht »als storting op het bedrag, waarvoor door de vier »bovenbedoelde comparanten wordt deel genomen, »vooreerst, omdat de akte in haar geheel gelezen »moet worden en daarin verder woordelijk te lezen

7710. »staat dat, na aftrek van de hypotheek-schuld, voor »inbreng rest het onbelast gedeelte der perceelen, »aequivaleerend aan het bedrag van ieders aandeel, »en ten anderen, omdat bij de uitlegging van de »akte, ingeval van twijfel omtrent hare beteekenis, »niet uitsluitend moet worden gelet op de woorden, »waarvan de steller der akte zich bediend heeft, »maar met toepassing van den regel, vervat in »artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek, op het »verband der bepalingen, welke in de akte voor»komen en den zin, welke het geheele beloop der »overeenkomst medebrengt;

»*O.*, dat evenmin van invloed kan zijn op de »beslissing in deze, dat ten opzichte van de hypo»theek-schulden, klevende op de goederen van J. »A. de H. K., de akte luidt: »alle welke vorderingen »»door de Naamlooze Vennootschap *zullen worden* »»overgenomen"; terwijl ten aanzien van de overige »hypothekaire vorderingen in de akte te lezen staat, »dat deze door de Naamlooze Vennootschap voor »hare rekening *worden genomen;*

»dat toch het bezigen van den toekomenden tijd »ten aanzien van de eerst bedoelde hypotheek-schuld, »zonder dat daarbij tevens vermeld wordt, *wanneer* »of *in welke gevallen* de overneming door de ven»nootschap zal geschieden, kennelijk een minder »juiste grammaticale uitdrukking is, hetgeen nog »duidelijker in het oog springt, wanneer gelet wordt »op de omstandigheid, dat uit de akte volstrekt niet »blijkt van uiteenloopende bedoelingen op dit punt »bij den Comparant J. A. de H. K., en de drie »overige Comparanten, en voorts nog op deze om»standigheid, dat de baten en lasten van al de

7710. »perceelen zonder onderscheid gelijktijdig voor reke- »ning van de vennootschap ingaan;

»*O.*, dat de heffing terecht is geschied op den »overgang van de onroerende goederen onder bezwa- »renden titel en de meening der Opposante, dat de »heffing had behooren plaats te hebben op de over- »neming van de hypotheek-schuld niet door de »Rechtbank wordt gedeeld, omdat de overgang van »het goed de eigenlijke rechtshandeling is, waarop »het ten deze juist aankomt, de overneming van »de schuld daarentegen alleen het ruilmiddel van »dien overgang;

»dat dus ook de tweede grond van Oppositie moet »worden verworpen;

»*O.*, dat uit het bovenstaande volgt, dat artikel 68, »§ III, n°. 4 der wet van 22 Frimaire VII hier van »toepassing is, en dat mitsdien, op grond van deze en »van de overige in het dwangbevel aangehaalde »wetsbepalingen, de gevorderde rechten door de »Opposante verschuldigd zijn;

»Nog gezien art. 65 der wet van 22 Frimaire VII;

»Rechtdoende:

»Ontzegt aan de Opposante hare vordering;

»Handhaaft het dwangbevel;

»Veroordeelt de Opposante in de kosten."

7711. *Inbreng van het recht van huur, met bepaling dat de vennootschap voortaan de huurpenningen zal betalen.* In een notarieele akte van 28 April 1887, houdende oprichting eener vennootschap onder firma, ten doel hebbende het vervaardigen van steenen en het uit- oefenen van het beroep van steenfabrikant, kwam o. a. voor:

»Ter bereiking van bovengemeld doel wordt door

7711. »den comparant sub 1 aan de vennootschap afgestaan »het recht van huur, hem toekomende aan twee »aangewezen steenfabrieken en respectievelijk tot »31 Januari 1889 en 1 Maart 1892, onder gehou- »denheid aan de zijde der vennootschap om na te »komen de op den comparant sub 1 als huurder »rustende verplichtingen. De vennootschap wordt »aangegaan voor 5 jaren.

»Het fonds der vennootschap zal bestaan in de »aan te brengen goederen en gelden, zullende ieder »voor de waarde of de sommen, welke hij zal hebben »aangebracht, op de boeken worden goedgeschreven. »Uit de kas of de gelden der vennootschap zullen »worden betaald alle schulden, de huurpenningen »en huurderslasten van terreinen enz."

Aan den voet der akte was door den notaris namens partijen verklaard, dat de huur van de eene fabriek bedroeg *f* 1000.— en die van de andere fabriek *f* 1900.— 's jaars.

Op die akte was geheven:

wegens vennootschap	*f* 15.—
voor huur, na aftrek van $^1/_3$ medeëigendom	- 53.81
Samen . .	*f* 68.81

Het recht van huur werd niet schuldig geacht, op grond dat de afstand van het huurrecht daarstelt een gewonen inbreng, niet afzonderlijk belast. Niet de vennooten in privé, maar de vennootschap verkrijgt toch het recht van huur en uit de kas dier vennootschap moeten de huurpenningen betaald worden aan den eigenaar, terwijl de inbrenger daarvoor geene bijzondere toelage ontvangt.

Het Bestuur heeft zich met deze zienswijze vereenigd. Alleen als de inbrenger van het huurrecht

7711. daarvoor uit de kas der vennootschap of de privé kas der vennooten een aequivalent ontvangen had, zou de heffing van een afzonderlijk recht gerechtvaardigd zijn geweest. Nu dit niet het geval was, moest de inbreng van het huurrecht als een zuivere inbreng beschouwd worden. Of de inbrenger voor dien inbreng al dan niet tot zeker bedrag in de boeken werd gecrediteerd, was onverschillig, omdat dit alleen daarvan afhangt of het huurrecht afzonderlijk waarde heeft. (*Res. van* 27 *Oct.* 1888, *n*°. 26.)

7712. MATEN EN GEWICHTEN. *De boete, verbeurd naar art.* 8 *der wet van* 7 *April* 1869 (*Stbl. n*°. 57), *kan niet worden teruggegeven.* Aangezien de boeten, betaald naar aanleiding van artikel 8 der wet van 7 April 1869 (*Stbl. n*°. 57), wel geheven worden bij gelegenheid van de registratie, doch geen boeten in zake van registratie zijn, werd op een verzoek tot teruggave eener overeenkomstig voormeld artikel geheven boete te kennen gegeven, dat artikel 29 der wet van 31 Mei 1824 (*Stbl. n*°. 36) daarop niet toepasselijk was; terwijl de teruggave evenmin door den Koning bevolen kon worden op grond van artikel 66 der Grondwet, dewijl de boete niet bij vonnis was opgelegd.

Aangezien geen enkel ander wetsartikel den Koning of eenig ambtenaar of college toestond de teruggave dier boete te verleenen, werd het verzoek afgewezen. (*Missive van* 13 *September* 1888, *n*°. 62) (1).

---

(1) Zie P. W. n°. 7487.

N.

7713. NOTARISSEN. *Affidavits.* Opdat in Engeland de coupons zouden worden uitbetaald zonder inhouding van de belasting op het inkomen, worden hier te lande door bankiers, naar daarvoor vastgestelde Engelsche formulieren, verklaringen opgemaakt, waarbij bevestigd wordt dat de coupons afkomstig zijn van effecten, die aan hen of hunne cliënten, wier namen en woonplaatsen opgegeven zijn, toebehooren. Wanneer in of nabij de woonplaats van den bankier geen Engelsch Consul of Vice-Consul gevestigd is, dan worden deze verklaringen voltooid met medewerking van een notaris, die op het stuk, onder de handteekening van den bankier, aanteekent en onderteekent, dat de verklaring ten zijnen overstaan is opgemaakt (1).

Men was het er terecht over eens, dat de verklaring van den notaris, ingericht naar het evenbedoelde formulier, geene afzonderlijke akte is, doch een geheel uitmaakt met de verklaring van den bankier. Het stuk, in zijn geheel, meende men te moeten beschouwen als eene notariëele akte.

De laatste meening, die steun vond in de decisiën, opgenomen onder n°. 2143 van dit werk, is niet juist geacht. De akte moet op ééne lijn gesteld worden met de certificaten van erfrecht, waarvan

---

(1) *Declared at* . . . .
this . . . . *day of* . . . . 188 .
Before me,
. . . . *Signature.*
. . . . *Designation.*
Seal of Notary Public.

7713. sprake is in het vonnis der rechtbank te Groningen van den 24 Februari 1860 (1). Niet de artt. 20 en 49, maar art. 23 der wet van 22 Frimaire VII moet er op worden toegepast; het zegelrecht van het stuk moet alleen naar de oppervlakte van het papier berekend worden en het laatste lid van art. 14 der wet van 3 October 1843 (*Stbl. n⁰*. 47) kan buiten beschouwing blijven.

De decisiën medegedeeld onder n⁰. 2143, moeten gerekend worden te zijn vervallen. (*Missive dd.* 6 *November* 1888, *n⁰*. 54.)

7714. *Het bij de wet van* 31 *Maart* 1847 (Stbl. n⁰. 12) *vastgestelde tarief betreft slechts de werkzaamheden door den notaris als zoodanig verricht, niet die, welke hij bovendien doet. Voor de laatst bedoelde kan hij afzonderlijk loon bedingen.* Vonnis der Arrondissements-Rechtbank te *Rotterdam* van den 11 Juni 1888, luidende:

»De Rechtbank enz.,

»Gehoord enz.,

»*Overwegende*, dat de eischer stelt, dat hij door »tusschenkomst en ten overstaan van gedaagde op »8 April 1884 heeft doen verkoopen zijne paarden, »runderen, bouwgereedschappen en verdere roerende »goederen, als nader omschreven bij het daarvan »opgemaakte boven aangehaalde proces-verbaal;

»dat de gedaagde op 15 Nov. d. a. v. den eischer »als saldo van dien verkoop heeft ter hand gesteld »*f* 1238.62, tot dit saldo komende door van het netto »provenu van den verkoop ad *f* 7160.90, onder meer »andere posten, ook af te trekken en alzoo den

(1) P. W. n⁰. 4341.

7714. »eischer in rekening te brengen 5 pct. ontvangloon »ad *f* 358.04;

»dat de ged. daartoe geen recht had, waar zijn »salaris en vergoeding van verschotten ruimschoots »gedekt werden door de 10 pct., welke door de »koopers der goederen werden betaald en hij mits- »dien verplicht is dat te veel in rekening gebrachte »bedrag den eischer alsnog uit te betalen;

»*O.*, dat de eischer op dien grond van den gedaagde »in rechten vordert voormeld bedrag van *f* 358.04 »met renten en kosten volgens de wet;

»*O.*, enz.;

»In rechten:

»*O.*, enz.

»*O.* . . . . dat bij meerbedoeld, door den gedaagde »in het geding gebrachte en voor door den eischer »erkend te houden onderhandsch geschrift, laatst- »genoemde den 25 Nov. 1884 erkende van den notaris »C. d. V. te M., zijnde gelijk tusschen partijen is »onbetwist, de gedaagde in deze, wegens bovenge- »melden verkoop te hebben ontvangen *f* 7160.90, »onder korting, behalve van andere bedragen, ook »van 5 pct. voor ontvangloon en garantie, dus *f* 358.04, »zijnde het thans in rechten gevorderde bedrag;

»*O.*, dat uit deze ten opzichte van den eischer »volledig bewezen betaling voortvloeit het wettelijk »vermoeden zijner schuld, ter zake van het ontvangloon »en de garantie voormeld en alzoo op den eischer het »bewijs rust zijner onverschuldigdheid te dier zake;

»*O.*, dat hij tot dat einde, behalve de daartoe »ongenoegzame enkele ontkentenis, dat er tusschen »den gedaagde en D. d. W. voorwaarden van koop en »verkoop zouden zijn vastgesteld, in hoofdzaak heeft

7714. »aangevoerd, dat het loon hetwelk een notaris in »rekening mag brengen bij de wet is geregeld en »daarenboven de gedaagde voor zijn salaris en ver»schotten ruimschoots zou zijn gedekt door de 10 pct. »door de koopers der goederen betaald;

»*O.* echter dat, daargelaten dat blijkens artt. 4 en »18 der wet van 31 Maart 1847 (*Stbl. n°.* 12), in »verband met de wet van 22 Pluviôse jaar VII, voor »het loon van notarissen ter zake van verkoopingen »van roerende zaken als de onderwerpelijke, geen »wettelijk tarief bestaat, bovendien volgens art. 60, »al. 2 der meermalen gewijzigde wet van 9 Juli »1842 (*Stbl. n°.* 20), op het notarisambt, het bij »eerstgemelde wet vastgestelde tarief alleen betreft »de werkzaamheden, door den notaris verricht als »zoodanig, tot welke werkzaamheden nu het ont»vangen en garandeeren van kooppenningen niet »kunnen worden gerekend te behooren;

»dat derhalve de gedaagde geenszins met de wet in »strijd handelde, door behalve voor zijne notarieele »verrichtingen ter zake der verkooping, welker boven»matige belooning de eischer wel beweert doch niet »bewijst, nog afzonderlijk loon te bedingen voor »laatstbedoelde praestatien;

»*O.* enz.;

7715. *In hoever is de notaris verplicht voor de uitoefening van het toezicht over hem aan den Officier van Justitie de gevraagde inlichtingen te verschaffen?*

Behoort het vonnis, waarbij een notaris berispt wordt, tot de burgerlijke of tot de strafgedingen?

Vonnis der Arrondissements-Rechtbank te *Maastricht* van den 23 Juni 1888, luidende:

»De Rechtbank enz.,

7715. »Gelet enz;

»Gezien het requisitoir van den officier van jus»titie van den 22 Febr. 1888;

»Gezien de bij dat requisitoir overgelegde stukken, »namelijk de klacht van J. P. H. te M. van den 19 »Febr. 1888, alsmede het schrijven van den notaris »W. te G. van den 21 Febr. 1888;

»*Overwegende* dat bij laatstgemeld schrijven de no»taris W. verklaart te vermeenen aan den officier »van justitie geen inlichtingen op de klacht van »J. P. H. te moeten geven;

»*O.* dat het ter uitoefening door de Rechtbank »van het toezicht op de notarissen noodzakelijk is, »dat zij aan den officier van justitie de door dezen »gevraagde inlichtingen geven;

»*O.* dat alzoo de notaris W. aan den officier van »justitie had moeten mededeelen de reden, waarom »hij aan klager H. de door dezen gevraagde inlich»tingen had vermeenen niet te moeten geven;

»*O.* dat de notaris W. door zulks niet te doen, »heeft gehandeld in strijd met de wet;

»*O.* dat de notaris W. niet is verschenen;

»Recht doende enz.;

»Berispt den notaris J. M. A. W., ter standplaats G.;

»Bepaalt dat hem hiervan schriftelijk mededeeling »zal worden gedaan door den griffier en stelt de »kosten ten laste van den notaris W.

Dit vonnis is vernietigd bij het volgende arrest van den *Hoogen Raad* van den 21 September 1888.

»De Hooge Raad enz.,

»J. M. A. W., notaris te G., is requirant van »cassatie tegen een vonnis van de Arrond.-Recht»bank te Maastricht van den 23 Juni 1888, waarbij

7715. »hij berispt is, met bepaling dat hem hiervan schrif- »telijke mededeeling zou worden gedaan en stelling »der kosten te zijnen laste;

»Gezien de memorie door den requirant ingediend, »waarbij als middelen van cassatie zijn voorgesteld:

»1°. Schending en verkeerde toepassing der artt. »50 en 51 der wet op het Notarisambt van den 9 »Juli 1842 (*Stbl.* n°. 20), omdat de berisping is uit- »gesproken in Raadkamer, zonder dat daartoe de »requirant was opgeroepen;

»2°. Schending en verkeerde toepassing van art. 429 »B. W., de artt. 18 en 50 der aangehaalde wet op het »Notarisambt, j° art. 272 Strafrecht, omdat de re- »quirant de gevraagde inlichtingen niet mocht geven;

»3°. Schending en verkeerde toepassing der artt. »161 der Grondw., 211 j° 216 Strafvord. en 50 der »aangehaalde wet op het Notarisambt, omdat de »Rechtbank geen acht geslagen heeft op de inge- »diende memorie van verwering;

»Gehoord den adv.-gen. GREGORY, namens den Proc.- »Gen., in zijne conclusie, strekkende dat de Hooge »Raad het beklaagde vonnis zal vernietigen en ver- »staan, dat er ten deze voor berisping geene termen »aanwezig waren, de kosten te dragen door den Staat;

»*Overwegende* dat de bij het beklaagde vonnis uit- »gesproken berisping berust op het feit, dat de req. »heeft geweigerd aan den officier van justitie inlich- »tingen te geven op eene tegen hem gerichte klacht »van J. P. H. te M., en gestaafd wordt door de over- »weging, dat het ter uitoefening door de Rechtbank »van het toezicht op notarissen noodzakelijk is, »dat zij aan den officier van justitie de door dezen »gevraagde inlichtingen geven;

7715. »*Overwegende* dat zoodanige algemeene verplichting »tot het verstrekken van inlichtingen bij de wet »nergens aan de notarissen is opgelegd, en voor »zoover zij volgt uit het aan de rechterlijke macht »opgedragen toezicht uit den aard der zaak beperkt »is tot die inlichtingen, welke voor het uitoefenen »van dit toezicht onmisbaar zijn;

»dat de meergemelde verplichting bovendien be»perkt wordt door de aan de notarissen opgelegde »geheimhouding omtrent den inhoud der akten over»eenkomstig de wet;

»dat de Rechtbank derhalve, alvorens in de wei»gering des requirants eene reden tot berisping te »vinden, had moeten treden in een onderzoek der »omstandigheden, die tot de weigering geleid hadden, »en daar zulks geen plaats heeft gehad, het vonnis »wegens verkeerde toepassing van art. 50 der wet »op het Notarisambt moet worden vernietigd;

»dat hierdoor een nader onderzoek der cassatie»middelen, zooals die door den req. zijn geformu»leerd, overbodig wordt;

»Vernietigt mitsdien het vonnis door de Arrond.-»Rechtbank te Maastricht op den 23 Juni 1888 »gewezen;

»Verstaat dat in het enkele als bewezen aange»nomen feit, op zich zelf beschouwd, geene termen »van berisping aanwezig waren;

»De kosten te dragen door den Staat".

Dit arrest werd voorafgegaan door de volgende conlusie van den advokaat-generaal GREGORY.

»De grief van den requirant is gericht tegen dat ge»deelte van het beklaagde vonnis, hetwelk aldus luidt:

»»*Overwegende* dat het ter uitoefening door de Recht-

7715. »»bank van het toezicht op de notarissen noodzake-»»lijk is, dat zij aan den officier van justitie de door »»dezen gevraagde inlichtingen geven;

»»*O.* dat alzoo de notaris W. aan den officier van »»justitie had moeten mededeelen de reden, waarom »»hij aan klager H. de door dezen gevraagde inlich-»»tingen had vermeenen niet te moeten geven;

»»*O.* dat de notaris W. door zulks niet te doen »»heeft gehandeld in strijd met de wet". Dit blijkt »uit de bewoordingen der memorie van cassatie: »»Vertooner acht zich door de uitgesproken beris-»»ping ten hoogste bezwaard. Is het waar, dat de »»notaris, ter wille van het toezicht over hem door »»de Rechtbank uit te oefenen, aan het parket alle »»informatien of inlichtingen moet geven, dan wordt »»het parket een waar informatie-bureau, en dan is »»de bij de wet de(n) notarissen opgelegde geheim-»»houding een ijdel woord".

»Daar nu uit de memorie duidelijk blijkt wat de »req. wil, komt het m. i. op de juiste omschrijving »der middelen minder aan. »Tegen het aangevallen »»vonnis", zoo gaat de steller der memorie voort, »»stelt vertooner *alzoo* de navolgende middelen van »»cassatie". Dit woord »*alzoo*" kan natuurlijk niet »anders beteekenen dan dat in »de navolgende mid-»»delen van cassatie" de even te voren aangeduide »grief is vervat. En toch slaan ze eigenlijk op iets »geheel anders. Dit ziet men dadelijk bij de lezing »daarvan. Het 1e middel toch heet: »Schending en »»verkeerde toepassing der artt. 50 en 51 der wet »»op het Notarisambt van 9 Juli 1842 (*Stbl. n*°. 20), »»zooals zij luidt na de daarin gebrachte wijzigingen, »»omdat de berisping is uitgesproken in raadkamer,

7715. »»zonder dat *daartoe* de req. in cassatie was opge- »»roepen, naar luid van art. 51, laatste lid, terwijl »»die oproeping moet plaats hebben 14 dagen voor- »»dat de berisping kan plaats hebben, naar luid van »»art. 50 laatste lid, waarbij ook voor de verdere »»gevallen, bij de wet voorgeschreven, de oproeping »»geregeld wordt". Het 2e middel: »Schending en »»verkeerde toepassing van art 429 B. W., artt. 18 »»en 50 der aangehaalde wet op het Notarisambt, »»j^{0}. art. 272 Strafrecht, omdat de req. in cassatie »»de gevraagde inlichtingen niet mocht geven, ver- »»mits de klager als toeziende voogd van de moeder »»geene rekening en verantwoording kan vragen, »»dus als een derde tegenover de cliente van den »»req., notaris, moest beschouwd worden, aan wien »»de req. te recht geweigerd heeft mede te deelen of, »»hoeveel en uit welken hoofde de *moeder* en kinderen »»B. aan den req. verschuldigd zijn". Eindelijk het 3e: »»Schending en verkeerde toepassing der artt. 161 der »»Grondwet, 211 j^{0}. 216 Strafvord., art. 50 der »»aangehaalde wet op het Notarisambt, omdat de »»Rechtbank geen acht geslagen heeft op de aan de »»Rechtbank ingediende memorie van verwering en »»de daarbij genomene conclusie en het vonnis »»diensvolgens niet voldoende is gemotiveerd".

»Men ziet aanstonds dat deze 3 middelen, zooals »ze geformuleerd zijn, eigenlijk het punt in quaestie »niet raken. Wat er, naar de bewoordingen waarin »zij zijn vervat, daarbij wordt beweerd, is ook »onjuist. Wat toch het 1e middel betreft, zoo heeft »de oproeping wel degelijk naar behooren plaats »gehad. Wat verder bij het 2e middel wordt aange- »voerd, kan evenzeer met stilzwijgen worden voor-

7715. »bijgegaan, omdat de rechter zich met het daargestelde geval, blijkens het vonnis, niet heeft bezig »gehouden. En wat eindelijk het 3e middel aangaat, »zoo is volstrekt niet gebleken dat de rechter geen »acht heeft geslagen op hetgeen waarop hij, altijd »volgens den steller van het middel, had behooren »acht te slaan. Bovendien was hier, waar men niet met »eene strafvervolging, maar met eene discretionnaire »macht der Rechtbank te doen heeft (arresten van »den Hoogen Raad van 9 April 1858, 3 Febr. 1860 »en 14 Nov. 1862, *Ned. Rechtspr.* dl. LIX, § 1, bl. »1; dl. LXIV, § 12, bl. 42; dl. LXXII, § 24, bl. »189; v. d. Honert, *G. Z.* XV, 70; XVII, 15 en »XIX, 361), de rechter niet aan de regelen van »het bewijs gebonden.

»Meent evenwel de Hooge Raad zich te moeten »houden aan de middelen, zooals ze in de memorie »zijn omschreven, dan zou, naar het mij voorkomt, »de Raad, wanneer hij de middelen ongegrond acht, »het vonnis der Rechtbank nog *ambtshalve* kunnen »casseeren. Het is waar, het geding wordt hier voor »den *burgerlijken* rechter gevoerd (art. 51 der gewijzigde wet op het Notarisambt), en nu zou men »kunnen beweren, dat de Hooge Raad, ingevolge »art. 409 B. R., niet buiten de middelen mag gaan. »Doch men bedenke dat, al wordt het geding voor »den burgerlijken rechter gevoerd, het daarom nog »geen burgerlijk geding in den gewonen zin van »het woord is, en voorts dat de berechting in deze »wel eenige overeenkomst heeft met een strafgeding, »daar de berisping in elk geval eene soort van *straf* »is, met welken naam zij dan ook in art. 51 der »gewijzigde wet op het Notarisambt wordt bestem-

7715. »peld. Dat nu des requirants bezwaar tegen het »beklaagde vonnis gegrond is, houd ik voor weinig »twijfelachtig. Vooreerst schijnt het kwalijk overeen»komstig den aard eener rechtspleging, welke dan »ook, dat hij, op wien toezicht wordt uitgeoefend »en die in sommige gevallen kan worden berispt of »gestraft, verplicht wezen zou tot de behoorlijke »uitoefening van dat toezicht zelf mede te werken, »d. i. zelf den rechter de middelen te verschaffen, die »dienen kunnen om zijne berisping of bestraffing mo»gelijk te maken. Met meer recht zou men m. i. juist »het tegendeel mogen aannemen, namelijk dit, dat »die middelen buiten den terechtgestelden om moeten »kunnen gevonden worden. En verder is mij althans »geen wettelijke bepaling bekend, krachtens welke »de notarissen gehouden zouden zijn aan de officieren »van justitie de door deze gevraagde inlichtingen te »geven. In het aangevallen vonnis wordt dan ook »wel gezegd dat de req. in deze »heeft gehandeld »in strijd met de wet", maar niet *welke* wetsbepaling »hier overtreden zou zijn. Bij dat vonnis is m. i. »geschonden art. 50 der gewijzigde wet op het »Notarisambt, doordien ten onrechte is aangenomen »het bestaan eener op den notaris rustende wettelijke »verplichting om aan den officier van justitie de door »dezen gevraagde inlichtingen te geven, en de req. »buiten de in voorzegd art. 50 genoemde gevallen »is berispt geworden.

»Ik heb mitsdien de eer te concludeeren dat de »Hooge Raad het beklaagde vonnis zal vernietigen »en zal verstaan dat er ten deze voor berisping »geen termen aanwezig waren; de kosten te dragen »door den Staat."

7716. *Uitgifte in originali van eene ongeregistreerde akte. Ontdekking na het verstrijken van den termijn van registratie. Boete.* Bij de naziening der repertoires ontdekte een ontvanger, dat op het repertoire van een notaris onder dagteekening van den 19 Juli 1888 was ingeschreven eene akte van toestemming tot doorhaling van eene hypothekaire inschrijving, welke akte niet was geregistreerd. Hij vorderde, daar de termijn van registratie reeds lang verstreken was, op grond van art. 20 j°. art. 33 der wet van 22 Frimaire VII, eene boete van *f* 37.50, behalve het recht op de akte verschuldigd.

Bij onderzoek bleek dat de bedoelde akte reeds den 24 Juli 1888 ten betrokken hypotheekkantore was ingeleverd, waar men het verzuim van registratie niet had opgemerkt.

De vraag werd nu gedaan of de notaris, behalve de voormelde boete, nog eene boete verbeurd had wegens overtreding van art. 41 der voormelde wet.

Het Bestuur heeft hierop te kennen gegeven, dat door den notaris alleen verbeurd was eene boete wegens overtreding van genoemd art. 41, wegens het uitgeven in brevet van eene voor hem verleden akte, voor dat zij was geregistreerd, en geene boete op grond van voormeld art. 33, omdat de overtreding van dit artikel een noodwendig gevolg was van de overtreding van art. 41. (*Res. van* 3 *December* 1888, *n*°. 10.)

R.

7717. REGISTRATIE. *Afschriften van notariëele akten door rechterlijke ambtenaren aangevraagd.* Door den officier

7717. van Justitie bij een der arrondissements-rechtbanken werd aan een ontvanger verzocht hem een afschrift te verschaffen van een proces-verbaal van openbare verkooping van onroerend goed, ten overstaan van een in den kring van des ontvangers kantoor gevestigden notaris gehouden. De ontvanger, van meening dat art. 58 der wet van 22 Frimaire VII en art 55 der I. M. hem verboden op eigen gezag aan dat verlangen te voldoen, vroeg machtiging om daar aan gevolg te mogen geven.

Het Bestuur heeft den ontvanger doen mededeelen, dat hij terecht bezwaar gemaakt had een afschrift van de bedoelde notariëele akte te nemen en aan den officier af te geven, hoewel hij voor zijne meening ten onrechte steun zocht in de bepalingen der aangehaalde artikelen.

Niet art. 58, maar art. 54 der wet van 22 Frimaire VII was in dit geval toepasselijk. Dit artikel vergunt aan de ambtenaren der registratie alleen die afschriften te nemen »qui *leur* seront nécessaires »pour les intérêts de la République". Daargelaten nog dat hier niet bleek, dat het verlangde afschrift voor de belangen van het Rijk noodig was, kon de ontvanger het afschrift alleen dan nemen, wanneer het benoodigd was voor de uitoefening van het aan hem opgedragen toezicht of ter behartiging van de aan hem toevertrouwde belangen van het Rijk.

Daar bij onderzoek bleek, dat de akte reeds in de hypotheek-registers was overgeschreven, is den ontvanger voorts te kennen gegeven, dat hij den officier van Justitie er voor zooveel noodig opmerkzaam op moest maken, dat deze in dit geval van den inhoud der akte kennis kon nemen door van de

7717. overschrijving der akte inzage te nemen of afschrift te vragen. (*Miss. van* 28 *Augustus* 1888, *n*°. 19.)

7718. *Contrôle op de eigendomsovergangen.* Ten aanzien van dit onderwerp is bij aanschrijving van den 15 October 1888, n°. 4, aan de ambtenaren het volgende te kennen gegeven:

»Het is mij in den laatsten tijd bij herhaling ge»bleken, dat de contrôle op de eigendomsovergangen »niet aan alle kantoren met de noodige zorg wordt »uitgeoefend.

»Wanneer in memoriën van aangifte wordt ver»klaard dat perceelen op naam van een ander staande, »aan den erflater toebehooren of dat perceelen, »staande op naam van den erflater, aan iemand »anders toebehooren, of indien dergelijke verklarin»gen worden gedaan in scheidingen (1), koop of »andere akten, dan wordt gewoonlijk aan dergelijke »verklaringen slechts geringe aandacht geschonken.

»In dergelijke gevallen behoort, wanneer de ver»keerde tenaamstelling niet dadelijk kan worden »opgehelderd, en wanneer, zoo het eene akte geldt, »waarop ter zake van de verbetering der zooge»naamde verkeerde tenaamstelling geen recht van »overdracht kan worden geheven, een artikel tot »nader onderzoek op het memoriaal n°. 14 te wor»den geboekt.

»De ontvanger behoort dan te onderzoeken of er

---

(1) Indien in scheidingen verklaard wordt, dat perceelen op naam van een ander staande, aan de deelgenooten toebehooren, dan behoort, indien die omstandigheid niet in de akte wordt opgehelderd, daarop bij toepassing van het laatste lid van art. 7 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl. n*°. 92), het recht van verkoop geheven te worden.

7718. »grond bestaat om recht en dubbel recht wegens »verzwegen eigendomsovergang te vorderen, en zoo »de vereischten voor eene vordering bij dwangschrift »aanwezig zijn, een voorstel te doen tot het instellen »van zulk eene vordering, of wel, naar gelang van »den uitslag van zijn onderzoek, de belanghebbenden »uit te noodigen om de akte, waarbij de overdracht »plaats had, of de bij art. 1 der wet van den 16[en] »Juni 1832 (*Stbl.* *n*⁰. 29) bedoelde verklaring ter »registratie aan te bieden.

»De Inspecteurs behooren bij de verificatiën der »kantoren streng toe te zien, dat de ontvangers in »bovenvermelden zin werkzaam zijn."

7719. *Invordering van boeten.* Wanneer zij, die boeten verbeurd hebben wegens overtreding der wetten op de registratie of op het recht van successie enz., kwijtschelding van de boeten wenschen te vragen, dan behooren de ontvangers, tenzij bijzondere omstandigheden eene dadelijke inning wenschelijk doen achten, den overtreders eenigen tijd te laten tot het indienen van een rekest. Wordt het verzoek om kwijtschelding tijdig ingeleverd, dan kan met het invorderen der boeten gewacht worden totdat op het verzoek beschikt zal zijn, indien er althans geene reden bestaat om te vreezen, dat het uitstellen der invordering moeilijkheden zal doen ondervinden, die bij eene dadelijke inning niet of slechts in mindere mate te wachten zijn. (*Miss. van* 13 *Juli* 1888, *n*⁰. 15 en 8 *September* 1888. *n*⁰. 51) (1).

---

(1) **Deze voorschriften zijn niet van toepassing op dubbele rechten of andere boeten, die volgens bestaande bepalingen vóór de registratie van stukken moeten worden betaald, noch op boeten, die verschuldigd zijn na ingestelde vervolging.**

7720. *Manutentie. Inrichting der relazen van registratie. Vermelding van de verschillende beschikkingen.* Op een notariëele akte van boedelbeschrijving werden twee rechten van *f* 2.40 geheven, omdat de inventarisatie 7 uren geduurd had. In het relaas van registratie kwiteerde de ontvanger eenvoudig voor een bedrag van *f* 4.80, dus zonder de hoeveelheid van het voor iedere vacatie verschuldigde recht te vermelden, waarom de inspecteur, van meening dat hierdoor art. 57 der wet van 22 Frimaire VII overtreden was, in het proces-verbaal van verificatie van het beheer van bedoelden ontvanger eene boete van *f* 7.50 bracht.

Het Bestuur heeft zich met de opvatttng van den inspecteur evenwel niet kunnen vereenigen. Gemeld wetsartikel zegt: »Lorsque l'acte renfermera plusieurs »dispositions, opérant chacune un droit particulier, »le receveur les indiquera sommairement dans sa »quittance et y énoncera distinctement la quotité de »chaque droit perçu, à peine d'une amende de dix »francs pour chaque omission". Het artikel is dus alleen toepasselijk, wanneer de akte *»plusieurs dispositions*" bevat, doch in het onderwerpelijke geval bevatte de akte slechts ééne »disposition", n.l. de inventarisatie. Mitsdien was ter zake voorschreven geene boete door den ontvanger verbeurd. (*Res. van* 18 *Augustus* 1888, *n*° 53.)

7721. *Ontbreken van een zegel in een riem gezegeld papier, ontvangen van het algemeen zegelkantoor.* Door een der met zegeldebiet belaste ontvangers werd medegegedeeld, dat hem gebleken was, dat in het bovenste pakje van een riem formaatzegels van 15 cent één zegel ontbrak en dat hij onmiddellijk daarop de

7721. *overige* pakjes had nageteld en doen natellen, waarbij deze in orde bevonden werden.

Er bleek niet dat de zegels van het bovenste pakje ten kantore van den ontvanger, vóór dat daarvan zegels gedebiteerd waren, door meer dan één persoon bij herhaling waren geteld. Het ontbreken van één zegel was mitsdien niet op voldoende wijze geconstateerd en de beambten aan het algemeen zegelkantoor konden onder deze omstandigheden niet met dat zegel bezwaard worden. (*Miss. van* 20 *Juli* 1888, *n*°. 18.)

7722. *Posterijen. Bestellen van dienstbrieven op Zondag.* Blijkens mededeeling van den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid geschiedt, te rekenen van 15 Juli 1888, des *Zondags* geene afgifte of bestelling van brieven of andere stukken, welke portvrij per post verzonden zijn (dienstbrieven of dienstpakketten), tenzij de behandeling daarvan bijzondere spoed vereischt en ter aanduiding daarvan het woord *spoed* op het adres vermeld is.

Den directeurs der registratie en domeinen is verzocht hiervan mededeeling te doen aan de onder hun toezicht gestelde ambtenaren en hen uit te noodigen niet zonder bepaalde noodzakelijkheid het woord *spoed* op een adres te plaatsen. (*Miss. dd.* 14 *Juli* 1888, *n*°. 29.)

7723. *Veeartsenijkundige politie. Overstorting van verbeurdverklaarde sommen.* Overeenkomstig de wet van 20 Juli 1870 (*Stbl. n*°. 131) worden de sommen, waarvoor inbeslaggenomen goederen zijn vrijgegeven, en de opbrengst van inbeslaggenomen goederen na de verbeurdverklaring in 's Rijks schatkist gestort. De ambtenaren der registratie behooren toe te zien op

7723. die storting, doch, aangezien nergens bepaald is voorgeschreven, dat de storting moet geschieden ten kantore van de ontvangers der registratie, moet er in berust worden, wanneer zij rechtstreeks bij de betaalmeesters plaats heeft. (*Missive dd.* 3 *Augustus* 1888, *n*°. 27.)

7724. RUILING. *Ruiling van tuinen.* De vraag werd gesteld of de ruiling van tuinen aan een registratierecht van 2 % dan wel van 1/4 % onderworpen is. Het Bestuur heeft die vraag in eerstbedoelden zin beantwoord in een geval, waarin de tuinen niet als landerijen gebruikt werden. De vermindering van het recht van ruiling tot 1/4 % voor landerijen is vastgesteld alleen in het belang van den landbouw, en dit belang was, naar het voorkwam, bij het behandelde geval niet betrokken. (*Res. van* 12 *Sept.* 1888, *n*°. 12.)

S.

7725. SCHEIDING. *Scheiding tusschen de langstlevende moeder en hare kinderen. Niet meer voorhanden goederen, waarvan het bedrag door de moeder aan de kinderen wordt uitgekeerd of schuldig erkend. Over welk bedrag is het scheidingsrecht verschuldigd?* Bij notariëele akte werd tusschen eene moeder en hare vier kinderen overgegaan tot de verdeeling der gemeenschap, bestaan hebbende tusschen haar en haren den 19 Maart 1867 overleden echtgenoot, welke a. i. zijne vijf kinderen tot erfgenamen naliet, en de nalatenschap van laatstgemelden, alsmede van een den 20 December 1879 overleden kind.

De gemeenschap was geinventariseerd bij notariëele akte van 20 Mei 1867; deze akte zou zooveel

7725. mogelijk, zooals in de scheiding werd vermeld, tot grondslag van de verdeeling strekken, aangezien tot heden belangrijke veranderingen in den staat des boedels hadden plaats gegrepen.

Blijkens dien inventaris was toch bij het overlijden des erflaters aanwezig: Meubelen *f* 7329.70; Contanten *f* 340; Vorderingen uithoofde van het beroep *f* 15125.12; Effecten *f* 215; Na te melden vast goed *f* 5500; Te zamen *f* 28509.82; Schulden *f* 7638.47.
De gemeenschap bedroeg dus zuiver . *f* 20871.35.

waarin toekwam:
aan de weduwe: $^1/_2$ ad . . . . . . *f* 10435.67^5
plus $^1/_2$ begrafeniskosten uit de gemeenschap betaald . . . . - 80.
f 10515.67^5

aan de 5 kinderen *f* 10355.67^5 of elk *f* 2071.13^5.

Tot het erfdeel van het later overleden kind waren gerechtigd: de moeder voor $^1/_4$ *f* 517.78, de 4 zusters en broeder elk *f* 388.33.

Naar den toestand bij des erflaters dood zou dus toegekomen zijn: aan de weduwe . . *f* 11033.43
aan elk der nu in leven zijnde kinderen *f* 2459.47 × 4 is . . . . - 9837.88
Saldo als boven . . *f* 20871.35

Door plaats gehad hebbende veranderingen, verwisselingen enz. van de tot voormelde huwelijks gemeenschap behoord hebbende zaken, waren, zoo verklaarde partijen, thans ter verdeeling nog aanwezig: Huizen . . . . *f* 5500.—
Meubelen . . . . - 713.—
Samen . . *f* 6213.—

7725. Bij de daarop gevolgde verdeeling werd toegescheiden aan:

1°. de weduwe het vast goed ad . . *f* 5500.—,

onder den last tot uitkeering:

aan het kind sub 2	*f* 2459.47
en aan de kinderen sub 3, 4 en 5 genoemd:	- 6665.41

2°. aan het kind sub 2:

Uitkeering in contanten door zijne moeder	*f* 2459.47

3°. aan de kinderen sub 3, 4 en 5:

Meubelen	*f* 713.—
Vordering op de moeder om te completeeren hetgeen hun rechtens toekomt .	- 6665.41
Gelijk aan hun aandeel . .	*f* 7378.41

Ten slotte verklaarden partijen, zoo in privé als kwaliteit, zoo te zamen als ieder in het bijzonder:

dat met het hiervoor omschrevene geheel en tot wederzijds genoegen was verdeeld:

a. de huwelijksgemeenschap,

b. de nalatenschap van den erflater J. D.,

c. de nalatenschap van het kind M. C. D., en dat dientengevolge geene gemeenschap van zaken tusschen hen meer bestond.

De ontvanger had op deze akte geheven het recht wegens scheiding over het bedrag der verdeelde baten ad *f* 6213.— of *f* 9.33.

De inspecteur was van oordeel dat het recht ook verschuldigd was over de toebedeelde bedragen van *f* 2459.47 en *f* 6665.41. In de plaats van de meerdere baten blijkens den inventaris ten dage van het overlijden voorhanden, werd, zoo meende de

7725. inspecteur, verdeeld eene vordering ten laste der moeder, die in het bezit des boedels was verbleven; die pretentie werd aan het sub 2 genoemde kind voor *f* 2459.47, aan de onder 3, 4 en 5 genoemden voor *f* 6665.41 toebedeeld. Hij achtte derhalve schuldig over

	f 5500.—
	- 2459.47
	- 7378.41
	f 15337.88, $^3/_{20}$ % = *f* 23.01.

Het Bestuur heeft daarop het volgende te kennen gegeven.

De moeder zal uitkeeren *f* 2459.47 + *f* 6665.41,

maakt samen	*f* 9124.88
haar wordt toebedeeld voor	- 5500.—
Verschil . . .	*f* 3624.88

Uit de omstandigheid nu dat zij dit bedrag, boven hetgeen zij ontvangt, moet uitkeeren, kan niet anders afgeleid worden, dan dat naar de bedoeling van partijen òf haar de andere bij den inventaris vermelde, doch thans niet meer aanwezige goederen, na aftrek der schulden, in haar deel worden toegescheiden, òf wel dat eene vordering der kinderen op haar tot een gelijk bedrag wordt verrekend.

Immers er was aanwezig volgens den inventaris	*f* 20871.35
Thans is nog verdeeld	- 6213.—
Verschil . .	*f* 14658.35
Heeft de moeder dit bedrag reeds tot zich genomen, dan had zij, aangezien zij slechts recht had (zie hiervoor) op	- 11033.43
te veel genoten als voren . .	*f* 3624.92

7725. Het scheidingsrecht was derhalve verschuldigd over het totale bedrag van het zuivere saldo volgens den inventaris ad *f* 20871.35. (*Res. van* 6 *October* 1888, *n*⁰. 17.)

7726. *Verdeeling der grootouderlijke nalatenschappen tusschen een vader en zijne kinderen, aan wie door de grootmoeder het beschikbaar gedeelte was vermaakt, onder bepaling dat hun vader en diens echtgenoote daarvan het vruchtgebruik zouden genieten. Over welk bedrag is het recht van scheiding verschuldigd?* Bij notariëele akte werd tusschen J. d. B. en zijne minderjarige kinderen, gesproten uit zijn huwelijk met C. G., overgegaan tot de verdeeling der nalatenschappen van J. B. de B. en A. M. v. O. Deze echtelieden, in gemeenschap van goederen gehuwd geweest, hadden tot eenigen erfgenaam a. i. nagelaten hun zoon J. d. B. genoemd, doch de erflaatster A. M. v. O. had de kinderen van dien zoon benoemd tot erfgenamen van het beschikbaar gedeelte harer nalatenschap, onder bepaling dat haar zoon en diens echtgenoote C. G. daarvan het vruchtgebruik zouden genieten. Bij de akte van scheiding werden nu de goederen aangewezen, die aan J. d. B. in vollen eigendom zouden toebehooren, en die, welke het eigendom zijner kinderen zouden zijn en waarvan dus hun ouders het vruchtgebruik zouden hebben. De moeder der kinderen C. G. was bij die akte niet vertegenwoordigd, en aangezien de kinderen, evenals in het geval behandeld in P. W. n⁰. 7254, slechts tot blooten eigendom gerechtigd waren, en er tusschen de *bij de akte optredende* deelgenooten slechts onverdeeldheid van den blooten eigendom bestond, hief de ontvanger het recht wegens scheiding alleen

7726. over de waarde van den blooten eigendom der verdeelde baten.

Later bleek dat de echtelieden J. d. B. en C. G. in gemeenschap van goederen waren gehuwd, en hoewel nu in de akte daarvan geen melding was gemaakt en evenmin was verklaard dat J. d. B. handelde, als in gemeenschap van goederen gehuwd, was de inspecteur van oordeel, dat de bij de akte gedane toedeelingen ook de vrouw, ten aanzien van hetgeen in vruchtgebruik zal worden genoten, zouden binden. Daaruit leidde hij af, dat het scheidingsrecht verschuldigd was over de waarde van den *vollen* eigendom der verdeelde baten, en dat wel op de volgende gronden.

Het vruchtgebruik dat een der echtgenooten heeft, behoort zoowel tot de gemeenschap als elk ander goed (Prof. DIEPHUIS, Ned. Burg. recht, dl. 4, bl. 228). Is dit zoo, dan heeft de man, ook zonder medewerking der vrouw, het recht om bij de scheiding mede te werken tot aanwijzing van de aan vruchtgebruik onderworpen goederen (B. W. artt. 179, 1116). De wet spreekt er niet van dat de medewerking der vrouw noodig zou zijn ten aanzien der tot de gemeenschap behoorende goederen, al hebben man en vrouw tegenstrijdige belangen, en de gewone bijvoeging, dat de man handelt als in gemeenschap gehuwd, is geheel overbodig.

Bij de onderwerpelijke scheiding wordt dus ook het genot van alle goederen gescheiden; immers er wordt uitgemaakt, welke goederen aan de kinderen in blooten eigendom en aan de ouders in vruchtgebruik zullen behooren. Van de overige goederen

7726. kwam eigendom en genot in dezelfde handen. Deze scheiding wijst alzoo aan, van welke goederen bij het overlijden van een der ouders, het genot verder levenslang uitsluitend bij den langstlevende zal zijn. Dus staat thans reeds vast, hoe dàn het genot van al de thans verdeelde baten zal zijn gesplitst, als: *a.* in hetgeen de langstlevende zal hebben van bepaalde goederen; *b.* in hetgeen deze met de erfgenamen van den eerststervende zal hebben van de overige baten die hun te zamen in eigendom zullen behooren.

De directeur wees er op dat de praemisse waarvan de inspecteur uitging, dat nl. het vruchtgebruik in de gemeenschap zoude vallen, niet geheel met de beslissingen van het Bestuur overeenstemt (1). Doch zelfs al moest die praemisse toegegeven worden, dan nog was, zoo meende de directeur, de conclusie van den inspecteur onjuist. Immers de huwelijksgemeenschap van J. d. B. en C. G. omvat dan o.a. den vollen eigendom van $^3/_4$ der verdeelde goederen (door J. d. B. geërfd van zijn ouders) en het vruchtgebruik van $^1/_4$ door J. d. B. en C. G. te zamen verkregen. Nu komt het voor, dat ook na de onderwerpelijke scheiding, het *genot* der goederen, dat tusschen J. d. B. en C. G. krachtens de huwelijksgemeenschap onverdeeld was, tusschen hen op dezelfde wijze *gemeen* is gebleven. Baten die behooren tot de gemeenschap, kunnen toch niet tusschen de echtgenooten verdeeld worden, terwijl de gemeenschap nog voortduurt.

Het Bestuur heeft zich met de meening van den directeur vereenigd, op grond dat een vruchtgebruik

(1) Vgl. P. W. nos. 712 en 4166.

7726. gezamenlijk aan in algeheele gemeenschap gehuwde echtelieden vermaakt, tusschen hen gemeen is, zonder dat zij staande huwelijk hun *recht van medeëigendom* kunnen doen gelden. De heffing van den ontvanger is dus gehandhaafd. (*Miss. van* 14 *Nov.* 1888, *n*°. 61.)

7727. *Vermelding van den titel van medeëigendom.* A en B verklaarden in eene notariëele akte, dat zij wenschten over te gaan tot scheiding en deeling van eenige hun gemeenschappelijk en onverdeeld toebehoorende zaken. Deze zaken bestonden in eenig vast goed, door hen bij erfenis verkregen van hunne ouders, hetgeen in de akte vermeld was, en eenige roerende zaken, waaromtrent in de akte de titel van medeeigendom niet nader werd aangeduid. Over de waarde der onroerende goederen werd het recht van $^3/_{20}$ %, over die der roerende het recht van verkoop gevorderd.

Belanghebbenden achtten zich met deze heffing bezwaard. Zij vroegen terug hetgeen op de akte meer geheven was dan $^3/_{20}$ % over de waarde van al de verdeelde baten, vermits ook de roerende goederen hun gezamenlijk hadden toebehoord. De ambtenaar, die de heffing gedaan had, op dit verzoek gehoord zijnde, gaf te kennen dat de vordering van het recht van verkoop niet berustte op het niet bestaan van medeëigendom, maar daarop, dat ten aanzien van de roerende goederen geen titel van medeëigendom in de akte vermeld was. Als zoodanig kon toch naar zijne meening niet worden aangemerkt de verklaring, dat A en B wilden scheiden de hun gemeenschappelijk en onverdeeld toebehoorende zaken. Immers, zoo ging hij voort, onder »titel van medeëigendom" zal men moeten verstaan één der wijzen, waarop naar de

7727. regelen van het burgerlijk recht onverdeeldheid, medeëigendom, en dus in de eerste plaats eigendom kan ontstaan. De verklaring dat iets aan de deelgenooten behoort, is voor hen geen wijze van eigendomsverkrijging, zelfs niet met betrekking tot roerende lichamelijke zaken.

Ook een beroep op art. 2014 B. W. kan hier, zoo voerde hij verder aan, niet helpen, want hoe men ook moge denken over de vraag of onder het daar bedoelde »bezit" een rechtskundig bezit, dan wel het eenvoudig in de macht hebben der zaak wordt verstaan, uit de onderwerpelijke akte blijkt zelfs van dit laatste niets en dus nog veel minder van een gemeenschappelijk bezit in den engeren zin. In alle beslissingen over dit onderwerp (zie P. W. n°s. 6926, 6927, 7182, 7253 en 7515), zelfs in de meest vrijgevige, is steeds sprake van gevallen, waarin een titel van medeëigendom werd genoemd, hetzij in de scheiding, hetzij in een andere akte, waarnaar in de scheiding werd verwezen. Op deze gronden achtte hij het verzoek niet voor inwilliging vatbaar.

Een ander der omtrent het verzoek gehoorde ambtenaren was van gevoelen, dat er alle grond bestond om in dit geval op het voetspoor der beslissing, medegedeeld in P. W. n°. 7257 aan te nemen, dat door de vermelding in de akte, dat partijen »wenschten over »te gaan tot scheiding en deeling van de volgende »hun gemeenschappelijk en onverdeeld toebehoorende »zaken" de titel van medeëigendom der lichamelijke roerende goederen in de akte vermeld was en dat het verzoek mitsdien kon worden ingewilligd.

Met dit laatste gevoelen heeft het Bestuur zich

7727. niet kunnen vereenigen. Ten aanzien van de roerende goederen was wel in de akte verklaard, dat ze aan de deelgenooten gemeenschappelijk toebehoorden, doch de oorzaak van die onverdeeldheid was niet opgegeven. De titel van medeëigendom alzoo niet vermeld zijnde, was het recht van verkoop over de waarde der roerende zaken, ingevolge het laatste lid van art. 7 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl. n°.* 92), verschuldigd.

Een gelijke beslissing is door het Bestuur genomen in een geval, dat partijen verklaarden »te willen »scheiden en verdeelen de tusschen hen bestaande »gemeenschap" zonder meer. (*Res. van* 28 *Juni* 1886, *n°.* 91 *en* 13 *Augustus* 1888, *n°.* 14.)

7728. *Toepassing van art.* 9 *der wet van* 1882. *Indien iemand, die met twee anderen gezamenlijk een perceel aankoopt, daarna een deel in het aandeel van een zijner medekoopers door aankoop verkrijgt, dan blijft op de hem gedane toedeeling bij de scheiding toch de uitzondering van n°.* 2 *van genoemd artikel toepasselijk.* Bij een notariëele akte van 5 November 1886 werd overgegaan tot de verdeeling van een perceel vast goed tusschen de beide eigenaren H. K. G. en P. V. De eigendom van dit perceel was verkregen als volgt:

P. V. voornoemd kocht het perceel met S. H. O. en nu wijlen G. P. V., ieder voor $^1/_3$ bij publieken verkoop van den 27 Maart 1876.

H. K. G. voornoemd kocht het $^1/_3$ van S. H. O. bij onderhandsche akte geregistreerd den 8 September 1880.

Beide deelgenooten te zamen kochten het $^1/_3$ van nu wijlen G. P. V. bij publieken verkoop van den 7 Januari 1886.

7728. Bij de scheiding werd toebedeeld aan:

1°. H. K. G. de westelijke helft ter waarde van *f* 300;

2°. P. V. de oostelijke helft ter waarde van *f* 300;

De ontvanger maakte de volgende rechtsberekening:

Verdeeld *f* 600;

$^1/_2$ hiervan is *f* 300; medeëigendom $^1/_2$ = *f* 150;

rest *f* 150 à 4 % =		*f* 6
over de resteerende *f* 150 schuldig $^3/_{20}$ % =	*f* 0.22⁵	
voor den anderen deelgenoot *f* 150 à 4 % =		- 6
benevens *f* 150 à $^3/_{20}$ % =	- 0.22⁵	
	f 0.45	*f* 12

Met deze heffing kon de betrokken inspecteur zich niet vereenigen.

Bij de akte van 27 Maart 1876 werd — zoo betoogde deze — het geheele onroerend goed verkocht aan gezamenlijke verkrijgers, waardoor de uitzondering sub 2 van art. 9 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl.* *n*°. 92) op hen toepasselijk werd. Daarna verkocht één dier verkrijgers zijn aandeel of $^1/_3$ aan een derde (H. K. G.) en droeg een ander mede zijn aandeel ad $^1/_3$ over aan den overgebleven eersten kooper en dien derde, tengevolge waarvan de beide laatsten ieder voor $^1/_2$ eigenaar werden.

Vermoedelijk vond de ontvanger in deze overdrachten aanleiding om ook over $^1/_2$ van het aan P. V. toebedeelde recht van verkoop te heffen, wellicht in de meening dat art. 9, n°. 2 medebrengt dat de verdeeling ook moet plaats hebben tusschen de gezamenlijke verkrijgers. Zulks komt echter niet juist voor.

7728. Ware vóór die overdrachten tusschen de oorspronkelijke koopers tot scheiding overgegaan, dan zou alles wat aan P. V. werd toebedeeld, slechts zijn onderworpen geweest aan $^{3}/_{20}$ %.

Maar nu kunnen de overdrachten door zijne gezamenlijke medeverkrijgers nooit tengevolge hebben dat door P. V. meer recht verschuldigd wordt. De omstandigheid dat hij zelf later $^{1}/_{6}$ bijkocht, kan hierin evenmin verandering brengen. (Vgl. P. W. n⁰. 7318, waarmede het onderwerpelijke geval moet gelijk gesteld worden.)

P. V. had alzoo recht op de heffing naar art. 7 voor het aan hem toebedeelde en dit recht kan hij niet verliezen door eene handeling van anderen.

Blijkens de aan het slot van P. W. n⁰. 7513 uitgedrukte bedoeling van art. 9 moet bovendien elke toedeeling op zich zelf worden beschouwd.

De voormelde akte van 7 Januari 1886, waarbij $^{1}/_{3}$ in de verdeelde perceelen werd overgedragen aan de beide deelgenooten ieder voor $^{1}/_{2}$, is te S. geregistreerd den 11 Januari 1886. Te dier zake werd recht ad 4 % geheven over *f* 120. Art 14 der wet van 1882 is alzoo door den ontvanger ten onrechte niet toegepast over het aandeel in dat $^{1}/_{3}$, hetwelk P. V. geacht wordt overgedragen te hebben aan H. K. G., en bedragende $^{1}/_{2}$ in $^{1}/_{2}$ of $^{1}/_{4}$ gedeelte (zie P. W. n⁰. 7513).

De volgende berekening werd dientengevolge door den inspecteur voorgesteld.

G. verkrijgt voor eene waarde van . .	*f* 300
Hieraf $^{1}/_{2}$	- 150
	f 150

7728. Transport f 150

binnen het jaar ging over $^1/_2$ in $^1/_2$ van f 120, waarover 4 % is betaald . . .	- 30 à $^1/_4$ %	f 0.07^5
blijft . . .	f 120 à 4 %	- 4.80
	samen . .	f 4.87^5
	38 opcenten . .	f 1.85
De overige $^1/_2$ ad . . f 150		
en het deel van P. V. ad - 300		
samen . . f 450	à $^3/_{20}$ %	- 0.67^5
	Totaal . .	f 7.40

Het Bestuur, zich met de beschouwingen van den inspecteur vereenigende, heeft diens voorstel tot teruggave van hetgeen te veel geheven was, goedgekeurd. (*Res. van* 19 *Juli* 1888, *n*°. 4.)

7729. *Toepassing van art.* 9 *der wet van* 1882. *Verdeeling van een onverdeeld aandeel in een perceel vast goed, door de deelgenooten gezamenlijk aangekocht.* Twee personen hadden te zamen een onverdeeld $^1/_{11}$ gedeelte in zeker perceel vast goed aangekocht, hetwelk zij eenigen tijd daarna in dier voege verdeelden, dat aan een hunner het geheele aandeel werd toegescheiden. Men verschilde van gevoelen over de vraag of op deze verdeeling art. 9 der wet van 1882, dan wel de uitzondering sub n°. 2 van datzelfde artikel toepasselijk was.

Voor een beantwoording in eerstgemelden zin werd aangevoerd, dat bij den aankoop niet het *geheel* der zaak was verkregen.

Daartegen werd evenwel opgemerkt dat met het geheel der zaak ongetwijfeld bedoeld wordt het

7729. geheel der *verdeelde zaak*, in casu een onverdeeld $^1/_{11}$ aandeel. Ook werd er de aandacht op gevestigd, dat blijkens de geschiedenis der wet van 1882, artikel 9 daarin is opgenomen, om te voorkomen dat iemand, die een aandeel in roerend of onroerend goed koopt, door middel van eene op den aankoop gevolgde scheiding eigenaar wordt van het geheele goed of van een grooter deel daarin, zonder over hetgeen hij door de scheiding meer verkrijgt, recht van overdracht te betalen, een geval dat zich hier niet voordoet.

Met de laatst vermelde opvatting heeft het Bestuur zich vereenigd. (*Res. van* 30 *November* 1888, *n*°. 65.)

7730. SCHENKING. *Afstand aan gemeentebesturen van gronden voor straten.* Omtrent dit onderwerp heeft het Bestuur bij aanschrijving van den 5 November 1888, n°. 6 het volgende te kennen gegeven:

»Bij den uitleg der steden en bij den aanleg van »openbare parken komt het in den laatsten tijd »herhaaldelijk voor dat door bouwondernemers stroo»ken grond, tusschen de huizen gelegen, aan het »betrokken gemeentebestuur worden afgestaan. Die »afstand geschiedt, opdat de gemeente, zoo de stroo»ken nog niet bestraat mochten zijn, ze zal bestraten »en in ieder geval zal zorgen voor de rioleering, de »verlichting en het politietoezicht, in één woord om »er openbare straat van te maken. Nu eens wordt in »de akte van afstand een prijs vermeld, dan eens »wordt daarin verklaard, dat de afstand om niet »plaats heeft, in welk geval de overeenkomst ook »wel uitdrukkelijk eene schenking genoemd wordt.

»In het eerste geval vordert men een evenredig

7730. »recht van 4 % bij de registratie der akte, doch »heeft de afstand om niet plaats, dan wordt ver»schillend gehandeld. In de memorie van aangifte, »die alsdan overeenkomstig art. 59 der Successiewet »gevorderd wordt, wordt door het eene gemeente»bestuur een zeker gering bedrag als verkoopwaarde »van de strooken gronds opgegeven, terwijl door »het andere verklaard wordt dat het afgestane geene »verkoopwaarde heeft.

»Ten einde eenparigheid te bevorderen, heb ik »de eer U te kennen te geven dat bij afstand onder »bezwarenden titel van gronden van den voormelden »aard 4 % verschuldigd is over den uitgedrukten »prijs en de lasten, doch dat bij afstand om niet, »zelfs als zij schenking genoemd wordt, slechts een »vast recht van ƒ 1.20 geheven moet worden, indien »de gemeente den grond krijgt, nadat die òf reeds »tot publieken weg is ingericht óf daartoe zichtbaar »bestemd is, terwijl dan geene memorie van aan»aangifte voor het successierecht gevorderd behoeft »te worden, omdat de grond geacht moet worden »geen verkoopwaarde te hebben en mitsdien elke »grondslag voor de heffing van successierecht of van »evenredig registratierecht ontbreekt."

Men meende deze beslissing te kunnen toepassen in een geval, dat aan eene gemeente strooken weiland, bouwland, hakhout, heide enz. om niet werden afgestaan, omdat de gemeente tot verbetering van de middelen van verkeer grindwegen wenschte aan te leggen en de ingezetenen dien aanleg wilden bevorderen. Bedoelde aanschrijving spreekt echter bepaaldelijk van strooken grond tusschen huizen gelegen, die tot niets anders dan weg bruikbaar

7730. zijn en met het oog op hare bestemming geacht moeten worden geene verkoopwaarde te hebben. Dit is niet het geval met de laatst bedoelde strooken weiland enz. en daarom kon de voormelde aanschrijving in deze geene toepassing vinden. (*Res. van* 21 *Februari* 1889, *n*°. 50.)

7731. SUCCESSIE. *Beëediging. Behandeling van verzoeken om beëediging bij volmacht.* Ten einde het getal der eedsafleggingen in zake successie zooveel mogelijk te beperken, zijn de directeurs der registratie en domeinen uitgenoodigd de ontvangers van het successierecht aan te bevelen om telkens, wanneer de bij art. 32 der wet op het recht van successie en van overgang bedoelde toelating verzocht wordt om eene memorie van aangifte bij volmacht te doen beëedigen, rekestranten in te lichten, dat de termijn tot eedsaflegging bij de beschikking op het rekest, zoo noodig, ook voor den lasthebber verlengd wordt, zoodat de lasthebber, als hij uit eigen hoofde eedplichtig is, met die eedsaflegging kan wachten tot dat op het rekest beschikt zal zijn.

In verband met het vorenstaande behoort, wanneer de lasthebber uit eigen hoofde eedplichtig is, dit duidelijk te blijken uit de rapporten op de rekesten om admissie tot eedsaflegging bij volmacht. (*Miss. dd.* 13 *September* 1888, *n*°. 60.)

7732. *Berekening van de waarde van den blooten eigendom als de erflater heeft bepaald, dat de erfgenaam na het eindigen van het uitgestelde vruchtgebruik, aan een derde* 5 °/₀ *van de helft der nalatenschap gedurende diens leven zal moeten uitkeeren. Uitlegging van uiterste wilsbeschikking.* Een erflater die aan zijn broeder, oud 68 jaar,

7732. het vruchtgebruik zijner nalatenschap had vermaakt en hem tevens had benoemd tot uitvoerder zijner uiterste wilsbeschikkingen, had bij een olografisch testament o. a. voorgeschreven:

»dat de uitvoerder mijner uiterste wilsbeschikking »zorge dat het door hem in vruchtgebruik genoten »kapitaal na zijn overlijden ter hand gesteld worde »aan mijn huishoudster H. F., die belast wordt om »het ten bate der nieuwe R. C. kerk van S. aan den »pastoor aldaar, als president van het groot R. C. »kerkbestuur te overhandigen, mits overgift van »eene op gezegeld papier geschreven en geregis- »treerde schuldbekentenis, door pastoor en kerk- »meesters onderteekend, behoudens welke zij zich »verplichten om van de helft van het overhandigde »kapitaal aan bovengenoemde H. F. de renten van »5 % tot aan haar overlijden uit te keeren. Bij ont- »stentenis van bovengenoemde H. F. rechtstreeks »aan den pastoor ten bate der kerk." Men was het er over eens dat in deze beschikking een erfstelling was gelegen, ten behoeve van het kerkbestuur van S., doch men verschilde van gevoelen over de vraag, of ter berekening van het bedrag, waarover door dat kerkbestuur successierecht verschuldigd was, met de eventuëele aan H. F. uittekeeren lijfrente rekening moest gehouden worden. Van de eene zijde werd deze vraag ontkennend beantwoord, omdat de bepaling eerst van kracht zoude zijn, als de bevoordeelde nog leeft tijdens den dood des vruchtgebruikers en de uitvoering der beschikking dus afhankelijk was van een onzekere en toekomstige gebeurtenis.

Het Bestuur heeft evenwel beslist dat naar de beginselen der successiewet, ook met de eventuëele

7732. lijfrente ten behoeve van H. F., oud 47 jaar, rekening gehouden moest worden en dat derhalve de likwidatie moest plaats hebben, als volgt:

De nalatenschap bedraagt		*f* 16154.16[5]
waarvan dus de jaarlijksche revenuën volgens de bepaling der successiewet moeten geacht worden te bedragen 4 % of	*f* 646.16[5]	
hieraf 5 % van $^1/_2$ van *f* 16154.16[5] of *f* 8077.08 is	- 403.85[5]	
blijft . .	*f* 242.31	
Er moet dus voor de berekening van de waarde van den blooten eigendom afgetrokken worden een waarde aldus verkregen: *f* 403.85[5] × 13 is	*f* 5250.11[5]	
- 242.31 × 6 is	- 1453.86	
te samen		*f* 6703.97[5]
blijft voor den blooten eigenaar . .		*f* 9450.19

(*Res. van* 14 *Juni* 1888, *n*°. 35) (1).

7733. *Bestanddeelen. Roerende goederen door een erflater van hand tot hand geschonken, met bepaling dat het tijdstip van ingang van den eigendom daarvan zou zijn op zijn overlijden. Roerende goederen door een erflater geschonken, doch waarvan het bezit tot zijn dood toe bij hem is verbleven, zonder dat blijkt dat van de schenking een notariëele akte is opgemaakt.* Bij den notariëelen inventaris der nalatenschap van Lambertus J., overleden te V. den 3 Februari 1880, werd door Jannes J. te kennen gegeven, dat de erflater hem bij diens

(1) Vgl. P. W. nos. 5977, 7286 en 7528.

7733. leven had ter hand gesteld en gegeven eenige effecten, met bepaling dat het tijdstip van ingang van den eigendom daarvan zou zijn op het oogenblik van het overlijden van den gever, terwijl die effecten sedert hunne terhandstelling steeds ten huize van hem begiftigde waren bewaard.

Voor de toepassing der successiewet deed zich nu de vraag voor of de terhandstelling der effecten, in voege als zij in deze had plaats gehad, al dan niet een rechtsgeldige schenking was. Daarover werd het advies van den Lands-advocaat ingewonnen bij missive van 21 Februari 1881, n°. 85, waarin het volgende werd te kennen gegeven:

»Wanneer bij notariëele akte ware geconstateerd »de overeenkomst, welke in deze mondeling is aan»gegaan, dan schijnt het niet twijfelachtig, dat een »geldige schenking zou aanwezig zijn. De begiftigde »zou een dadelijk verkregen recht hebben op het »geschonkene; alleen de uitvoering zou gebonden »zijn aan een tijdsbepaling (het overlijden van den »schenker). Hij zou dus, uit kracht van de over»eenkomst van schenking, het geschonkene verkrij»gen op het oogenblik van het overlijden van den »schenker. Dit schijnt ook het gevoelen van Prof. »DIEPHUIS, deel 8, nommer 58 (1); en stemt over»een met de meening van MARCADÉ, deel 3, n°. »444, waar o. a. wordt gezegd: »Bien plus, l'objet »»de la donation, quelqu' il soit, pleine propriété, »»nue propriété, droit d'usufruit, etc. n'a pas besoin »»d'être transféré immédiatement et la nécessité du

(1) In de 3e editie, deel XI, bl. 425, noot 1 wordt ditzelfde uitdrukkelijk door Prof. DIEPHUIS geleerd.

7733. »»dessaisissement actuel n'empêche en rien l'apposi»»tion d'un terme. Ainsi, je puis vous donner au»»jourd'hui la propriété ou l'usufruit de ma maison, »»en déclarant que le droit n'en passera sur vôtre tête »»que dans deux ans; car, si vous n'êtes pas actuel»»lement maître de la chose, vous avez la certitude »»de l'être dans deux années, par vous ou vos »»représentants: le droit est dès à présent certain »»et ne peût plus vous être enlevé. Je puis de même »»vous faire donation d'une somme de . . . ., »»en déclarant qu'elle ne sera payable qu' à telle »»époque déterminée et même à ma mort; car, ici »»encore, le droit est certain, l'éxécution seule en »»est retardée."

»Doch is eene dergelijke overeenkomst, wanneer »zij ten onderwerp heeft zaken in art. 1724 B. W. »bedoeld, ook bestaanbaar als gift van hand tot »hand? Kan, m. a. w., als gift van hand tot hand, »als in evengemeld wetsartikel bedoeld, worden »aangemerkt eene terhandstelling van effecten, met »bepaling, dat de eigendom eerst zal worden ver»kregen op het oogenblik van het overlijden van »den gever? Sluit niet het begrip van gifte van »hand tot hand eigenaardig en van zelf in een dade»lijken overgang van den eigendom van de eene »hand in de andere? En ontbreekt deze niet hier?

»Prof. DIEPHUIS, deel 8, nos. 124 en 125, zegt »o. a.: »Schenkingen van zoodanige zaken vereischen »»volgens art. 1724 geene akte en zijn van kracht »»door de enkele overlevering aan den begiftigde »». . . . Daarmede geschiedt de overdracht van den »»eigendom, zonder dat van de schenking eenig »»ander blijk behoeft voorhanden te zijn." En verder:

7733. »»Tot eene schenking dierzelfde voorwerpen, anders »»dan bij giften van hand tot hand, is dan ook de »»in art. 1719 en v. B. W. voorgeschreven vorm »»noodzakelijk; zij kan slechts bij notariëele akte »»plaats hebben (1)."

»Bij ZACHARIAE, annoté par MASSÉ et VERGÉ, »wordt het volgende opgemerkt in deel 3, § 412, »noot 1: »Il suit encore de là, que si un don ma»»nuel est fait dans l'intention que le donataire ne »»devienne propriétaire que par la mort du dona»»teur, la donation sera nulle, non pour absence »»de forme, mais parce que le donateur ne se des»»saissit pas actuellement de la chose donnée." »§ 428, noot 10: »Le don manuel cesse donc d'être »»valable, lorsqu' au lieu d'être actuel et irrévoca»»ble, il est subordonné à l'événement de la mort »»du donateur: il ne peut, en effet, valoir ni comme »»donation, puisqu'il n'y a pas déssaisissement du »»donateur, ni comme testament, par manque de »»forme", en verder: »Ainsi, et c'est ce qui résulte »»de tout ce qui vient d'être dit, le dessaisissement »»actuel et irrévocable de la part du donateur de la »»propriété de la chose donnée est une condition »»essentielle et irrévocable de la validité des dons »»manuels tout aussi bien que des donations ordinaires."

Bij missive van 26 Februari 1881, n°. 1301, deelde daarop de Lands-advocaat zijn gevoelen mede als volgt:

»Met betrekking tot de effecten door Lambertus »J. ter hand gesteld aan Jannes J , moet de verkla-

---

(1) Zie 3e editie, dl. XI, bl. 496 en v.; vgl. ook bl. 425, noot 1.

7733. »ring van Jannes in haar geheel worden aangeno-»men; — anders is er geen bewijs dat de effecten, »die hij in zijn bezit had, afkomstig waren van »Lambertus. Die verklaring: »dat de erflater (Lam-»»bertus) hem bij diens leven had ter hand gesteld »»en gegeven de volgende effecten, met bepaling »»dat het tijdstip van *ingang van den eigendom* derzelve »»zou zijn op het oogenblik van het overlijden van »»den gever," — brengt mede, dat bij en door de »terhandstelling der effecten de eigendom daarvan »niet overging.

»Lambertus bepaalde uitdrukkelijk, dat die eigen-»dom bleef bij hem zelven, zijn leven lang; en die »effecten eerst zouden ophouden hem te behooren »op het oogenblik, dat hij den eigendom van alle »zijne goederen verloor, d. i. door zijn dood.

»Schenking heeft geen plaats gegrepen, want »Lambertus heeft het goed niet afgestaan bij zijn »leven; — hij heeft alleen besproken wie eigenaar »zou worden bij en door zijn overlijden.

»Hij stond niet onherroepelijk af bij zijn leven, »want wanneer Jannes vóór hem gestorven ware, »dan had hij geen eigenaar kunnen worden.

»Jannes kan geen eigenaar worden van goed, dat »door den dood van den eigenaar eerst ophield tot »diens boedel te behooren, door een mondelinge »beschikking van den overledene, wat hij wil, dat »bij zijn dood met zijn goed geschieden zal.

»Schenking is afstand van eigendom. Donner et »retenir ne vaut. Lambertus heeft den eigendom »aan zich gehouden, derhalve bij zijn leven de »effecten niet weggegeven. Hij heeft meer gedaan dan »art. 1706 of 1709 B. W. den schenker veroorlooft.

7733. »Naar mijne meening heeft in dit geval geene »schenking plaats gehad."

Het Bestuur heeft zich met dit advies vereenigd en te kennen gegeven, dat de effecten in de memorie van aangifte der nalatenschap van den erflater moesten worden opgenomen en het recht van successie en van overgang daarover verschuldigd was.

Een gelijke beslissing werd genomen in een geval, waarbij in eene memorie van aangifte verklaard was, dat zekere roerende goederen, waarvan de waarde was opgegeven, door den erflater tijdens zijn leven waren weggeschonken, doch tot aan zijn dood in zijn bezit waren gebleven, terwijl niet bleek dat de schenking bij notariëele akte was geconstateerd. Immers voor de schenkingen, bedoeld bij art. 1724 B. W. is *werkelijke overgifte* der zaak een onmisbaar vereischte (1). (*Res. van* 21 *Maart* 1881, *n*°. 13 en 27 *October* 1888, *n*°. 26.)

7734. *Betaling van successierecht door een derde. Terugvordering van den debiteur.* Wegens ziekte van een erfgename werden de door haar verschuldigde successierechten 8 dagen vóór het verstrijken van den termijn van betaling voor haar betaald door de firma N. en H. De erfgename weigerde later het voor haar betaalde bedrag aan gemelde firma terug te geven, op grond dat zij zelf zeer goed in staat zou zijn geweest tot het behartigen van hare belangen en dat zij door de overhaaste betaling belet was geworden, ingevolge art. 61 der successiewet, een verzoek om uitstel van betaling in te dienen. Bij vonnis der rechtbank te *Amsterdam* van 21 Juni 1888 werd de erfgename

(1) Vgl. ook Prof. DIEPHUIS, 3e ed., dl. XI, bl. 498.

7734. veroordeeld tot teruggaaf van het voor haar betaalde, met 5 $^{0}/_{0}$ interest sedert den dag der betaling. Dat vonnis behelst het volgende:

»*Overwegende* in rechten:

»In conventie:

»Dat tusschen partijen geen verschil bestaat over »het feit, dat eischeres op 17 December 1887 be»taald heeft *f* 2104.18, verschuldigd als successierecht »voor het door den zoon der gedaagde geërfde deel »der nalatenschap van E. W. H. W., wier onver»deelde boedel en nalatenschap zich alsnog bevinden »in handen van G. W., te H., onder wien op gezegd »erfdeel door eischeres beslag is gelegd;

»Dat uit deze door eischeres gedane betaling, die »blijkbaar geschied is met de bedoeling om in het »belang der gedaagde te handelen en waarbij de »eischeres zelf hoegenaamd geen voordeel kan heb»ben, de wettelijke verplichting der gedaagde voort»vloeit, om de eischeres deswege schadeloos te stellen, »en de hiertoe strekkende vordering mitsdien uit »dien hoofde reeds is ontvankelijk;

»*O.*, dat de hiertegen aangevoerde verweringen »den rechter ongegrond en onjuist zijn voorgekomen;

»Dat toch de onverdeeldheid van den boedel der »erflaatster op de invordering van successierechten »geen invloed kan oefenen, daar de ontvanger, aan »bepaalde termijnen verbonden, de scheiding en »deeling niet behoeft af te wachten, en de opmerking, »dat de successierechten niet van de gedaagde alleen »konden worden gevorderd, niet ter zake doet, waar »niet is betwist, dat de eenige medeërfgenaam, G. »W., voor zijn aandeel in de nalatenschap de suc»cessierechten heeft voldaan;

7734. »Dat evenmin de opmerking, dat te vroeg zou »betaald zijn, op de wet is gegrond, daar voldaan »is na de inzending der nota door den ontvanger, »en nergens is bepaald, dat men met de betaling »nu juist den fatalen termijn behoort af te wachten;

»Dat, wat verder betreft de mogelijk onderstelde »toepassing van art. 61 der Wet van 13 Mei 1859, ge»wijzigd bij de Wetten van 1869 en 1878, hierin geen »reden kan gelegen zijn tegen de toewijzing of ont»vankelijkheid der vordering, te minder nu wel door »gedaagde is beweerd, dat de betaling is geschied, »om haar te verhinderen, van bedoelden termijn »gebruik te maken, maar volstrekt niet is geposeerd, »dat zij werkelijk uitstel zou gevraagd hebben, waar»mede dan tevens vervalt het argument, geput uit »de laatste alinea van art. 61 dier Wet, geheel »berustende op verzochte verlenging;

»Dat voorts, waar, ingevolge de wet, de rechten »van successie en van overgang door ieder der erf»genamen en verkrijgers moeten worden gedragen »voor hetgeen door hen geërfd en verkregen wordt, »de betaalde rechten in ieder geval door de gedaagde »hadden moeten voldaan worden, en de betaling »hiervan door de eischeres dus zeker als nuttig is »aan te merken;

»Dat de noodzakelijkheid tot betaling ook ineens »kon worden aangenomen, waar vaststaat, dat slechts »acht dagen vóór het verstrijken van den bij de »wet gestelden termijn, de betaling is geschied, »zonder dat zelfs door gedaagde is beweerd, dat »zijzelf aan haar verplichting nog binnen dien termijn »heeft voldaan of willen voldoen;

»Dat, al moge ook de gezondheidstoestand der

7734. »gedaagde geen verhindering zijn geweest, om zelf »de betaling te doen, en zijzelf volkomen in staat »zijn geweest, aan hare verplichtingen te voldoen, »hierdoor toch de door eischeres gedane betaling in »geenen deele wordt weggenomen, en hierin dan »ook geen reden kan zijn gelegen voor de niet-ont- »vankelijkheid of afwijzing der vordering;

»*O.*, dat, waar de wet de verplichting oplegt tot »schadeloosstelling en tot vergoeding van alle nuttige »en noodzakelijke uitgaven, de eischeres geen verlies »aan rente behoeft te lijden, maar de gedaagde ook »verplicht is, deze te vergoeden, en alzoo sedert »den dag der gedane betaling deze te voldoen;

»*O.*, dat al hetgeen de gedaagde te bewijzen heeft »aangeboden, als niet afdoende, kan worden voor- »bijgegaan, en zeker niet zou aantoonen de kwade »trouw der eischeres, door gedaagde beweerd;

»*O.*, dat dus de vordering tot terugbetaling der »voldane successierechten met de gevraagde renten »moet worden toegewezen, en mitsdien ook die tot »van waardeverklaring van het gelegde arrest, ge- »volgd op de sommatie tot betaling, waaraan niet »is voldaan, der eischeres moet volgen;

»*O.*, in reconventie:

»Dat uit het hierboven overwogene omtrent de »vordering in conventie reeds volgt, dat deze vor- »dering als ongegrond moet worden afgewezen;

»Gezien de artt. 1393 Burg. Wetb., 56 Wetb. v. »Burg. Rechtsvord.;

»Verleent de gevraagde akte;

»Passeert het aangeboden bewijs in conventie;

»Veroordeelt de gedaagde q.q., om aan de eische- »res, tegen behoorlijke kwijting en afgifte der qui-

7734. »tantie van betaalde successierechten, te betalen de »som van *f* 2104.18, met de renten dier som ad »5 pct. 's jaars, sedert 17 December 1887 tot de »geheele voldoening;

»Verklaart voorts van waarde het voormelde, onder »G. W., te H., door den deurwaarder Q. v. V., te »N., op 4 Februari 1888 gelegde arrest, met alle »wettelijke gevolgen van dien;

»En in reconventie;

»Ontzegt der eischeres qq. haar vordering;

»Veroordeelt de gedaagde in conventie, eischeres »in reconventie, in alle kosten van het geding." (*Weekbl. voor Notaris-ambt en Registratie*, *n*°. 987.)

7735. *Boete. Aangifte, ingediend na de beteekening van een dwangschrift. Waardeering.* Door den erfgenaam van een ingezeten des Rijks werd eerst, nadat overeenkomstig art. 21 der wet van 13 Mei 1859 (*Stbl. n*°. 36) een dwangschrift aan hem was beteekend, eene memorie van aangifte ingeleverd. Het volgens die aangifte verschuldigd recht werd, verhoogd met *een vierde* wegens te late aangifte, betaald. Daarna werd, overeenkomstig art. 38 der voormelde wet, de waardeering gevorderd van een perceel land, bij de ingeleverde memorie geschat op *f* 400. Bij de waardeering werd door de deskundigen aan het bedoeld perceel een waarde toegekend van *f* 432.58. Er moest dus recht bijbetaald worden, doch de kosten kwamen ten laste van den Staat.

Men was van oordeel, dat het bij te betalen recht *niet* moest worden verhoogd met *een vierde* wegens te late aangifte en men beriep zich hiervoor op het beginsel, aangenomen bij de decisiën medegedeeld onder n°. 3931 van dit werk.

7735. Die decisiën konden hier echter geene toepassing vinden, omdat de regel *non bis in idem* niet ingeroepen kon worden. De tengevolge der waardeering vorderbaar geworden rechten waren reeds verschuldigd door en bij het overlijden van den erflater en naar art. 21 moet het bedrag der verschuldigde rechten met $^1/_4$ daarvan, als boete, worden verhoogd. Die verhooging moest dus met het bij te betalen bedrag ingevorderd worden. (*Miss. van* 4 *September* 1888, *n°*. 12).

7736. *Dading over eene nalatenschap. Erkenning van natuurlijke kinderen. Verjaring der vordering tot teruggave van rechten. Art.* 53 *der wet.* In 1883 overleed hier te lande een minderjarige, wiens domicilie laatstelijk in Nederland gevestigd was geweest.

Aangezien zich aanvankelijk geen erfgenamen opdeden, werd de nalatenschap onbeheerd verklaard. De benoemde curator deed in 1885 deswege aangifte voor de rechten van successie en overgang, waarop wegens onzekerheid omtrent de erfgenamen overeenkomstig art. 53 der successiewet het hoogste recht geheven werd.

De erflater was uit eene Javaansche vrouw buiten huwelijk geboren, doch werd door zijn Europeeschen vader erkend bij de geboorte-akte, waarbij ook de natuurlijke moeder tegenwoordig was en in de erkenning door den vader toestemde.

Eenigen tijd na de indiening der bovenvermelde memorie van aangifte, stelde de Javaansche vrouw een eisch in tegen den curator tot rekening en verantwoording en afgifte der nalatenschap. In dit proces intervenieerden de naaste bloedverwanten van den vader des erflaters, die beweerden uitsluitend recht

7736. te hebben op de nalatenschap, op grond dat de erflater door de Javaansche vrouw niet erkend zou zijn.

Voordat nog eene rechterlijke uitspraak gevallen was, troffen de Javaansche vrouw en de bloedverwanten van des erflaters vader eene dading, die in Indië, door de daartoe bevoegde autoriteit, werd bekrachtigd en waarbij het geschil beëindigd werd door aan elk der beide partijen, die op de erfenis rechten beweerden te hebben, de helft daarin toe te kennen.

In 1888 deed de rechtbank uitspraak in den eisch tot rekening enz. ingesteld door de Javaansche vrouw, waarin de bloedverwanten van erflaters vader tusschen beide waren gekomen, bij een vonnis, dat o. a. de volgende zinsneden bevatte:

»*Overwegende* dat de curator bereid is rekening en »verantwoording te doen aan de belanghebbenden, »en nadat eene dading tusschen de eischeresse (de »Javaansche vrouw) en de intervenienten is tot stand »gekomen, er geen verschil meer bestaat;"

»Veroordeelt den curator om aan de eischeresse »en de intervenienten gezamenlijk rekening en ver»antwoording af te leggen enz."

De Javaansche vrouw en de bloedverwanten van erflaters vader verzochten daarop, dat hun zou worden teruggegeven hetgeen meer geheven was dan overeenkomstig de nu vaststaande verwantschap verschuldigd was.

Bij de behandeling van dit verzoek deden zich eenige vragen voor, die op de volgende wijze beantwoord werden.

Was aan de onzekerheid omtrent de personen, die de nalatenschap verkregen, een eind gemaakt door het vonnis of door de dading? In het eerste

7736. geval zou de teruggave moeten gevraagd zijn binnen één jaar na de uitspraak (art. 53 successiewet); in het andere geval binnen twee jaren na de bekrachtiging der dading (art. 63, n°. 4 successiewet). Het Bestuur heeft de laatstgenoemde meening omhelsd. De rechtbank toch constateerde eenvoudig, dat het geschil door de dading beslecht was, doch besliste zelve niet het geschil tusschen hen, die rechten op de nalatenschap beweerden te hebben. Dit bleek te meer daaruit, dat de rechtbank nooit een uitspraak zou hebben kunnen doen in den geest der nu aangenomen regeling. De rechtbank zou òf de Javaansche vrouw, òf de bloedverwanten van erflaters vader in het gelijk gesteld moeten hebben; doch kon niet, zooals geschied was, aan elk der strijdende partijen de helft in den boedel toewijzen.

De dading moest tot grondslag strekken voor de rechtsberekening; er moest worden aangenomen, dat zij, die de erfenis verkregen, ab intestato gerechtigd waren tot hetgeen zij kregen; niettegenstaande naar de regelen van erfopvolging eene verdeeling als die door partijen tot stand gebracht, onmogelijk was (Zie SPRENGER VAN EIJK, 2e druk, n°s. 163 en 392).

Maar kon nu worden aangenomen, dat de Javaansche vrouw moeder was van den erflater en derhalve slechts 3 % verschuldigd was? Het Bestuur heeft deze vraag bevestigend beantwoord. Zelfs wanneer men niet kan toegeven, dat de toestemming der vrouw tot de erkenning door erflaters vader eene erkenning van hare zijde bevatte, moest dit toch worden aangenomen, omdat het Bestuur zich bij den toestand door de dading in het leven geroepen,

7736. behoort aan te sluiten, in verband met het feit, dat juist de eenige aanspraak der Javaansche vrouw op erflaters nalatenschap gegrond was op hare verwantschap tot den erflater. Erkende het Bestuur, door zich aan de dading te houden, dat er een ernstig geschil bestond tusschen die vrouw en de bloedverwanten des vaders, dan lag de gevolgtrekking voor de hand, dat dan ook de betrekking tusschen de Javaansche vrouw en den erflater erkend moest worden. Mitsdien kon de overlegging van erflaters geboorte-akte in verband met de akte van dading tot bewijs der erkenning strekken.

Kan de teruggave plaats hebben, zonder de indiening eener nadere memorie door degenen, die krachtens de dading den boedel bekwamen?

De successiewet bepaalt uitdrukkelijk, dat de curator in eene onbeheerde nalatenschap gehouden is tot al de bij die wet aan erfgenamen opgelegde verplichtingen (art. 7) en dus, indien bij hem onzekerheid omtrent de erfgenamen bestaat, het hoogste recht zal moeten betalen (art. 53). Daar de curator aan die eischen der successiewet ten volle had voldaan, zoo kon de fiskus niet meer vorderen. Deze heeft slechts terug te geven het te veel betaalde op aanvrage en mits van het recht op de teruggave de bewijzen geleverd worden. De wet kent en eischt geene nadere aangifte, waartoe de verplichting ook niet geput kan worden uit den geest der wet, aangezien alle gegevens voor de berekening van het verschuldigde vervat zijn in de reeds ingediende memorie en in de bewijzen, overgelegd om het recht op de teruggave te staven.

Eindelijk werd de vraag nog geopperd, of de renten

7736. wegens verleend uitstel ook behoorden te worden teruggegeven. Aangenomen werd, dat de renten de hoofdsom volgen, zoodat ook daarvan de teruggave kan plaats hebben; zulks in overeenstemming met hetgeen door de Regeering bij de behandeling der wet ad artikel 53 werd opgemerkt op eene vraag van de Tweede Kamer, te vinden in nº. 389 van het werk van SPRENGER VAN EIJK, 2e druk. (*Miss. van 9 November 1888, nº.* 35.)

7737. *Executeurs. Al heeft de erflater geene beschikkingen over zijn vermogen gemaakt, toch kan een door hem benoemde executeur aangifte doen voor de rechten van successie en overgang.* Bij de missive van 27 Maart 1869, nº. 8 (P. W. nº. 5564, pag. 387) is, met een beroep op het geleerde door prof. DIEPHUIS, gezegd dat, waar geene uiterste wilsbeschikking is, ook geene uitvoerders daarvan kunnen bestaan. Op dezen grond weigerde een ontvanger de memorie van aangifte, aangeboden door den executeur-testamentair, benoemd door eén erflater, die overigens geen testamentaire beschikkingen had gemaakt.

De aangever voelde zich door die weigering bezwaard en verzocht, dat de door hem aangeboden memorie alsnog zou worden aangenomen.

De daaromtrent gehoorde ambtenaren waren eenstemmig van oordeel, dat, hoewel de ontvanger, volgens de voorschriften, niet anders had mogen handelen, de weigering toch, met het oog op het twijfelachtige der vraag of er geen executeur-testamentair kan zijn, wanneer geen testamentaire beschikkingen behoeven te worden uitgevoerd, niet voldoende gerechtvaardigd was. Zij wezen er tevens op dat prof. DIEPHUIS van meening veranderd is en

7737. thans leert dat er geldig een executeur-testamentair kan worden benoemd, al maakt de erflater verder geene uiterste wilsbeschikkingen. (N. B. R. Syst. IX, p. 317 vg).

Het Bestuur heeft naar aanleiding hiervan te kennen gegeven, dat, bij het bestaande verschil van gevoelen over de hiervoor vermelde vraag (1), het niet wenschelijk voorkomt dat de aangiften, die vrijwillig door de executeurs worden aangeboden, geweigerd worden, op grond dat hunne benoeming, bij het ontbreken van andere beschikkingen ter zake des doods, ongeldig zou zijn. De ontvanger is dientengevolge tot de aanneming der memorie gemachtigd. (*Miss. van* 22 *September* 1888, *n*⁰. 64.)

7738. *Natuurlijke kinderen. Erkenning. Verleenen van toestemming tot het aangaan van een huwelijk.* Na het overlijden van een buiten huwelijk geboren persoon, deed zich de vraag voor of, voor de toepassing van art. 58 der wet op het recht van successie, het afschrift harer huwelijksakte kon gelden als bewijs dat de overledene door hare moeder als haar natuurlijk kind erkend was. Bij die huwelijksakte was namelijk de moeder verschenen en had zij verklaard *als moeder* toestemming te geven tot het huwelijk der minderjarige bruid.

De ontvanger was van oordeel, dat de huwelijksakte geen geldige erkenning bevatte. Hij beriep zich daartoe, behalve op DIEPHUIS (2e druk, deel 2, n⁰. 354), ook op het in P. W. n⁰. 6643 opgenomen arrest van den Hoogen Raad en op het in P. W. n⁰. 6644 voorkomende advies van den Lands-advo-

---

(1) Vgl. SPRENGER VAN EIJK, 2e druk, n⁰. 122.

7738. caat. Evenmin als in de daar behandelde gevallen, was hier geconstateerd, dat de bruid hare moeder door natuurlijke banden bestond, zoodat de erkenning z. i. alleen bij wijze van gevolgtrekking kon worden afgeleid uit de verklaring der moeder voor den ambtenaar van den Burgerlijken Stand, dat zij *als moeder* hare toestemming gaf.

De Directeur was deze meening niet toegedaan. Naar zijn gevoelen had de moeder, door *als moeder* hare toestemming te geven tot het huwelijk harer dochter, duidelijk en ondubbelzinnig erkend, dat de laatste hare dochter was. Dat deze hare natuurlijke dochter was, behoefde z. i. niet in de erkenning voor te komen. Eenmaal vaststaande, dat de bruid haar dochter was, vloeide uit de wet onmiddellijk voort, dat deze haar slechts door natuurlijke banden bestond.

Verder betwijfelde hij, of zijne meening wel in strijd was met het voormelde arrest. Immers, zeide hij, uit dat arrest blijkt niet, dat in de daarbedoelde huwelijksakte door de toestemming gevende persoon verklaard was, dat zij die toestemming gaf *als moeder*.

Eindelijk verwees hij naar de in het advies van den Lands-advocaat voorkomende zinsnede: »dat in »dubio moet beslist worden in favorem van de »erkenning van den band tusschen ouders en kind", en naar ROGRON ad art. 334 C. N., alwaar o. a. gezegd wordt: »Si un père signe comme tel l'acte »de naissance d'un enfant naturel, il y a reconnais»sance suffisante; de même s'il avoue la paternité, »et que son aveu soit constaté par un acte judici»aire, tel qu'un jugement, ou tel acte équivalent à »un acte authentique. (Arrêt du 24 Mars 1813

7738. »de la Cour de Colmar. Dalloz, ann: 1814, II, 15)."

Het Bestuur heeft gemeend in deze zaak partijen in hunne opvatting te moeten volgen; wanneer zij de huwelijksakte als bewijs van erkenning aannemen en mitsdien de nalatenschap aan de moeder overlaten, dan kan ook voor de toepassing der successwet de huwelijksakte als een voldoend bewijs der erkenning aangemerkt worden. (*Miss. dd.* 9 *April* 1888, *n*°. 56.)

7739. *Onbeheerde nalatenschap. Invordering van opgeschorte successierechten. Verzoek van den ontvanger dier rechten tot benoeming van een curator.* Beschikkingen van de Arrondissements-Rechtbank te *Alkmaar* van den 6 September 1888 en van het Gerechtshof te *Amsterdam* van den 12 October 1888.

»*Aan de Edel Achtbare Heeren President en Leden*
»*der Arrond.-Rechtbank te Alkmaar.*

»Geeft met verschuldigden eerbied te kennen:

»F. de L., fungeerend ontvanger van de regis»tratie en domeinen te Alkmaar, wonende aldaar;

»dat op 17 Juni 1863 te Alkmaar is overleden »W. C., tot erfgenamen nalatende de kinderen van »twee zijner broeders of bij vooroverlijden van een »of meer dier kinderen hunne afkomelingen, maar »tevens heeft besproken aan de weduwe L. B. en »hare dochter T. B., beiden te Alkmaar, het gebruik »en de bewoning van een zijner huizen te Alkmaar, »van een gedeelte van zijnen inboedel, alles vrij »van belasting, onderhoud, assurantie enz., en boven»dien eene uitkeering van *f* 7 's weeks;

»dat tot zekerheid van de dientengevolge te doene »betalingen — en evenzeer voor de voldoening aan »het Rijk van gedurende het vruchtgebruik opge-

7739. »schorte successierechten — en eindelijk van het »onderhoud van des erflaters graf, in 1863 door de »benoemde executeuren en bewindvoerders eene »inschrijving is genomen in het Grootboek der $2^1/_2$ »pct. werkelijke schuld, waarvan ƒ 6000 nominaal is »verbonden tot waarborg voor de gezegde opgeschorte »successierechten;

»dat de toenmalige executeuren en bewindvoer- »ders J. A. T. C. S., en T. S., in Januari 1886 in »gezegd bewind hebben gesubrogeerd M. C. S., en »Dr. L. C. S.

»dat echter sedert zijn overleden niet alleen de »genoemde executeuren en primitieve bewindvoer- »ders, en zij die in hunne plaats waren gesteld — »maar ook de weduwe B., en laatstelijk op 18 »Januari 1885 de laatste vruchtgebruikster, hare »dochter T. B., te Alkmaar;

»dat er thans dan ook geen gemachtigde bestaat »tot de ontvangst der renten van gezegde inschrij- »ving, reeds sedert 3 jaren niet geïnd, en er »dus geen wettig beheer bestaat over dat gedeelte »der nalatenschap van genoemden W. C., dat door »het ingestelde vruchtgebruik tot nog toe onver- »deeld is gebleven, terwijl er zich op het oogenblik »niemand opdoet, die op dat opengevallen gedeelte »dier nalatenschap aanspraak maakt, zoodat dit ge- »deelte thans als onbeheerde nalatenschap moet »worden beschouwd;

»dat in dergelijk geval op verzoek van een belang- »hebbende een curator moet worden benoemd;

»dat de requestrant in zijne betrekking in deze »belanghebbende is, niet alleen voor de nog aan »het Rijk verschuldigde en opgeschorte successie-

7739. »rechten (die met de daarop verschuldigde renten, »vermoedelijk ongeveer ƒ 3000 bedragen), maar ook »voor het geval dat er zich later geene erfgenamen »mochten opdoen, voor het resteerende gedeelte tot »waarborging van 's Rijks belastingen volgens art. »1175 B. W.;

»dat wat aangaat het uitgestelde successierecht, »dit zou kunnen worden verhaald op het daarvoor »verbonden gedeelte van gezegde inschrijving, maar »dat uit de verrekeningen met en de uitkeeringen »van het saldo aan de onbekende rechthebbenden, »later verschillende administratieve moeilijkheden »kunnen ontstaan; en dat de requestrant het daarom »wenschelijker acht gebruik te maken van de bepa»lingen der wet omtrent onbeheerde nalatenschap»pen, waardoor die moeilijkheden voor dat gedeelte »worden vermeden en het geheele thans onbeheerde »gedeelte onder een en dezelfde wettelijke adminis»tratie wordt gebracht.

»Redenen waarom requestrant eerbiedig verzoekt »dat het UEdel Achtbaren moge behagen naar aan»leiding van art. 1172 en volg. B. W. te benoemen »een curator over de thans onbeheerde nalatenschap »van gezegden heer W. C. op 17 Juni 1863 te »Alkmaar overleden.

»Hetwelk doende, enz.,

»(*get.*) N. H. DE LANGE, *procureur.*

»*Alkmaar*, Aug. 1888.

»De Rechtbank enz.,

»Gezien vorenstaand request;

»*Overwegende* dat het door den requestrant beoogde »geval van art. 1172 B. W., nl. dat bij het open»vallen eener nalatenschap zich niemand opdoet die

7739. »daarop aanspraak maakt, niet in de gestelde feiten »aanwezig is;

»*O.* immers dat art. 811 C. C., waaraan art. 1172 »B. W. is ontleend, de 2 gevallen regelt dat, òf »geene erfgenamen bekend zijn, òf de bekende »erfgenamen de nalatenschap hebben verworpen, »terwijl in die wetsbepaling als onderdeel van het »eerstgenoemde geval afzonderlijk is genoemd het »geval dat zich niemand opdoet, die op de nalaten- »schap aanspraak maakt, waarmede aldaar worden »beoogd de in het Fransche recht bekende onregel- »matige erfopvolgers;

»*O.* dan ook, dat aan art. 1172 B. W. — ook »waar dit in redactie verschilt van art. 811 C. C. — »geene andere beteekenis kan worden gehecht dan »te regelen de gevallen dat of geene erfgenamen »bekend zijn, of de erfenis verworpen is, daar toch »daar buiten van een recht van den Staat op de »nalatenschap wel geen sprake zal kunnen zijn;

»*O.* dat geen dezer beide gevallen speciaal ook »niet het eerste — in het request is gesteld, waar »de kinderen of verdere nakomelingen van twee van »'s erflaters broeders zijn vermeld als erfgenamen, en »niet blijkt dat deze rechthebbenden onbekend zijn;

»*O.* dat het verzoek mitsdien op deze gronden »behoort te worden afgewezen, zoodat de vraag, »waartoe het request mede aanleiding geeft, of een »deel eener nalatenschap, als hier bedoeld, afge- »scheiden van het geheel, onbeheerd zou kunnen »zijn in den zin van art. 1172, onbeantwoord kan »blijven;

»Gezien de aangehaalde wetsbepalingen;

»Recht doende enz.:

7739. »Verklaart den req. niet-ontvankelijk in zijn ge»daan verzoek.

»*Aan het Gerechtshof te Amsterdam!*

»Geeft met verschuldigden eerbied te kennen:

»J. B. V., ontvanger der registratie en domeinen »te Alkmaar, wonende aldaar qq.;

»dat in Augustus jl., terwijl de functien van den »requestrant, gedurende diens afwezigheid werden »waargenomen door den fungeerend ontvanger, den »heer F. d. L., door dezen aan de Arrond.-Recht»bank te Alkmaar bij request is verzocht de benoe»ming van een curator over de thans onbeheerde »nalatenschap van den in dat request genoemden »heer W. C., op 17 Juni 1863 te Alkmaar overleden;

»dat hoezeer door het Openb. Min. tot toewijzing »van dat verzoek was geconcludeerd, de Rechtbank »bij beschikking van 6 Sept. 1888 den requestrant »niet-ontvankelijk heeft verklaard;

»dat requestrant meent van die beschikking bij »deze te moeten komen in hooger beroep;

»dat toch de eerste rechter blijkens diens over»wegingen, geheel heeft over het hoofd gezien, dat »in het gezegd request wel uitdrukkelijk werd gesteld, »dat de rechthebbenden op gezegde nalatenschap, »*zijn onbekend;*

»dat immers, nadat in den aanvang was gezegd, »dat de overledene tot erfgenamen had gesteld de »kinderen van twee zijner broeders, of bij voorover»lijden van een of meer dier kinderen, hunne »nakomelingen, en later werd vermeld, dat sedert »18 Febr. 1885 (het overlijden der laatste vrucht»gebruikster) geene renten der inschrijving in het »Grootboek zijn ontvangen, en er zich niemand

7739. »opdoet, die op het onverdeeld gedeelte der nalaten-»schap aanspraak maakt, ten slotte werd aange-»toond, dat de benoeming van een curator wensche-»lijk is, ook ter vermijding van moeilijkheden »tegenover *de onbekende rechthebbenden;*

»dat des rechters dwaling misschien kan ontstaan »zijn uit het gebruik van het woord »rechthebben-»den", doch dat ook de Rechtbank zelve, in hare »vierde overweging het woord rechthebbenden als »synoniem met erfgenamen bezigt;

»dat eigenlijk dan ook hier het woord »recht-»hebbenden" boven dat van erfgenamen de voorkeur »verdient;

»dat toch, waar in de verloopen 25 jaren reeds »de executeuren, de bewindvoerders en hunne ge-»subrogeerden benevens de vruchtgebruiksters zijn »overleden, het hoogst vermoedelijk, ja, men kan »bijna zeggen, zeker is, dat ook onder de gestelde »erfgenamen (de niet bij name genoemde kinderen »van twee vooroverleden broeders, of bij vooroverlij-»den van een of meer dier kinderen hunne afkomelin-»gen) door sterfgeval, door huwelijk, door overgang »van rechten, enz. enz., wel zoovele veranderingen »zullen hebben plaats gegrepen, dat men thans beter »doet, het woord rechthebbenden te gebruiken;

»dat dus, ook al waren des rechters beschouwin-»gen omtrent het verband tusschen art. 811 C. C. »en art. 1172 B. W. juist, des rechters 4e overw. »had moeten luiden:

»»*O.* dat het laatste der beide gevallen, het ver-»»worpen zijn der erfenis door de erfgenamen niet »»is gesteld, doch wel het eerste, dat de erfgenamen »»onbekend zijn; en dat daarna de vraag had moeten

7739. »»worden beantwoord, of het nu vrij geworden en »»onverdeeld gedeelte der nalatenschap in den zin »»van art. 1172 onbeheerd kan zijn";

»dat naar des requirants bescheiden meening om»trent de toestemmende beantwoording dier vraag »geen twijfel kan bestaan;

»dat toch hier, waar eerst ongeveer 23 jaren na »des erflaters dood, een onverdeeld gedeelte van »diens nalatenschap, door het op 18 Februari 1885 »geëindigd vruchtgebruik, *feitelijk* openviel, waar er »sedert dat *feitelijk* openvallen reeds 3 jaren verloo»pen zijn, doch zich thans niemand opdoet, die op »dat onverdeeld gedeelte aanspraak maakt; en waar »bovendien de requestrant bij het request en ook bij »deze verklaart, dat hem de erfgenamen thans onbe»kend zijn, zeer zeker feitelijke onbeheerdheid bestaat;

»dat er in rechtskundigen zin geen gegronde reden »bestaan kan, om wat wel zou moeten worden toe»gewezen, wanneer thans was opengevallen de na»tenschap en dus het *geheel*, te ontzeggen voor het »nu opengevallen of vrijgeworden *gedeelte;*

»dat immers ook op dat thans onbeheerde gedeelte, »naar onze rechtsbeginselen, indien er zich erfge»namen of andere rechthebbenden opdoen, hunne »rechten niet worden verkort, en, voor het geval »dat van hun bestaan niet blijkt, de Staat zijne »aanspraken moet doen gelden;

»dat eindelijk, door de toepassing van art. 1172 »en volgende niet alleen niemands recht wordt ge»krenkt, maar door een wettig beheer, aller belang »wordt bevorderd; ten bewijze waarvan de reques»trant slechts herinnert, dat als het onverdeeld »gedeelte nog eenigen tijd onbeheerd blijft, de rente-

7739. »verjaring der inschrijving op het Grootboek zal »intreden.

»Redenen waarom requestrant zich wendt tot »dezen Hove met eerbiedig verzoek, dat het den »Hove moge behagen te vernietigen de beschikking »van de Arrond.-Rechtbank te Alkmaar, dd. 6 Sept. »1888, waarvan hooger beroep, en opnieuw beschik- »kende op des appellants aan de Rechtbank te »Alkmaar gedaan verzoek alsnog te benoemen een »curator over de onbeheerde nalatenschap van ge- »zegden heer W. C., op 17 Juni 1863 te Alkmaar »overleden, waartoe overeenkomstig de conclusie »van den heer Officier van justitie bij de Arrond.- »Rechtbank te Alkmaar eerbiedig wordt voorgesteld »de heer Mr. C. S., procureur bij de Rechtbank »te Alkmaar.

»'t Welk doende enz.,
»H. P. LOGGERE, *procureur.*

»Het Hof enz.;

»Gezien de beschikking der Arrond.-Rechtbank »te Alkmaar in Raadkamer van 6 September 1888, »waarbij de waarnemende ontvanger der registratie »en domeinen aldaar is verklaard niet-ontvankelijk »in zijn verzoek dat de Rechtbank benoeme een »curator voor de thans onbeheerde nalatenschap van »den op 17 Juni 1863 te Alkmaar overleden heer »W. C. en het appel door den ontvanger der regis- »tratie te Alkmaar qq. tegen die beschikking ingesteld;

»Gelet op de conclusie van den heer proc.-gen. »tot vernietiging van die beschikking en benoeming »van een curator;

»*Overwegende* dat, blijkens den inhoud van het »request, door den verzoeker voldoende is geposeerd

7739. »en tevens is gebleken dat de erfgenamen van den »erflater onbekend zijn en zich niemand heeft opge- »daan die op gemelde nalatenschap aanspraak maakt; »dat dus die nalatenschap als onbeheerd moet worden »beschouwd en het verzoek tot benoeming van een »curator gedaan door een bij den boedel in zijne quali- »teit belanghebbende, behoort te worden ingewilligd;

»Gezien artt. 1172 en 1173 B. W.:

»Doet te niet de beschikking van de Arrond.- »Rechtbank bovenbedoeld;

»Benoemt tot curator over de onbeheerde nala- »tenschap van W. C., Mr. C. S., procureur bij de »Arrond.-Rechtbank te Alkmaar."

7740. *Opgeschort recht. Wie moet naar art.* 298 *I. M. toestemming verleenen tot opheffing van verband voor opgeschorte rechten?* Het recht, opgeschort ter zake eener nalatenschap vóór de invoering der wet van 1869 »opengevallen, onderging vóór de betaling eenige vermindering. Toen het volgens de herrekening verschuldigde bedrag geheel betaald was, deed zich de vraag voor, of de ontvanger overeenkomstig art. 298 I. M. bevoegd was toestemming tot doorhaling van het verband te geven, dan wel of die toestemming door den Minister moest worden verleend.

Te dier zake is te kennen gegeven, dat art. 17 van het Koninklijk Besluit van 8 Augustus 1838 (*Stbl. n*°. 27) als regel stelt, dat de inschrijvingen ten behoeve van 's Rijks schatkist genomen, niet mogen worden doorgehaald dan tengevolge eener machtiging van het hoofd van het betrokken departement van algemeen bestuur, tenzij de doorhaling gerechtelijk bevolen is.

Van dien regel wijkt art. 298 I. M. slechts in zoo-

7740. verre af, dat wanneer de opgeschorte rechten *ten volle* betaald worden, de toestemming tot doorhaling van het verband door den ontvanger kan worden gegeven. Waar evenwel tengevolge eener herrekening het aanvankelijk opgeschort bedrag gewijzigd is, worden de opgeschorte rechten niet ten volle betaald en kan de uitzondering van art. 298 I. M. niet worden ingeroepen.

De bevoegdheid bij voormeld Koninklijk Besluit aan den Minister voorbehouden, is slechts dan op de ontvangers overgebracht, wanneer *al* het aanvankelijk opgeschorte recht is betaald geworden; aangezien het wenschelijk is voorgekomen, om de vaak zeer ingewikkelde herrekeningen aan het oordeel van het Bestuur te doen onderwerpen. (*Missive van* 20 *November* 1888, *n*°. 4.)

7741. *Periodieke uitkeering. Hij, die zijn recht op eene periodieke uitkeerivg bij opvolging verkocht, vóór hij tot het genot kwam, moet aangifte doen naar art.* 15, *n*°. 1 *der successiewet, na het overlijden dat hem, zonder den verkoop, tot het genot zou hebben doen komen.* Een erflater, in 1862 overleden, had ten behoeve van A en na diens overlijden ten behoeve van diens echtgenoote B, ingesteld eene periodieke uitkeering, groot *f* 200 's jaars. A, die in gemeenschap van goederen gehuwd was met B, had bij notariëele akte van cessie, in 1863 verleden, zijne rechten en B 's eventueele rechten op de periodieke uitkeering, overgedragen aan C voor *f* 2428.

Toen A in 1886 overleed, diende B als zijne eenige erfgename eene memorie van aangifte in wegens A 's nalatenschap en betaalde de daarop gevorderde rechten.

7741. De ontvanger, binnen den kring van wiens kantoor de insteller der bovengenoemde uitkeering in 1862 overleden was, vorderde van B eene aangifte, op grond van artikel 15, n⁰. 1 der successiewet, wegens verkrijging bij opvolging van de periodieke uitkeering.

B gevoelde zich door die vordering bezwaard, aangezien de uitkeering reeds vóór A 's overlijden was overgedragen en dientengevolge niet op haar zou zijn overgegaan, waarom zij verzocht dat aan de vordering geen gevolg zou worden gegeven. Mocht dit verzoek echter niet ingewilligd worden, dan verzocht zij teruggave van de door haar als erfgename van A betaalde rechten van successie en overgang over de voor voormelden koopprijs van *f* 2428 aangekochte effecten; aangezien zij van oordeel was dat anders twee malen recht geheven werd wegens één overgang.

Zoowel het eerste, als het subsidiaire verzoek, moesten worden afgewezen, en wel op de volgende gronden.

Tengevolge van het overlijden van A was de periodieke uitkeering bij opvolging op B overgegaan krachtens de testamentaire beschikking van den insteller; en daarna van B op C krachtens voormelde cessie, waarbij o. a. het toen nog voorwaardelijk recht van B op de uitkeering werd overgedragen. C ontleende zijne rechten aan B, hij had door de cessie dezelfde rechten gekregen, die B zonder de cessie zou hebben gehad; niets meer en niets minder. Daar nu, zooals rekwestrante zelve aannam, C de uitkeering verkreeg, moest hij het recht daarop aan B ontleenen. Tengevolge der ver-

7741. vulling der voorwaarde, waaronder de uitkeering aan B besproken was (het vóóroverlijden van haren echtgenoot), had er mitsdien opvolging in eene periodieke uitkeering plaats gehad, zoodat de vordering tot aangifte daarvan op de wet gegrond was (1).

Ook het verzoek tot teruggave van rechten verschuldigd op A 's nalatenschap was ongegrond.

Geheel onafhankelijk van de verkrijging bij opvolging van de periodieke uitkeering uit des instellers boedels, ging A 's nalatenschap over op B. Tot diens nalatenschap behoorde de onverdeelde helft in effecten, aangekocht uit den prijs, bedongen bij de overdracht der periodieke uitkeering. Voor een deel was die prijs betaald voor de uitkeering, die gedurende A 's leven genoten zou worden, doch al was hij voor het overige deel gegeven voor de uitkeering die na A 's dood bij opvolging door B zou worden verkregen, dit belet niet dat, onafhankelijk van het successierecht verschuldigd wegens de verkrijging bij opvolging van de periodieke uitkeering, door B belasting moest worden betaald van de waarde van *al* wat door haar werd geërfd of verkregen uit den boedel van haren echtgenoot, door zijn overlijden, dus ook van de helft in de bedoelde effecten. (*Miss. van* 11 *October* 1888, *n°*. 52.)

7742. *Recht van overgang naar art.* 1, *n°*. 1 *der wet. Gelden à deposito gegeven.* In de memorie van aangifte der nalatenschap van F, overleden den 5 Maart 1888, kwam onder het actief voor: Eene vordering ten laste van H en D te O, wegens van den erflater

---

(1) Vgl. SPRENGER VAN EIJK, 2e druk, p. 348, noot 1 en n°. 250 *slot*.

7742. onder hunne berusting genomen gelden (*à deposito*) groot *f* 4500. Loopende rente dezer vordering tegen 3 % in het jaar *f* 26.62.

De ontvanger vorderde over de vordering van *f* 4500 het bij art. 1, n°. 1 der wet op het recht van successie enz. bedoelde recht van overgang. De aangever kon zich hiermede niet vereenigen en verzocht van de betaling van dat recht ontheven te worden, omdat *à deposito* gegeven gelden niet begrepen zouden zijn onder de rentegevende schuldvorderingen, waarvan in art. 1, n°. 1 der wet gesproken wordt.

Het verzoek is afgewezen, omdat hier wel degelijk eene rentegevende schuldvordering was nagelaten en ten overvloede uit de vrijstelling, vervat in art. 57 n°. 2 der wet, blijkt, dat de deposito's met rentebeding onder het bereik van het recht van overgang vallen. (*Res. van* 5 *October* 1888, *n°*. 17.)

7743. *Recht van overgang naar art.* 1 *n°*. 1 *der wet. Is dit verschuldigd over schuldvorderingen, ten aanzien waarvan bij den titel renten zijn bedongen, die echter bij het leven van den erflater door dezen zijn kwijtgescholden, en over schuldvorderingen, waarvoor geen renten zijn bedongen, die evenwel steeds zijn betaald?* In de memorie van aangifte der nalatenschap van een erflater kwamen onder het actief de twee volgende posten voor:

1. Een vordering ten behoeve van den erflater en ten laste van H. T. L. te W. dd. 17 Januari 1882, waarvan bij het afgegeven bewijs rente ad 4 % gestipuleerd is, doch waarvan mondeling door den erflater bij zijn leven aan den debiteur vrijstelling is verleend, welke door dezen dan ook nimmer is betaald.

7743. 2. Een vordering van den erflater ten laste van H. S. te W. wegens geleend geld dd. 14 Sept. 1881, waarbij geen rente is bedongen, welke nochtans betaald wordt ad 4 %.

Over het bedrag van beide vorderingen had de ontvanger het recht van overgang berekend, wat den post sub 2 betreft, omdat, hoewel bij de vordering niet uitdrukkelijk rente bedongen was, het feit dat er steeds rente is betaald, er op schijnt te wijzen dat het de bedoeling van partijen was eene rentegevende vordering te scheppen.

De inspecteur was van oordeel, dat de vordering sub 1 terecht met het recht van overgang was belast, omdat er rente bedongen was en de beweerde vrijstelling niet het gevolg was van eene nadere overeenkomst, waarbij de rentebetaling ook *voor het vervolg* was opgeheven. Daarentegen meende hij dat over het bedrag der vordering sub 2 ten onrechte het recht van overgang was geheven, omdat er bij den titel geen rente was bedongen en onverplichte betaling van rente de vordering nog niet rentegevend maakt.

Het Bestuur heeft zich met de meening van den inspecteur vereenigd en zijn voorstel tot teruggave van het over de vordering sub 2 geheven recht van overgang goedgekeurd. Ingevolge de bepaling van art. 1803 B. W. kon die vordering toch niet als een rentegevende worden aangemerkt. (*Res. van 6 September* 1888, *n°*. 49.)

7744. *Recht van overgang naar art.* 1 *n°*. 1 *der wet. Op kapitalen onder berusting van de Weeskamer in Indië moet geen recht volgens art.* 1 *n°*. 1 *der successiewet geheven worden.* Aan een der kantoren voor het recht

7744. van successie werd eene memorie van aangifte ingediend wegens de nalatenschap eener minderjarige.

Onder het actief dier memorie was o. a. de volgende post opgenomen:

»Een kapitaal onder berusting van de weeskamer »te Batavia, als uitoefende de toeziende voogdij over »de overledene en als zoodanig bij ontbreken van »door den vroegeren voogd te stellen zekerheid »krachtens het Burgerlijk Wetboek voor Neder»landsch Oost-Indië belast met het beheer van haar »vermogen, groot op den sterfdag ƒ 18372.57^{5}.

»Volgens de Instructie voor de Weeskamers van »5 October 1872, gewijzigd bij ordonnantie van 15 »Januari 1874 en 30 October 1881, mogen deze de »gelden onder hare administratie tot onderscheidene »boedels behoorende, niet afzonderlijk beleggen, »maar moeten die, als tot dezelfde massa of kas »behoorende of daarin gestort op haar eigen naam »uitzetten op een der wijzen bij 't 2de lid van art. »391 Burgerlijk Wetboek bepaald; zijn de in massa »uitgezette gelden voor rekening van de gezamen»lijke geadministreerden en wordt het rente-cijfer (»uit te keeren aan de geadministreerden) elk jaar »vastgesteld door den Gouverneur-Generaal naar aan»leiding der gekweekte rente, der onkosten en der »verliezen".

De ontvanger was van meening, dat de vorenstaande baat als eene rentegevende schuldvordering moest worden aangemerkt, en hief diensvolgens het in art. 1 n°. 1 der wet op het recht van successie en van overgang bedoelde recht.

De erfgenamen konden zich met deze heffing niet vereenigen en verzochten, dat hun zou worden

7744. teruggegeven, als onverschuldigd betaald, het over voormeld bedrag geheven overgangsrecht. Voor de gegrondheid hunner bewering beriepen zij zich op de stukken, gewisseld bij de behandeling der wet van 31 December 1885 (*Stbl. n°.* 263), waaruit zou blijken dat de wet voor het recht van overgang alleen die schuldvorderingen als rentegevend beschouwt, welke krachtens overeenkomst rente opleveren.

Maar bovendien was er naar hunne meening van geen *schuldvordering* sprake, doch alleen van een *recht om rekening en verantwoording te eischen* van de Weeskamer wegens het door haar gevoerd beheer.

De betrokken ontvanger, op het verzoek der erfgenamen gehoord, verdedigde zijne heffing door te wijzen op de ordonnantie van 5 October 1872 (*Ind. Stbl. n°.* 166), gewijzigd bij ordonnantiën van 15 Januari 1874 (*Ind. Stbl. n°.* 15) en van 30 October 1881 (*Ind. Stbl. n°.* 220), volgens welke de gelden bij de Weeskamer berustende, door haar niet op naam der geadministreerden, doch op haar eigen naam moeten worden belegd; waaruit hij afleidde dat de Weeskamer eigenares is van de bij haar overgebrachte gelden èn de beleggingen daarvan, doch schuldenares tegenover de geadministreerden.

Achtte hij het alzoo zeker, dat er eene schuldvordering bestond, hij meende ook haar rentegevend te mogen noemen.

De door de Weeskamer uit te keeren rente wordt toch vastgesteld door den Gouverneur-Generaal in het belang der geadministreerden, die niet voor zich zelf kunnen zorgen. Die rente trad dus, naar zijne meening, in de plaats van die, welke de geadministreerden zelven, indien zij niet onbekwaam

7744. waren, bij overeenkomst zouden hebben kunnen bedingen.

Bovendien spreekt de wet van rentegevende schuldvorderingen, zonder onderscheid te maken of de rente al of niet uit overeenkomst voortspruit. (Vgl. S. v. E. 2e druk, nos. 68 en volg.)

Bij des ontvangers gevoelen sloot de betrokken Directeur zich aan.

Niettemin was het Bestuur van meening dat de overleden minderjarige geene rentegevende vordering in den zin der wet had nagelaten, omdat de geadministreerden tegen de Weeskamer geene actie hebben tot *rentebetaling*, maar tot *uitkeering* van een aandeel in de eventueel door haar te kweeken renten. (*Res. van* 31 *Januari* 1888, *n*°. 45.)

7745. *Recht van overgang naar art.* 1 *n*°. 1 *der wet. Overgang van rentegevende schuldvorderingen op de schuldenaren.* De vraag werd gedaan of bij het overlijden van den schuldeischer het bij art. 1 n°. 1 der wet op het recht van successie enz. bedoelde recht van overgang gevorderd moet worden van rentegevende schuldvorderingen, die aan de schuldenaren zijn gelegateerd.

Er werd beweerd dat deze vraag ontkennend beantwoord zou moeten worden, omdat er geen verschil zou bestaan tusschen de kwijtschelding van schulden bij testament en het legaat van schuldvorderingen aan de schuldenaren en bij de beslissing P. W. n°. 7594 is aangenomen, dat het recht van overgang niet verschuldigd is van kwijtgescholden vorderingen.

Van eene andere zijde werd tegen deze opvatting het volgende aangevoerd.

7745. Al kan worden aangenomen dat kwijtschelding bij testament een legaat is, dan nog mag daaruit niet worden afgeleid dat omgekeerd het legaat eener schuldvordering kwijtschelding is; zoodanige gevolgtrekking zou alleen mogelijk zijn, wanneer kwijtschelding bij testament een legaat *der vordering* was, maar dit werd bij P. W. n°. 7594 niet beslist en zou dan ook moeilijk zijn vol te houden.

Wel hebben beide beschikkingen het te niet gaan der vordering ten gevolge, maar in het ééne geval gaat zij te niet door kwijtschelding, in het andere door confusie.

Kon de kwijtschelding in het algemeen worden gelijkgesteld met de verkrijging der vordering door den schuldenaar, dan zou zij als zelfstandige wijze van te niet gaan van verbintenissen geen recht van bestaan hebben, omdat het te niet gaan steeds het gevolg van confusie zoude zijn.

Tusschen de kwijtschelding eener vordering bij testament en het legaat eener vordering aan den schuldenaar bestaat dus een wezenlijk verschil, dat op de beantwoording der vraag of er recht van overgang schuldig is, van beslissenden invloed moet zijn.

Bij kwijtschelding verkrijgt de schuldenaar de vordering niet, maar wordt hij van de verplichting tot betaling ontheven; er heeft op hem geen overgang plaats en recht van overgang kan van hem dus niet geheven worden.

Bij legaat eener vordering is het juist andersom; hier gaat zij te niet, omdat de hoedanigheden van schuldenaar en schuldeischer in denzelfden persoon worden vereenigd, en waarvan anders is dit het

7745. gevolg, dan van een *overgang* der vordering van den schuldeischer op den schuldenaar? (1)

In het eene geval gaat de vordering niet over, omdat zij te niet gaat, in het andere gaat zij te niet, omdat zij overgaat.

Staat het dus vast, dat er overgang plaats heeft en kan daarom het motief, waarop de beslissing P. W. n°. 7594 rust, hier niet worden aangevoerd, dan kan er omtrent de verschuldigdheid van het recht van overgang geen twijfel bestaan.

Het Bestuur heeft zich met het laatstgemelde gevoelen vereenigd en de gedane vraag is mitsdien bevestigend beantwoord. (*Miss. van* 15 *Augustus* 1888, *n°*. 53.)

7746. *Recht van overgang naar art.* 1 *n°.* 1 *der wet is niet verschuldigd op vorderingen, waarvan naar art.* 449 *B. W. wettelijke interessen verschuldigd zijn.* Wegens de nalatenschap van eene minderjarige, wier moeder in een tweeden echt was getreden en dientengevolge naar art. 371 B. W. het vruchtgenot der goederen van haar kind miste, werd eene memorie van aangifte ingediend, waarvan het actief o. a. de volgende posten bevatte:

»Eene geldsom in beheer bij den medevoogd en »de voogdes, groot . . . . *f* 3400.—

»Wegens verzuim van belegging dier »som, wettelijke interessen daarvan, con»form artikel 449 van het Burgerlijk »Wetboek, te weten:

»van *f* 1850 — 5 % van af 18 Febr. »1879 tot en met den dag van overlijden *f* 793.18

(1) Vgl. P. W. n°. 7114.

7746. »van *f* 1550 — 5 % van af 6 Juli 1886
»tot en met als boven . . . . *f* 92.35

Tegen de heffing van het recht van overgang naar art. 1 n°. 1 der successiewet over voormeld bedrag van *f* 3400, kwamen de aangevers in verzet bij een rekest aan den Minister van Financiën, daar h. i. de vordering niet rentegevend was.

Er bleek dat de moeder het bedrag van *f* 3400 bij twee scheidingen voor hare dochter had ontvangen en dat zij die gelden had gebruikt in haar landbouwersbedrijf, zoodat zij niet meer aanwezig waren.

Door den ontvanger werd ter verdediging zijner heffing het volgende aangevoerd.

Daar de contanten der minderjarige niet meer in natura aanwezig waren en niet op de door de wet aangewezen wijze ten haren behoeve waren belegd, was er eene schuldvordering ontstaan ten laste van de hertrouwde voogdes en haren man; naar art. 449 B. W. zijn hiervan de wettelijke interessen schuldig; derhalve is de schuldvordering eene rentegevende en dus onderworpen aan het recht van overgang.

De Directeur, hoewel zich vereenigende met des ontvangers beschouwingen, in zooverre dat er èn eene schuldvordering bestond èn rente schuldig was, meende toch, dat de door den ontvanger daaruit afgeleide gevolgtrekking, dat over de vordering het in art. 1 n°. 1 der successiewet bedoelde recht van overgang schuldig was, onjuist was. Hij beriep zich daartoe op de voorschriften omtrent de toepassing der wet van 31 Dec. 1885 (*Stbl. n°.* 263), gegeven bij circulaire n°. 1076, waar o. a. vermeld staat: »Of eene schuldvordering al dan niet onder de in

7746. »dit artikel (art. 1 n°. 1) genoemde rentegevende »begrepen is, hangt af van de overeenkomst, krachtens »welke de schuldvordering bestaat en wordt »door den titel der schuldvordering aangegeven."

Evenmin — zoo schreef hij verder — als eene verbintenis tot betaling eener geldsom zonder intrestbeding met recht van overgang belast wordt, wanneer zij renten oplevert tengevolge eener vordering in rechten overeenkomstig art. 1286, al. 3 B. W., evenmin zal het niet belegde bedrag onder art. 1 n°. 1 der successiewet vallen.

Het Bestuur heeft, overeenkomstig het voorstel van den Directeur, het recht van overgang doen teruggeven, doch op den volgenden grond.

De overledene liet niet na eene rentegevende schuldvordering ten laste harer moeder; deze heeft aan de erfgenamen van de overledene rekening en verantwoording te doen wegens door haar gevoerd voogdijbeheer.

Bij die rekening zal blijken, dat de moeder schadevergoeding verschuldigd is wegens onregelmatigheden in haar beheer en bij de vaststelling van het bedrag dier schadevergoeding, heeft men in de aangifte terecht rekening gehouden met de wettelijke intrest. Het te dier zake onder de baten aangegeven bedrag is dus verschuldigd onder den titel van schadeloosstelling, niet onder dien van intrest. (*Res. van 9 Mei* 1888, *n°*. 27.)

7747. *Schulden. Declaratie van een advocaat onder de huisschulden te rangschikken.* In de memorie van aangifte der nalatenschap van zekeren erflater kwam onder het passief voor: »declaratie van Mr. R. B., advo»caat te A., wegens rechtskundigen bijstand van

7747. »den overledene in diens procedure contra enz., »waarin o. a. gewezen zijn de navolgende uitspraken »als enz., voor salaris en verschotten *f* 500". De ontvanger had dezen post uit het passief verworpen, omdat de schuld niet op wettelijke bewijzen berustte en niet onder de huisschulden kon gerangschikt worden. Huisschulden toch, zoo beweerde hij, zijn die, welke gemaakt zijn wegens dagelijksche benoodigdheden in een huishouding.

De betrokken inspecteur was van oordeel dat de post ten onrechte uit het passief was verworpen en voerde daarvoor het volgende aan. Het verleenen van rechtskundigen bijstand door een advocaat in een procedure bestaat in het verrichten van de telkens zich voordoende werkzaamheden van het geven van adviezen, het voeren van pleidooien en dergelijke, voor de kosten waarvan uit den aard der zaak geen schuldbewijzen worden opgemaakt, doch waarvan in den regel na de beëindiging der zaak ééne declaratie wordt ingeleverd, waarvan het bedrag in het dagelijksch leven als één schuld wordt aangemerkt. De declaratie van den advocaat heeft, wat haren aard betreft, volkomen overeenkomst met de rekening van den geneesheer en moet dus even als deze als een huisschuld worden aangemerkt.

Het Bestuur heeft zich met de meening van den inspecteur vereenigd en beslist dat de declaratie van een advocaat onder de huisschulden kan worden toegelaten (1). (*Res van* 15 *October* 1878, *n*°. 13 en 14 *Juli* 1888, *n*°. 12.)

7748. *Schulden. Een schuld opvorderbaar bij het eindigen van*

---

(1) Vgl. S. v. E. 2e druk, n°. 342; P. W. nos. 4514 en 5364.

7748. *een vruchtgebruik, kan voor het volle bedrag in het passief worden gebracht.* In de memorie van aangifte der nalatenschap van een erflaatster, die, kinderloos overleden, haren man M. N. tot eenigen erfgenaam had benoemd, werd vermeld dat M. N. vroeger was gehuwd geweest met J. v. d. Z., overleden 1 Juni 1884, die hem bij testament het vruchtgebruik harer geheele nalatenschap en bovendien goederen tegen inbreng had gelegateerd, welk legaat aan hem was afgegeven bij akte van den 30 September 1884. Volgens de memorie bestond de nalatenschap uit de helft der goederen en schulden, behoorende tot de algeheele gemeenschap van goederen, waarin de erflaatster met M. N. was gehuwd geweest. Het actief der gemeenschap bedroeg *f* 6959.36, bezwaard met de volgende schulden:

1°. aan de erfgenamen van J. v. d. Z. (met namen opgenoemd), wegens aan den aangever, in verband met gemeld testament, bij voorschreven akte van 30 September 1884 als legaat afgegeven onroerende en roerende goederen, tegen inbreng in de nalatenschap van genoemde J. v. d. Z. van de waarde ad . . . . *f* 1692.75

2°. aan dezelfden, wegens door den aangever als vruchtgebruiker der nalatenschap van evengemelde J. v. d. Z., krachtens meer gemeld testament, welk vruchtgebruik bij genoemde akte van 30 Sept. 1884 aan hem is afgegeven, de onder zijn beheer gebleven en tot die nalatenschap behoorende gelden ad . . . . . - 3537.98

3°. aan A. de H. voor geneeskundige

Transporteere . . *f* 5230.73

7748.	Transport . .	*f* 5230.73
	diensten in 1887 tot den dag van het overlijden der erflaatster	- 86.40
		f 5317.13
	de baten bedragen	- 6959.36
	blijft . .	*f* 1642.23
	waarvan de erflaatster naliet $^1/_2$ of. .	*f* 821.11^5
	hare begrafeniskosten	- 50.—
	saldo der nalatenschap	*f* 771.11^5

Behalve het recht van overgang over de helft der rentegevende vorderingen, werd het recht van successie ad $4\,^0/_0$ over dit saldo ad *f* 771.11^5 geheven.

De inspecteur was van oordeel dat de ontvanger de helft der sub 1 en 2 omschreven posten van het passief ten onrechte voor het volle bedrag had toegelaten, en wel omdat die schulden moesten beschouwd worden als vorderingen ten laste der gemeenschap tot een bedrag voor de helft van *f* 2615.36^5, *betaalbaar nà den dood des vruchtgebruikers*, dus waardig *f* 1987.67^5. De vruchtgebruiker is geboren den 31 December 1817, dus is het vruchtgebruik waard à $4\,^0/_0$ *f* $104.61^5 \times 6 =$ *f* 627.69. Daardoor zou dan te min gevorderd zijn over *f* 627.69 $4\,^0/_0$: *f* 25.11.

Het Bestuur heeft zich evenwel met de meening van den inspecteur niet vereenigd. Al moge het waar zijn dat een schuld, die eerst later moet betaald worden, minder drukkend is dan een dadelijk te betalen schuld, de wet geeft tot een onderscheiding als door den inspecteur bedoeld geen aanleiding. De schulden konden dus voor het volle

7748. bedrag in het passief worden geleden. (*Res. van* 6 *October* 1888, *n°*. 16.)

7749. *Termijn van betaling. Dag waarop de intrest aanvangt, indien alleen deze termijn, niet die van aangifte verlengd wordt.* Van de nalatenschap van een op den 17 Maart 1886 overleden erflater was de memorie van aangifte ingediend op 14 September 1887. Daarna werd op verzoek van partijen uitstel voor de betaling van het verschuldigde recht verleend en had de voldoening dientengevolge plaats op 2 November 1887. De ontvanger had daarbij de rente berekend over een tijdvak van 14 October tot en met 1 Nov. 1887. Hij meende dat een onderscheid moest gemaakt worden of het uitstel voor de betaling gepaard gaat met uitstel voor de aangifte of niet. Immers als er zonder daartoe verleend uitstel aangifte is gedaan', dan vangt de termijn voor de betaling volgens artikel 55 der successiewet aan op den dag der aangifte; de *verlengde* termijn van betaling zal daarom, naar hij oordeelde, ook op dien dag moeten aanvangen (1).

Van andere zijde werd beweerd dat de termijn voor de berekening der rente was aangevangen op 17 October 1886 en dat de rente dus moest berekend worden over het tijdvak van en met 17 Oct. 1886 tot en met 1 November 1887; in de beslissing P. W. n°. 6744 wordt toch, zoo werd van die zijde aangevoerd, de door den ontvanger bedoelde onderscheiding niet gemaakt.

Het Bestuur heeft zich met de laatste meening

(1) Vgl. SPRENGER VAN EIJK, 2e druk, noot 416.

7749. vereenigd. Art. 61 der successiewet knoopt de verschuldigdheid van rente vast aan het verleenen van uitstel voor de aangifte *of* de betaling, en bepaalt dat *in beide gevallen* die rente is verschuldigd te rekenen van den dag, waarop de betaling volgens de wet had moeten geschieden, d. i. volgens de circ. n°. 878, de dag, op welken de belasting in de schatkist zou zijn overgestort, bijaldien men de aangifte op den uitersten dag van den daarvoor gestelden termijn ingediend en men dan weder den laatsten dag van den termijn van betaling afgewacht had. (*Res. van* 19 *Juni* 1888, *n°*. 21.)

7750. *Uitlegging van een testament. Toepassing van art.* 932 *B. W.* Vonnis der Arrond.-Rechtbank te *Haarlem* van den 2 October 1888, luidende:

»De Arrondissements-Rechtbank te Haarlem;

»Gezien de stukken van het geding;

»Gehoord het rapport van den rechter rapporteur;

»Gehoord de conclusie van den Heer Officier van »Justitie, in slotsom daartoe strekkende, dat het »der Rechtbank moge behagen den eischers hunne »vordering te ontzeggen en hen te verwijzen in alle »kosten van het geding.

Wat de daadzaken betreft;

»*Overwegende* dat de eischers bij dagvaarding »poseeren:

»dat bij testament, verleden op 15 Juli 1886, »voor den notaris Mr. W. H. S. en getuigen te H., »door den Heer B. H. S., op den 18 Juni 1887 te »H. overleden, onder meer is besproken, *aan elk »der kinderen, in eersten graad geboren uit het huwe»lijk van zijne zuster A. M. S. met den Heer Doctor »R., ieder eene som van ƒ* 2000 *in gereed geld, eens.*

7750. »Dat, dewijl uit dat huwelijk geene kinderen ge»boren waren, aan de 5 kinderen in eersten graad, »zijnde mede geene andere kinderen van voormelde »A. M. S. aanwezig, gesproten uit het huwelijk van »A. M. S. voornoemd met den Heer Mr. L. v. »L., de besproken legaten, te zamen uitmakende »eene som vau *f* 10.000 zijn uitgekeerd;

»dat immers, daar uit de bepalingen van het »testament in onderling verband en samenhang »beschouwd, duidelijk blijkt: dat de erflater de »kinderen van alle zijne vooroverledene broeders »en zusters, voor zoover nog in leven op het »oogenblik van zijn overlijden, heeft willen beden»ken, er geen reden denkbaar is, waarom juist »deze kinderen zouden zijn uitgesloten en derhalve »de erflater, bij bewuste dispositie, gemelde 5 kin»deren op het oog moet hebben gehad;

»dat bovendien voormelde A. M. S., eerst gehuwd »is geweest met Mr. L. v. L., (uit welk huwelijk »de 5 kinderen op 18 Juni 1887 in leven, zijn »geboren) en in tweede huwelijk met doctor R.; »en het nu alleszins verklaarbaar is, dat de testateur »alleen gedacht heeft aan den naam van dien lateren »echtgenoot zijner zuster, met welken naam die »zuster dan ook laatstelijk in het dagelijksch leven »werd aangeduid.

»Dat almede de wet bepaalt:

»dat bij testamentaire beschikkingen behoort te »worden nagegaan, welke de bedoeling der erflaters »is geweest en het niet aangaat zich in strijd met »die bedoeling aan den letterlijken zin der woorden »te houden, terwijl de wetgever hierop onmiddellijk »laat volgen, dat de bewoordingen bij voorkeur zóó

7750. »moeten worden opgevat, dat de beschikking eenig »effect sorteert;

»dat eindelijk de moraliteit de uitkeering der legaten gebiedend eischte en ook daarom men zich »daaraan niet heeft kunnen onttrekken;

»doch dat nu het gedaagde Bestuur met dat alles »geen rekening houdende, en dus de wet niet naar »behooren toepassende, heeft kunnen goedvinden, »bij de berekening en de heffing der rechten van »successie, aan te nemen:

»dat de bedoelde 5 kinderen op de gemelde legaten »geen aanspraak konden maken en dientengevolge »te veel geheven en van de eischers ontvangen heeft »een bedrag van *f* 400 makende met 38 opcenten »te zamen eene som van *f* 552;

»dat de eischers het recht hebben dit te veel »geheven en door hen betaalde bedrag van het »Bestuur terug te vragen;

»en op grond daarvan vorderen:

»dat het gedaagde Bestuur zal worden veroordeeld, »om aan de eischers tegen kwijting te betalen de som »van *f* 552 in voege als hierboven is omschreven;

»en zulks met de renten van die som, sedert den »dag der betaling, zijnde 11 Februari 1888, ad 5 % »'s jaars;

»en in de kosten volgens de wet.

»*O.* dat hierop door het gedaagde Bestuur in »hoofdzaak is geantwoord, na uiteenzetting der feiten »overeenkomstig de posita der eischers;

»dat de eenige vraag in deze is:

»»kunnen, nu het huwelijk van des erflaters zuster »»met Dr. R. kinderloos gebleven is, — de kinderen »»uit haar eerste huwelijk met Mr. L. v. L., het

7750. »»legaat vorderen, dat de erflater gemaakt heeft ten »»behoeve der kinderen zijner zuster uit haar huwe»»lijk met Dr. R.?"

»welke vraag ontkennend wordt beantwoord, op »grond dat de beschikking geene uitwerking kan heb»ben, omdat de benoemde legatarissen niet bestaan;

»terwijl verder tegen de bewering der eischers: »»dat bij testamentaire beschikkingen behoort te »»worden nagegaan, welke de bedoeling der erflaters »»geweest is, en dat het duidelijk is, dat in casu »»bedoeld zijn de kinderen, geboren uit het eerste »»huwelijk van 's erflaters zuster met Mr. L. v. L." »nog is aangevoerd, dat de woorden der beschikking »volkomen duidelijk zijn, en hoegenaamd geene »ruimte overlaten om aan hunne beteekenis te »twijfelen;

»dat de eischers dan ook over het hoofd zien, »dat de omstandigheden, waaronder men die bedoe»ling mag opsporen, hier niet aanwezig zijn, daar »men toch slechts één beteekenis aan de woorden »der beschikking kan geven, die slechts één denk»beeld uitdrukken en volmaakt duidelijk zijn, zoodat »door elke zoogenaamde uitlegging een ander, nieuw »begrip in de plaats zou worden gesteld van het»geen de woorden werkelijk uitdrukken, en mitsdien »in casu art. 932 B. W. alleen toepassing kan vin»den; dat voorts bij de ongegrondheid der hoofdvor»dering, die der renten tevens vervalt, doch dat »ten overvloede dienaangaande wordt aangemerkt, »dat in geen geval rente verschuldigd kan zijn, »daar art. 66 der successiewet uitdrukkelijk het »tegendeel bepaalt, behalve in geval van art. 61 »eodem, hier niet aanwezig;

7750. »Wordende op deze gronden geconcludeerd:
»dat den eischers hunne vordering zal worden »ontzegd, met veroordeeling van hen in de kosten »van het geding;
»*O.* dat partijen hierna bij memoriën van re- en »dupliek nog breedvoerig hunne sustenuen hebben »verdedigd en toegelicht, de eischers met verminde»ring hunner vordering, voor zooveel de rente betreft;
»dat daarna de overlegging der stukken is gelast »en dat daarna nog door de eischers naar aanlei»ding der conclusie van den Heer Officier van Ju»stitie eene memorie is ingediend, waarbij door de »eischers wordt aangeboden drie, daarbij geformu»leerde feiten door getuigen en alle middelen rech»tens te bewijzen.
»Wat het recht betreft:
»*O.* dat de feiten, die aan de onderwerpelijke vor»dering ten grondslag liggen, in voege als die door »de eischers bij dagvaarding zijn geposeerd, allen »in confesso zijn, en mitsdien als vaststaande moeten »worden aangemerkt;
»Zoodat het nu slechts de vraag is: »of de plaats »»gehad hebbende uitkeering door de eischers, als »»executeurs-testamentair in de nalatenschap van »»den Heer B. H. S., aan de kinderen geboren uit »»het huwelijk van A. M. S. met den Heer L. v. »»L., als eene mera liberalitas, — dan wel als de »»uitkeering van even zoovele legaten moet worden »»aangemerkt, die, casu quo, desnoods in rechten »»hadden kunnen worden opgevorderd."
»*O.* dienaangaande, dat de kinderen geboren uit »het huwelijk van A. M. S. met den Heer L. v. »L., zeker nooit gerechtigd zouden zijn legaten op

7750. »te vorderen, besproken aan de kinderen, geboren »uit het huwelijk van A. M. S. met Dr. R.; tenzij »alleen in het geval, dat de bewoordingen van »het testament, waarbij de bedoelde beschikkingen »werden gemaakt, voor onderscheidene opvattingen »vatbaar mochten blijken te zijn, zoodat art. 933 B. W. »in dezen toepasselijk geacht zoude kunnen worden.

»*O.* dat nu de woorden van het testament blijkens »het ten processe overgelegde afschrift, luidende:

»»en alsnu bij deze op nieuw beschikkende, ver»»klaar ik te legateeren, vrij van de rechten van »»successie en van de kosten op de afgifte vallende, »»en om binnen zes maanden aan de legatarissen »»te worden afgegeven na testateurs overlijden:

»»1°. aan . . . . . enz.;

»»9°. aan elk der kinderen in 1en graad, geboren »»uit het huwelijk van mijne zuster A. M. S. met »»den heer Dr. R., ieder eene som van twee duizend »»gulden, in gereed geld, eens;"

»wel is waar in casu geen toepassing kunnen »vinden, vermits vaststaat, dat uit het huwelijk van »des erflaters zuster A. M. S. met den heer Dr. R., »geene kinderen zijn geboren, doch dat daaruit nog »geenszins volgt dat die woorden voor onderschei»dene opvattingen vatbaar zouden zijn.

»*O.* dat integendeel die woorden zeer duidelijk »zijn; zoodat daarvan, naar de bepaling van art. 932 »B. W., niet bij uitlegging mag worden afgeweken;

»en dat mitsdien de plaats gehad hebbende uitbe»taling aan de kinderen, gesproten uit het huwelijk »van A. M. S. met den heer L. v. L., in rechten »niet als de betaling van hun door den erflater »besproken legaten kan worden aangemerkt, waarop

7750. »zij hunne aanspraken casu quo, door het instellen »eener rechtsvordering tegen de uitvoerders van den »uitersten wil des erflaters hadden kunnen doen gelden;

»*O.* dat hieruit voortvloeit, dat de plaats gehad »hebbende berekening en heffing van rechten door »het gedaagde Bestuur terecht is geschied;

»*O.* ten aanzien van het door de eischers aange- »boden bewijs;

»dat dit aanbod niet alleen is gedaan op een tijd- »stip, dat de tegenpartij buiten staat was zich daar- »over uit te laten, en alzoo tardief;

»maar dat bovendien de procesorde, zoodanig »aanbod van bewijs, nog na de conclusie van den »heer Officier van Justitie niet kent;

»en dat mitsdien, met voorbijgang van dit aange- »boden bewijs, de vordering der eischers als onge- »fundeerd, behoort te worden ontzegd.

»Gezien de art. 932 B. W., art. 62 der Wet van »13 Mei 1859 j°. artt. 65 en 66 der Wet van 22 »Frimaire an VII, art. 56 W. v. B. R.;

»Passeert het aangeboden bewijs;

»Ontzegt aan de eischers hunne vordering en

»Veroordeelt hen in de kosten van het geding."

7751. *Vervolging. Dwangschrift. Wet op de middelen voor de heffing der opcenten.* Bij de uitvaardiging van een dwangschrift naar aanleiding van art. 36 der wet op het recht van successie enz., ontstond twijfel omtrent de vraag, welke wet op de middelen moest worden aangehaald als grond voor de vordering der opcenten, verschuldigd van de boete; die over het jaar, waarin de memorie van aangifte was ingediend, of die over het jaar, waarin het dwangschrift werd beteekend?

7751. De boete is gesteld op de overtreding en deze wordt begaan bij de aangifte, waarin de verzwijging plaats heeft. Daarom moet de wet op de middelen over het jaar der aangifte worden aangehaald voor de heffing der opcenten op de boete (1).

Ten onrechte wordt in den 2en druk van »De wet»geving op het recht van successie" door SPRENGER VAN EIJK, bijgewerkt door VROOM (pag. 444 noot 2), uit de beslissing opgenomen in P. W. 6835 afgeleid, dat het Bestuur eene andere meening zou zijn toegedaan. Aangezien in het daar behandelde geval de indiening der memorie van aangifte en de beteekening van het dwangschrift in hetzelfde jaar plaats grepen, werd de voormelde vraag daarbij niet beantwoord. (*Miss. van* 9 *November* 1888, *n*°. 36.)

7752 *Verwerping van vruchtgebruik bij opvolging. Er wordt geen recht van successie schuldig op het tijdstip, waarop, zoo de verwerping niet had plaats gehad, het vruchtgebruik bij opvolging zou zijn verkregen.* Een erflater benoemde A tot vruchtgebruiker zijner nalatenschap, terwijl hij verder bepaalde, dat na het overlijden van A het vruchtgebruik zijner nalatenschap zou worden verkregen door B, C en D gezamenlijk.

Gedurende het leven van A verwierpen B, C en D hun eventueel recht van vruchtgebruik.

Bij het overlijden van A werd door den bij de zaak betrokken ontvanger, met toepassing van art. 45 der wet op het recht van successie en van overgang, aangifte geëischt van B, C en D, die aan die vordering voldeden.

Eenige jaren later overleed B. De vraag werd

(1) Vgl. P. W. n°. 2483.

7752. gedaan of op nieuw aanleiding bestond tot het vorderen eener aangifte op grond van art. 45 der successiewet, in verband met het feit, dat ingeval B, C en D het vruchtgebruik niet verworpen hadden, thans C en D het deel van B bij opvolging zouden verkrijgen. De betrokken ambtenaren helden over tot de meening, dat geen aangifte behoefde te worden ingeleverd, omdat B tengevolge van de verwerping door hem met C en D gezamenlijk, reeds geen vruchtgebruik bezat; de verwerping had de kans voor C en D om bij den dood van B bij opvolging door aanwas vruchtgebruik te verkrijgen, vernietigd.

Het Bestuur, van oordeel dat reeds de aangifte bij het overlijden van A ten onrechte was gevorderd, heeft voorgeschreven dat geene nieuwe aangifte na het overlijden van B gevorderd moest worden.

Daar niemand eenig vruchtgebruik bij opvolging verkreeg, kon geene aangifte overeenkomstig art. 15 der wet geëischt worden, noch bij het overlijden van A, noch bij dat van B (1) en van het vorderen van eene andere aangifte kon niet wel sprake zijn. Alleen had door de erfgenamen van den insteller der vruchtgebruiken, overeenkomstig den door hen afgelegden eed, toen B, C en D hun eventueel vruchtgebruik verworpen hadden, daarvan bij *nadere* memorie aangifte gedaan moeten worden (2), opdat de rechten van successie door de verkrijgers van den blooten eigendom verschuldigd, die aanvankelijk overeenkomstig het 2e lid van art. 23, 3° der

---

(1) Vgl. P. W. n°. 7525.

(2) Vgl. P. W. n°. 7334.

7752. wet berekend waren naar den leeftijd van den jongsten der tot het vruchtgebruik geroepen personen — A, B, C en D — herrekend zouden worden naar den leeftijd van A. Het recht om te dezer zake eene vervolging in te stellen, was thans verjaard, even als het recht van partijen tot terugvordering van wat betaald was op de aangifte, die na het overlijden van A ten onrechte gevorderd was. (*Miss. dd.* 10 *Maart* 1888, *n*^{o}. 24.)

7753. *Vruchtgebruik bezwaard met periodieke uitkeeringen, die het jaarlijksch revenu van het vruchtgebruik overtreffen. Heffing over niet meer dan het aktief. Bedrag van het aktief.* Den 20 April 1888 overleed A. A., die met A. S., geboren den 21 Mei 1825, gehuwd was, na bij akte van huwelijksvoorwaarden dd. 29 September 1880 te zijn overeengekomen:

»Dat tusschen hen gemeen zal zijn de inboedel, »doch dat overigens tusschen hen bestaan zal ge»meenschap van winst en verlies.

»Dat de kleederen, lijfsieraden en lijfstoebehoo»rende goederen, welke bij de ontbinding des huwe»lijks aanwezig zijn, zullen geacht worden in de »plaats te zijn getreden voor de ten huwelijk aan»gebrachte en door ieder worden teruggenomen »zonder nadere verrekening.

»Dat indien het huwelijk door den dood ontbonden »wordt, de langstlevende echtgenoot in het bezit en »den eigendom zal blijven van den geheelen inboedel »zonder vergoeding van of verrekening met de erf»genamen van den eerststervende."

Verder bevatte die akte nog het volgende:

»Ten slotte verklaren de comparanten elkander »wederkeerig, ingeval van overlijden te schenken,

7753. »met ontheffing van de verplichting tot zekerheid»stelling: de heer comparant aan enz."

»Mejuffrouw de comparante aan haren aanstaanden »echtgenoot het levenslange vruchtgebruik van haar »huis èn erf te N., kadastraal bekend in enz."

De erflaatster A. A. had bij haar testament dd. 3 September 1872 o. a. het volgende bepaald:

»Ik erken voor mijne natuurlijke dochter het kind, »waarvan ik 2 April 1835 te H. ben bevallen, en »waaraan bij de akte van geboorte den derden van »diezelfde maand door den ambtenaar van den bur»gerlijken stand der gemeente H. opgemaakt de »voornamen zijn gegeven van S. A."

Bij testament dd. 4 Augustus 1885 beschikte de de erflaatster als volgt:

1°. Zij herriep alle vóór 4 Aug. 1885 door haar gemaakte uiterste wilsbeschikkingen, uitgezonderd:

a. dat gedeelte van haar testament dd. 3 September 1872, dat bevat de erkenning van hare natuurlijke dochter S. A.;

b. de giften of makingen ten behoeve van haren echtgenoot A. S., die vervat zijn in de akte van huwelijksvoorwaarden.

2°. Zij legateerde aan haren echtgenoot A. S. in vollen eigendom:

a. haar huis en erf te N. (hetzelfde waarvan het vruchtgebruik werd besproken bij de akte van huwelijksvoorwaarden), zulks tegen verplichting om *bij zijn overlijden* aan hare nalatenschap de waarde te vergoeden, welke dit gelegateerde bij haar overlijden hebben zal;

b. haar aandeel in hun huis en erf te A.

3°. Zij legateerde aan hare voormelde dochter S.

7753. A. het vruchtgebruik levenslang van alles wat, buiten hetgeen erflaatsters echtgenoot verkreeg, tot hare nalatenschap zal behooren, onder den last om zoolang haar vruchtgebruik duurt en het natuurlijk erkend kind J. S. van hare natuurlijke dochter leeft, aan dezen wekelijks *f* 6 uit te keeren, en onder voorwaarde dat S. A. afstand doet van de legitieme portie, haar in haars moeders nalatenschap toekomende.

4°. Zij legateerde aan haren kleinzoon J. S. (zijnde het voormeld natuurlijk kind harer natuurlijke dochter), welke geboren was te A. den 8 October 1853, het recht op de sub 3 gemelde wekelijksche uitkeering.

5°. Zij benoemde dien kleinzoon J. S. tot haren eenigen erfgenaam.

De gemeenschap van winst en verlies, waarin de erflaatster met A. S. gehuwd was, omvatte:

Baten:

Rentegevende vorderingen	*f* 315.52
Het huis te A.	- 1800.—
Overige baten	- 687.16
Schulden	*f* 60.96
Aan A. S. komt toe eene vergoeding voor eene staande huwelijk afgeloste vordering, waarvan de aflossing in de gemeenschap vloeide	- 2050.—

De nalatenschap der erflaatster omvatte:

1°. haar deel in de gemeenschap;	
2°. de helft van den inboedel (art. 1 bis der successiewet)	*f* 104.—
3°. kleederen enz.	- 79.—
4°. vier huizen te O.	- 6000.—
5°. een huis te N.	- 3000.—

7753. 6°. twee huizen te W. . . . . - 2000.—

Lasten en schulden . . . . ƒ 3591.87

Bovendien was de erflaatster nog verschuldigd aan hare dochter S. A. eene uitkeering tot aan haar overlijden van ƒ 600 's jaars, ingevolge notariëele akte dd. 1 April 1874, geschat op ƒ 6600.

De betrokken ontvanger wenschte ingelicht te worden, of moest worden aangenomen, dat de reprise van den man ad ƒ 2050 diens zakelijk recht op de gemeenschapsgoederen vergrootte, dan wel of de reprise slechts een persoonlijk recht gaf, zoodat moest worden aangenomen dat de erflaatster aan haren echtgenoot had gelegateerd de helft in het huis te A. De ontvanger was de eerste, de inspecteur de tweede meening toegedaan; vandaar dat des directeurs beslissing werd gevraagd. Overeenkomstig des Bestuurs beslissingen (1) oordeelde deze hoofdambtenaar des ontvangers meening juist; doch uit de stukken bleek hem, dat bij de berekening der rechten zich enkele moeilijkheden voordeden, waarom hij eene nieuwe berekening ontwierp en deze, vergezeld van zijne beschouwingen, ter goedkeuring aan het Bestuur opzond.

In des directeurs beschouwingen kwam o. a. het volgende voor:

Er doet zich evenwel bij de berekening der rechten nog een moeilijkheid voor. De erflaatster legateerde nl. aan hare dochter het vruchtgebruik harer nalatenschap, onder den last om wekelijks ƒ 6 uit te keeren aan haren kleinzoon, dien zij

---

(1) Vgl. P. W. n°. 7201.

7753. tevens tot erfgenaam benoemde. De erflaatster zelve was reeds belast met eene periodieke uitkeering van *f* 600 ten behoeve van hare genoemde dochter, zoodat deze in hare hoedanigheid van vruchtgebruikster belast is met eene jaarlijksche uitkeering van *f* 912. (Dat het voor den vruchtgebruiker geen verschil maakt of de uitkeering door den erflater is gemaakt — art. 847 B. W. — dan wel of de erflater zelf reeds met de uikeering was belast, werd aangenomen in P. W. n°. 6095, in overeenstemming met de leer van Prof. DIEPHUIS.)

Om de waarde van het vruchtgebruik te berekenen, behoort dus van het jaarlijksch bedrag der inkomsten dat der jaarlijksche uitkeeringen te worden afgetrokken, doch nu doet zich hier het eenigzins vreemde geval voor, dat laatstgemeld bedrag het eerste verre overtreft.

Het cijfer, dat de waarde van het vruchtgebruik aangeeft en dat ter berekening der waarde van den blooten eigendom moet worden afgetrokken van den vollen eigendom, is hier dus negatief en zal daarom, in plaats van zooals gewoonlijk geschiedt, afgetrokken, bij de waarde van den vollen eigendom moeten worden opgeteld.

Oppervlakkig moge dit vreemd schijnen, toch stemt het op deze wijze vastgestelde bedrag van hetgeen de bloote eigenaar verkrijgt, met de werkelijkheid overeen; de erfgenaam wordt inderdaad door de making van het vruchtgebruik met dezelfde waarde bevoordeeld, waarmede de vruchtgebruikster daardoor benadeeld wordt.

Verder bevatte die brief nog de volgende opmerkingen:

7753. Gelijk meermalen door het Bestuur is beslist (1), kan het recht niet over meer dan het aktief berekend worden, omdat hetgeen meer mocht zijn besproken, niet uit den boedel wordt verkregen.

In het onderwerpelijke geval is het ten gevolge van het bestaan der periodieke uitkeering van *f* 600 twijfelachtig, welke som als het aktief der nalatenschap moet worden beschouwd.

Gewoonlijk wordt op grond van art. 23, n°. 3 der wet aangenomen, dat eene periodieke uitkeering, waarmede eene nalatenschap is belast, niet het passief dier nalatenschap vermeerdert, maar het actief vermindert; doch dit zal niet kunnen gelden, waar het de vraag is of iets »uit den boedel" wordt verkregen. Feitelijk toch staat de uitkeering met de overige schulden geheel gelijk; zij vermindert niet evenals een vruchtgebruik de waarde der aanwezige baten (hoewel de successiewet dit bij wijze van fictie vaststelt) en oefent daarom in werkelijkheid op het bedrag van het aktief geen invloed uit. Zoo bedraagt het aktief der onderwerpelijke nalatenschap *f* 11559.34, en al moet nu volgens art. 23 n°. 3 hiervan een bedrag van *f* 6600 worden afgetrokken, dit neemt niet weg, dat zoolang de verschillende makingen voormeld bedrag van *f* 11559.34 niet te boven gaan, zij *alle* geacht kunnen worden *uit den boedel* te zijn verkregen.

Overeenkomstig die beschouwingen had de directeur de rechten op de volgende wijze berekend:

(1) Vgl. P. W. nos. 856, 2647 en 2755.

7753. De gemeenschap van winst en verlies omvat de volgende baten:

Rentegevende vorderingen	*f*	315.52
Huis te A.	-	1800.—
Overige baten	-	687.16
Samen . .	*f*	2802.68
Reprise van A. S.	-	2050.—
Blijft . .	*f*	752.68

Waarvan de helft uitmaakt het aandeel der erflaatster, zijnde . . . . *f* 376.34

De nalatenschap der erflaatster omvat de volgende baten:

1°. Haar aandeel in de baten der gemeenschap		*f* 376.34
2°. Privé-goederen der erflaatster, zijnde:		
a. kleederen	*f* 79.—	
b. vast goed	- 11000.—	- 11079.—
3°. Inboedel krachtens de fictie van art. 1 bis al. 3 successiewet		- 104.—
De baten der nalatenschap bedragen		*f* 11559.34

De lasten der nalatenschap bedragen:

1°. de helft der schulden van de gemeenschap ad *f* 60.96 = ...	*f* 30.48
2°. schulden wegens geleend geld en begrafeniskosten	- 3591.87
3°. lijfrente aan erflaatsters dochter,	pro memorie
Samen . .	*f* 3622.35

Tot de gemeenschap behooren voor *f* 315.52 aan

7753 rentegevende vorderingen. Aan de nalatenschap komt daarvan toe *f* 42.37 volgens onderstaande evenredigdigheid, waarin N voorstelt het bedrag der tot de nalatenschap behoorende rentegevende vorderingen:

2802.68 : 376.34 = 315.52 : N

N = *f* 42.37.

Tot den gemeenen boedel behoort het huis te A., waard *f* 1800. Hiervan behoort tot de nalatenschap een deel, bedragende volgens de volgende evenredigheid:

2802.68 : 376.34 = 1800 : N

f 241.70.

Uit de nalatenschap wordt verkregen:

I. door den echtgenoot A. S., oud 62 jaar;

1°. de halve inboedel	*f*	104.—
2°. het huis te N. tegen inbreng der waarde.		
3°. het vruchtgenot van de in te brengen som ad *f* 3000, waard 8 × 4 % van *f* 3000 = ...	*f*	960.—
4°. erflaatsters aandeel in het huis te A.	-	241.70
Samen . .	*f*	1305.70

II. door erflaatsters erkende natuurlijke dochter S. A., oud 53 jaar, het vruchtgebruik der nalatenschap, voor zooverre daarover niet op andere wijze beschikt is, onder den last tot uitkeering van *f* 6 's weeks aan haren natuurlijken zoon J. S., oud 34 jaar. Dat vruchtgebruik omvat:

1°. de baten in de gemeenschap van winst en verlies, behoorende tot erflaatsters nalatenschap, dus . . . . *f* 376.34

7753. Transport . . *f* 376.34

onder aftrek van het aan A. S. gelegateerde onroerend goed ad . . . . . . - 241.70

Blijft . . *f* 134.64

2⁰. kleederen . . . . - 79.—

3⁰. onroerend goed der erflaatster ad . . . . *f* 11000.—

onder aftrek van het gelegateerde huis te N., ad . . - 3000.— - 8000.—

Samen . . *f* 8213.64

De schulden en lasten der nalatenschap, met uitzondering der periodieke uitkeering, bedragen . . . . - 3622.35

Blijft . . *f* 4591.29

Bovendien verkrijgt S. A. na overlijden van A. S. het vruchtgebruik bij opvolging der door hem voor het huis te N. in te brengen som van *f* 3000; doch dit vruchtgebruik blijft bij de berekening van het door S. A. verschuldigde voorloopig buiten aanmerking.

S. A. krijgt dus voorloopig het vruchtgebruik van een saldo van *f* 4591.29, waarvan het jaarlijksch revenu ad 4 % bedraagt . . . . . . *f* 183.65

Jaarlijks moet zij echter gerekend worden uit te keeren aan:

a. zich zelve krachtens kontrakt door de erflaatster met haar aangegaan *f* 600.—

b. aan haar zoon J. S. krachtens erflaatsters testament 52 × *f* 6 = - 312.— - 912.—

De periodieke uitkeeringen overtreffen de revenuen van het vruchtgebruik dus

7753. jaarlijks met . . . . *f* 728.35

III. door den natuurlijken zoon J. S. van der erflaatster natuurlijke dochter:

a. De bloote eigendom der zaken, waarvan zijne moeder S. A. het vruchtgebruik heeft en welke in vollen eigendom na aftrek der schulden waard zijn als voren . . . . *f* 4591.29

Het daarop klevende vruchtgebruik is waard 11 × 4 % dier som = ... - 2020.17

Waarde van den blooten eigendom . *f* 2571.12

b. De bloote eigendom der *f* 3000, door A. S. in te brengen wegens het aan hem onder dien last gelegateerde huis te N., waarvan eerst A. S., oud 62 jaar, en daarna S. A., oud 53 jaar, de revenuen trekt; de aftrek deswege geschiedt dus naar den leeftijd van S. A.

Inbreng . . . . *f* 3000.—

Verminderd met 11 × 4 % daarvan . - 1320.—

Waarde van den blooten eigendom van den inbreng . . . . *f* 1680.—

c. Eene lijfrente, groot *f* 6 per week of *f* 312 per jaar, gedurende het leven zijner moeder S. A., oud 53 jaar, welke dus eene waarde vertegenwoordigd van 11 × *f* 312 of *f* 3432.

J. S. verkrijgt dus:

1°. Sub *a* . . . . *f* 2571.12

2°. Sub *b* . . . . - 1680.—

3°. Sub *c* . . . . - 3432.—

Samen . . *f* 7683.12

Er is alzoo verschuldigd:

7753. aan recht van successie door A. S. 4 % over
ƒ 1305.70 = ... ƒ 52.23
S. A. niets.
J. S. 1 % over ƒ 7683.12 = ... - 76.83

Samen . . ƒ 129.06

aan recht van overgang door J. S. 1/4 % over ƒ 42.37 = ... - —.10[5]

Samen . . ƒ 129.16[5]
38 opcenten . . - 49.08[5]

Totaal der verschuldigde rechten en opcenten . . . . ƒ 178.25

Aan den directeur werd te kennen gegeven, dat tegen de door hem ontworpen berekening der rechten geen ander bezwaar bestond, dan dat de beschikking, opgenomen in de akte van huwelijksvoorwaarden, waarbij de erflaatster ingeval van haar overlijden heeft geschonken aan haren echtgenoot A. S. het levenslange vruchtgebruik van haar huis en erf te N, ten onrechte daarbij beschouwd werd als een kontraktueel legaat; terwijl volgens de beslissingen, opgenomen in P. W. nos. 6135 en 5965, deze beschikking als eene schenking onder de opschortende voorwaarde, dat de begiftigde de schenkster overleeft, moet worden beschouwd.

Dientengevolge behoorde op de akte van huwelijksvoorwaarden te worden bijgevorderd 2 1/2 % met 38 opcenten over tienmaal het jaarlijksch revenu van het voormelde huis; terwijl bij de berekening van de successierechten moest worden aangenomen, dat de erflaatster het perceel slechts in blooten eigendom naliet.

7753. Aan A. S. was dus niet gelegateerd het huis in vollen eigendom tegen inbreng der waarde daarvan, te betalen bij zijn overlijden; in welk geval hij met toepassing van art. 9 der successiewet zou geacht moeten worden het vruchtgebruik eener som van *f* 3000 te verkrijgen uit de nalatenschap; doch het huis in blooten eigendom en alzoo waard *f* 3000 — *f* 960 = *f* 2040 tegen inbreng van dit laatste bedrag bij zijn overlijden. A. S. verkreeg dus uit de nalatenschap het vruchtgebruik van *f* 2040, waarvan de waarde alzoo bedraagt 8 × 4 % van *f* 2040 = ... *f* 652.80

Volgens de berekening des directeurs bedroeg de waarde van het vruchtgebruik - 960.—

Naar des directeurs berekening zou A. S. dus te veel betalen 4 % met 38 opcenten over . . . . *f* 307.20

Voor S. A. blijft de toestand hetzelfde; doch J. S. krijgt nu onder den last van vruchtgebruik bij opvolging van A. S., oud 62 jaar, en S. A., oud 53 jaar, niet *f* 3000, doch slechts . . . . *f* 2040 —

De waarde van het vruchtgebruik hiervan beloopt 11 × 4 % = ... - 897.60

Alzoo . . *f* 1142.40

Volgens des directeurs berekening zou J. S. deswege schuldig zijn successierecht over . . . . - 1680.—

en zou J. S. dus te veel betalen 1 % met 38 opcenten van . . . . *f* 537.60

Behoudens inachtneming van het voorgaande, sloot het Bestuur zich bij des directeurs zienswijze aan. (*Miss. dd.* 14 *November* 1888, *n*°. 21.)

7754. *Waarde van in bruikleen afgestane effecten.* In het aktief eener memorie van aangifte kwam o. a. de volgende post voor:

»In bruikleen afgestaan aan de firma L. en Co., »kassiers te B., volgens kontrakt dd. 21 Maart 1887, »en wel voor den tijd van tien jaren en alzoo ein»digende 21 Maart 1897, de volgende effecten:

»1°. enz."

Met het oog op de bezwarende voorwaarden, waaronder de effecten in bruikleen gegeven waren, had de aangever de effecten geschat op 50 % van de waarde, die zij volgens de officiëele prijscourant hadden.

De voorwaarden, waaronder de effecten in bruikleen gegeven waren, bleken werkelijk zeer bezwarend voor den uitleener te zijn, want de overeenkomst van bruikleen luidde als volgt:

»Door de ondergeteekende I. zijn aan den tweeden »ondergeteekende L., medegerechtigde in de kas»sierszaak L. en Co. te B., en aan zijn opvolgers »in het deelgenootschap van gezegde firma, immers »zoolang de erven . . . . bedoelde kassierszaak »zullen uitoefenen, ook al zouden zij zich, zoo als »thans in het vooruitzicht is, associeeren met M., »ten gebruike afgestaan de volgende effecten:

»(volgt de omschrijving der effecten) om die in »zijne betrekking als kassier te bezigen tot zoodanige »doeleinden, als hij in het belang van voornoemde kas»sierszaak zal wenschelijk achten. Deze effecten zullen »door den tweeden ondergeteekende, zijne eventueele »opvolgers of zijn rechthebbenden, aan den eersten »ondergeteekende of zijne recht verkregen hebbenden »worden teruggeven op den 31 December 1897 of

7754. »zooveel vroeger als de tweede ondergeteekende of »zijne opvolgers of rechtverkregen hebbenden raad»zaam mocht of mochten oordeelen, terwijl alle cou»pons of dividenden van gezegde effecten ten verval»dage aan den eerst ondergeteekende of zijne recht »verkregen hebbenden zullen worden ter hand gesteld »of met hem of hen worden verrekend.

»Mochten in den loop van de tien jaren, dat boven»bedoelde in gebruikgeving duurt, effecten worden »uitgeloot of afgelost, dan wordt de tweede onder»geteekende of worden hare eventueele opvolgers of »recht verkregen hebbenden bij deze gemachtigd, »gelijksoortige effecten voor het afgeloste bedrag »aan te koopen, onder gelijke verplichting van uit»keering der coupons."

De ontvanger had niettemin de rechten van successie en van overgang gevorderd over de *volle* waarde der effecten. Deze vordering is gehandhaafd. Niettegenstaande de effecten op de voorschreven voorwaarden in bruikleen gegeven werden, waren zij het eigendom van den erflater gebleven; daarom moesten ook de renten op de vervaldagen aan hem uitgekeerd worden.

Art. 23, letter *d* wijst aan op welke wijze de nagelaten effecten moeten worden geschat en eene afwijking van die waardebepaling is niet geoorloofd (1). (*Res. van* 8 *December* 1888, *n*°. 6.)

T.

7755. TERMIJN VAN REGISTRATIE. *Akte, waarbij een bewindvoerder met de macht van assumtie en surrogatie*

(1) Vgl. P. W. n°. 6820.

7755. *iemand in zijn plaats benoemt, voor het geval dat hij komt te overlijden of bij zijne ontstentenis uit eenigen anderen hoofde.* Bij notariëele akte van 3 November 1886 verklaarde C. O. te A.:

a. in hoedanigheid van medebewindvoerder over het legaat door wijlen D. A., overleden te A. 13 December 1873, bij zijn testament 29 December 1870, voor notaris D. verleden, besproken aan A. M.;

b. in hoedanigheid van medebewindvoerder over de erfportie uit de nalatenschap van gemelden D. A., gekomen aan W. M.;

c. in hoedanigheid van medebewindvoerder over $^2/_3$ der erfportie uit de nalatenschap van gemelden D A., opgekomen aan W. D. M.;

tot die betrekkingen benoemd bij voormeld testament, uit kracht der aan hem bij opgemeld testament verleende macht van assumtie en surrogatie, voor het geval, dat hij komt te overlijden of bij zijne ontstentenis uit eenigen anderen hoofde, in zijne plaats te benoemen en te surrogeeren den heer F. B. B.

Deze akte was eerst geregistreerd den 21 Januari 1887, dus na het overlijden van gemelden C. O., voorgevallen den 19 Januari 1887, tegen *f* 1.20.

De ontvanger had aangenomen dat deze akte viel in de toepassing van art. 21 der wet van 22 Frimaire an VII.

De inspecteur was van oordeel dat die opvatting juist zou zijn, indien de opvolger benoemd was ter vervanging *alleen bij overlijden* (Vgl. P. W. n°. 6098).

In dit geval werd echter, merkte de inspecteur op, de opvolger benoemd om den tegenwoordigen bewindvoerder te vervangen, ook voor het geval

7755. deze bij zijn leven, uit welken hoofde ook, voor zijne betrekking ongeschikt was. Bestond alzoo de mogelijkheid, dat de aanstelling reeds bij het leven gevolg had, dan kon ze niet als eene beschikking ter zake des doods worden beschouwd.

De inspecteur meende dat op dergelijke akten de wet als volgt toegepast moest worden. Is de benoeming alleen gedaan voor het geval van overlijden, dan moet de akte ingevolge P. W. n°. 6098 nà het overlijden worden geregistreerd. Kan ze echter, zooals in dit geval, reeds bij het leven van hem, die de benoeming doet, gevolg hebben (en hiermede zal gelijk gesteld moeten worden de aanstelling van een opvolger zonder de beperking ingeval van overlijden), dan is de akte aan den gewonen termijn van 10 of 15 dagen onderworpen.

Hij stelde derhalve voor om van den notaris de bij art. 33 der wet van 22 Frimaire VII bedreigde boete in te vorderen.

De directeur achtte de verschuldigdheid der boete twijfelachtig. De benoeming geschiedt, zoo beweerde hij, in de eerste plaats voor 't geval van overlijden. Dit is blijkbaar de hoofdzaak. Nu komen er andere gevallen bij; zullen deze den doorslag geven om art. 20 toe te passen? De akte behoeft slechts ééns geregistreerd te worden. Evenals bij een huwelijkscontract, waarin een testament voorkomt, de dadelijke registratie zich naar de hoofdzaak regelt, komt het voor, dat hier de termijn van art. 21 toegepast moet worden.

Treedt de benoemde krachtens deze akte nog tijdens het leven van den bewindvoerder op, dan is artikel 41 daar om te zorgen, dat de akte de

7755. formaliteit onderga tijdens het leven van dezen.

Het Bestuur heeft zich evenwel met het gevoelen van den inspecteur vereenigd en te kennen gegeven, dat de akte, waarbij een bewindvoerder gebruik maakt van de hem zonder eenige beperking gegeven macht tot assumtie en surrogatie, aan de gewone termijnen van registratie is onderworpen, tenzij mocht blijken, dat de surrogatie geschiedt enkel voor het geval van overlijden. (*Res. van* 18 *Augustus* 1888, *n*° 51.)

U.

7756. UITERSTE WIL. *Een vervallen testament, dat vrijwillig ter registratie wordt aangeboden, is aan het gewone recht onderworpen.* Een testament, hetwelk geen andere beschikkingen inhield, waardoor het aan de registratie onderworpen was, werd meer dan drie maanden na den dood des erflaters vrijwillig ter registratie aangeboden en tegen enkel èn dubbel recht van *f* 3.60 geregistreerd. Later bleek dat de testamentaire beschikkingen geheel vervallen waren en toen deed zich de vraag voor, hoe met het oog op de decisiën P. W. n°s. 1879, 5382 en 6193, de registratiewet op dit stuk moest worden toegepast.

Het Bestuur heeft daarop te kennen gegeven dat vervallen testamenten niet zijn *vrijgesteld* van de formaliteit van registratie, doch dat ze, als volkomen krachteloos, moeten geacht worden daaraan niet *onderworpen* te zijn; dat derhalve, zoo de aanbieding ter registratie vrijwillig plaats heeft, niet het vaste recht van *f* 1.20, maar het gewone voor testamenten vastgestelde recht verschuldigd is, terwijl

7756. in geen geval dubbel recht kan gevorderd worden (1). (*Res. van* 30 *October* 1884, *n*°. 47 en 27 *September* 1888, *n*°. 5.)

V.

7757. VERKOOP. *Bepaling dat de huurpenningen van het verkochte ten voordeele van den kooper komen over een tijdvak anterieur aan de ingenottreding, onder gehoudenheid des koopers om over dit tijdvak rente van den koopprijs te betalen.* In de voorwaarden van een publieke verkooping van vast goed, welke op den 1 Juni 1887 gehouden werd, was bepaald dat de kooper dadelijk in het genot van het verkochte zou kunnen treden; dat echter de loopende huurpenningen van het verkochte van 1 Januari 1887 af ten behoeve van den kooper zouden komen, onder gehoudenheid van dezen om bij de betaling der koopsom, welke op 1 Augustus 1887 gesteld was, daarvan rente te voldoen gerekend tegen $4^1/_2$ % 's jaars van af den 1 Januari 1887 tot op den dag der betaling toe.

Voor de berekening van het bedrag, waarover het recht wegens verkoop verschuldigd was, had de ontvanger de bedongen rente bij de koopsom gevoegd over een tijdvak van 1 Januari 1887 tot den 1 Augustus 1887, dus den dag der betaling.

De inspecteur was evenwel van meening dat de rente slechts had kunnen bijgevoegd worden tot den 1 Juni 1887, dat was tot den dag der in genottreding, en stelde daarom voor om hetgeen deswege te veel geheven was, aan den kooper terug te geven.

---

(1) Vgl. P. W. n°. 576 *noot.*

7757. Bij de behandeling van dit voorstel werd de meening geuit, dat er in het geheel van geene bijvoeging van rente sprake kon zijn. De regel is, zoo werd tot verdediging van die meening betoogd, dat de kooper dadelijk tot het genot komt en daarentegen interessen betaalt van de koopsom, als hij die niet dadelijk voldoet. Hier brengt men de huurpenningen over een vroeger tijdvak ten behoeve van den kooper, die daarentegen van den dag af dat hij het genot krijgt, interessen betaalt. Er is hier dus niets anders dan een eenvoudige verrekening, die op de heffing van het recht buiten invloed moet blijven.

Het Bestuur heeft echter het voorstel van den inspecteur goedgekeurd op grond van de volgende overwegingen.

Onder het verkochte zijn, naar art. 557 B. W., begrepen de nog niet verschenen huurpenningen, zoo daaromtrent geen bijzondere bepalingen zijn gemaakt; er werd dus verkocht de zaak met de loopende huurpenningen. De koopsom van dit een en ander bestaat volgens de in casu gemaakte bepalingen uit de uitgeloofde sommen met de interessen daarvan over een tijdvak anterieur aan de inbezittreding; die interessen maken derhalve een deel van den prijs uit en het recht van verkoop is daarom ook over die interessen verschuldigd. (*Res. van* 1 *Februari* 1888, *n*°. 40.)

7758. *Huurkontrakt met belofte van koop en verkoop van het gehuurde.* Den 9 Januari 1888 werd aan een der kantoren ter registratie aangeboden een onderhandsche akte van 1 December 1887, houdende verhuring van vast goed voor tien jaren, voor *f* 3 's weeks.

7758. Behalve de bedingen betrekkelijk de huur kwam daarin het navolgende voor: »De huurder is terstond »na het eindigen van de huur verplicht den ge»huurden grond voor *f* 3500 te koopen en dien koop»prijs contant te betalen, terwijl de verhuurders zich »verplichten den grond alsdan voor dien prijs aan »den huurder te verkoopen."

Deze akte, geschreven op een zegel van *f* 2.50, was gratis geregistreerd naar art. 2 der wet van 16 Juni 1832 (*Stbl. n*°. 29).

Men meende evenwel dat op de akte dadelijk verschuldigd was het recht van 4 % over den bedongen koopprijs van *f* 3500 en voerde daarvoor aan, dat beide partijen dadelijk verbonden waren, de eene om te koopen, de andere om te verkoopen, en dat aan den verkoop alleen een tijdsbepaling verbonden was, die in geen geval de heffing van het evenredig recht opschortte (vgl. Bartstra, n°. 79).

Zoo is dan ook, zoo werd verder betoogd, in Frankrijk de jurisprudentie gevestigd (1). De beslissingen zijn daar te lande wel is waar gegrond op art. 1589 C. C., hetwelk bij ons niet is overgenomen, doch dit doet weinig ter zake. Gemeld wetsartikel heeft, daarover zijn de schrijvers het eens (2), op het oog de overeenkomst, welke een wederzijdsche belofte om te verkoopen en te koopen bevat, dus juist een zoodanige als in de onderwerpelijke akte is opgenomen. En nu is dat artikel bij ons weggelaten, niet omdat men een ander systeem

---

(1) Vgl. Dalloz, dl. XXI, n°. 2344, bl. 489.

(2) Vgl. Mr. J. d' Aulnis de Bourouill in Themis 1876, bl. 40 en 41.

7758. wenschte, maar omdat het artikel geheel overbodig was (1). Wat voor het Fransche recht geldt, moet dus ook voor het onze gelden.

Van eene andere zijde werd de juistheid van dit laatste betwijfeld. Inderdaad, zoo werd van die zijde beweerd, bestaat er een groot verschil tusschen de overeenkomst, waarbij men verkoopt en koopt en die, waarbij men aanneemt te zullen verkoopen en koopen.

Reeds POTHIER (2) drukt het aldus uit: »celui qui »promet de vous vendre une chose, ne la vend pas encore." En wat prof. DIEPHUIS (3) leert ten aanzien van de aangenomen eenzijdige belofte van verkoop, moet om gelijkheid van redenen gelden voor de overeenkomst, waarbij wederkeerig beide partijen zich verbinden de koopovereenkomst te zullen aangaan.

Dat bovendien de bepaling van art. 1589 C. C. niet van zelf spreekt, kan blijken uit het verschil van gevoelen, dat omtrent de toepassing van dit artikel bij de Fransche rechtsgeleerden bestaat. Men vindt bij DALLOZ een gevoelen vermeld, tegenovergesteld aan de hiervoor reeds in herinnering gebrachte jurisprudentie, en volgens welk gevoelen er een onderscheid dient gemaakt te worden tusschen de promesse de vente in *praesenti* en die in *futurum*. Dat gevoelen vindt men ook voor de toepassing der registratiewet in den breede verdedigd bij CHAMPIONNIÈRE ET RIGAUD, n°. 1757 en volg., en mag

(1) Zie ASSER, Het Ned. Burg. Wetb. vergeleken met den C. N., § 749; D'AULNIS, t. a. p. bl. 41.

(2) Traité du contract de vente, bl. 476.

(3) Zie 3e ed. XI, bl. 159.

7758. nu dit gevoelen voor het Fransche recht, met het oog op de algemeene bepaling van art. 1589 C. C. aan bedenking onderhevig zijn, voor ons recht, waar dergelijke bepaling niet bestaat, schijnt dergegelijke onderscheiding volkomen juist, als geheel gegrond op algemeene rechtsbeginselen. Naar die onderscheiding bevat de kwestieuse akte een promesse de vente in futurum, daar zij niet oplevert den titel eener koopovereenkomst, maar slechts bevat een verbintenis of belofte om te *zullen* verkoopen en koopen, waarop derhalve het evenredig recht niet verschuldigd is.

Het Bestuur heeft zich met deze laatste meening vereenigd (1). (*Res. van* 27 *October* 1888, *n*⁰. 26.)

7759. *Legaat van het recht om uit de nalatenschap van de erflaatster onroerend goed over te nemen tegen inbreng in die nalatenschap eener som van f* 8000. *Op de onderhandsche eenzijdige akte, waarbij de erfgenamen verklaren het goed aan den legataris afgegeven en de som van f* 8000 *van hem ontvangen te hebben, is over die som het recht van* 4 *pct. verschuldigd.* Vonnis der Arrondissements-rechtbank te *Zutphen* van den 25 October 1888, luidende:

»De Arrondissements-Rechtbank te Zutphen recht »doende in burgerlijke zaken;

»Gezien, enz.;

»Gehoord het rapport uitgebracht door den daartoe »benoemden Rechter mr. J. PH. VERLOOREN;

»Gehoord den heer Officier van Justitie Jonkheer »mr. M. W. C. DE JONGE, concludeerende dat het »der Rechtbank moge behagen den heer opposant

(1) Vgl. P. W. n⁰. 6306.

7759. »te verklaren kwaad opposant tegen het uitgevaar- »digde dwangschrift, met veroordeeling van hem in »de kosten.

»Ten aanzien der daadzaken:

»*Overwegende* dat tusschen partijen in confesso is, »dat vrouwe J. P. W. baronesse v. d. B., douairière »S. v. W. bij haar, op den 12den Mei 1875, voor »den te Z. residerenden notaris G. W. de J. ver- »leden testament, hare beide zusters S. J. baronesse »v. d. B. en I. J. A. baronesse v. d. B. tot universeele »erfgenamen harer nalatenschap benoemd heeft, met »last tot uitkeering van de bij dat testament be- »sproken legaten; terwijl zij bij dat testament aan »haren neef P. A. baron v. d. B. v. V. legateerde »het recht om uit hare nalatenschap over te nemen »hare zoogenaamde Lindensche plaatsen, gelegen »onder H., mits daarvoor in die nalatenschap in- »brengende eene som van *f* 16000; en dat gezegde »erflaatster bij haar op den 27en November 1884, »voor dienzelfden notaris verleden testament, die »in te brengen som tot de helft heeft verminderd en »alzoo bepaald op *f* 8000; dat, na doode der erf- »laatster, de beide voornoemde testamentaire erfge- »namen (bij onderhandsche acte van den 12 April »1886, geregistreerd te L. den 21 April 1886, deel »32, folio 153 recto vak 5, een blad geen renvooi. »Ontvangen voor recht: een gulden twintig cent. »De ontvanger D.; en den 30 dier maand overge- »schreven ten kantore van hypotheken te Z.) hebben »verklaard aan haren neef P. A. baron v. d. B. v. V. »afgifte te doen van het hem, bij voorzegde testa- »menten besproken legaat van de zoogenaamde Lin- »densche plaatsen, bij die acte breeder omschreven,

7759. »en waarbij zij ten slotte verklaarden, dat de legataris voor dezen afstand aan de hem bij het »testament van den 27 November 1884 opgelegde »verplichting tot inbreng van ƒ 8000 had voldaan;

»dat het bestuur der Registratie, later oordeelende »dat op die acte verschuldigd was:

»1°. voor registratierecht in hoofdsom over ƒ 8000 »ad 4% . . . . ƒ 320.—

»voor 38 opcenten . . . . - 121.60

»2°. voor recht van overschrijving ¾ % »over ƒ 8000 . . . . - 60.—

te zamen . . ƒ 501.60

»te verminderen met de reeds geheven ƒ 1.20 bij »een op den 20en Maart jl. beteekend dwangbevel, »van den heer P. A. baron v. d. B. heeft bijgevorderd de som van ƒ 500.40, onverminderd de kosten »van vervolging;

»dat gezegde heer v. d. B. bij exploit van den »9en April jl. daartegen in verzet is gekomen, met »dagvaarding van het Bestuur vóor deze Rechtbank »en conclusie tot buiten effectstelling van het dwangbevel; en zulks op grond dat bij de voorzegde »akte niets anders zoude zijn geconstateerd, dan »eene eenvoudige afgifte van legaat en geen overdracht van vast goed onder bezwarenden titel, zoodat »terecht een vast recht van ƒ 1.20 op de akte geheven »en geen recht van overgang verschuldigd was;

»*O*. dat het geopposeerde Bestuur hierop bij memorie heeft geantwoord: dat bij de voorzegde »testamenten niet aan den opposant gelegateerd zijn »de daarbij vermelde Lindensche plaatsen, maar »alleen het recht om die plaatsen tegen inbreng

7759. »van ƒ 8000 uit de nalatenschap over te nemen; »dat de testamentaire erfgenamen bij voorzegde »onderhandsche akte van den 12en April 1886 hebben »verklaard: dat zij, onder vrijwaring rechtens, aan »haren neef P. A. baron v. d. B., afgifte hebben »gedaan van het aan hem vermaakte legaat der »zoogenaamde Lindensche plaatsen, tegen inbreng »door hem van ƒ 8000 in de nalatenschap; terwijl »zij hem voor dien inbreng kwijting verleenden; en »dat daaruit blijkt, dat de opposant den eigendom »van vaak gemelde Lindensche plaatsen, tengevolge »dezer afgifte en overdracht heeft verkregen, mits»dien bij die akte eigendomsovergang onder bezwa»renden titel heeft plaats gehad, waarop de bij het »dwangbevel gevorderde rechten verschuldigd zijn;

»Concludeerende het Bestuur, op de in zijne me»morie breeder ontwikkelde gronden, dat het der »Rechtbank moge behagen den opposant te verkla»ren kwaad opposant tegen het uitgevaardigde »dwangschrift, en hem te veroordeelen in de kosten »van het geding;

»*O.* dat de opposant bij memorie van repliek zijn »verzet heeft volgehouden en aangedrongen, zich »daarbij vooral beroepende op de woorden der akte »van 12 April 1886, waarin slechts gesproken wordt »van afgifte van legaat en niet van overdracht van »onroerend goed onder bezwarenden titel, noch van »koopprijs, zijnde de betaalde som alleen eene vol»doening aan de voorwaarde, waaronder het legaat »besproken was;

»Ten aanzien van het recht:

»*O.*, dat de erflaatster bij hare bovenvermelde »testamenten, aan haren neef, den opposant P. A.

7759. »baron v. d. B. heeft gelegateerd het recht om tegen »inbreng van *f* 8000 in hare nalatenschap over te »nemen hare zoogenaamde Lindensche plaatsen;

»*O.* dat de opposant niet reeds bij den dood der »erflaatster, krachtens legataire beschikking den »eigendom van voorzegde onroerende goederen ver»kreeg, maar alleen het recht, om zich des verkie»zende, den eigendom dier goederen door de erf»genamen te doen overdragen, tegen inbreng van »*f* 8000;

»*O.* dat die overdracht, door de bovenvermelde »onderhandsche akte van den 12 April 1886 en »derzelver overschrijving in de openbare registers »werkelijk tot stand is gebracht;

»dat toch de erfgenamen, door bij die acte te »verklaren, dat zij aan den heer P. A. baron v. d. »B. afgifte doen van het aan hem vermaakte legaat »der zoogenaamde Lindensche plaatsen, en dat ge»noemde heer, aan zijne verplichting om voor dien »afstand *f* 8000 in de nalatenschap in te brengen, »had voldaan, kennelijk bedoeld hebben den heer »v. d. B. gebruik te laten maken van het aan »hem gelegateerde recht om de vermelde goede»ren over te nemen, en te gelijker tijd aan hem, »voor de door hem ingebrachte som van *f* 8000 »die goederen in eigendom over te dragen; dat die »bedoeling toch blijkt uit de woorden van de acte »zelve, daar de erfgenamen verklaren, dat zij af»gifte doen van de Lindensche plaatsen, en kwitantie »verleenen voor de daarvoor ingebrachte som van »*f* 8000, terwijl die bedoeling nog duidelijker uit»komt bij inzage van de door de erfgenamen inge»diende memorie van successie, waarbij zij voor de

7759. »berekening van het wegens dit legaat verschuldigde »successierecht, hebben aangegeven de door hen »geschatte waarde van voorzegde Lindensche plaat»sen, doch verminderd met de som van *f* 8000 die »de legataris als inbreng voor de overneming dier »plaatsen had betaald;

»*O.* dat de, bij de acte van den 12 April 1886, »geconstateerde handeling derhalve moet worden »gekwalificeerd als afstand en overdracht van eigen»dom van onroerend goed onder bezwarenden titel, »bij art. 13 der wet van den 16 Juni 1832 (*Stbl.* »*n*°. 29) j^{to}. 15 n°. 6 der wet van 22 frimaire an »VII, onderworpen aan een evenredig registratie»recht van *f* 4 per *f* 100 van den prijs van het »overgedragen onroerend goed; welk recht, volgens »art. 31 der laatstgenoemde wet, verschuldigd is »door hem, op wiens naam de goederen zijn over»geschreven;

»*O.* dat dit recht voor het onderhavige geval, bij »het dwangbevel met juistheid is berekend, welk »recht door den opposant verschuldigd is, en dat »derhalve het dwangbevel is deugdelijk, en het daar»tegen gedaan verzet ongegrond;

»Op voorschreven gronden recht doende in naam »des Konings, in het hoogste ressort:

»Verklaart den opposant kwaad opposant tegen »het uitgevaardigde dwangschrift voormeld en ver»oordeelt hem in de proceskosten, enz."

7760. *Moeten goederen, die naar hunnen aard roerend zijn, doch die door een huurder van den grond tot een blijvend gebruik zijn bestemd van gebouwen, ingericht tot fabriek en welke hij voor eigen rekening heeft gesticht, als roerend of als onroerend worden beschouwd, als zij ver-*

7760. *kocht worden aan een derde, die reeds bij een andere akte eigenaar van den grond en van de gebouwen was geworden?* Vonnis van de rechtbank te *Dijon* van 18 Juni 1888, waarin omtrent bovenstaande vraag het volgende voorkomt:

»Attendu que, par acte du 24 juillet 1860, reçu »par Mes Boisseau et Rouget, notaires à Dijon, les »époux Royer-Bienaimé acquirent des consorts Gagné »un immeuble en nature de terrain avec maison, »sis à Dijon, route de Beaune, et que, sur lesdits »terrains, ils établirent et créèrent une manufacture »de fabrication de bougies ou stéarinerie, faisant à »ce sujet les constructions et installant le matériel »d'exploitation qui leur étaient nécessaires;

»Qu'à la date du 8 mai 1865, les époux Royer-»Bienaimé vendirent à leur fils, Royer-Caillet, le »fonds industriel et lui donnèrent à bail l'immeuble »en nature de terrains et constructions, ainsi que »le matériel d'exploitation;

»Que, par un autre acte du 26 octobre 1869, ils »lui vendirent ledit matériel en restant seulement »propriétaires de l'immeuble, avec leur fils comme »locataire;

»Que, postérieurement et après la déclaration de »faillite de Royer fils, le sieur Bompy devint acqué-»reur dudit matériel, suivant acte reçu par M[e] Ja-»piot, notaire à Dijon, le 25 janvier 1883, avec »droit au bail; et qu'enfin, suivant un autre acte »reçu par le même notaire, le 30 juin 1883, Bompy »vendit à la dame Royer-Caillet le fonds industriel »avec son matériel, outillage, objets mobiliers, etc., »avec cession du droit au bail;

»Attendu que, dans ces conditions, et par un

7760. »premier acte en date du 21 février 1887, reçu par »Me Japiot, notaire en cette ville, les époux Royer-»Bienaimé et la dame Royer-Caillet, autorisée de »son mari, vendirent à la Société la Stéarinerie de »l'Est la propriété sise à Dijon, route de Beaune, »comprenant maison, bureaux, ateliers, laboratoires, »magasins, caves, hangars, forges, scieries, remises, »écurie, usine à gaz, etc., en un mot, tous les »bâtiments servant à l'exploitation de la fabrique de »stéarine, cour et jardin, moyennant le prix prin-»cipal de 141,802 fr. 15; étant expliqué audit acte »que la dame Royer-Caillet prenait part à l'acte »comme venderesse pour vendre tout ce qui, dans »la propriété, pouvait avoir le caractère mobilier, »c'est-à-dire, dans son esprit, les constructions qui »avaient été élevées sur le terrain des époux Royer-»Bienaimé par les divers locataires successifs, le fils »Royer. Bompy et la dame Royer-Caillet elle-même, »et qu'elle se réservait de vendre à la Stéarinerie, »séparément et par un autre acte, le fonds de com-»merce et le matériel d'exploitation de l'usine;

»Que ce premier acte fut enregistré à Dijon, le »3 mars 1887, folio 77, case 17, au droit de 5 fr. »50 p. 100, comme vente immobilière et qu'il n'existe »de ce chef aucune difficulté;

»Attendu que, d'autre part, et par un second »acte en date du même jour, reçu par le même »notaire, Mme Royer-Caillet seule, avec l'assistance »de son mari, vendit à la Stéarinerie de l'Est, le »fonds de commerce et d'industrie exploité dans »ladite usine de la route de Beaune, à Dijon, avec »clientèle, outillage, matériel, ustensiles divers et »objets servant à l'exploitation, comme chaudières,

7760. »machines à vapeur, pompes, reservoirs, cuves, »etc., en un mot tout le matériel existant, y compris les augmentations que la Société la Stéarinerie, »déjà locataire depuis 1885, avait pu y apporter, »moyennant le prix principal de 173,196 fr. 85;

»Que ce second acte fut enregistré à Dijon, le 3 »mars 1887, folio 79, case 16 et que le receveur »de l'Enregistrement estima devoir opérer la per»ception de 5 fr. 50 p. 100 comme vente immobi»liére, soit, avec les décimes, 11,915 francs;

»Que la Stéarinerie soutient que cette perception »est erronée, qu'il y avait lieu de percevoir le droit »de vente mobilière de 2 p. 100 et demande la »restitution de la différence comme indûment perçue, »soit 7,577 fr. 50;

»Attendu que les mémoires ci-dessus visés ont »été échangés entre les parties et qu'il y a eu rap»port du président et conclusions du ministère public »en audience publique;

»Attendu que la cause présente, en l'état, les »questions suivantes:

»1° Les constructions, élevées par le locataire d'une »usine sur les terrains à lui loués, constituent-elles »des immeubles par nature, et la cession de ces »constructions, quand d'ailleurs elles ne sont pas »vendues pour être démolies, donne-t-elle ouverture »à la perception du droit de vente immobilière? Le »matériel qui a été placé dans ces constructions par »ledit locataire, pour l'exploitation de son industrie, »est-il devenu, par ce fait, immeuble par destina»tion, ou a-t-il conservé son caractère mobilier? En »cas de vente, par actes séparés, par ce locataire, »à une même personne, des constructions d'une part

7760. »et du matériel d'autre part, pour cette personne »continuer l'exploitation, la vente du matériel est-»elle donc soumise à la perception du droit de vente »immobilière ou à celle du droit de vente mobilière?

»2º etc.

»Sur la première question:

»Attendu etc.

»Attendu, quant au matériel et outillage, que le »matériel originaire vendu par les époux Royer-»Bienaimé à leur fils en 1869, a perdu par cette »vente son caractère immobilier et qu'il est devenu »propriété mobilière entre les mains de l'acquéreur »Royer fils, locataire de l'usine;

»Qu'il reste à savoir s'il a recouvré pour le tout »ou pour partie son caractère immobilier, et s'il en »est de même pour le tout ou pour partie du maté-»riel nouveau, acquis par les locataires successifs »pour remplacer ou pour augmenter l'ancien;

»Attendu que la Stéarinerie soutient que tout le »matériel est resté mobilier, et qu'il n'a pu acquérir »le caractère d'immeuble par destination par appli-»cation de l'article 524 du Code civil, parce que »cette disposition ne s'applique qu'aux objets placés »par le propriétaire et non à ceux placés par le »locataire;

»Que l'Administration de l'Enregistrement soutient, »au contraire, que le matériel placé, pour une grande »partie au moins, dans les constructions édifiées »par les locataires successifs et nécessaire à l'exploi-»tation de l'industrie qui s'exerce dans ces construc-»tions, est devenu immeuble par destination, au »voeu de l'article 524, pour cette partie;

»Attendu que l'article 524 déclare immeubles par

7760. »destination les objets que le propriétaire d'un fonds »y a placés pour le service et l'exploitation du fonds;

»Que ce mot fonds de l'article 524 ne doit pas »être nécessairement et uniquement entendu dans »le sens de terrain, sol, fonds de terre;

»Que dans l'article 518 on distingue les fonds de »terre et les bâtiments, le sol et les constructions »pour décider, d'ailleurs, que les uns et les autres »constituent des immeubles par nature;

»Qu'au contraire, l'article 524 parle d'une façon »générale des objets que le propriétaire d'un fonds »y a placés pour son service et que cette expression »*fonds* s'applique aussi bien aux bâtiments qu'aux »terrains, en un mot à tous les immeubles par nature;

»Qu'en conséquence, il résulte de l'article 524 que »le propriétaire d'un immeuble par nature immobi»lise par destination les objets mobiliers qu'il y place »pour son service et son exploitation, quand d'ail»leurs il les y place à demeure, c'est-à-dire pour »devenir une dépendance des bâtiments et suivre le »même sort que ces bâtiments;

»Qu'évidemment, un simple locataire auquel n'ap»partiendraient en propriété, ni le sol, ni les con»structions, n'immobiliserait pas dans les mêmes »circonstances ces objets mobiliers, puisque le pro»priétaire seul peut le faire; mais que ce locataire, »s'il a au contraire édifié à son compte des con»structions sur les terrains à lui loués, si dans ces »constructions il a installé du matériel pour les »besoins de l'exploitation de l'industrie qu'il exerce »dans ces bâtiments et dans les conditions de l'arti»cle 524, doit être considéré comme propriétaire »d'un immeuble par nature consistant dans ces con-

7760. »structions, et que, par voie de conséquence, les »objets qui sont par lui unis par une attache matérielle ou par une sorte d'attache morale, au vœu »de l'article 524, au dit immeuble par nature, acquièrent le caractère d'immeubles par destination: »que cette conclusion est forcée et qu'elle est la »conséquence inévitable de la doctrine aujourd'hui »généralement admise que les constructions, édifiées »par un tiers locataire sur le terrain loué, constituent des immeubles par nature comme bâtiments; »et que, d'ailleurs, il est assez naturel que le matériel d'exploitation installé par le locataire dans »l'usine qu'il a construite sur des terrains par lui »loués soit immobilier, tant qu'il est attaché à cette »usine, aussi bien que celui qui serait installé par »une personne propriétaire à la fois du sol et des »constructions de l'usine, puisque, dans les deux »hypothèses, on retrouve les mêmes motifs qui ont »dicté au législateur la disposition de l'article 524, »à savoir l'usage auquel ces objets mobiliers ont été »affectés par le propriétaire de l'immeuble en nature, »fonds de terre ou bâtiment, pour le service de cet »immeuble;

»Attendu etc."

7761. *Openbare verkoop van roerende goederen. Koopmansgoederen. Geimporteerde sigaren.* Er bestond verschil van gevoelen over de vraag of overeenkomstig de beslissing P. W. n°. 7050 op den openbaren verkoop van geimporteerde sigaren steeds het recht van 3 % verschuldigd is. Het Bestuur heeft daarop te kennen gegeven, dat het motief der evengemelde beslissing hierin gelegen is, dat al is de grondstof op de prijscouranten bekend, het fabrikaat, als dat er niet op

7761. voorkomt, niet in de vrijstelling deelt; dat dit motief niet aanwezig is, waar het geldt geimporteerde sigaren, die op de buitenlandsche prijscouranten vermeld zijn, en dat op zoodanige verkoopingen derhalve de bedoelde beslissing niet van toepassing is. (*Res. van* 30 *Nov.* 1888, *n*°. 62.)

7762. *Openbare verkooping van roerende goederen zonder tusschenkomst van een bevoegd ambtenaar. Schuldenaar der boete.* Door een ontvanger werd er de aandacht op gevestigd dat in den kring van zijn kantoor meermalen openbare verkoopingen van roerende goederen werden gehouden door zaakwaarnemers, zonder gebruik te maken van het ministerie van een daartoe bevoegd ambtenaar. Vooral gebeurde het meermalen, dat landverhuizers op die wijze hunnen inboedel deden verkoopen. Daar verkoopingen als de laatstbedoelde gewoonlijk eerst gehouden worden korten tijd vóór het vertrek der landverhuizers en omdat de ontvanger meende, dat alleen de eigenaren der verkochte goederen boetschuldig waren, achtte hij het, zeer enkele gevallen uitgezonderd, onmogelijk de boete en het verschuldigde recht op iemand te verhalen. Hij vroeg daarom voorschriften, hoe in dergelijke gevallen te handelen.

Hem is te kennen gegeven dat onder den persoon »qui vend ou fait vendre", bedoeld in art. 7 laatste lid der wet van 22 Pluviôse VII, verstaan moet worden degeen, die de verkooping leidt, den toeslag geeft, de kooppenningen ontvangt enz., in een woord hij, die verricht, wat gewoonlijk bij een openbare verkooping van roerende goederen gedaan wordt door den bevoegden ambtenaar, die de verkooping houdt. Deze opvatting is in overeenstemming

7762. met het vonnis der rechtbank te Appingedam van den 2 Januari 1845 (P. W. 2/1845, n°. 213). Bij dat vonnis toch is niet uitgemaakt dat de vordering der boete altijd tegen den eigenaar gericht moet worden; des Bestuur vordering werd daarbij afgewezen, omdat zij ingesteld was tegen den afslager, terwijl bleek dat deze niet *verkocht* had (vgl. ook VROOM, de Wetg. op de Reg., 3e druk, n°. 1225).

Indien dus bij verkoopingen als de voormelde de eigenaren niet tegenwoordig zijn of tegenwoordig zijnde, slechts eene geheel passieve rol vervullen, b. v. de goederen niet in koop toewijzen, dan moet hij, die de verkooping hield, voor de boete en het recht worden aangesproken (1). (*Miss. van* 28 *Mei* 1888, *n*°. 31.)

7763. *Verkoop van onroerend goèd. Schatting van den kooprijs.* Eene notariëele akte van verkoop van onroerend goed hield omtrent den koopprijs het volgende in: »de betaling van den koopprijs moet plaats »hebben den eersten November aanstaande; wor»dende de koopprijs ter berekening der overgangs»rechten door partijen geschat op negen duizend »gulden." Men meende dat de ontvanger met eene dergelijke schatting geen genoegen mocht nemen en dat hij, overeenkomstig art. 10 der wet van 16 Juni 1832 (*Stbl. n*°. 29), zelf den koopprijs vóór de registratie der akte behoorde te schatten. Tot ondersteuning dezer meening beriep men zich op de overwegingen van het arrest van den Hoogen Raad van den 30 December 1887 (P. W. n°. 7602). Volgens die overwegingen toch vordert de wet bij

(1) Vgl. P. W. nos. 1572 en 7290.

7763. het in de akte ontbreken van de vermelding van den kpopprijs, tot aanvulling daarvan, eene verklaring van partijen en kan door de uitdrukking »opgave" in art. 10 der wet van 16 Juni 1832 (*Stbl.* *n*o. 29) niet anders verstaan worden dan eene opgave van de sommen of waarden, waarvan, zoo zij in de akte waren uitgedrukt, het recht zou zijn verschuldigd, en dus, bij eene koopakte, van den koopprijs en de lasten. Van die zijde achtte men partijen alzoo verplicht in de akte of aan den voet den werkelijken koopprijs op te geven, zoo mede de lasten, en meende men dat alleen die lasten, waarvoor een vaste maatstaf om ze tot geld te herleiden ontbreekt, door partijen kunnen worden geschat.

Daartegen werd echter aangevoerd, dat het geschilpunt, bij het aangehaalde arrest behandeld, met het onderwerpelijke geval slechts weinig punten van overeenkomst scheen aan te bieden. Het bij dat arrest beëindigde proces werd geheel beheerscht door de vraag: kunnen partijen de begrooting door den ontvanger voorkomen door de *waarde* van het goed te schatten?

Deze vraag werd door den Hoogen Raad met het Bestuur ontkennend beantwoord en daarvoor waren dan ook krachtige argumenten aan te voeren. Thans is het echter de vraag: moeten partijen, ter voorkoming van eene ambtshalve schatting door den ontvanger, den prijs *opgeven* of mogen zij dien *schatten?*

Deze vraag zal, zoo betoogde men verder, naar de omstandigheden beantwoord moeten worden. Is de kooper verplicht om iets te doen, moet hij aan den verkooper zekere zaken leveren, kortom bestaat de koopprijs niet uit een vaste en bepaalde geld-

7763. som, dan moet hij door partijen *geschat* worden. Door in zoodanig geval eene opgave zonder schatting te vorderen van de som, die tot grondslag der berekening moet strekken, zou men partijen tot het onmogelijke verplichten.

Bestaat de koopprijs daarentegen uit eene zekere geldsom, dan zal hij door partijen alleen *opgegeven* kunnen worden. Eene schatting toch van een vaststaand bedrag door iemand, met de hoegrootheid van dat bedrag bekend, is iets onbestaanbaars.

Is de ontvanger echter bevoegd, indien de koopprijs wel uit een geldsom bestaat, maar hij niettemin door partijen geschat is, den koopprijs te begrooten? Tot eene dergelijke begrooting is de ontvanger alleen dan bevoegd, wanneer de sommen, die tot de heffing van het recht aanleiding geven, niet in de akte uitgedrukt of aan den voet daarvan opgegeven zijn, en nu achtte men het aan gegronden twijfel onderhevig of wel beweerd mag worden, dat, tengevolge van het gebruik van het woord »schatten", de sommen niet uitgedrukt of opgegeven zijn. Men meende, dat aan het Bestuur geen ander middel ten dienste stond, om tegen te lage schattingen van koopprijzen te waken, dan de gerechtelijke waardeering.

Het Bestuur heeft omtrent deze aangelegenheid te kennen gegeven, dat het zich niet vereenigen kon met het gevoelen, dat alleen door middel eener gerechtelijke waardeering kan worden opgekomen tegen eene handelwijze als de onderwerpelijke, die blijkbaar alleen ontduiking van de wet ten doel heeft

Art. 15, n°. 6 der wet van 22 Frimaire VII bepaalt toch, dat bij verkoop van onroerend goed het

7763. recht verschuldigd is over den uitgedrukten prijs onder bijvoeging van de lasten, terwijl art. 10 der meergemelde wet van 16 Juni 1832 voorschrijft, dat, wanneer de sommen of waarden in de akte niet zijn uitgedrukt, partijen of de ambtenaar, die de akte heeft opgemaakt, verplicht zijn »zulks aan »den voet der akte, vóór derzelver registratie, bij »eene deugdelijk verklaarde en onderteekende op»gaaf, aan te vullen."

Wat moet nu, naar laatst gemelde wetsbepaling, als de prijs niet in de akte voorkomt, aangevuld worden? Het is duidelijk dat de aanvulling daarin bestaan moet, dat de niet opgegeven prijs nog opgegeven wordt. Eene schatting van den prijs is daarom onvoldoende, omdat art. 15, n°. 6 der wet van Frimaire de heffing wil gedaan hebben over den *uitgedrukten* prijs.

Eene schatting van den prijs door partijen zal alleen dan te pas kunnen komen, wanneer de prijs niet bestaat in geld, maar in iets anders, waarvan de geldswaarde door schatting moet bepaald worden. Maar ook in dat geval moet er naar de bedoeling der wet meer eene opgaaf dan wel eene schatting plaats hebben.

De meening dat partijen den prijs moeten opgeven en niet met eene schatting kunnen volstaan, is ook aangenomen door den Hoogen Raad in het boven aangehaalde arrest van 30 December 1887 en in de daarbij behoorende conclusie van den Procureur-Generaal POLIS; zoomede in het arrest van 4 Mei 1866 (P. W. n°. 5268). (Zie ook BARTSTRA, De Wetg. op de Reg., n°. 290.) Wel was in de bij die arresten behandelde gevallen niet de prijs, maar de waarde geschat, doch in den grond maakte dit geen

7763. verschil, omdat het recht niet verschuldigd is over den geschatten prijs, maar over den werkelijken.

De ontvangers zijn derhalve verplicht in voorkomende gevallen, waarin de prijs geschat is en men niet bereid is dien op te geven, dien nader ambtshalve te begrooten en over het aldus begrootte bedrag de rechten te berekenen. (*Miss. van* 18 *September* 1888, *n*°. 55.)

7764. *Verkoop van onroerend goed tegen zekeren prijs en onder verplichting tot betaling van eene door den verkooper verschuldigde lijfrente. Grondslag van het recht.* Door A werd in het openbaar ten verkoop aangeboden een perceel onroerend goed. Onder de voorwaarden, waarop de verkooping plaats had, was bepaald, dat de kooper voortaan zou betalen eene door den verkooper verschuldigde lijfrente van *f* 130 's jaars. Het perceel werd toegewezen voor *f* 2870, over welke som, vermeerderd met 10 maal de lijfrente en met de andere voor de berekening van het recht in aanmerking komende lasten, het recht van 4 % geheven werd.

Belanghebbenden kwamen hier tegen op. Zij toonden aan dat de lijfrente indertijd gevestigd was bij den aankoop van een perceel onroerend goed door den tegenwoordigen verkooper. A had nl. een huis en erf gekocht voor *f* 400, onder voorwaarde, dat hij in voldoening daarvan gedurende het leven van den verkooper wekelijks *f* 2.50 moest betalen. Zij meenden dat de genoemde koopsom van *f* 400 als het kapitaal der lijfrente kon gelden en dat dus volgens de 2e cursieve alinea van art. 13 der wet van 16 Juni 1832 (*Stbl. n*°. 29) dat kapitaal en niet 10 maal de rente bij den prijs gevoegd had moeten worden.

7764. Een der omtrent deze zaak gehoorde ambtenaren wees er op, dat volgens het gevoelen van VROOM, de Wetg. op de Reg., 3e druk, n°. 1056, in een geval als het onderwerpelijke niet het kapitaal der lijfrente, maar het geschatte bedrag van den last bij den koopprijs gevoegd moest worden. Van eene andere zijde werd hiertegen evenwel het volgende aangevoerd. De tweede cursieve alinea van n°. 1 van art. 13 der wet van 16 Juni 1832 (*Stbl. n°.* 29) zegt, dat indien de lasten bestaan in lijfrenten, waarvan het kapitaal niet bekend of niet uitgedrukt is, zij tot kapitaal gebracht worden op de wijze bij art. 14, n°. 9 der wet van 22 Frimaire VII bepaald. Deze woorden zien terug op de beide bij de wet van Frimaire behandelde gevallen, dat het kapitaal bekend en dat het niet bekend is. In het laatste geval wordt de rente gekapitaliseerd, in het eerste wordt het kapitaal bijgevoegd. Er is geen enkele reden denkbaar, waarom de wet het hier anders zou gewild hebben, dan voor de vestiging is bepaald. Immers waar de wet zelve de waarde van renten bepaalt òf op het kapitaal òf op 10 maal het bedrag, daar is het aannemelijk, dat zij dat ook gewild heeft in een geval als dit, waar op dat onderscheid gewezen wordt.

Deze laatste meening is aan het Bestuur juist voorgekomen, waarom het last gegeven heeft tot teruggaaf aan de daarop rechthebbenden van het geen te veel geheven was ter zake dat wegens de overneming der lijfrente bij den koopprijs *f* 1300 in plaats van *f* 400 was gevoegd (1). (*Res. van* 28 *Mei* 1888, *n°.* 30).

---

(1) Vgl. BARTSTRA, Wetg. n°. 297.

7765. *Verkoop van onroerend goed voor den aankoop waarvan binnen het jaar 4 °/₀ is betaald, ter overneming van schuld en vestiging eener lijfrente en met voorbehoud van vruchtgebruik. Likwidatie van het recht.* Bij notariëele akte van 20 Januari 1887, werd door C. v. I. te I. aan de Diaconie der Hervormde Gemeente te I. verkocht een huis, door hem aangekocht bij akte van 15 November 1886 voor *f* 500, over welk bedrag bij de registratie dezer akte 4 °/₀ was betaald.

In eerstgemelde akte kwam na de vermelding van den verkoop het volgende voor:

»Omtrent den koopprijs verklaren partijen over»eengekomen te zijn: de koopster neemt ten haren »laste eene som van *f* 250 door den verkooper ver»schuldigd en in het goed gevestigd.

»De Diaconie der Hervormde Gemeente van I. »verbindt zich om aan den verkooper C. v. I. en »zijne huisvrouw zoo lang zij beide leven, wekelijks »*f* 2 onderstand te geven, terwijl zij gedurende dien »tijd ook het vruchtgebruik van het door hen ver»kochte zullen hebben.

»De vruchtgebruiker moet stipt nakomen de ver»plichtingen hem bij het Burgerlijk Wetboek opge»legd, doch de reparatie en lasten komen dadelijk »voor rekening van den eigenaar.

»Wanneer de verkooper of zijne vrouw overlijdt, »blijft de langstlevende gedurende het jaar, waarin »het overlijden voorvalt, vruchtgebruiker; daarna »houdt het vruchtgebruik op. De uitkeering van *f* 2 »per week blijft de langstlevende genieten.

»Gedurende het leven van den verkooper en zijne »vrouw, moet de Diaconie hun jaarlijks 6 hectoliter »gruis geven.

7765. »Bij vervulling dezer verbintenis is daardoor bij »het overlijden der langstlevende de koopprijs betaald.

«De verkooper is 75 jaar oud en zijne vrouw 70 jaar.

»Ter berekening van het registratierecht schatten »partijen dat het verkochte in vollen eigendom eene »waarde heeft van *f* 500."

De ontvanger berekende het recht op deze akte als volgt:

Bij den titel van aankomst is geheven 4 % over *f* 500.

Waarde vollen eigendom, ambtshalve geschat op	*f* 500
af waarde vruchtgebruik 2 × 4 %	- 40
	f 460
vestiging van lijfrente	*f* 460

à 3 % = *f* 13.80.

De inspecteur was van oordeel dat de ontvanger juist had gehandeld door niet recht van verkoop over *f* 250 (overname van schuld) en recht van lijfrente over de rest te heffen, op grond van de leer, dat men aan ééne overeenkomst geen tweëerlei aard kan toekennen (Bartstra n°. 14). Alleen is, zoo merkte hij op, bij verkoop de *prijs*, bij vestiging van rente het *kapitaal* (in casu de prijs) belast; niet de *waarde* van het verkochte, maar de *prijs* behoorde dus geschat te zijn.

De inspecteur kon zich intusschen niet vereenigen met de heffing van recht wegens vestiging van lijfrente, en dat wel op dezen grond. Bij de decisie P. W. n°. 5409 is aangenomen, dat voor de fiscale wet die beschikking de hoofdbeschikking is, welke het hoogst belast is; om hieruit echter de gevolgtrek-

7765. king te maken, dat bij verkoop van vast goed aan $^1/_4$ % onderworpen, tegen vestiging van lijfrente, die vestiging de hoofdbeschikking zou zijn, gaat te ver en zou tot de conclusie leiden, dat dergelijke verkoop al dan niet hoofdbeschikking is, naarmate de titel van aankomst meer of minder dan een jaar oud is. In het algemeen belast de fiscale wet verkoop van vast goed hooger dan vestiging van rente; zij beschouwt dus den verkoop als belangrijker dan de vestiging van rente. Die eigenschap behoudt de verkoop, al is het verkochte binnen het jaar te voren reeds overgegaan; de gunstige bepaling van art. 14 der wet van 1882 (die bij eene heffing als deze illusoir zou worden) kan het karakter van de overeenkomst niet veranderen.

Er werd dus door den inspecteur schuldig geacht *f* 500 à $^1/_4$ % = *f* 1.25 met 38 opcenten.

De directeur deelde zijn gevoelen in de volgende bewoordingen mede.

Wordt de overeenkomst als vestiging van lijfrente belast, dan is ingevolge P. W. n°. 7390 verschuldigd over 10 × 104 = *f* 1040 . . . 3 % = *f* 31.20.

Belast men haar daarentegen als verkoop dan moet het recht geheven worden over 1$^1/_2$ maal den prijs, bestaande uit:

a. de overname der schuld ad . . .	*f* 250.—
b. de lijfrente e.o. volgens P. W. n°. 5556, begroot op *f* 104 × 4 = ...	- 416.—
c. 6 H.L. gruis 's jaars, uit te keeren gedurende het leven van beide genieters der rente, e.o. begroot op 6 × *f* 0.50 × 2 = ... , ...	- 6.—
	f 672.—

7765.

	Transport . .	*f* 672.—
waarbij de helft		- 336.—
	Samen . .	*f* 1008.—
Schuldig over *f* 500 $^1/_4$ % = ...		*f* 1.25
en over *f* 508 4 % = ...		- 20.40
	totaal . .	*f* 21.65
met 38 opcenten ad		- 8.22^5
	Uitmakende . .	*f* 29.87^5

Nu de akte zoowel voor de vestiging der lijfrente als voor den verkoop een titel oplevert, zal ingevolge het slot van P. W. n°. 7217 het hoogste recht geheven moeten worden, zijnde dat wegens vestiging van rente ad *f* 31.20.

Het Bestuur heeft zich met geen dezer meeningen geheel vereenigd, doch het volgende te kennen gegeven.

Bij koop en verkoop van vast goed is steeds de verbintenis van den verkooper geacht de hoofdbeschikking te zijn, en hierin kan de toevallige omstandigheid, dat de uitzonderings bepaling van art. 14 der wet van 1882 toepasselijk is, geene verandering brengen.

De meening van den inspecteur is dus in beginsel juist, doch de prijs had moeten geschat zijn, zooals door den directeur terecht wordt opgemerkt. Ten onrechte voegt deze evenwel, overeenkomstig art. 15, n°. 6 laatste lid der wet van 22 Frimaire VII, de helft van den door hem geschatten prijs bij, omdat die bijvoeging naar den geest van gemeld wetsnommer alleen dan plaats kan hebben, als de prijs *dadelijk* wordt betaald. In casu, waar een deel van den prijs

7765. telkens bij gedeelten wordt gekweten, moest dus de waarde van het voorbehouden vruchtgebruik ambtshalve worden geschat. Ook hadden moeten zijn geschat de lasten van onderhoud en het betalen der belastingen, die de kooper ter ontlasting van den vruchtgebruiker (vgl. artt. 840 en 843 B. W.) op zich neemt (1). Aannemende dat dit een en ander door den ontvanger geschat is op *f* 48 en dit gevoegd bij de door den directeur berekende koopsom ad *f* 672, dan bedraagt de totale koopprijs *f* 720, waarvan verschuldigd is $^1/_4$ $^0/_0$ over *f* 500 en 4 $^0/_0$ over *f* 220. (*Res. van* 19 *Juli* 1888, *n°*. 4.)

7766. VRIJSTELLING. *Akte, constateerende dat een door een verkooper voorbehouden recht van wederinkoop op een inschrijving op het Grootboek aan een derde wordt verkocht. Akte, waarbij dit recht door dien derde weder aan den oorspronkelijken verkooper wordt overgedragen. Akte, houdende afkoop van dit recht door den oorspronkelijken kooper. Akte, waarbij van een voorbehouden recht van wederinkoop wordt gebruik gemaakt. Toepassing van de vrijstelling van art.* 70, § *III*, *n°*. 3 *der wet van* 22 *Frimaire VII.* Bij notariëele akte van 10 Jan. 1883 had A een ten zijnen name staande inschrijving op het Grootboek der $2^1/_2$ $^0/_0$ Nationale Werkelijke Schuld verkocht aan B, zulks met voorbehoud van het recht van wederinkoop; deze akte was geregistreerd tegen een vast recht van *f* 1 20. Bij akte van 21 April 1884 verkocht A daarop zijn recht van wederinkoop op gemelde inschrijving aan C: ook deze akte werd tegen een vast recht van *f* 1.20

(1) Vgl. P. W. n°. 3714.

7766. geregistreerd. Eindelijk werd den 27 Januari 1887 een notariëele akte opgemaakt, waarbij 1°. C het door hem bij de laatst vermelde akte verkochte recht van wederinkoop weder overdroeg aan A, 2°. A dit recht verkocht aan den oorspronkelijken kooper B. Op deze akte was ter zake van de overeenkomst sub 1 een registratierecht van 3 % over den bedongen koopprijs geheven. Deze heffing werd verdedigd op dezen grond dat, terwijl bij de handeling sub 2 de cessionaris was eigenaar der inschrijving, die met het recht van wederinkoop belast was en dus door deze cessie dàt recht in een ondeelbaar oogenblik inschrijving werd, zoodat gerekend moest worden dat bij die handeling de inschrijving was overgedragen, daarentegen bij de handeling sub 1 niet werd overgedragen de inschrijving, maar een recht van wederinkoop daarop, een recht alzoo op een roerende zaak, voor welks overdracht bij de wet geen vrijstelling van het recht van registratie is vastgesteld. De eigendom der inschrijving toch, zoo werd verder beweerd, is bij den kooper, en aangezien die eigendom niet bij twee personen te gelijk kan zijn, kan de verkooper met voorbehoud van recht van wederinkoop niet als eigenaar onder opschortende voorwaarde beschouwd worden (1). Is dit zoo, dan kan hij, zoo hij het recht van wederinkoop vervreemdt, niet geacht worden de zaak zelf over te dragen, en is dus, waar het een inschrijving op het Grootboek betreft, de vastgestelde vrijstelling niet toepasselijk.

Van een andere zijde werd toegegeven, dat de

---

(1) Vgl. OPZOOMER VIII, bl. 156, noot 3, bl. 163 en volg.

7766. eigendom der inschrijving, zoolang van het recht van wederinkoop geen gebruik is gemaakt, berust bij den kooper. Maar dit neemt toch niet weg, zoo werd van die zijde verder beweerd, dat de verkooper onder ontbindende voorwaarde, na de vervulling der voorwaarde weder eigenaar zal worden en dus eigenaar is onder opschortende voorwaarde. Daaruit vloeit dus van zelf voort, dat als die ontbindende voorwaarde bestaat in het recht van wederinkoop, bij verkoop van dat recht inderdaad niets anders wordt overgedragen dan de zaak zelf, onder voorwaarde dat de kooper van het recht van wederinkoop daarvan gebruik wil maken (1). Dit klemt te meer, als men bedenkt, dat de som, die de kooper van gemeld recht betaalt aan den oorspronkelijken verkooper, deel uitmaakt van de som, die hij besteedt tot verkrijging van de zaak; het geheele bedrag wordt gevormd door de som, die de cessionaris betaalt aan den cedent en de som voor den wederinkoop bedongen, en nu kan het eene deel van dat bedrag niet anders worden belast dan het andere deel.

Het Bestuur heeft zich met deze laatste meening vereenigd. Er is derhalve beslist dat al de drie vermelde akten vrij waren van de formaliteit der registratie, maar dat, nu zij vrijwillig ter registratie waren aangeboden, op elk daarvan een formaliteitsrecht van *f* 1.20 verschuldigd was.

Op dezelfde gronden is beslist dat ook een akte,

(1) Vgl. P. W. nos. 737 en 2884; CHAMPIONNIÈRE ET RIGAUD, n°. 3712 en Dict., bl. 352 n°. 74.

7766. waarbij geconstateerd wordt, dat van een voorbehouden recht van wederinkoop op een inschrijving op het Grootboek is gebruik gemaakt, vrij is van de formaliteit van registratie. De inschrijving zelve, welke weder tot den primitieven eigenaar terugkeert, maakt toch het object der handeling uit. (*Res. van* 1 *Juni* 1887, *n*°. 8, en 18 *Augustus* 1888, *n*°. 51.)

7767. WAARDEERING. *Invloed van loopende huren op de waarde van overgedragen onroerende goederen.* Bij het nagaan der prijzen en waarden van overgedragen onroerende goederen, vermeld op het register n°. 50, trof een ontvanger een post aan, betrekkelijk een overdracht, waarvan de prijs, naar het hem toescheen, niet met de werkelijke waarde van het overgedragen onroerend goed overeenstemde. Bij verder onderzoek bleek het hem, dat het overgedragen goed voor langen tijd, tegen een geringen prijs verhuurd was, waarom hij de vraag voorstelde, of die omstandigheid bij het instellen eener gerechtelijke waardeering in aanmerking behoorde te worden genomen.

De betrokken directeur wees er op, dat bij de mededeeling van de rechterlijke uitspraken, opgenomen in het P. W. onder n°s. 6526 en 6527, omtrent dit punt geene bepaalde voorschriften gegeven zijn, zoodat er aangaande de leer van het Bestuur eene onzekerheid bestond, die niet geheel was weggenomen door de in de conclusie (1) van den Procureur-Generaal, voorafgaande aan het arrest van

---

(1) Deze conclusie is opgenomen in het W. v. h. R., n°. 4463 en in het W. v. Notarisambt en Reg., n°. 533.

7767. den Hoogen Raad van 16 Januari 1880, voorkomende opmerking, dat het Bestuur had toegegeven dat huurcontracten, welke in de akte zijn vermeld of bij de taxatie blijken, in aanmerking mogen komen.

Den Directeur is daarop het volgende te kennen gegeven.

Bestaande huurcontracten, vooral wanneer ze, zooals in het onderwerpelijke geval, op geregistreerde akten berusten en er geen vermoeden aanwezig is, dat ze slechts fictief zijn gesloten om de koopprijzen te drukken, mogen bij de gerechtelijke waardeering van onroerende goederen niet buiten aanmerking gelaten worden.

Volgens art. 17 der wet van 22 Frimaire VII is het Bestuur bevoegd de gerechtelijke waardeering van onroerend goed in te stellen, wanneer de aangegeven prijs lager schijnt te zijn dan de *verkoopwaarde* van het goed. Bij de bepaling wat de verkoopwaarde is van een onroerend goed, kunnen de huurovereenkomsten, dat goed betreffende, niet buiten aanmerking blijven, omdat volgens art. 1612 B. W. door verkoop van het goed de huur niet verbroken wordt en de huur dus op de verkoopwaarde van invloed zijn kan (1). (*Miss. van* 14 *September* 1888, *n*°. 11.)

7768. *Scheiding waarop recht van verkoop verschuldigd is. Bedrag van de boete bij te lage aangifte van de waarde.* De onroerende goederen behoorende tot de vennootschap onder de firma A. en Cie. werden na ontbinding dier vennootschap tusschen de firmanten B. en

---

(1) Vgl. VROOM, Wetg., 3e druk, n°. 122; CHAMPIONNIÈRE ET RIGAUD, n°. 3567; P. W. n°. 3147.

7768. D. verdeeld. Aan B. werden o. a. eenige perceelen toebedeeld, die door D. waren ingebracht. Over de waarde dier perceelen was mitsdien ingevolge art. 8 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl. n*⁰. 92) recht van verkoop verschuldigd.

Bij onderzoek bleek de waarde van de in deeling gebrachte onroerende goederen te laag te zijn aangegeven, en na aanzegging der gerechtelijke waardeering gaven de deelgenooten hun verlangen te kennen, die waarde bij akte van submissie te verhoogen. De verhoogde waarde zou de aangegevene met meer dan $^1/_8$ overtreffen en ingevolge art. 12 der voormelde wet van 11 Juli 1882 zouden de deelgenooten dus ook boete verschuldigd zijn. Het Bestuur werd nu geraadpleegd over de vraag of zoowel van het recht van 4 %, als van dat van $^3/_{20}$ % het tienvoud als boete verbeurd was.

Men meende die vraag met Vroom in zijne Wetgeving, n⁰. 756, bevestigend te moeten beantwoorden, omdat genoemd art. 12 uitdrukkelijk eene boete van het tienvoud van het ontdoken recht oplegt en het artikel daarbij met geen enkel woord tusschen het recht van $^3/_{20}$ % en dat van 4 % onderscheid maakt.

Het Bestuur heeft echter te kennen gegeven, dat voor zoover het recht 4 % bedraagt, de boete naar de bedoeling van den wetgever niet het tienvoud, maar het dubbele van dat recht beloopt. Oorspronkelijk was bij het ontwerp der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl. n*⁰. 92) ad art. 11 (thans 12) als boete voorgesteld vier gulden van de honderd gulden der meerdere waarde, doch na de opmerking bij het Voorloopig Verslag, dat die boete te hoog was,

7768. werd zij door de Regeering bij de memorie van antwoord *verminderd* op het tienvoud van het ontdoken recht. (Zie HEUFKE en DE GRAAG, De Wetg. op de Reg., n°s. 87, 89 en 90.) Bij de bedoelde opmerking in het Voorloopig Verslag en bij de daarop gevolgde vermindering had men dus het recht van $^3/_{20}$ %, niet dat van 4 % voor oogen.

Het is dus klaarblijkelijk de bedoeling van den wetgever geweest, om de speciale boete van tienmaal het ontdoken recht alleen voor het recht van $^3/_{20}$ % vast te stellen, zoodat moet worden aangenomen dat, wat de boete betreft, voor het ontdoken recht van 4 % de gewone regel moet gelden, dat is, dat naar art. 5 der wet van 27 Ventôse an IX het dubbel recht verschuldigd is. (*Miss. van* 27 *October* 1888, *n*°. 28.)

7769. *Scheiding waarop recht van verkoop verschuldigd is. Te lage aangifte van de waarde der aan dat recht onderworpen zaken. Waardeering.* A, krachtens aankoop gerechtigd tot een onverdeeld $^1/_{30}$ gedeelte in zekere onroerende goederen, ging met B, den medeëigenaar dier goederen voor $^{29}/_{30}$, over tot scheiding, waarbij aan A de bloote eigendom, geschat op *f* 15000, werd toebedeeld, onder den last tot uitkeering van *f* 14000 aan B, aan wien behalve deze uitkeering het vruchtgebruik der goederen werd toegescheiden. Dit vruchtgebruik was door partijen *f* 15000 waard geschat, zoodat iedere deelgenoot het hem toekomende ontving. B, een bejaard man, was ten tijde van de verdeeling ernstig ongesteld en overleed dan ook enkele dagen daarna.

Het kwam den ontvanger voor dat de waarde van den blooten eigendom veel te laag geschat was,

7769. waarom hij machtiging vroeg dien te doen waardeeren. Hij deed daarbij echter opmerken, dat het totaal der schattingen van vruchtgebruik en blooten eigendom geacht kon worden de werkelijke waarde van den vollen eigendom te vertegenwoordigen.

Deze opmerking heeft geleid tot een onderzoek van de vraag of het bij P. W. nº. 7292 aangenomen beginsel ook moet gelden, wanneer, zooals in het onderwerpelijke geval, wegens eene toedeeling bij eene scheiding recht van verkoop verschuldigd is en de waarde van het in die toedeeling begrepen onroerend goed te laag geschat is.

Een der hieromtrent gehoorde ambtenaren gaf het volgende te kennen. Gewoonlijk is het voor het bedrag van het recht onverschillig, dat sommige baten te laag zijn geschat, wanneer de andere naar evenredigheid hooger zijn aangegeven, doch anders is het, indien op eene scheiding recht van verkoop verschuldigd is en dus niet alle baten aan hetzelfde recht zijn onderworpen. Dat in zoodanig geval het Bestuur naar de bedoeling der wet bevoegd moet zijn tot waardeering, ook al wordt de te lage schatting van sommige baten opgewogen door eene te hooge der andere, lijdt geen twijfel. Ware het Bestuur hier niet tot waardeering bevoegd, dan zouden partijen de waarde der baten, waarover het gewone recht van scheiding verschuldigd is, zeer hoog opdrijvende, de waarde der overige baten, die met een hooger recht zijn belast, veel te laag kunnen stellen en zoodoende de strekking van de artikelen 8, 9 en 10 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl. nº.* 92) grootendeels kunnen verijdelen. Met het oog op de woorden van artikel 12 der evengemelde wet van

7769. 11 Juli 1882 komt de in P. W. nº. 7292 aangenomen opvatting, dat *alle* goederen, in eene verdeeling begrepen, gewaardeerd moeten worden, in het algemeen niet ongegrond voor, maar waar het, zooals hier een bijzonder geval geldt, daar komt het meer aannemelijk voor dat de bevoegdheid van het Bestuur om alleen de waardeering te vorderen van hetgeen op te lage waarde is gesteld, in rechten zal worden erkend.

Van eene andere zijde werd nog aangevoerd, dat uit de Memorie van Toelichting ad art. 12 der wet van 11 Juli 1882 (vgl. HEUFKE en DE GRAAG, de Wetg. op de Reg., nº. 88) bepaaldelijk volgt, dat de goederen, wegens welker toedeeling recht van verkoop verschuldigd is, afzonderlijk gewaardeerd kunnen worden.

Het Bestuur heeft als zijn gevoelen te kennen gegeven, dat in gevallen als het onderwerpelijke de waardeering is toegelaten van het goed, wegens welks toedeeling recht van verkoop verschuldigd is, met dit gevolg dat de uitslag van die waardeering, vergeleken met de door partijen aan dat goed toegekende waarde, beslist of boete (1) betaald moet worden en de kosten ten laste van partij zijn. Er is mitsdien machtiging verleend om tegen A eene waardeering van den hem toegedeelden blooten eigendom in te stellen. (*Miss. van* 14 *December* 1888, *nº*. 10.)

Z.

7770. ZEGEL. *Akte van verhuring. Verhuring voor bepaalden of voor onbepaalden tijd.* Bij eene onderhandsche akte

(1) Zie omtrent het bedrag dier boete het vorig nommer.

7770. werd onroerend goed verhuurd, met bepaling dat de huur zou ingaan 1 Mei 1888 om te eindigen 1 Mei 1889, zullende evenwel de huur telkens voor een jaar voortduren, tenzij den 1en Februari of vóór dien tijd in het loopend huurjaar opzegging door huurder of verhuurder worde gedaan, in welk geval de huur eindigt 1 Mei volgende op de opzegging. Van het opmaken van eene nieuwe akte, wanneer de huur voortgezet werd, was geen sprake.

Men was het er over eens dat deze akte voor de toepassing der registratiewet als eene verhuring voor bepaalden tijd — voor één jaar — moest worden aangemerkt (1), doch verschillend werd geantwoord op de vraag of deze opvatting ook voor de toepassing der zegelwet mocht worden gevolgd.

Voor eene ontkennende beantwoording dezer vraag werd gewezen op het verschil tusschen de bepalingen der zegelwet en die der registratiewet, betrekkelijk het berekenen der belasting over de zoogenaamde jaren *ter keuze;* de bijvoeging »voor zoo »verre niet mocht bedongen zijn, dat, bij het treden »in dezelve, eene nieuwe akte van verhuring zal »worden gemaakt" in art. 21, 1° der wet van 3 October 1843 (*Stbl. n°.* 47) wordt in de registratiewet gemist. Uit die bijvoeging blijkt, zoo zeide men, dat de zegelwet, in zooverre afwijkende van de registratiewet, niet wil letten op den tijd, waarvoor beide partijen verbonden zijn, maar op den tijd, waarvoor de akte tot titel voor de overeenkomst van huur en verhuur kan strekken.

---

(1) Vgl. P. W. nos. 5586 en 5705.

7770. Het Bestuur heeft echter beslist dat in deze, voor de toepassing der zegelwet, geene strengere opvatting gevolgd moest worden dan voor de registratiewet en dat mitsdien het zegelrecht berekend moest worden als voor eene verhuring voor één jaar, niet als voor eene verhuring voor onbepaalden tijd.

De hiervoor vermelde bijvoeging is in de zegelwet van 1843 overgenomen uit de wet van 31 Mei 1824 (*Stbl. n⁰.* 36) en, blijkens de memorie van antwoord op de bedenkingen der Sectiën van de Tweede Kamer der Staten-Generaal tegen het ontwerp van laatstgemelde wet, werd daarmede, ten aanzien van de zoogenaamde optiejaren »eene *verzachting* voorgesteld, »voor het geval dat deswege een nieuw contract »moet worden aangegaan." (*Miss. van* 24 *April* 1876, *n⁰.* 40 en 16 *April* 1888, *n⁰.* 21.)

7771. *Effecten. Teruggaaf of verrekening van het zegelrecht van recepissen.* Door de Staten eener provincie werd besloten tot het aangaan van eene geldleening. Deze leening werd door een consortium overgenomen tegen 98 %; het consortium behield zich daarbij het recht voor de inschrijvers in de gelegenheid te stellen den prijs van inschrijving vóór den 1 November te storten tegen afgifte door de Amsterdamsche Bank van een recepis, dat op 1 November inwisselbaar zou zijn tegen eene obligatie der leening. De op 1 November uit te geven obligatiën zouden niet door de Amsterdamsche Bank, maar door het bestuur der provincie onderteekend worden.

Er bestond verschil van gevoelen omtrent het antwoord, te geven op de vraag of het zegelrecht van de door de Amsterdamsche Bank onderteekende recepissen kon worden teruggegeven of verrekend,

7771. wanneer zij vervangen werden door de obligatiën van de provincie.

Met een beroep op het medegedeelde onder P. W. n°. 7545, werd voor een ontkennend antwoord aangevoerd, dat de recepissen juridiek niet geheel gelijk zouden zijn aan de definitieve aandeelen.

Hiertegen werd aangevoerd, dat er geen redelijke grond bestond om aan te nemen, dat de teruggaaf of verrekening van het voor voorloopige bewijzen van storting betaalde zegelrecht zou worden belet door de omstandigheid, dat de definitieve obligatiën door andere personen of vereenigingen onderteekend zijn dan de voorloopige bewijzen, mits slechts vast sta — zoo als hier het geval was — dat beiden dezelfde leening betreffen en verder voldaan worde aan het bepaalde bij het 9e lid van art. 21, n°. 3 der zegelwet, vastgesteld bij de wet van 31 December 1885 (*Stbl. n°.* 264).

Met dit gevoelen heeft het bestuur zich vereenigd, onder opmerking dat het bij P. W. n°. 7545 behandelde geval geenerlei overeenkomst had met het onderwerpelijke. (*Miss. van* 31 *Augustus* 1888, *n°.* 51.)

7772. *Evenredig huurzegel. Berekening van het recht op een openbare verhuring, als verschillende perceelen aan één persoon zijn verhuurd en het bedrag der huurprijzen van elk perceel beneden de f* 50 *blijft, maar het totaal dier sommen hooger is.* Door dijkgraaf en heemraden van zekeren polder werd den 14 December 1887 eene openbare verpachting gehouden van vischwater in 19 perceelen.

Volgens art. 1 der voorwaarden geschiedde de verhuring voor den tijd van *twee jaren*, terwijl volgens art. 4 de pachters, voor de kosten op de verpach-

7772. ting vallende, moesten betalen 3 % over de pachtsom van één jaar.

Er was verhuurd voor de navolgende sommen per jaar:

Perc. 1 aan D. V. voor	f 23.—
Perc. 2 voor f 21 en perc. 6 voor f 8 aan S. d. L., alzoo te zamen	- 29.—
Perc. 3 voor f 28, perc. 7 voor f 8, perc. 8 voor f 6, perc. 9 voor f 7, perc. 11 voor f 9, perc. 13 voor f 9, perc. 14 voor f 11, perc. 15 voor f 7, perc. 16 voor f 8 en perc. 17 voor f 14, aan D. D. Jz., alzoo te zamen	- 107.—
Perc. 4 voor f 37, perc. 5 voor f 10, perc. 18 voor f 12 en perc. 19 voor f 25, aan H. B, alzoo te zamen.	- 84.—
Perc. 10 voor f 20 en perc. 12 voor f 19, aan D. V. voornoemd, alzoo te zamen	- 39.—
Makende te zamen . .	f 282.—

De van deze verpachting opgemaakte, op een zegel van f 0.50 gestelde en door alle huurders en het bestuur van den polder geteekende akte werd gratis geregistreerd, doch daarop werd voor suppletoir zegelrecht bijgevorderd f 0.25 in hoofdsom (vgl. P. W. n°. 6107). De ontvanger achtte derhalve op deze akte schuldig een zegelrecht van f 0.75, naar de volgende berekening:

Perc. 3 f 28 × 2 = f 56 à ¼ % . . .	f 0.25
» 4 - 37 × 2 = - 74 à » » . . .	- 0.25
» 19 - 25 met lasten × 2 boven de f 50	- 0.25
	f 0.75

7772. terwijl al de overige perceelen op grond van art. 27 A n°. 69 der zegelwet vrijgesteld geacht werden.

De inspecteur achtte schuldig over:

Perc. 1, 10 en 12 aan den zelfden verhuurd voor *f* 62 's jaars × 2 = *f* 124 à $^{1}/_{4}$ % . . . *f* 0.50

Perc. 3, 7, 8, 9, 11, 13—17, als voor verhuurd voor *f* 107 's jaars × 2 = *f* 214 à $^{1}/_{4}$ % - 0.75

Perc. 4, 5, 18 en 19 als voor verhuurd voor *f* 84 's jaars × 2 = *f* 168 à $^{1}/_{4}$ % . - 0.50

Perc. 2 en 6 als voor verhuurd voor *f* 29 's jaars × 2 = *f* 58 à $^{1}/_{4}$ % . . . . . - 0.25

Samen . . *f* 2.—

Immers, zoo betoogde hij, de decisie P. W. n°. 4116 schrijft voor de registratiebelasting bijeenvoeging voor van door een zelfden persoon gepachte perceelen, omdat de akte ten aanzien van dezen slechts eene eenige beschikking behelst.

En nu bestaat er geen aannemelijke grond om van dit beginsel af te wijken, waar de akte aan een andere belasting is onderworpen.

De ontvanger was van oordeel dat de aangehaalde decisie een vrijgevige beslissing bevat, die alleen kan toegepast worden, als het voordeel der belastingschuldigen dit meebrengt, zoodat men, waar meerdere *vrijgestelde* kontrakten bestaan, op grond van die decisie geen belasting zou mogen vorderen.

Het Bestuur heeft zich evenwel met het gevoelen van den inspecteur vereenigd, omdat de beslissing ten aanzien van het evenredig recht van registratie om volkomen gelijkheid van redenen ook toepasselijk moet zijn ten aanzien van het evenredig recht van zegel. (*Res. van* 14 *December* 1888, *n*°. 4.)

7773. *Onderhandsche akte, houdende afstand van het recht van huur.* De vraag werd voorgesteld of voor een onderhandsche, in wederzijds verbindenden vorm opgemaakte akte, houdende afstand ten behoeve van den verhuurder van het recht van huur van een perceel onroerend goed, een formaatzegel van *f* 0.25 in hoofdsom kon gebezigd worden, dan wel of deze akte op evenredig zegel moest gesteld worden. Men meende dat deze vraag in eerstbedoelden zin moest worden beantwoord, omdat het woord »wederafstand" in art. 21 n°. 1 der zegelwet dezelfde beteekenis zoude hebben als het woord »retrocession" in de wet van 22 Frimaire VII en de afstand van huur daaronder volgens P. W. n°. 6571 niet valt.

Het Bestuur heeft zich met deze meening vereenigd (1). (*Res van 24 Augustus* 1888, *n°.* 13.)

7774. *Rectificatie van eene akte van hypotheekstelling. Minuut of brevet.* In eene akte van hypotheekstelling was eene vergissing ingeslopen bij de kadastrale aanduiding van de verbonden goederen. Daarom werd eene notariëele akte ter rectificatie van die aanduiding opgemaakt. Aan het slot dezer, op een zegel van slechts 25 cent in hoofdsom geschreven akte stond: »*Waarvan akte, in originali uit te geven.*"

Bij de naziening van het protokol van den notaris vond de inspecteur de akte van rectificatie onder de minuten. Overeenkomstig de decisie P. W. n°. 5508 werd thans van den notaris gevorderd een suppletoir zegelrecht van 25 cent in hoofdsom, benevens de bij art. 13 der zegelwet bedreigde boete van *f* 25 in hoofdsom, omdat hij eene akte, die

(1) Vgl. Weekbl. v. Not. en Reg., n°. 520.

7774. niet in brevet uitgegeven was, geschreven had op kleiner gezegeld papier dan van 50 cent in hoofdsom.

De notaris voerde hiertegen aan, dat het niet in zijne bedoeling lag, de akte onder zijne minuten te blijven bewaren, en de wet niet voorschrijft, binnen welken tijd de brevetten moeten worden uitgegeven.

De vordering is niettemin gehandhaafd. De akte van rectificatie behoorde niet tot die akten, welke door een notaris in originali uitgegeven mogen worden. Zij betrof niet den eigendom van de onroerende goederen, maar het recht van hypotheek, en derhalve was de vrijgevige beslissing P. W. n°. 2929 hier niet toepasselijk. Daar men dus te doen had met eene akte, die niet in brevet uitgegeven mocht worden en ook niet uitgegeven was, kon de boetschuldigheid niet twijfelachtig gerekend worden. (*Res. van* 9 *Augustus* 1888, *n°*. 78.)

7775. *Stukken op hetzelfde zegel. Verklaring van inbewaarneming op een olographisch testament.* Een olographisch testament werd gesloten aan een notaris ter hand gesteld. Op den ongezegelden omslag van dit testament was, overeenkomstig art. 979 al. 3 B. W., door den erflater aangeteekend en door zijne onderteekening bekrachtigd, dat in dezen omslag zijn eigenhandig geschreven uitersten wil was vervat.

Onder deze aanteekening werd op den omslag aangetroffen de navolgende, door den notaris en twee getuigen onderteekende verklaring: »In bewa»ring genomen door mij . . . . . ., notaris residee»rende te O., blijkens acte op heden ten mijnen »overstaan, in tegenwoordigheid van de mede onder»geteekende getuigen gepasseerd.

»O . . . . den . . . ."

7775. Deze verklaring, hoewel niet bij de wet voorgeschreven, werd door den notaris volstrekt niet overbodig geacht, voor het geval de erflater bij denzelfden notaris meer dan één olographisch testament heeft gedeponeerd. De gesloten olographische testamenten *kunnen*, zeide hij, niet aan de akten van depot worden vastgehecht, omdat de opening daardoor zou worden verhinderd; zij blijven dus los in het protokol van den notaris berusten. De aanteekening door den erflater op het testament gesteld, vermeldt niet op welken dag het testament in bewaring is gegeven. Verwisseling van op verschillende dagen in bewaring gegeven testamenten zou dus mogelijk zijn en schromelijke vergissingen zouden kunnen voorkomen, wanneer één van meerdere gedeponeerde olographische testamenten herroepen werd.

Toen het hiervoorvermelde testament, na doode des erflaters, met den omslag en de akte van depot ter registratie aangeboden werd, vorderde de ontvanger ter zake van de door den notaris en de getuigen onderteekende verklaring een afzonderlijk registratierecht van *f* 1.20, een afzonderlijk zegelrecht berekend naar de daarvoor gebruikte oppervlakte van het papier en bovendien eene boete van *f* 25 in hoofdsom, omdat de verklaring in strijd met de wet op ongezegeld papier zou zijn geschreven.

Het Bestuur heeft de teruggave gelast zoowel van het registratie- als van het afzonderlijk zegelrecht en van de geheven boete op de volgende gronden.

De verklaring, hoewel zij niet is voorgeschreven bij eenige wet en hoewel zij, door de mede-onderteekening der getuigen, in eenigszins zonderlingen vorm is opgemaakt, bevat toch niets anders dan de

7775. vermelding van het verrichten van eene formaliteit en mocht mitsdien, volgens art. 7, 2° der wet van 3 October 1843 (*Stbl. n°.* 47), gesteld worden op het stuk, dat de formaliteit heeft ondergaan.

De ontvanger had mitsdien, bij het zegelen van het door den testateur onderteekende opschrift, het zegelrecht moeten berekenen naar de geheele oppervlakte van het vel papier, doch geen tweede zegelrecht voor de verklaring van inbewaarneming behooren te heffen, terwijl de gevorderde zegelboete niet verschuldigd was.

Wat het registratierecht betreft, kon de verklaring niet anders beschouwd worden dan als eene eenvoudige aanteekening omtrent het verrichten van eene formaliteit en zoodanige aanteekening is naar haren aard niet aan de registratie onderworpen (1). (*Res. van* 16 *April* 1888, *n°.* 22.)

7776. *Titelbladen van boekwerken kunnen niet door middel van plakzegels gezegeld worden.* Een ontvanger had de titelbladen van twee boekwerken, bestemd om daarop de verklaringen ter verzekering van het auteursrecht te stellen, door middel van plakzegels gezegeld. Deze handelwijze werd verdedigd met de opmerking dat, aangezien de zegeling zonder vordering van boete kon geschieden, het Koninklijk besluit van 13 April 1888 (*Stbl. n°.* 73) (2) de zegeling van deze stukken door middel van plakzegels toelaat.

De opmerking was niet juist.

Bij de aanschrijving van 4 Maart 1884 n°. 6, opgenomen in P. W. n°. 6997, is gezegd, dat de titel-

(1) Vgl. P. W. n°. 6707, p. 313, 3°.
(2) Zie pag. 237 en v. van dit deel.

7776. bladen der boekwerken, waarop de verklaringen van uitgever en drukker gesteld moeten worden, niet voor zegel kunnen worden geviseerd, maar buitengewoon moeten worden gezegeld.

Deze aanschrijving is volstrekt niet gewijzigd door het aangehaald Kon. besluit van 13 April 1888, houdende nadere regeling van de wijze, waarop de ontvangers van het recht van zegel doen blijken van de voldoening van het zegelrecht op *reeds gebruikt* papier. Moesten de titelbladen voor de toepassing der zegelwet als reeds gebruikt papier aangemerkt worden, dan had bij voormelde aanschrijving niet gezegd kunnen worden, dat zij buitengewoon moesten worden gezegeld; want alleen *niet gebruikt* papier mag buitengewoon gezegeld worden (art. 14 al. 1 der wet van 3 October 1843, *Stbl. n*°. 47). De onbeschreven titelbladen moeten echter als niet gebruikt papier aangemerkt worden, omdat zij niet gebezigd zijn voor eenige akte of geschrift; daarom kunnen zij *buitengewoon* gezegeld worden, doch *niet* door middel van plakzegels.

Het zegelen door plakzegel, naar voormeld Kon. besluit, vervangt het visa voor zegel, niet het buitengewoon zegel. (*Miss. van* 10 *September* 1888, *n*°. 6.)

7777. *Vrijstelling. Afschriften van buitenlandsche huwelijksakten aan onvermogenden afgegeven, om hier te lande te worden ingeschreven overeenkomstig art.* 139 *B. W.* Naar aanleiding van eene daaromtrent gedane vraag is te kennen gegeven dat de bedoelde afschriften, indien het onvermogen der echtelieden blijkt uit een certificaat van het bestuur hunner woonplaats, geacht kunnen worden bij art. 27 A n°. 10 der wet van 3 Oct. 1843 (*Stbl. n*°. 47) van zegelrecht te zijn vrijgesteld.

29

7777. De door een beëedigd vertaler van de afschriften opgemaakte translaten deelen dan in dezelfde vrijstelling. (*Miss. van* 27 *December* 1888, *n*°. 5.)

7778. *Vrijstelling. Verklaringen van kantonrechters omtrent de bevoegdheid van hen, die als voogd of voogdes toestemming geven tot dienstneming als militair.* Op eene daaromtrent gedane vraag is te kennen gegeven, dat de vrijstelling, verleend bij art. 27 A n°. 12 der wet van 3 October 1843 (*Stbl. n*°. 47), kan worden toegepast op de door kantonrechters afgegeven wordende verklaringen omtrent de bevoegdheid van hem of haar, die als voogd of voogdes toestemming heeft gegeven tot het in militairen dienst treden van personen beneden den rang van officier, mits de uitsluitende bestemming der verklaringen uit het stuk blijke. (*Miss. van* 18 *December* 1888, *n*°. 45.)

7779. *Zegelpapier. Vellen, waaraan gebreken kleven, moeten niet uitgegeven worden.* Niettegenstaande de vervaardiging van het zegelpapier met de meeste zorg gecontroleerd wordt en het afgeleverde papier nauwkeurig onderzocht wordt, blijkt toch dat van tijd tot tijd aan het algemeen zegelkantoor een vel gestempeld wordt, dat niet zonder gebreken is.

De met het zegeldebiet belaste ontvangers zijn daarom uitgenoodigd, zooveel mogelijk mede te werken, om te voorkomen dat dergelijke vellen gezegeld papier uitgegeven worden. Zij behooren de zegels, die te dun zijn of waarop iets anders valt aan te merken, niet te debiteeren, doch die door tusschenkomst van den directeur op te zenden aan het Departement van Financiën. (*Miss. van* 15 *December* 1888, *n*°. 7.)

REGISTER.

A.

B.

T.

Termijn van registratie.

U.

Uiterste wil.

V.

Verklaring.

Verkoop.

Vervolgingen.

Vrijstellingen.

LIJST DER ARRESTEN EN VONNISSEN

IN DIT DEEL VOORKOMENDE.

1888.

CHRONOLOGISCHE LIJST

DER

CIRCULAIRES, DECISIËN, RESOLUTIËN EN MISSIVEN,

IN DIT DEEL VOORKOMENDE.

Maart.

10 no. 24 — 7752.

April.

9 no. 56 — 7738.
16 » 21 — 7770.
16 » 22 — 7775.

Mei.

9 no. 27 — 7746.
28 » 30 — 7764.
28 » 31 — 7762.

Juni.

14 no. 35 — 7732.
19 » 21 — 7749.

Juli.

3 no. 5 — 7696.
11 » 58 — 7697.
13 » 8 — 7702.
13 » 15 — 7719.
14 » 12 — 7706, 7747.
14 » 29 — 7722.
19 » 4 — 7728, 7765.
20 » 18 — 7721.

Augustus.

3 » 27 — 7723.
8 » 34 — 7708.
9 » 78 — 7774.
13 » 14 — 7727.
15 » 53 — 7745.
18 » 51 — 7755, 7766.
18 » 53 — 7720.
24 no. 13 — 7705, 7773.
28 » 19 — 7717.
31 » 51 — 7771.

September.

4 no. 12 — 7735.
6 » 49 — 7743.
8 » 51 — 7719.
10 » 6 — 7776.
12 » 12 — 7689, 7724.
12 » 13 — 7703.
13 » 60 — 7731.
13 » 62 — 7712.
14 » 11 — 7767.
18 » 55 — 7763.
22 » 64 — 7737.
27 » 5 — 7756.

October.

5 no. 16 — 7699.
5 » 17 — 7742.
6 » 16 — 7748.
6 » 17 — 7725.
11 » 52 — 7741.
15 » 4 — 7718.
27 » 26—7711, 7733, 7758.
27 » 27 — 7693.
27 » 28 — 7768.

November.

5 no. 6 — 7730.
6 » 54 — 7713.
9 » 35 — 7736.

9 no. 36 — 7751.
14 » 21 — 7753.
14 » 61 — 7726.
20 » 4 — 7740.
30 » 62 — 7761.
30 » 65 — 7729.

December.

3 » 10 — 7716.
4 » 10 — 7709.
4 » 25 — 7695, 7704.
8 » 6 — 7754.
14 » 4 — 7772.
14 » 10 — 7769.
14 no. 48 — 7690.
15 » 7 — 7779.
15 » 10 — 7688.
18 » 45 — 7778.
18 » 82 — 7707.
19 » 45 — 7698.
21 » 11 — 7691.
24 » 7 — 7694.
27 » 5 — 7777.

1889.

Februari.

21 no. 50 — 7730.

BENOEMINGEN TOT NOTARISSEN

IN HET

2e halfjaar 1888.

NAAM.	Standplaats.	Arrondissement.	Kon. besluit.	
			Dagteekening.	Nommer.
			1888.	
Mr. A. H. Koning . .	Winschoten.	Winschoten.	4 Juli.	19
L. P. de Groot . . .	Groningen.	Groningen.	20 „	23
J. M. Slinkert . . .	Rotterdam.	Rotterdam.	11 Aug.	37
M. A. Vroom	Stadskanaal (gem. Wildervank).	Winschoten.	28 Sept.	19
H. J. H. Libourel . .	Beek (gem. Ubbergen).	Arnhem.	11 Nov.	26
E. H. C. L. Strens . .	Roermond.	Roermond.	22 „	32
G. Weijs	Coevorden,	Assen.	26 „	21
J. de Klerck	Maarsseveen.	Utrecht.	27 „	16
M. J. van Krieken . .	Stad-Vollenhove.	Zwolle.	27 „	17
C. Noordendorp . . .	's-Gravenhage.	's-Gravenhage.	20 Dec.	18

BENOEMINGEN VAN AMBTENAREN

bij het Bestuur der Registratie.

NAAM.	Betrekking.	Standplaats.	Besluit v. benoeming. Dagteekening.	Besluit v. benoeming. Nommer.
			1889.	
A. C. van Steenbergen .	Ontvanger.	Hilversum.	10 Jan.	17
F. Harting.	Hyp. Bew.	Goes.	10 „	17
A. Gordon	Ontvanger.	Helder.	10 „	17
H. Molenaar	id.	Medemblik.	10 „	17
A. A. Th. A. Bloemarts .	id.	Weert.	10 „	17
J. L. de Wijn	id.	Raalte.	10 „	17
A. F. A. Grondel . . .	1e Stempelaar bij h. K. v. h. buitengew. zegel.	's Gravenhage.	21 Maart.	25
M. A. Michon	2e id.	idem.	21 „	25
J. G. Bikbergen	2e id.	Amsterdam.	21 „	26
J. van Blarkom	Hyp. Bew.	Eindhoven.	12 April.	34
Jhr. C. A. von Geusau .	id.	Groningen.	27 „	23
Jhr. C. D. Röell . . .	id.	Arnhem.	4 Juni.	17
A. C. Stork	Ontvanger.	Assen.	4 „	17
A. A. Th. A. Bloemarts .	id.	Venlo.	4 „	17
U. J. W. van Nooten . .	id.	Weert.	4 „	17

WET *van den 30sten December* 1888, *houdende aanwijzing van de middelen ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de Staatsbegrooting voor het dienstjaar* 1889. (Staatsblad n°. 234).

WIJ WILLEM III ENZ.

Art. 1. Ter goedmaking van de uitgaven, begrepen in de algemeene begrooting voor het dienstjaar 1889, znllen over dat jaar worden gebezigd de middelen en inkomsten hierna omschreven, te weten:

1°. de Rijks directe en indirecte belastingen, accijnzen en rechten, hierna genoemd:

e. de rechten en boeten van *zegel*, *registratie*, *hypotheek*, *successie* en *overgang bij overlijden*,

2°. de inkomsten der *domeinen*, *wegen*, en *vaarten;*

5°. de opbrengst der *Staatsloterij;*

6°. de opbrengst der *uitgifte van akten voor de jacht en visscherij;*

10°. de *opcenten* op de hoofdsom der volgende belastingen en rechten, te weten:

d. vijftig opcenten op de rechten en boeten van *zegel*, met uitzondering van die, genoemd bij de letters *a*, *b* en *c* van art. 13 der wet van den 11den Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 93) en bij art. 2 der wet van den 31sten December 1885 (*Staatsblad* n°. 264),

e. acht en dertig opcenten op:

de rechten en boeten van *registratie*, welke vier ten honderd bedragen, daaronder begrepen het bij art. 13 n°. 1, laatste lid, der wet van den 16den Juni 1832 (*Staatsblad* n°. 29) op de helft verminderde recht van vier ten honderd voor de verkoopingen van domeinen van den Staat,

het recht en de boete van *registratie*, bedoeld bij art. 14 der wet van den 11den Juli 1882 (*Staatsblad* n°. 92),

de rechten en boeten van *registratie*, verschuldigd op de akten, welke vóór den 1sten Jannari 1883 eene zekere dagteekening hebben verkregen,

de rechten en boeten van *successie* en van *overgang bij overlijden;*

12°. de *verschillende onlvangsten* en *toevallige baten* hierna omschreven:

a. de toevallige baten, het beheer van den gewonen dienst der gevangenissen betreffende,

b. de inkomsten, voortvloeiende uit den arbeid der gevangenen,

c. de inkomsten, voortvloeiende uit het beheer der Rijkswerkinrichtingen *Veenhuizen* en *Hoorn* en het Rijksgesticht *Ommerschans*,

d. de opbrengst van de *Nederlandsche Staatscourant* en het *Verslag der Handelingen van de Staten-Generaal*,

e. de opbrengst van het *Staatsblad*,

f. het batig slot van het Fonds der Algemeene Landsdrukkerij,

g. de opbrengst van voor het publiek verkrijgbaar gestelde stukken,

l. de bijdragen in de kosten van aanleg en onderhoud van landswerken,

n. de ontvangsten wegens verrichtingen betrekkelijk het kadaster,

p. de boeten van verschillenden aard,

q. de gerechtskosten,

z. de bijdragen voor pensioen van vóór 1°. Juli 1846 in dienst getreden burgerlijke ambtenaren, overeenkomstig de wet van den 9den Mei 1846 (*Staatsblad* n°. 24), laatstelijk gewijzigd bij die van den 21sten Mei 1873 (*Staatsblad* n°. 64),

cc. de schoolgelden van leerscholen, verbonden aan de Rijkskweekscholen van onderwijzers,

ee. de bijdragen van leerlingen en kweekelingen op de Rijks hoogere burgerscholen, de Rijkslandbouwschool en de Polytechnische school,

kk. de teruggaven en renten van voorschotten,

ll. de opbrengst van verkochte Rijksgoederen en eigendommen,

ss. alle andere ontvangsten niet de tot vorengenoemde behoorende;

16°. eene bijdrage van *vijf honderd duizend gulden* uit het *Fonds, voortspruitende uit koopprijzen van domeinen.*

Art. 4. Deze wet treedt in werking met den 1sten Januari 1889.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven op het Loo, den 30sten December 1888.

WILLEM.

De Minister van Financiën,

GODIN DE BEAUFORT.

Uitgegeven den *een en dertigsten* December 1888.

De Minister van Justitie,

RUIJS VAN BEERENBROEK.

Staatsbegrooting voor het dienstjaar 1889.

WET OP DE MIDDELEN.

Raming voor het dienstjaar 1889.

		BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.			BELOOP per middel of inkomst.
C.		*Indirecte belastingen.*			
	a.	Zegelrechten		f 2.600.000.—	
	b.	Registratierechten		- 6.200.000.—	
	c.	Hypotheekrechten		- 900.000.—	
	d.	Rechten van successie en van overgang bij overlijden		- 7 900.000.—	
				f 17.600.000.—	
		50 opcenten op zegelrechten	f 500.000.—		
		38 opcenten op registratierechten	- 1.400.000.—		
		38 opcenten op de rechten van successie en van overgang bij overlijden	- 3.002.000.—		
				- 4.902.000.—	f 22.502.000.—
F.		*Domeinen.*			
	a.	Inkomsten van de gewone domeinen, tienden enz.		f 1.800.000.—	
	b.	Inkomsten van het domein van Oorlog . .		- 55.000.—	
	c.	Inkomsten van de groote wegen		- 295.000.—	
	d.	Inkomsten van vaarten, veren en havens. .		- 550.000.—	- 2 700.000.—
I.		*Opbrengst der Staatsloterij*		. . . . . .	- 661.475.—
J.		*Opbrengst der uitgegeven akten voor de jacht en visscherij*		. . . . . .	- 144.000.—
N.		*Verschillende ontvangsten en toevallige baten.*			
	a.	Toevallige baten, het beheer van den gewonen dienst der gevangenissen betreffende. . .		f 3.500.—	
	b.	Inkomsten, voortvloeiende uit den arbeid der gevangenen		- 192.000.—	
	c.	Inkomsten, voortvloeiende uit het beheer der Rijkswerkinrichtingen Veenhuizen en Hoorn en het Rijksgesticht Ommerschans . . .		- 164.320.—	
	d.	Opbrengst van de *Nederlandsche Staatscourant* en het *Verslag der Handelingen van de Staten-Generaal*		- 35.500.—	
	e.	Opbrengst van het *Staatsblad*		- 6.500.—	

		BENAMING DER MIDDELEN EN INKOMSTEN.		BELOOP per middel of inkomst.
	f.	Batig slot van het fonds der Algemeene Landsdrukkerij	*f* 25.000.—	
	g.	Opbrengst van voor het publiek verkrijgbaar gestelde stukken . , ...	- 16.000.—	
	l.	Bijdragen in de kosten van aanleg en onderhoud van landswerken	- 338.000.—	
	n.	Ontvangsten wegens verrichtingen betrekkelijk het kadaster	- 45.000.—	
	p.	Boeten van verschillenden aard	- 125.000.—	
	q.	Gerechtskosten	- 55.000.—	
	z.	Bijdragen voor pensioen van vóór 1 Juli 1846 in dienst getreden burgerlijke ambtenaren, overeenkomstig de wet van den 9den Mei 1846 (*Stbl.* no. 24), laatstelijk gewijzigd bij die van den 21sten Mei 1873 (*Stbl.* no. 64).	- 4.000.—	
	cc.	Schoolgelden van leerscholen, verbonden aan de Rijkskweekscholen van onderwijzers .	- 14.375.—	
	ee.	Bijdragen van leerlingen en kweekelingen op de Rijks hoogere burgerscholen, de Rijkslandbouwschool en de Polytechnische school.	- 97.600.—	
	kk	Teruggaven en renten van voorschotten . .	- 2.465.—	
	ll.	Opbrengst van verkochte Rijksgoederen en eigendommen	- 224.000.—	
	ss.	Alle andere ontvangsten niet tot de vorengenoemde behoorende	- 250.000.—	
				f 3.791.195.—
R.		*Bijdrage* uit het *Fonds*, *voortspruitende uit koopprijzen van domeinen*		- 500.000.—
				f 120.852.965.—